



ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ



ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : Δρ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΟΗΕ : Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

ΚΔΑΥ : Κέντρο Διάγνωσης Αξιολόγησης

ΜΚΟ : Μη Κυβερνητικός Οργανισμός

ΥΠΕΧΩΔΕ : Υπουργείο Χωροταξίας ,Οικισμού και
Περιβάλλοντος

ΚΕΘΙ : Κέντρο Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης
Θεσσαλονίκης

ΥΠΕΣΔΔΑ : Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και
Αποκέντρωσης

ΥΠΕΠΘ :Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Θρησκευμάτων



ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο « Ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί» εκπονήθηκε στο Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας υπό την εποπτεία του Καθηγητή Δρ. Τσούντα Κωνσταντίνου στα πλαίσια της υποχρέωσης των σπουδαστών του Τ.Ε.Ι. που απορρέει από τον νόμο 1404 άρθρο 24. Η πτυχιακή εργασία συντάχθηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις περί πτυχιακών εργασιών των σπουδαστών του Τ.Ε.Ι. (Ε5/2740/28-4-87 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας).

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στην παρούσα εργασία συνίσταται στην μελέτη των τριτογενών και δευτερογενών πηγών .

Συγκεκριμένα χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση της εργασίας σχετικά βιβλία, προφορικές πηγές από εκπροσώπους σχετικών φορέων, στατιστικά δεδομένα τα οποία προκύπτουν από επεξεργασμένους πίνακες καθώς και πληροφορίες από το διαδίκτυο (internet).

Θεωρώ χρέος μου να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον Δρ. Κωνσταντίνο Τσούντα Καθηγητή του Τμήματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας , Διευθυντή της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας και επιβλέποντα της πτυχιακής μου εργασίας για την καθοδήγηση και υποστήριξη του καθ'όλη τη διάρκεια της προσπάθειάς μου αυτής. Ευχαριστώ επίσης την κυρία Στρατιδάκη Σαμάνθα ειδικό επιστήμονα και την κυρία Παπανικολάου Εύη γραμματέα του Κύκλου Δικαιωμάτων του Παιδιού για την αμέριστη βοήθεια και τις πολύτιμες πληροφορίες πάνω στο συγκεκριμένο θέμα. Θα ήταν παράλειψή μου αν δεν εξέφραζα τις ευχαριστίες μου στην οικογένεια μου για όλα τα χρόνια της κατανόησης και της συμπαράστασης , αλλά και όλους τους φίλους/ες ,εκείνους που με το δικό τους τρόπο με βοηθήσανε.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα παιδιά είναι το αύριο του κόσμου και ο πλούτος της ανθρωπότητας παραδέχονται άνθρωποι διαφόρων χωρών , εθνικοτήτων και ηλικιών .Αναφέρονται ακόμα και σε εκείνα των οποίων προβλήματα όπως η κακοποίηση , οι παραβιάσεις, η παιδική πορνογραφία, η εγκατάλειψη και τα ναρκωτικά αποτελούν καθημερινά βιώματα.

Οι Κυβερνήσεις των χωρών μη μπορώντας να παραμείνουν απλοί θεατές θεωρώντας ίσως ότι τα παιδιά των φαναριών ,τα παιδιά της πείνας και εκείνα που γεννιούνται μόνο για λίγες μέρες ζωής ή δουλεύουν σαν αλυσοδεμένοι σκλάβοι στην πιο τρυφερή ηλικία τους είναι μέρος ενός εφιαλτικού κόσμου, οδηγήθηκαν στη θεσμοθέτηση των Δικαιωμάτων του Παιδιού.

Η ανάγκη για τη βελτίωση αυτής της αλγεινής καθημερινότητας ,για την πνευματική και σωματική προστασία του παιδιού προϋπήρχε και οδήγησε τα Ηνωμένα Έθνη να σκύψουν με ανησυχία , φροντίδα και προσοχή στα προβλήματα των παιδιών, υιοθετώντας το 1959 στην Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών μια Διακήρυξη για τα δικαιώματα τους.¹

Το θέμα δεν σταμάτησε ωστόσο να απασχολεί τον ΟΗΕ και έτσι τον Ιούνιο του 1989 στη Νέα Υόρκη οργανώθηκε ειδική διάσκεψη που κατέληξε σε μια νέα Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Παιδιού(Νέα Υόρκη, Ιούνιος 1989,The rights of the child) .Ήταν η πρώτη διακήρυξη που διέθετε νομική υπόσταση και καινοτόμησε ως προς το ότι, για πρώτη φορά, αναγνωρίστηκαν δικαιώματα πολιτικής συμμετοχής και πολιτικές ελευθερίες στα παιδιά.

Ο ΟΗΕ συνέχισε να αντιμετωπίζει σε παγκόσμιο επίπεδο το ζήτημα των δικαιωμάτων των παιδιών και τον Ιανουάριο του 1996 υιοθετήθηκε στο Στρασβούργο η Ευρωπαϊκή Συνθήκη για την Άσκηση των Δικαιωμάτων του Παιδιού η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 2000(Στρασβούργο 25 Ιανουαρίου 1996 ,Convention européenne sur l'exercice des droits des enfants) . Η Ευρωπαϊκή Συνθήκη δίνει έμφαση σε νομικά ζητήματα (διαμονή, ιθαγένεια ,κηδεμονία, διαχείριση περιουσίας ,υιοθεσία, αφαίρεση γονικής κηδεμονίας) στη διαφύλαξη του δικαιώματος των παιδιών στην πληροφόρηση,

¹ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ, 20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1959 (Απόφαση 1386)

την έκφραση γνώμης και την αντιμετώπιση συμπεριφορών που είναι βίαιες ή πλήττουν την αξιοπρέπεια των παιδιών.²

Παρ' όλες τις συνεχείς προσπάθειες για να την κατοχύρωση διεθνούς νομικής αναγνώρισης και προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού έρχονται συχνά στο προσκήνιο νέες μορφές καταπίεσης και εκμετάλλευσης, όπως η στρατολόγηση παιδιών από πολέμαρχους, η κακοποίηση ορισμένων ακόμα και μέσα στην ίδια τους την οικογένεια, πράγμα που οδήγησε στην επικύρωση της συνθήκης από όλες τις χώρες (κάποιες πιο νωρίς από άλλες) και οι οποίες στη συνέχεια προέβησαν και σε ενέργειες για τη θέσπιση κάποιας διοικητικής αρχής για την προστασία και προάσπιση των δικαιωμάτων του.

Η σημασία της θέσπισης μιας τέτοιας ανεξάρτητης αρχής αποδεικνύεται και από τη σύσταση της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, που το 2000 ζήτησε τη θεσμοθέτηση ενός Ευρωπαϊού Συνηγόρου του Παιδιού. Στην Σύσταση της για μια « Ευρωπαϊκή Στρατηγική για το Παιδί» [1286(1996)κανονισμός], η Συνέλευση κάλεσε τα κράτη –μέλη να «ορίσουν συνηγόρους (ombudsman) του παιδιού ή άλλη δομή που να εγγυάται την ανεξαρτησία, την βελτίωση της ζωής των παιδιών και που να είναι προσβάσιμη στο κοινό π.χ. μέσω της λειτουργίας τοπικών γραφείων».³

Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό τόσο την παρουσίαση του θεσμού που δημιουργήθηκε για να προστατεύσει αυτές τις ηλικίες στην Ελλάδα αλλά και σε κάποιες χώρες του εξωτερικού, όσο και των προβλημάτων που αυτός αντιμετωπίζει καθ' όλη την διάρκεια της εφαρμογής του.

Ακόμα επιχειρεί να εντοπίσει αν η αναγκαιότητα που οδήγησε στην θέσπιση ενός τέτοιου θεσμού στην Ελλάδα τελικά καλύπτει τις ανάγκες που οδήγησαν στη δημιουργία του Συνηγόρου του Πολίτη για το Παιδί, καθώς και αν οι παρεχόμενες υπηρεσίες ανταποκρίνονται όχι μόνο ποσοτικά αλλά και ποιοτικά στις ανάγκες των παιδιών.

Η εργασία είναι δομημένη σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο αναλύεται η έννοια του θεσμού "του συνηγόρου του παιδιού" καθώς και η δημιουργία, εξέλιξη και λειτουργία του σε διάφορες χώρες του εξωτερικού.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η θεσμική διάστασή του, όπως έχει θεσπιστεί στην Ελλάδα με το Νόμο 3051/2003.

² www.ohchr.org/english/bodies/crc/intex.htm, 22/12/2004

³ www.ohchr.org/eng, 28/9/2004

Το τρίτο κεφάλαιο πραγματεύεται την λειτουργική διάσταση του θεσμού ,και περιλαμβάνει την παράθεση των υπαρχουσών περιπτώσεων αναφορών και την κριτική στον τρόπο αντιμετώπισης τους.

Τέλος συμπερασματικά, επισημαίνονται τα προβλήματα που παρουσιάζονται στην καθημερινή λειτουργία-εφαρμογή του θεσμού και ταυτόχρονα καταγράφονται κάποια μέτρα που μπορούν να συμβάλλουν στην μείωση ή ακόμα και στην επίλυση τους.

Βασική διαπίστωση αποτελεί το γεγονός ότι ο θεσμός του συνηγόρου του παιδιού είναι νεοθεσμοθετημένος στη χώρα μας, (μόλις το καλοκαίρι του 2003), με αποτέλεσμα το διαθέσιμο υλικό και τα σχετικά στοιχεία να είναι περιορισμένα .Επίσης σε χώρες του εξωτερικού(κυρίως Σκανδιναβικές) που ο θεσμός λειτουργεί περισσότερα χρόνια δεν υπήρχε επάρκεια δημοσιευμένου υλικού λόγω του υψηλού κόστους μετάφρασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

1.1 Ιστορική αναδρομή.

Μια διεθνής πρακτική για την προάσπιση των δικαιωμάτων , που εμφανίζει σημαντική αποτελεσματικότητα και κοινωνική αποδοχή, είναι εκείνη των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών . Σύμφωνα με το «Εγχειρίδιο του ΟΗΕ για τους Εθνικούς Οργανισμούς Ανθρώπινων Δικαιωμάτων» (United Nations Handbook on National Human Rights Institutions) συστήνεται η εγκαθίδρυση τέτοιων ανεξάρτητων αρχών .Ο ίδιος Οργανισμός διατύπωσε τις «Αρχές του Παρισιού» ,ένα κείμενο αρχών που θα πρέπει να διέπουν τη λειτουργία των εθνικών οργανισμών που προασπίζουν τα δικαιώματα του ανθρώπου και του παιδιού .⁴

Στο πνεύμα αυτό πολλές χώρες θέσπισαν, ίδρυσαν και εφαρμόζουν ανεξάρτητες αρχές για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού .Στις περισσότερες περιπτώσεις οι θεσμοί αναφέρονται άμεσα στην Διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού και έχουν ως κύριο έργο τους τη διευκόλυνση της εφαρμογής των επιταγών της στις χώρες τους, ενώ σε άλλες έμμεσα.

Η ανεξάρτητη αρχή «ο Συνήγορος για το Παιδί» ξεκίνησε αρχικά από τα σκανδιναβικά κράτη και συγκεκριμένα από την Σουηδία σαν σκέψη , από τις ενέργειες Μη κυβερνητικών Οργανισμών και προηγήθηκε χρονικώς της συνθήκης, προωθώντας την ιδέα διεθνώς, κατά την διάρκεια του Διεθνούς Έτους του Παιδιού το 1979.⁵

Η ορολογία που χρησιμοποιήθηκε αρχικά ήταν «διαμεσολαβητής» που σήμαινε κάτι συγγενές στον πρεσβευτή ένα πρόσωπο ή ένα γραφείο που δημιουργείται για να διατηρήσει τα δικαιώματα των μεμονωμένων πολιτών ή μια συγκεκριμένη ομάδα πολιτών, καλύπτοντας έτσι ποικίλα ανθρώπινα δικαιώματα .⁶ Για το παιδί χρησιμοποιείται η

⁴ www.ohchr.org/english/bodies/crc/intex.htm ,22/12/2004

⁵ ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ, Γ., Η προστασία του πολίτη έναντι της Διοικήσεως στα Σκανδιναβικά κράτη, ΧΕ, ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2001,σελ.2-5

⁶ ΜΠΙΤΣΑΝΗ, Ε., *Αρχές Διοίκησης Δημοσίων Οργανισμών –Δημόσιο Μάνατζμεντ*, ΧΕ, ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΧΧ,σελ287-289

ορολογία «ο Συνήγορος για το Παιδί» και παραπλήσιες ονομασίες (ανάλογα με την χώρα που χρησιμοποιείται), που εννοιολογικά σημαίνει συν αγορεύω για το παιδί και νοείται ένας νομικός υπερασπιστής. Σύμφωνα με την συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών σαν παιδί θεωρείται κάθε ανθρώπινο ον ηλικίας κάτω των δεκαοχτώ ετών. Ο ρόλος του είναι διαμεσολαβητικός, επιχειρεί να επιλύσει τα προβλήματα που παρουσιάζονται στο παιδί και τις επαφές του με το κοινωνικό περίγυρο.

Ωστόσο η κυβέρνηση της Νορβηγίας ήταν η πρώτη που αποφάσισε να χρησιμοποιήσει τη νομοθεσία για να θεσμοθετηθεί ένα ανεξάρτητο σώμα για τα παιδιά μ' ένα νόμο που θα καθιερώνει το «Barnombud» (στα νορβηγικά είναι ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί) από το νορβηγικό κοινοβούλιο, ο νόμος αυτός επικυρώθηκε το 1981.

Το 1975 το Υπουργείο δικαιοσύνης της Νορβηγίας είχε καθιερώσει μια επιτροπή για να εξετάσει αν υπήρχε ανάγκη για κάποια ειδική δημόσια υπηρεσία για τα παιδιά. Η ομόφωνη πρόταση της Επιτροπής στην έκθεση του 1977 ήταν ότι ένα δημόσιο, εθνικό γραφείο του Διαμεσολαβητή έπρεπε να καθιερωθεί. Η πρόταση εξετάστηκε από μια διυπηρεσιακή επιτροπή που αντιπροσωπεύει τα έξι τμήματα με σημαντικές ευθύνες για τα παιδιά. Θεσπίστηκε έτσι το πρώτο γραφείο για τα παιδιά δίνοντας το παράδειγμα και σε άλλες χώρες.

Όταν ο Gro Harlem Brundtland, πρωθυπουργός της Νορβηγίας το καλοκαίρι του 1991 στο Κοινοβούλιο έλεγε:

«... Η εμπειρία μας με το γραφείο του Διαμεσολαβητή είναι πολύ θετική και αληθινά πιστεύω ότι τα νορβηγικά παιδιά έχουν αποκομίσει μεγάλο όφελος από την κατοχή ενός δικού τους Διαμεσολαβητή, για να μιλήσουν και να ενεργήσουν εξ' ονόματος τους...»⁷

Δεν γνώριζε ότι έδινε το έναυσμα για να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Νορβηγίας και άλλες χώρες.

Η Σουηδία ήταν η επόμενη χώρα που καθιέρωσε έναν «συνήγορο για το παιδί», με την επικύρωση της συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών το 1990 το Κοινοβούλιο αποφάσισε υπέρ της σύστασης του γραφείου του Διαμεσολαβητή των παιδιών και καθόρισαν τη δομή του ίδιου του γραφείου.

Την 1^η Ιουλίου 1993 η κυβέρνηση της Σουηδίας καθιέρωσε με νόμο (Lag om Barnombudsman 1993:335) έναν ανεξάρτητο εκπρόσωπο, έναν συνήγορο για τα παιδιά και τα νεαρά άτομα υπό μια γενική έννοια που

⁷ www.ombudsnet.org, 9/11/2004

επικεντρώνεται κυρίως στις πληροφορίες και το σχήμα της κοινής γνώμης.

Αρχίζει να επεκτείνεται λοιπόν, ο θεσμός του συνήγορου του παιδιού και να λειτουργεί σε περιφερειακό επίπεδο (Αυστρία , Γερμανία, Ισπανία , Ηνωμένο Βασίλειο , Βέλγιο),ή εθνικό (Γαλλία, Πορτογαλία, Δανία, Σουηδία , Φιλανδία)επίπεδο, εντός του θεσμού του Συνήγορου του πολίτη (π.χ. Πορτογαλία, Ελλάδα) ή ως αυτόνομοι θεσμοί από το κράτος ,το κοινοβούλιο ή ΜΚΟ.

Το 1981 λοιπόν λειτουργεί ο θεσμός στην Νορβηγία ενώ παράλληλα και στην Φιλανδία γίνεται μια προσπάθεια να λειτουργήσει στο πλαίσιο μη κυβερνητικής οργάνωσης . Το 1990 αρχίζουν οι πρώτες ενέργειες θεσμοθέτησης του Συνήγορου του παιδιού στη Σουηδία που θα ολοκληρωθούν το 1993 με το σχετικό νόμο. Από το 1989 στην Αυστρία λειτουργούν Συνήγοροι του παιδιού σε περιφερειακό επίπεδο στα εννέα κρατίδια ενώ το 1991 ορίσθηκε και Ομοσπονδιακός Συνήγορος για το Παιδί και παράλληλα λειτουργεί και συνέδριο των συνηγόρων των κρατιδίων. Την ίδια περίοδο στο Βέλγιο, στην γαλλόφωνη περιφέρεια θεσπίζονται «Επίτροποι για τα δικαιώματα του Παιδιού».

Το 1992 δημιουργείται στην Πορτογαλία η άμεση επικοινωνία των παιδιών με ειδική υπηρεσία για το παιδί και τριψήφια τηλεφωνική γραμμή, που λειτουργεί στο πλαίσιο του Συνήγορου του πολίτη.

Στην Δανία από το 1994 λειτουργεί το «Εθνικό Συμβούλιο για το παιδί», από το 1995 λειτουργεί στην Ισλανδία ενώ από το 1996 γίνονται οι πρώτες ενέργειες στην Ισπανία και συγκεκριμένα στην πόλη της Μαδρίτης να λειτουργήσει ο θεσμός, παράλληλες ενέργειες γίνονται και στο Τένεσση των Ηνωμένων Πολιτειών. Στο Βέλγιο ,στη φλαμανδική περιφέρεια θεσπίζονται οι Επίτροποι για τα Δικαιώματα των Παιδιών το 1997 και την ίδια χρονική στιγμή στη Γερμανία προωθείται η καθιέρωση Συνηγόρου του Παιδιού στο κρατίδιο της Βεσφαλίας-Ρηνανίας .

Γύρω στα 1998 το Υπουργείο για την Βόρειο Ιρλανδία έθεσε σε λειτουργία τον «Επίτροπο για το Παιδί» σύμφωνα με τη«Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής». Το Δεκέμβριο του 1999 εμφανίζεται ο θεσμός στην Τσεχία και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας ο οποίος αναπτύσσεται στα πλαίσια του Συνηγόρου του πολίτη και ένα χρόνο αργότερα το 2000 καθιερώνεται ο Υπερασπιστής των Παιδιών στην Γαλλία.

Στη Γεωργία ιδρύθηκε μέσα στο γραφείο του Δημόσιου υπερασπιστή τον Απρίλιο του 2001 το κέντρο δικαιωμάτων

των παιδιών και παράλληλα λειτουργεί για πρώτη φορά στην Ουαλία , στο Ηνωμένο Βασίλειο «ο επίτροπος για το Παιδί» . Το καλοκαίρι του 2003 θεσπίζεται Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί στην Κροατία και στην Ελλάδα στα πλαίσια του Συνήγορου του Πολίτη. ⁸

1.3 Χώρες που λειτουργεί ο θεσμός

Κάθε χώρα προσπαθεί να μετριάσει ή να επιλύσει ,με την θέσπιση του θεσμού αυτού , τα ιδιαίτερα οξυμένα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά .Η Γαλλία για παράδειγμα θεωρεί σημαντικότερες τις αυτοκτονίες των εφήβων ,τα δικαιώματα των άρρωστων παιδιών στα νοσοκομεία και τα παιδιά πρόσφυγες που παραμένουν στα αεροδρόμια.Συντονίζει έτσι τις προσπάθειες της στην επίλυση αυτών των προβλημάτων.

Η Αγγλία συνδέει την φτώχεια με την καταπάτηση των δικαιωμάτων ενώ η Αυστρία ανησυχεί για τις συνθήκες διαβίωσης στα ιδρύματα και για τα παιδιά που εξαφανίζονται . Το Βέλγιο αναζητεί στις σχέσεις γονιών-παιδιών τον πυρήνα πολλών προβλημάτων .Οι Σουηδοί και οι Νορβηγοί αναφέρουν ως κεντρικό πρόβλημα το στρες και τις βιαιοπραγίες μέσα στο σχολείο .⁹

Οι ανεξάρτητες αρχές για το παιδί οργανώνονται με βάση δυο μοντέλα .Το πρώτο είναι να δημιουργείται μια αρχή ειδικά για να προάγει τα δικαιώματα των παιδιών ενώ το δεύτερο είναι να αναπτυχθεί στο πλαίσιο ενός εθνικού ιδρύματος για τα ανθρώπινα δικαιώματα .

Όταν η αρχή αναπτύσσεται ειδικά για τα παιδιά τα πλεονεκτήματα είναι :

- Ότι ο συνήγορος θα έχει την δυνατότητα να πάρει μια ευκρινή και ειδική εικόνα για τα παιδιά.
- Μπορεί να παρέχει ένα υψηλό ατομικό προφίλ με το οποίο τα παιδιά θα μπορούν να συνεργαστούν .
- Έχει σχεδιαστεί ειδικά για να έρθει σε επαφή με τα παιδιά ,άρα μπορεί να γνωρίζει καλύτερα τις απόψεις και τα συναισθήματα τους .
- Δίνεται έμφαση στις προτεραιότητες των παιδιών .

⁸ www.mzorba.gr/diakiriksi.htm , 20/8/2004

⁹ www.mzorba.gr/diakiriksi.htm , 20/8/2004

- Έχει την ικανότητα ο συνήγορος να αναλάβει εξειδικευμένες υποθέσεις πάνω στο θέμα.
- Εγγυάται ένα αυστηρό προϋπολογισμό αφιερωμένο στα δικαιώματα των παιδιών.¹⁰

Βέβαια αυτή η μορφή έχει και ορισμένα μειονεκτήματα, όπως:

- Η έλλειψη ολοκλήρωσης του στόχου μέσω της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων .
- Η πιθανότητα μικρότερης οικονομικής δύναμης συγκριτικά με την οικονομική δυνατότητα που έχουν τα ιδρύματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.¹¹

Στην άλλη περίπτωση που ο συνήγορος για το παιδί αναπτύσσεται στα πλαίσια μιας αρχής που προωθεί γενικά τα ανθρώπινα δικαιώματα αυτό έχει σαν πλεονέκτημα τα εξής :

- Προωθούνται τα δικαιώματα των παιδιών μέσα από την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Διασφαλίζεται η αξία των δικαιωμάτων των παιδιών .
- Οι πόροι θα είναι περισσότεροι καθώς και η δύναμη αν ο συνήγορος για το παιδί δεν διατηρεί δικό του γραφείο αλλά εντάσσεται στο διαμεσολαβητή .
- Ο Συνήγορος για το Παιδί θα έχει την δυνατότητα να συνεργάζεται με άλλους διαμεσολαβητές για σοβαρά και δυσεπίλυτα θέματα .¹²

Ωστόσο και αυτή η μορφή έχει τα μειονεκτήματα της. Τα κυριότερα των οποίων είναι :

- Οι ανησυχίες των παιδιών τείνουν να χάνονται μπροστά στις προτεραιότητες των παιδιών .
- Μπορεί ένα ίδρυμα που αρχικά φτιάχτηκε για να απευθύνεται στους ενήλικες να μην είναι αποδεκτό από τα παιδιά.
- Πολλά γραφεία έχουν δημιουργηθεί για συγκεκριμένα θέματα. Για να διατηρηθεί ο σεβασμός στα δικαιώματα των παιδιών πρέπει να τεθούν υπό σκέψη και να

¹⁰ www.mzorba.gr/diakiriksi.htm , 20/8/2004

¹¹ www.mzorba.gr/diakiriksi.htm , 20/8/2004

¹² www.mzorba.gr/diakiriksi.htm , 20/8/2004

εμπλακούν και άλλες αρχές με ότι συνέπειες μπορεί να έχει .¹³

Το μοντέλο μιας ανεξάρτητης αρχής ειδικά για τα δικαιώματα του παιδιού έχουν ακολουθήσει η Νορβηγία, η Σουηδία, η Ισλανδία, η Γαλλία, η Ουαλία, η Δανία, η Ουάσιγκτον, η Αυστρία, η Ιρλανδία.

Νορβηγία

Η Νορβηγία ήταν η πρώτη χώρα στον κόσμο που καθιέρωσε το Συνήγορο του Παιδιού, με τις νομικές δυνάμεις που χρειάζονται για να προστατευθούν τα παιδιά και τα δικαιώματά τους. Ο Συνήγορος για το Παιδί είναι αυτόνομος θεσμός με πρόσβαση σε κάθε πληροφορία που αφορά τα δικαιώματα του .

Συγκεκριμένα καθορίστηκε από το βασιλικό διάταγμα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 1981, με κάποιες αλλαγές που έγιναν με το βασιλικό διάταγμα την 17η Ιουλίου 1998, Συνήγορος για το παιδί .Με σκοπό όπως ορίστηκε στο συγκεκριμένο διάταγμα (πράξη αριθμός 5, παρ. 1) να συμβάλει στην προώθηση των συμφερόντων των παιδιών έναντι του κοινού και των ιδιωτικών αρχών και να ακολουθήσει την ανάπτυξη των όρων κάτω από την οποία τα παιδιά πρέπει να μεγαλώνουν.

Ο Συνήγορος διορίζεται για μια περίοδο τεσσάρων χρόνων από το Βασιλιά, δεν μπορεί να παραμείνει σε αυτή την θέση για περισσότερο από οχτώ χρόνια. Είναι υποχρεωμένος να υποβάλει μια ετήσια έκθεση στο Υπουργείο με τις δραστηριότητες κάθε ημερολογιακού έτους.

Ειδικότερα και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στην Νορβηγία ο Συνήγορος θα πρέπει :

- Με δική του πρωτοβουλία ή ως μέρος ακρόασης να προστατεύσει τα συμφέροντα των παιδιών .
- Να εξασφαλίζει ότι η νομοθεσία σχετικά με την προστασία των συμφερόντων των παιδιών παρατηρείται, συμπεριλαμβανομένων εάν ο Νορβηγικός νόμος και οι διοικητικές αρχές είναι σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της Νορβηγίας με βάση τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών .

¹³ www.mzorba.gr/diakiriksi.htm , 20/8/2004

- Να προτείνει τα μέτρα που μπορούν να ενισχύσουν την ασφάλεια των παιδιών βάσει του νόμου.
- Να υποβάλλει τις προτάσεις για τα μέτρα που μπορούν να λύσουν ή να αποτρέψουν τις συγκρούσεις μεταξύ παιδιών και κοινωνίας .
- Να εξασφαλίζει την ικανοποιητική πληροφόρηση του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα ως προς τα δικαιώματα του παιδιού και των μέτρων που απαιτούνται για αυτά.

Το γραφείο του συνηγόρου αποτελείται από 13 μόνιμες θέσεις, (με ποικιλία επαγγελματικών υπόβαθρων) περιστασιακά ο συνήγορος μπορεί να μισθώνει και επιπλέον άτομα για βραχυπρόθεσμα προγράμματα. Ο ίδιος διορίζει έναν από το προσωπικό ως αναπληρωτή του (παρ.2 Ν1998 Νορβηγία).

Το συνολικό εισόδημα του γραφείου περνά από το Κοινοβούλιο ως μέρος του κρατικού προϋπολογισμού. Συγκεκριμένα ο προϋπολογισμός του 2004 για το γραφείο του συνηγόρου ήταν 7,4 εκατομμύρια NOK (περίπου 875,000 ευρώ) από τα οποία τα 5,2 εκατομμύρια NOK (περίπου 615,000 ευρώ) ήταν για τους μισθούς.

Το γραφείο επιδιώκει να ενισχύει τη συνεργασία του με τα παιδιά και να προσπαθεί να βελτιώνει τους όρους που έχουν επιπτώσεις σε όλα τα παιδιά στην Νορβηγία .Για το λόγο αυτό έχει δημιουργηθεί από το 1989 και συνεχώς βελτιώνεται ένας ρευματοδότης παιδιών.

Ο ρευματοδότης συγκεντρώνει τις πληροφορίες για τις ζωές των παιδιών και γίνονται προσπάθειες από κει και μετά να παρέχονται γρήγορες απαντήσεις και πληροφορίες στους ενδιαφερόμενους για το πώς πρέπει να ζούνε και να μεγαλώνουν τα παιδιά.

Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να απευθύνεται στο Συνήγορο του Παιδιού, εκείνος θα εξασφαλίσει ακόμα και οι προφορικές αναφορές να καταχωρηθούν γραπτώς. Όποιος απευθυνθεί θα πρέπει να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους απευθύνεται στην αρχή και να υποβάλει οτιδήποτε πληροφορίες και έγγραφα είναι διαθέσιμα σε κάθε περίπτωση.

Ο Συνήγορος έχει δικαίωμα να επανεξετάσει περιπτώσεις είτε ύστερα από παράκληση ή και με δική του πρωτοβουλία. Ωστόσο δεν θα εξετάσει περίπτωση χωρίς την άδεια του σχετικού παιδιού (εφόσον η καταγγελία δεν έχει γίνει από το ίδιο) ή του κηδεμόνα του αν αυτό κρίνεται απαραίτητο ή αν η

ηλικία του παιδιού δεν επιτρέπει να δώσει την έγκριση του το ίδιο.

Ο Συνήγορος έχει δικαίωμα να απορρίψει αιτήσεις όταν πρόκειται για προστριβές μεταξύ κηδεμόνων ή παιδιού και κηδεμόνα οι οποίες δεν προσβάλλουν τα δικαιώματα των παιδιών. Σε τέτοιες περιπτώσεις ωστόσο, θα πρέπει να εξηγήσει τους λόγους της απόρριψης και θα πρέπει να δώσει πληροφορίες για το χειρισμό τέτοιων προστριβών. Καθώς και όταν τοποθετήσει αιτήσεις στο αρχείο εάν αποδειχθεί ότι η αιτία έχει θεραπευθεί ή δεν υπάρχει πια ή οι λόγοι δεν επαρκούν, σε μια τέτοια περίπτωση ο αιτών θα πρέπει να ενημερώνεται τόσο για την ενέργεια του Συνηγόρου όσο και για το λόγο.

Οι στόχοι και οι δραστηριότητες του Συνηγόρου του παιδιού στην Νορβηγία ιδιαίτερα για το έτος 2004 και συνεχίζουν και το 2005 είναι

- Η εξασφάλιση και η βελτίωση της νορβηγικής παιδικής ηλικίας, προωθώντας το κατάλληλο συντονισμό από όλες τις υπηρεσίες για τα παιδιά σε τοπικό και εθνικό επίπεδο .
- Βελτίωση του περιβάλλοντος στους παιδικούς σταθμούς και τα σχολεία.
- Η παροχή ενός καναλιού για τις απόψεις των παιδιών και η εξουσιοδότησή τους ώστε να συμμετέχουν σ' αυτό.

Ωστόσο η σημαντικότερη δραστηριότητα του για το 2004 είχε εστιαστεί στην προσπάθεια καταπολέμησης της φοβέρας τόσο στο σχολείο όσο και στην τοπική περιοχή ,ένα σημαντικό πρόβλημα για τα περισσότερα από τα παιδιά της Νορβηγίας . Έχοντας υπογράψει το φιλόδοξο Μανιφέστο (με τον πρωθυπουργό και τους οργανισμούς που αντιπροσωπεύουν το σχολικό σύστημα) το οποίο ήταν ενάντια στη φοβέρα κατάφερε να μειώσει αισθητά το πρόβλημα. Ωστόσο αρχίζει ένα πρόγραμμα το 2004 με σκοπό να διδάξει στα παιδιά το ενσυναίσθημα και πώς μπορεί ένα παιδί να φέρει αυτή την έννοια στους σχολικούς λόγους με σκοπό να παλέψει τη φοβέρα ενδυναμώνοντας την ψυχολογία των παιδιών ,τα αποτελέσματα ήταν αισθητά.

Ο Νορβηγός Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί συνεχώς προσκαλεί συνηγόρους άλλων χωρών να επισκέπτονται το γραφείο του ,να ανταλλάσσουν απόψεις και εμπειρίες ώστε να πετυχαίνεται πάντα το καλύτερο για τα παιδιά .

Για να έρθει κάποιος σε επαφή με το γραφείο του Νορβηγικού Συνηγόρου για το παιδί μπορεί είτε να τον

επισκεφθεί στο γραφείο του στη διεύθυνση Hammersborg torg 1 0028 ΟΣΛΟ είτε μέσω της ιστοσελίδας του www.barneombudet.no. Τηλεφωνικά +47 22 99 39 50 και μέσω e-mail post@barneombudet.no.¹⁴

Σουηδία

Το θέμα ενός ειδικού εκπροσώπου για τα παιδιά ήταν υπό συζήτηση στο σουηδικό κοινοβούλιο από την δεκαετία του '80. Τα επιχειρήματα υπέρ της σύστασης του γραφείου του Διαμεσολαβητή των παιδιών ήταν ότι τα νομικά μέτρα προστασίας δεν επαρκούσαν, με αποτέλεσμα να παραμελούνται τα παιδιά.

Έπειτα και η γνώση των παιδιών για τις ιατρικές και κοινωνικές υπηρεσίες και τα σχολεία ήταν ελάχιστη. Διάφοροι βουλευτές αναφέρθηκαν στο σχηματισμό άποψης και την ανάγκη για τις δραστηριότητες πληροφοριών σχετικά με το θέμα των δικαιωμάτων και των ενδιαφερόντων των παιδιών. Το 1990 η Σουηδία επικύρωσε την συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών και την ίδια χρονιά αποφασίστηκε στο Κοινοβούλιο η σύσταση ενός γραφείου για το Συνήγορο του Παιδιού. Ωστόσο ο νόμος καθιερώθηκε μόλις την 1^η Ιουλίου 1993.

Η αποστολή του Διαμεσολαβητή των Παιδιών βρίσκεται κυρίως μέσα στην διαμόρφωση άποψης. Ο διαμεσολαβητής θα προτείνει επίσης τις βελτιώσεις στην σουηδική νομοθεσία για τα συμφέροντα του παιδιού όπου ή όταν το κρίνει απαραίτητο. Ένας άλλος σημαντικός στόχος είναι να ελεγχθεί πώς η σουηδική νομοθεσία ακολουθείται ή εφαρμόζεται. Τα σουηδικά παιδιά και οι νέοι μέχρι την ηλικία 18 έχουν έναν δικό τους συνήγορο, καλούμενο στα Σουηδικά Barnombudsmannen (BO)

Το γραφείο του Συνηγόρου του παιδιού είναι ένα απολίτικο σώμα, ανεξάρτητο από την κυβέρνηση. Στους καθαρά διοικητικούς και οικονομικούς όρους το γραφείο έρχεται κάτω από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικών υποθέσεων. Ο ίδιος είναι ελεύθερος να οργανώσει την ημερήσια διάταξη, να δώσει δηλώσεις και να επικρίνει την κυβέρνηση ή μέλη του Κοινοβουλίου. Το γραφείο του Διαμεσολαβητή των παιδιών είναι ένα σεβαστό ίδρυμα στην σουηδική κοινωνία, στην οποία η κυβέρνηση καθώς επίσης και άλλες οργανώσεις ακούνε.

¹⁴ www.barneombudet.no, 9/11/2004

Ο Συνήγορος έχει στόχο ετησίως στην Κυβέρνηση με την ετήσια έκθεση. Αυτή περιέχει τις απόψεις και τις προτάσεις, τις οποίες η κυβέρνηση πρέπει να εξετάσει και να χρησιμοποιήσει ως πλατφόρμα για τις σημαντικές συζητήσεις ανάμεσα σε κείνη και τον Διαμεσολαβητή των Παιδιών. Η ετήσια έκθεση γράφεται σε γλώσσα και μορφή που να μπορεί να προσελκύσει άλλες ομάδες –στόχους που συνεργάζονται με τα παιδιά. Περιλαμβάνει τις κύριες προτάσεις και τις σημαντικές δηλώσεις του Διαμεσολαβητή.

Στόχος του είναι να ελέγχει τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του κέντρου ανίχνευσης και ελέγχου στη Σουηδία για να δείξει τις ανεπάρκειες και την βάση των προθέσεων της Συνθήκης να διατυπώσει τις προτάσεις τροποποιήσεων.

Για το σκοπό αυτό έχει συντάξει ένα ειδικό πρόγραμμα συνεχούς επιμόρφωσης σχετικά με την συνθήκη και έχει οργανώσει ειδικές ομάδες αναφοράς δήμων, νομαρχιακών συμβουλίων και εθνικών αρχών. Έχει περιλάβει μια περαιτέρω έρευνα ερωτηματολογίων σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται από τις δημοτικές αρχές. Η έρευνα δείχνει μια βελτίωση συγκριτικά με τα προηγούμενα έτη καθώς και εφαρμογή της Συνθήκης σε μια μεγαλύτερη έκταση από πριν. Γενικότερα στόχοι του είναι :

- Να αυξήσει όλη τη γνώση των παιδιών και των νέων για τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο της Συνθήκης Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τους επικρατούντες νόμους, προκειμένου να αυξηθούν οι ευκαιρίες τους για την
- επιρροή στην κοινωνία.
- Να αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα των παιδιών και των νέων, να τα διατηρεί, να προωθεί την ευημερία τους και να εξασφαλίζει το δικαίωμα τους στην ίση μεταχείριση.
- Να διαμορφώσει την κοινή γνώμη σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών και των νέων και τα ενδιαφέροντά τους.
- Να αναζητεί και να συντάσσει πληροφορίες για τις συνθήκες διαβίωσης των παιδιών ώστε να προωθεί την έρευνα και την ανάπτυξη.
- Να αυξήσει τη συνειδητοποίηση και το ενδιαφέρον μεταξύ των ιθυνόντων και του ευρέως κοινού σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών.
- Να ελέγχει την επικρατούσα νομοθεσία και με αίτηση του να εξετάζει τους κυβερνητικούς λογαριασμούς από μία προοπτική των παιδιών, προκειμένου να προταθούν οι νομοθετικές αλλαγές ή οι νέοι νόμοι.

- Να προωθήσει τις προληπτικές ,πρόωρες πρωτοβουλίες ώστε να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των νέων για την υποστήριξη , ειδικότερα εστιάζοντας στα παιδιά και τους νέους που βρίσκονται σε τρωτές περιπτώσεις .
- Να συμμετέχει στις διεθνείς πρωτοβουλίες για να προωθηθούν οι ευνοϊκές συνθήκες διαβίωσης για όλα τα παιδιά

Ο Συνήγορος για το Παιδί στη Σουηδία τα τελευταία χρόνια ασχολείται κυρίως με τα παιδιά που είναι σε μια ιδιαίτερα τρωτή θέση , παιδιά χωρισμένων γονιών ή παιδιά που πάσχουν από τη φοβέρα .Προτάθηκε μια σειρά νομοθετικών μέτρων με σκοπό την επίλυση αυτών των προβλημάτων .Οι προτάσεις του έχουν κερδίσει έδαφος σε διάφορους τομείς και γίνονται προσπάθειες να γίνουν ευρύτερα αποδεκτές . Προκειμένου να υπάρχει άμεση επαφή με τα παιδιά διατηρείται ένα κανάλι διαδικτύου .Μέσω αυτού δοκιμάζονται οι απόψεις των παιδιών στα διάφορα θέματα και αναμινύονται ενεργά στο στάδιο της εφαρμογής του κέντρου ανίχνευσης και ελέγχου.

Ο Συνήγορος για το Παιδί στην Σουηδία πραγματοποίησε την άνοιξη του 1997 έρευνα σε συνεργασία με την Skandinavisk σχετικά με την αναγκαιότητα ή όχι του θεσμού στην χώρα .Η έρευνα έδειξε ότι σχεδόν εννέα στους δέκα ενηλίκους (86%) μεταξύ των ηλικιών 18 και 74 είναι σίγουροι ότι ο Συνήγορος για τα παιδιά είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου να βελτιωθούν τα δικαιώματα των παιδιών . Τα παιδιά και τα νεαρά άτομα μεταξύ 10 και 18 ρωτήθηκαν επίσης για την άποψη τους σχετικά με το Συνήγορο του παιδιού. Τουλάχιστον 78% των παιδιών όλων των ηλικιών θεώρησαν ότι ο Συνήγορος απαιτήθηκε προκειμένου να βελτιωθούν οι όροι για τα παιδιά και τα νεαρά άτομα στη Σουηδία .Ένα ποσοστό 19% δεν ήταν σίγουρο και μόνο το 2% θεώρησαν ότι δεν απαιτείται η ύπαρξη του .

Η επικοινωνία μαζί του μπορεί να γίνει είτε στην διεύθυνση Norr Malarstrand 6 Box 22106 S-10422 Stockholm , Sweden είτε τηλεφωνικά ή μέσω fax +46 8 692 2950 και +46 8 65 46 277 καθώς και στο e-mail bo@bo.se ή μέσω internet www.bo.se .¹⁵

¹⁵ www.bo.se ,5/11/2004

Ισλανδία

Το 1994 ο Υπουργός των Κοινωνικών Υποθέσεων πρότεινε την θέσπιση ενός ειδικού συνηγόρου για το παιδί. Ο νόμος δημιουργίας του ψηφίστηκε την 1^η Ιανουαρίου 1995 όπου ο συνήγορος για το παιδί άρχισε να λειτουργεί. Η ονομασία του στα Ισλανδικά είναι Umbodsmadur Barna και το γραφείο του στελεχώνεται από 3 άτομα μαζί με τον ίδιο που είναι δικηγόρος και ένας διοικητικός manager. Η θητεία του πρώτου Συνηγόρου διήρκησε 10 χρόνια.

Ο συνήγορος δέχεται συμβουλές από διαφόρους ειδικούς σ' ένα ευρύ πλέγμα θεμάτων όπως δασκάλους, δικηγόρους κ.α. Η χρηματοδότηση του γραφείου γίνεται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Για το έτος 2005 έχει προβλεφθεί ότι θα χρηματοδοτηθεί με 25,8 εκατ. Κορώνες (310.000 ευρώ) όπου το 70% των χρημάτων είναι για μισθούς.

Το έτος 2004 ο αριθμός των αναφορών στον Ισλανδό Συνήγορο, από παιδιά αυξήθηκε τέσσερις φορές συγκριτικά με το προηγούμενο έτος και αυτό οφείλεται κυρίως στην ανάπτυξη της Ιστοσελίδας του.

Οι κυριότερες δραστηριότητες για το 2004 ήταν:

- Ένα πρόγραμμα που εστιάστηκε στην αποδυνάμωση της βίας ενάντια στα παιδιά και στην δημιουργία μίας καμπάνιας για το σκοπό αυτό. Σ' αυτό περιλαμβάνεται όχι μόνο η αισθηματική, η ψυχολογική και η φυσική βία αλλά και η σεξουαλική που εμφανίζεται μέσα στο σπίτι τους. Για την αντιμετώπισή της εκδόθηκε βιβλίο που φέρει τον τίτλο «Οικιακή βία ενάντια στα παιδιά στην Ισλανδία» το οποίο περιλαμβάνει τα αποτελέσματα έρευνας που πραγματοποιήθηκε γι' αυτό το σκοπό.
- Η δεύτερη εξίσου σημαντική δραστηριότητα ήταν η καμπάνια ενάντια στη φοβέρα που εμφανίζεται στο διαδίκτυο.

Η εμπειρία του συνηγόρου με παιδιά κάτω των πέντε (5) ετών φθάνει μέχρι το σημείο της επικοινωνίας μέσω επισκέψεων που πραγματοποίησε ο ίδιος σε προσχολικούς σταθμούς.

Στην προσπάθεια του να προωθήσει τον σκοπό του έχει συνεχόμενη επαφή με ενδιαφερόμενους από την Αγγλία απαντώντας συνεχώς σε απορίες τους.

Με τον Ισλανδό Συνήγορο για το παιδί μπορεί να έρθει κάποιος σε επικοινωνία στην διεύθυνση Laugavegur 13, 101 Reykjavik, Iceland και τηλεφωνικά στο +354 552 8999 ή μέσω

Ιρλανδία

Το γραφείο ενός Συνηγόρου για το παιδί στην Ιρλανδία ιδρύθηκε τον Μάρτιο του 2004, μετά από πρόταση πολλών μέσα και έξω από το πλαίσιο της Κυβέρνησης. Η νομοθεσία για το συγκεκριμένο ζήτημα είχε τελειοποιηθεί το 2002, η δουλειά του Συνηγόρου δημοσιεύτηκε το Νοέμβριο του 2003 σε Εθνική Εφημερίδα ωστόσο η λειτουργία του άρχισε πολύ αργότερα το 2004.

Πρόκειται για μία ανεξάρτητη αρχή που στα Ιρλανδικά φέρει τον τίτλο Ombudsman do leanai.

Οι κυριότερες δραστηριότητες είχαν εστιαστεί στα ακόλουθα:

- Να επηρεάσει την πολιτική ανάπτυξης των δικαιωμάτων των παιδιών σε τοπικό επίπεδο.
- Η εκπαίδευση και ιδιαίτερα τα αυξημένα επίπεδα αγράμματων παιδιών.
- Η εξειδίκευση εκπαιδευτικών σε θέματα σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών.

Ο στόχος της λειτουργίας του ήταν το σύστημα δικαιοσύνης και η επίδραση που έχει στα παιδιά καθώς και η λειτουργία του σχολικού συστήματος.

Μεγάλη προσοχή από τον Ιρλανδό Συνήγορο δόθηκε στα εξής θέματα:

- Στα παιδιά με ειδικές ανάγκες.
- Στη σεξουαλική παρενόχληση εις βάρος ανηλίκων.
- Στην υγεία των παιδιών.
- Στα παιδιά που ζουν σε ιδρύματα.
- Στην δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης των παιδιών.

Με τον Ιρλανδό Συνήγορο για το παιδί μπορεί κάποιος να έρθει σε επαφή στη διεύθυνση 3rd floor 94 St. Stephen's Green Dublin 2 Ireland ή τηλεφωνικά +353 1 475 7333. Μέσω e-mail : emily.logan@oco.ie¹⁷

¹⁶ www.barn.is , 22/12/2004

¹⁷ www.ombudsnet.org ,9/11/2004

Γαλλία

Ο διαμεσολαβητής για το παιδί θεσμοθετήθηκε στην Γαλλία στις 6 Μαρτίου 2000 και ολοκληρώθηκε με τα άρθρα 13 στις 22 Ιανουαρίου 2002 και το 44 στις 18 Μαρτίου 2003 . Απολαμβάνει μια εποικοδομητική σχέση με το κράτος ,με τις διάφορες υπηρεσίες και τις τοπικές και νομικές αρχές. Έχει καταστεί σημείο αναφοράς στην περιοχή των δικαιωμάτων των παιδιών και η σχέση εμπιστοσύνης με το κοινοβούλιο συνεχώς αυξάνεται .

Η αποστολή του είναι να εξασφαλίσει το σεβασμό για τα δικαιώματα των παιδιών σύμφωνα με την συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών .

Ο διαμεσολαβητής των παιδιών δέχεται αναφορές άμεσα ή έμμεσα. Λαμβάνει τις πληροφορίες ,τις καταγγελίες ή τα αιτήματα μεσολάβησης όσον αφορά τα δικαιώματα των παιδιών ,τις παραβιάσεις γενικά και ενός παιδιού ειδικότερα . Οι λόγοι για τους οποίους οι περιπτώσεις υποβάλλονται στο γραφείο είναι ποικίλοι και σύνθετοι αλλά γενικά , στρέφονται στις διαφωνίες ως προς τα δικαιώματα επίσκεψης και ρυθμίσεις διαβίωσης και η συνηθισμένη κατοικία του παιδιού όταν τα ζεύγη έχουν χωρίσει .Συγκρούσεις με τις σχολικές αρχές αντιπροσωπεύουν το δεύτερο κίνητρο για την καταγγελία .Οι καταγγελίες σχετικές με τις ανικανότητες και την υγεία βρίσκονται επίσης σε άνοδο.

Οι ανησυχίες ήταν περισσότερο για τη φυσική και ψυχολογική κατάσταση των παιδιών μετά το γονικό χωρισμό ή τα συγκρουόμενα διαζύγια. Αυτά τα παιδιά πολλές φορές εκφράζουν ένα ορατό βάσανο για το λόγο αυτό τα προβλήματα του γονικού χωρισμού και των αποτελεσμάτων του στα παιδιά είναι σε προτεραιότητα από τον Γαλλικό συνήγορο για τα παιδιά.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία που τηρεί το γραφείο του Διαμεσολαβητή των παιδιών από την 1 Ιουλίου 2003 μέχρι 30 Ιουνίου 2004 δείχνουν ότι ο αριθμός των αναφορών των παιδιών έχει αυξηθεί στο 24 % , περίπου 1800 διαφορετικές υποθέσεις χωρίς να έχουν προστεθεί 3000 ακόμα που αναφέρονται στις συνθήκες διαβίωσης και τις σχολικές δραστηριότητες .Τα πιο σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει είναι αναφορές σχετικά με παιδιά από διαλυμένες οικογένειες και παιδιά μετανάστες .Οι αναφορές έχουν να κάνουν κυρίως με την κακοποίηση .Κατά την διάρκεια του 2004 δόθηκε μεγάλη σημασία στο θέμα της ενηλικίωσης και της σεξουαλικής παρενόχλησης. Ακόμα

προωθήθηκε η ιδέα του να παραμείνουν ανοιχτά το σαββατοκύριακο κάποια σχολεία ώστε όσοι μαθητές δεν έχουν τις κατάλληλες συνθήκες για να μελετούν στο σπίτι, να πηγαίνουν στο σχολείο. Η ιδέα αυτή προωθήθηκε σαν πρόταση και σύντομα θα συζητηθεί στο Γαλλικό κοινοβούλιο .

Ο Συνήγορος δεν έχει το δικαίωμα να εργασθεί απευθείας με τα παιδιά κάτω των 5ετών .Ωστόσο μπορεί να μελετήσει τις προσχολικές συνθήκες .

Για το έτος 2004 και συνεχίζει για το 2005 οι στόχοι του γραφείου είναι :

- Να αντιμετωπίσει την βία στα σχολεία.
- Να εξαλείψει την κακομεταχείριση και τον εξευτελισμό από κάποιους καθηγητές .
- Να προωθήσει σύστημα πίστης και ανεκτικότητας στο πεδίο του σχολείου.

Η Γαλλία δημιούργησε με πρωτοβουλία του Συνηγόρου « Κοινοβούλιο των παιδιών». Στόχος του δεν είναι να μετασχηματιστούν μερικά παιδιά σε μέλη του κοινοβουλίου μιμώντας ρόλους ή τοποθετήσεις ενηλίκων .Αλλά μέσω ενός προγράμματος που θα ξεκινήσει από τα σχολεία ,από ενώσεις ή τα κοινοτικά Συμβούλια των παιδιών να προωθηθεί η συνεργασία με τα παιδιά και η κατάρτιση διαδικασίας δημοκρατικής συζήτησης . Η διάρκεια του προγράμματος δεν πρέπει να πέσει κάτω από ένα έτος.

Το γαλλικό διαμεσολαβητή για τα παιδιά μπορεί κανείς να τον βρει στη διεύθυνση 104 bd Blanguy F-75013 Paris ,France και τηλεφωνικά ή μέσω fax αντιστοίχως +33 1 53 63 51 και + 33 1 53 63 58 78 .Και μέσω e-mail c.brisset@defenseurdesenfants.fr.¹⁸

Ουαλία

Το γραφείο του Συνηγόρου για το παιδί ιδρύθηκε 1 Μαρτίου 2001 αν και θεσμοθετήθηκε ολοκληρωτικά το Μάρτιο του 2002 στην Ουαλία. Χρηματοδοτείται από τον ετήσιο προϋπολογισμό ύψους περίπου £800,000 .

Αποστολή του είναι να διασφαλίζει τα δικαιώματα των παιδιών , να εξετάζει διαφορετικές υποθέσεις και να βοηθά τα παιδιά να κάνουν αναφορές , καθώς επίσης να δημοσιεύει εκθέσεις για το θεσμό καθώς και την ετήσια έκθεση που υποβάλλει στο τέλος κάθε χρόνου στο κοινοβούλιο .

¹⁸ www.defenseurdesenfants.fr ,28/9/2004

Οι δραστηριότητες του γραφείου είναι :

- Να ελέγχει τον αντίκτυπο των νόμων και των πολιτικών στα παιδιά.
- Να ελέγχει την εφαρμογή της Συνθήκης σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού .
- Να εξετάζει μεμονωμένα κάθε περίπτωση .
- Να επηρεάζει την χάραξη πολιτικής σε εθνικό επίπεδο , στο κράτος και σε τοπικό –κοινοτικό επίπεδο .
- Να φροντίζει για την εκπαίδευση των παιδιών και να βοηθήσει στην συνειδητοποίηση των δικαιωμάτων τους από τα ίδια τα παιδιά .

Με τον Ουαλό συνήγορο για το παιδί μπορεί να επικοινωνήσει κάποιος στην διεύθυνση Oystermouth House Phoenix Way Swansea Enterprise Park Llansamlet SA7 9FS United Kingdom. Ακόμα τηλεφωνικά +44 1792 482453 ή στο e-mail Peter@childcom.co.uk .¹⁹

Ουάσινγκτον

Ο θεσμός του Συνηγόρου για το παιδί δημιουργήθηκε το 1996 και στην Ουάσινγκτον , από το κοινοβούλιο ύστερα από την σεξουαλική κακοποίηση και το θάνατο ενός 3χρονου κοριτσιού από την μητέρα του. Με το θεσμό αυτό το Κοινοβούλιο θέλησε να εξασφαλίσει ότι τα παραμελημένα ή κακοποιημένα παιδιά και οι οικογένειες γενικότερα θα μεταχειρίζονται σωστά από τις κρατικές αρχές .

Ο συνήγορος είναι ανεξάρτητος να ασκεί τα καθήκοντα του με ελευθερία και αντικειμενικότητα . Το γραφείο του λειτουργεί σαν ανεξάρτητη αρχή κάτω από το γραφείο του Κυβερνήτη .

Σαν αποστολή έχει να ερευνά τα παράπονα που αναμειγνύουν παιδιά και οικογένειες, να προστατεύει τα παιδιά που κακοποιούνται και κακομεταχειρίζονται στα πλαίσια της οικογένειας ή και εκτός .

Προκειμένου να επιλύσει υποθέσεις έχει πρόσβαση από το νόμο σε διάφορες πληροφορίες ακόμα και εμπιστευτικές . Καθώς επίσης είναι και ο ίδιος εξουσιοδοτημένος να διατηρεί κρυφά αρχεία των ερευνών του και τις πληροφορίες που του παρέχουν .

¹⁹ www.ombudsnet.org ,9/11/2004

Ωστόσο δεν έχει το δικαίωμα να φτιάχνει ,να παραμερίζει ή να αλλάζει έναν νόμο. Ετησίως είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει έκθεση στο κοινοβούλιο όπου αναλύει τις εργασίες του καθ'όλη τη διάρκεια του έτους . Οι δραστηριότητες του κατά το έτος 2004 εστιάζονται κυρίως σε 4 χώρους:

- Να ακούει οικογένειες και πολίτες (σχετικά με τα παιδιά).
- Να απαντάει σε διαμαρτυρίες .
- Να αντιπροσωπεύει τα παιδιά και τις οικογένειες .
- Να βελτιώνει το σύστημα (όπου έχει σχέση με τα παιδιά) .

Ο συνολικός αριθμός των αναφορών έχει αυξηθεί δραματικά από το 1998 ,σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που τηρούνται στο γραφείο του Συνηγόρου υπολογίζεται ότι η αύξηση φτάνει στο 90% .Ο συνήγορος έλαβε γύρω στις 1468 αναφορές το 65% αυτών αναφέρονταν σε βασικές πληροφορίες που ζητούσαν ,το 17 % ενδιαφέρονταν για νόμους και πολιτικές για την προστασία των παιδιών ενώ το 18% αφορούσε κυβερνητικές υπηρεσίες και τη σχέση τους με τα παιδιά. Με βάση τα ίδια στατιστικά τα άτομα που αναφέρθηκαν στο συνήγορο ήταν στο σύνολο των περιπτώσεων ως εξής : 53% γονείς ,19 παππούδες, 8% άλλοι συγγενείς ,2% φίλοι και 18% άλλοι άγνωστοι.

Όποιος επιθυμεί μπορεί να επικοινωνήσει μαζί του στην διεύθυνση 6720 Fort Dent Way ,Suite 240 Mail Stop TT-99 Tukwila, WA 98188 ή τηλεφωνικά (206)439-3870 1-800-571-7321 ,(206)439-3789/TTY , (206) 439-3877/FAX .²⁰

Αυστρία

Το κύριο έργο των Συνηγόρων του Παιδιού στα εννέα κρατίδια είναι : να συμβουλεύουν παιδιά και κηδεμόνες σε κάθε ζήτημα που αφορά τα δικαιώματα των παιδιών και των κηδεμόνων , αλλά και να συνδράμουν σε περιπτώσεις ασυμφωνίας περί την κηδεμονία και την ανατροφή των παιδιών .Οι συνήγοροι του παιδιού ,με βάση τη Διακήρυξη του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού ,εργάζονται ώστε να προσαρμοσθεί το αυστριακό νομικό πλαίσιο στις επιταγές της Διακήρυξης .

²⁰ www.ombudsnet.org ,9/11/2004

Η Αυστρία στην ετήσια έκθεση της προς το κοινοβούλιο αναφέρει τις θετικές και τις αρνητικές πτυχές της δραστηριότητας των Συνηγόρων για τα παιδιά στα εννέα κρατίδια. Οι θετικές πτυχές της δραστηριότητας τους για το έτος 2004 ήταν

- Η δημιουργία ενός εθνικού προγράμματος δράσης για την εφαρμογή της Συνθήκης των Η.Ε. σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.
- Η έκθεση σχετικά με τους ΜΚΟ και την βοήθεια που προσφέρουν σχετικά με το κέντρο ανίχνευσης και ελέγχου.
- Οι προσπάθειες που έγιναν να ενσωματωθούν στο σύνταγμα τα δικαιώματα των παιδιών.
- Η βελτίωση του προγράμματος για το σωστό προσανατολισμό των παιδιών.

Ωστόσο υπήρξαν και οι αρνητικές πτυχές της που ήταν :

- Τα ψυχοκοινωνικά φαινόμενα που αυξάνονταν συνεχώς όπως ο βανδαλισμός ,η αυξημένη χρήση οινοπνεύματος, η αποτυχία στο σχολείο που παράλλες τις προσπάθειες δεν κατάφεραν να εξαλειφθούν.
- Το χάσμα ανάμεσα στα παιδιά των πλουσίων και των φτωχών που συνεχώς διευρύνεται .
- Η δυσαρέσκεια για τα σχολεία και τα αυξανόμενα παράπονα για την άσχημη μεταχείριση από τους καθηγητές .

Το 2004 υπήρξε για τους αυστριακούς συνηγόρους μια χρονιά με σημαντικά επιτεύγματα. Κατάφεραν να βοηθήσουν παιδιά που αντιμετωπίζουν δυσκολίες επειδή έγιναν γονείς σε τόσο νεαρή ηλικία παρέχοντας τους όχι μόνο πληροφορίες αλλά και υποστήριξη σε συνεργασία με υπηρεσίες πρόνοιας . Δημιούργησαν ειδικά προγράμματα ψυχαγωγίας για παιδιά και δόθηκαν φυλλάδια μοτίβων δικαιωμάτων των παιδιών ώστε να γνωρίσουν τα δικαιώματα τους. Βελτίωσαν τη σχέση τους με τους διάφορους μη κυβερνητικούς οργανισμούς και ανέπτυξαν μεταξύ τους σχέσεις συνεργασίας με σκοπό να βοηθήσουν τα θύματα κακής μεταχείρισης και να τα προστατεύσουν.

Με τον Αυστριακό συνήγορο για το παιδί μπορεί να επικοινωνήσει κανείς στη διεύθυνση A-8011Graz

Δανία

Για μια περίοδο περίπου 10 χρόνων διαφορετικοί ΜΚΟ οργανισμοί ,επαγγελματίες και πολιτικοί προσπαθούσαν χωρίς τύχη να πείσουν το Δανέζικο κοινοβούλιο να θεσμοθετήσει ένα Συνήγορο για το παιδί.

Σκοπός τους δεν ήταν να δημιουργηθούν διαφορετικοί Συνήγοροι για κάθε περίπτωση για παράδειγμα Συνήγορος για το παιδί, Συνήγορος για τις μειονότητες κ.α. αλλά ένας ενιαίος που θα εμπεριέχει διάφορα θέματα .

Το 1989 ένα σύνολο ΜΚΟ γενίκευσαν την ιδέα ενός ανεξάρτητου συμβουλίου από την κυβέρνηση το οποίο θα προστάτευε και θα προωθούσε τα δικαιώματα των παιδιών . Στα επόμενα χρόνια οι ΜΚΟ έκαναν προεργασία για το πρόγραμμα μαζί με μέλη του κοινοβουλίου ,της κυβέρνησης και της γενικής διοίκησης .

Η κυβέρνηση υιοθέτησε την ιδέα και κατάφερε να πετύχει ένα αποτέλεσμα στο κοινοβούλιο για να σχηματιστεί Εθνικό Συμβούλιο για το παιδί για μια δοκιμαστική περίοδο 3 χρόνων που θα ξεκινούσε από την 1 Ιουλίου 1994 .

Η εργασία του Συμβουλίου αξιολογήθηκε κατά το φθινόπωρο του 1996 .Σαν μέρος μιας ευρείας κοινοβουλευτικής πράξης πέρασε τον Ιούνιο του 1997 ,ένα Συμβούλιο για τα παιδιά είχε δημιουργηθεί ως ένα προσωρινό ίδρυμα στη Δανία μέχρι τον Ιούλιο του 1998 .

Το εθνικό συμβούλιο για τα παιδιά είναι ανεξάρτητο από την κυβέρνηση αλλά κάτω από την διοίκηση του υπουργού των κοινωνικών υποθέσεων, μέχρι τον Αύγουστο του 2004.

Στις 2 Αυγούστου 2004 ωστόσο η Δανέζικη κυβέρνηση ίδρυσε την υπηρεσία για την οικογένεια και τις υποθέσεις των καταναλωτών στο οποίο το συμβούλιο για παιδί είναι κάτω από την δική του εποπτεία πλέον.

Θεσμοθετήθηκε έτσι το Εθνικό συμβούλιο για το παιδί την 1 Ιουλίου 1994, ο *borneradet* όπως ονομάζεται στα δανέζικα ο οποίος κατέχει τον τίτλο *chairman for the National Council for Children*.

Το γραφείο του έχει στελεχωθεί με 8 άτομα με υψηλό κύρος και μόρφωση και ετοιμάζει ετησίως έκθεση προς το

²¹ www.kija.at ,12/10/2004

κοινοβούλιο. Χρηματοδοτείται από τον εθνικό προϋπολογισμό ,για το 2004 έφτασε στα 4.100.000 dk.kr και από προσωπικά κέρδη περίπου 3.114.000 dk.kr πηγαίνουν στους μισθούς των εργαζομένων στο γραφείο ,τα 940.000dk.kr παραμένουν στην διοίκηση και 800.000 dk.kr χρησιμοποιούνται σε προγράμματα και δραστηριότητες για το παιδί .

Το εθνικό συμβούλιο για τα παιδιά εργάζεται για να διαφυλάξει τα δικαιώματα των παιδιών .Εστιάζει το ενδιαφέρον του και παρέχει πληροφορίες για τις συνθήκες διαβίωσης των παιδιών στην κοινωνία .Προσφέρει συμβουλές στις αρχές σχετικά με θέματα που αφορούν τις συνθήκες στις οποίες τα παιδιά μεγαλώνουν και έχοντας λάβει υπόψη τις απόψεις των παιδιών.

Η δουλειά που επιτελεί το Συμβούλιο υποφέρει από την δραστική μείωση της οικονομικής δραστηριότητας η οποία έχει φτιαχτεί από την κυβέρνηση .Οι κυβερνητικές γενικές απαιτήσεις επέφεραν μειώσεις στα κονδύλια για όλα τα κυβερνητικά ιδρύματα επηρεάζοντας και το Συμβούλιο για το παιδί.

Μέχρι στιγμής το Συμβούλιο έχει κατορθώσει να κρατήσει υψηλή δραστηριότητα σε ορατά επίπεδα αυτό θα βρίσκεται σε κίνδυνο το 2005.

Το Εθνικό Συμβούλιο για το παιδί διατηρεί την ανεξαρτησία του ενώ παράλληλα είναι μέλος σε αρκετές συνεργασίες που έχουν ειδικές πρωτοβουλίες με κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς .Αυτές οι συνεργασίες δίνουν τη δυνατότητα στο συμβούλιο να συμμετέχει σε ένα οικονομικό πλέγμα μεγαλύτερο από ότι αν δούλευε μόνο του. Το Εθνικό Συμβούλιο για το παιδί είναι καθημερινό θέμα στα Μ.Μ.Ε. και το διαδίκτυο ,με τον τρόπο αυτό προσπαθεί να γίνει ευρύτερα γνωστός .

Οι δραστηριότητες του για το 2004 επικεντρώθηκαν στα εξής :

- Η ανάπτυξη μιας εθνικής στρατηγικής για τις κοινωνικές υπηρεσίες στα σχολεία .
- Στην νεανική δικαιοσύνη .
- Στον απευθείας διάλογο ανάμεσα σε παιδιά και ενήλικες.
- Στα δικαιώματα των παιδιών και την εύκολη πρόσβαση τους για αναφορά αν αυτά απειλούνται .
- Στην μόδα του αλκοόλ που ακολουθούν τα παιδιά και οι νέοι.
- Στη βία εναντίον των παιδιών .

- Στην συνεργασία των παιδιών για την σύνταξη μιας συμπληρωματικής έκθεσης σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών.

Όσον αφορά τα παιδιά ηλικίας κάτω των 5 ετών το Εθνικό συμβούλιο δουλεύει με σκοπό να δημιουργήσει ένα σχέδιο για να αναπτυχθούν οι ικανότητες των παιδιών μέσω της δημιουργικότητας .

Για το λόγο αυτό δημοσίευσε ένα εγχειρίδιο με τίτλο «Μεγαλώνοντας παιδιά με την καρδιά σου» ,το εγχειρίδιο είχε στόχο τους γονείς και κατόρθωσε να δημιουργήσει αναταραχή ,περισσότερα από 35.000 αντίτυπα πουλήθηκαν και συνεχίζουν ,δημιουργώντας τη βάση της συζήτησης για το πώς πρέπει να μεγαλώνουν τα παιδιά.

Οι επιτυχίες του γραφείου το έτος 2004 ήταν :

- Ενδυναμώθηκαν τα δικαιώματα των παιδιών έξω από το σπίτι .
- Οι εμπειρίες των παιδιών και οι προτάσεις για την κατανάλωση αλκοόλ περιλήφθηκαν στις προσπάθειες δημιουργίας νομικών ορίων με σκοπό την μείωση της κατανάλωσης .
- Ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του γραφείου «Εθνικός Συνεταιρισμός για τις Κοινωνικές Υποθέσεις»που ήταν ενάντια στη βία που εμφανίζεται στους κόλπους της βασικής εκπαίδευσης .

Το Εθνικό συμβούλιο για το παιδί διατηρεί επαφές με συνηγόρους άλλων χωρών .Συγκεκριμένα το καλοκαίρι του 2004 επισκέφτηκε την Ιταλία με σκοπό να μιλήσει για την εμπειρία του .Επίσης ενημερώνει συνεχώς εκπροσώπους του Ιράκ και του Ιράν και συνεχώς επισκέπτεται χώρες με σκοπό να επεκταθεί ο θεσμός.

Για να έρθει σε επαφή κάποιος με το Εθνικό Συμβούλιο για το παιδί και να πάρει πληροφορίες ή για να καταθέσει αναφορές μπορεί να τον επισκεφτεί στη διεύθυνση Vesterbrogade 35A 1620 Copenhagen , Denmark. Στο τηλέφωνο +45 33 78 33 00 μέσω fax +45 33 78 33 01, μέσω e-mail brd@brd.dk .Μπορεί επίσης να ενημερωθεί μέσω της ιστοσελίδας του που δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο του 2003 και είχε σαν στόχο κυρίως τα παιδιά ηλικίας 10-12 παρέχοντας σε αυτά πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα τους.²²

²² www.boerneraadet.dk ,9/11/2004

Ωστόσο υπάρχει και το μοντέλο της ανεξάρτητης αρχής για τα παιδιά στα πλαίσια μιας γενικότερης αρχής για τα ανθρώπινα δικαιώματα που έχουν ακολουθήσει η Πορτογαλία, η Γεωργία και η Ελλάδα.

Πορτογαλία

Ο νόμος υπ' αριθμ.212/75 της 21^{ης} Απριλίου 1975 καθιέρωσε τις πρώτες ικανότητες και τις αρμοδιότητες του Διαμεσολαβητή στην Πορτογαλία. Το πορτογαλικό σύνταγμα του 1976 αναγνώρισε το Διαμεσολαβητή ως εθνικό και ανεξάρτητο όργανο της Δημοκρατίας ,με τις μεγάλες ικανότητες και εκλεγμένος από το κοινοβούλιο για μια περίοδο 4 ετών με ειδική πλειοψηφία 2/3 ανάμεσα στους πολίτες ειδικής αξίας και αξιοπιστίας. Ο διαμεσολαβητής μπορεί να εκλεχτεί μόνο μια φορά .Το καταστατικό του διαμεσολαβητή αναπτύχθηκε το 1996 από το νόμο αριθμ.81/77 της 22ας Νοεμβρίου ,με το νόμο αριθμ.9/91 της 9 ης Απριλίου 1991 και με το νόμο 30/96 της 14 ης Αυγούστου 1996.

Ο πορτογαλικός διαμεσολαβητής ενήμερος για τις ιδιαιτερότητες των προβλημάτων των παιδιών έχει καθιερώσει κάτω από την άμεση εξάρτηση από το γραφείο του μια υπηρεσία που στοχεύει ειδικά στην άμεση υπεράσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών. Η "άμεση επικοινωνία των παιδιών" ως καλείται η υπηρεσία δημιουργήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1992 από το διαμεσολαβητή για να απαντήσει στις ανάγκες που παρουσιάστηκαν από τα παιδιά ή από ενήλικους στο όνομα τους.

Μέσω αυτής της υπηρεσίας τα παιδιά η και οι ενήλικες μπορούν να επικοινωνήσουν άμεσα με τους συνεργάτες του Διαμεσολαβητή .Αυτός ο ελεύθερος ,εύκολος και άτυπος τρόπος επαφής με το Διαμεσολαβητή τον έχει κάνει γνωστό μέσω ενός μεγάλου αριθμού καταστάσεων .

Αυτή η ελεύθερη τηλεφωνική γραμμή είναι διαθέσιμη 24 ώρες την ημέρα ,όλες τις ημέρες του έτους. Συνεργάτες του Διαμεσολαβητή , εργάζονται αποκλειστικά σε αυτήν την υπηρεσία ,λαμβάνοντας όλες τις κλήσεις που γίνονται από τις 9:30 π.μ. έως τις 5:30 από Δευτέρα ως και Παρασκευή .Πέρα από αυτές τις ώρες απασχόλησης υπάρχει μόνιμος αυτόματος τηλεφωνητής και ο διαμεσολαβητής απαντά σε όλα τα μηνύματα που αφήνονται εκεί το συντομότερο δυνατό, συνήθως σε εργάσιμη μέρα.

Η χρηματοδότηση του γραφείου γίνεται από τον προϋπολογισμό του κοινοβουλίου. Το γραφείο έχει 106

εργαζομένους ανάμεσα τους, είναι και το ειδικευμένο προσωπικό για την κάλυψη των ζητημάτων των παιδιών και για να ανταποκριθεί στις έρευνες και τις καταγγελίες των παιδιών. Περίπου 50% είναι υπεύθυνοι για την τεχνική και διοικητική υποστήριξη και το άλλο 50% μπορεί να περιγραφεί ως προσωπικό του διαμεσολαβητή.

Οι κυριότερες δραστηριότητες του όσον αφορά τα παιδιά είναι:

- Οι άμεσες διαβουλεύσεις με τα παιδιά.
- Η τήρηση τηλεφωνικής επικοινωνίας με τα παιδιά.
- Οι συναντήσεις με ομάδες παιδιών για να μιλήσουν για τα προβλήματα τους.

Κάθε περίπτωση χαρακτηρίζεται από το γραφείο του Συνηγόρου ως ίχνος (παιδί και ίδρυμα παιδιών και οικογενειών ή παιδιών) έως ότου φθάσει σε μια ικανοποιητική λύση. Αυτό μπορεί να πάρει αρκετούς μήνες ή ακόμα και έτη. Μπορεί να συμβεί μια περίπτωση να διαρκεί 18 μήνες ωστόσο η πλειοψηφία διαρκεί από 4-5 μήνες.

Ο διαμεσολαβητής για το παιδί παρουσιάζει ετησίως στο κοινοβούλιο μια σφαιρική έκθεση που περιλαμβάνει και τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν σχετικά με τα παιδιά. Υπάρχουν επίσης ειδικές εκθέσεις σχετικά με συγκεκριμένα θέματα στα οποία ο διαμεσολαβητής εκφράζει τα συμπεράσματα που αυτός συνήγαγε με άμεση παρατήρηση. Ο τομέας των δικαιωμάτων των παιδιών στην Πορτογαλία έχει ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, αν και το νομικό σύστημα δεν είναι τέλειο, δεν υπάρχει καμία έλλειψη νομοθεσίας για τα δικαιώματα των παιδιών.²³

Γεωργία

Το κέντρο δικαιωμάτων των παιδιών στη Γεωργία ιδρύθηκε μέσα στα πλαίσια του γραφείου του υπερασπιστή τον Απρίλιο του 2001. Σκοπός του κέντρου είναι να υποστηρίξει τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των παιδιών.

Δημιουργήθηκε με κοινή πρόταση της UNICEF στη Γεωργία και του Δημόσιου Υπερασπιστή της Γεωργίας.

Το κέντρο στελεχώνεται από 3 μόνιμους υπάλληλους και 6 εθελοντές.

²³ www.ombudsnet.org, 9/11/2004

Κύριες πηγές χρηματοδότησης είναι η Unicef η οποία χρηματοδοτεί τις κεντρικές δραστηριότητες του κέντρου . Το κέντρο έχει σαν σκοπό :

- Να βοηθήσει τις διάφορες κυβερνητικές δομές στην ανάπτυξη μιας γενικής στρατηγικής για τα δικαιώματα των παιδιών.
- Να προωθήσει ένα νόμο για τα παιδιά σε εθνικό επίπεδο.
- Να ενημερώνει και να εκπαιδεύει τα παιδιά σχετικά με τη νομοθεσία .
- Να αναδειξεί νέες προσεγγίσεις στην προσπάθεια θέσπισης νέων μέτρων προστασίας για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες.
- Να ενημερώνει την κοινωνία σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών.

Η κυριότερη επιδίωξη του είναι να παρέχει ένα τόπο συναντήσεως για τα παιδιά και να μεταφέρει τις απόψεις του σχετικά με τα τρέχοντα θέματα.

Οι κυριότερες δραστηριότητες για το 2004 ήταν:

- Τηλεφωνική επικοινωνία με τα παιδιά .
- Συναντήσεις στα πλαίσια της κοινωνίας με ομάδες παιδιών στο γραφείο του ώστε να ακούει τις απόψεις τους.
- Συναντήσεις στα πλαίσια της κοινωνίας με ομάδες παιδιών στο σχολείο ώστε να ακούσει τα παράπονα και τα προβλήματά τους.
- Η επικοινωνία με τα παιδιά μέσω διαδικτύου.

Το κέντρο συνεργάζεται με τις διάφορες δομές για να εξασφαλίζει το συντονισμό και την συνεργασία μέσω των τακτικών περιοδικών συνεδριάσεων .Καθώς έχει αναπτύξει σχέσεις συνεργασίας με τα παιδιά ,τους νέους και τις οργανώσεις της νεολαίας .

Ο σημαντικότερος στόχος του είναι να περιληφθούν τα παιδιά και οι νέοι στις δημόσιες συζητήσεις .

Η επικοινωνία με τον υπεύθυνο του κέντρου δικαιωμάτων των παιδιών μπορεί να επιτευχθεί επισκεπτοντάς τον στην διεύθυνση 11 Machabeli Str 380007 Tbilisi Georgia ή τηλεφωνώντας στο (995 32) 93 92 82 ,93 92 42 μέσω fax (995 32) 92 24 78 ή στο e-mail childr@hotmail.com²⁴

²⁴ www.ombudsnet.org ,9/11/2004

Εκτός από αυτά τα μοντέλα υπάρχουν και χώρες που έχουν υπογράψει τη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα των Παιδιών και δεν έχουν συστήσει ακόμα κάποια αρχή αλλά αντί για αυτή λειτουργεί κάποια άλλη αρχή, που ενώ λειτουργεί με βάση τη Διεθνή Σύμβαση παράλληλα προσπαθεί να συμβάλει στην θεσμοθέτηση μιας ανεξάρτητης αρχής ,ενός Συνηγόρου για το Παιδί.

Αγγλία

Στην Αγγλία η ιστορική «Εθνική Εταιρεία για την προστασία των παιδιών από την Ωμότητα»(NSPCC) λειτουργεί από το 1884 και από το 1998 έχει ξεκινήσει καμπάνια για τη θεσμοθέτηση « Επιτρόπου για το παιδί».Αν και ακόμα είναι στην προσπάθεια η NSPCC λειτουργεί με βάση τις επιταγές της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Παιδιών(1989).

Αποστολή του είναι να ενεργοποιήσει τους πάντες να δράσουν για να τελειώσει η βία στα παιδιά .Να δώσει βοήθεια στα παιδιά και ένα ασφαλές περιβάλλον για να μεγαλώσουν . Καθώς και να βρει τρόπους συνεργασίας με τις τοπικές αρχές για να βοηθήσουν τα παιδιά .

Η χρηματοδότηση του εξαρτάται κυρίως από δωρεές και χρήματα που χορηγεί η κυβέρνηση.
Οι αξίες του οργανισμού είναι :

- Τα παιδιά πρέπει να προστατεύονται από κάθε είδους βίας και εκμετάλλευσης.
- Όλοι έχουν την ευθύνη να υποστηρίξουν την φροντίδα των παιδιών.
- Ακούμε τα παιδιά και τους νέους ανθρώπους ,σεβόμαστε τις απόψεις τους και απαντάμε σε αυτά απευθείας .
- Τα παιδιά πρέπει να ενθαρρυνθούν έτσι ώστε να πετύχουν τους στόχους τους.
- Η εξάλειψη των ανισοτήτων για τα παιδιά και τους νέους ανθρώπους.
- Κάθε παιδί πρέπει να έχει κάποιον στον οποίο να μπορεί να στραφεί.

Η κυριότερη δραστηριότητα του την χρονιά 2004 είχε να κάνει με την μείωση της βίας στα παιδιά. Η δουλειά που πραγματοποιήθηκε προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος ήταν :

- Η δημιουργία 180 ομάδων /προγραμμάτων βασισμένα σε κοινωνίες σε όλη την Αγγλία .

- Ένα δωρεάν 24ωρο βοήθειας και προστασίας των παιδιών ,το οποίο παρέχει πληροφορίες ,συμβουλές και ψυχολογική βοήθεια, σε όποιον ενδιαφέρεται για την ασφάλεια των παιδιών.
- Δημόσιες εκπαιδευτικές καμπάνιες ,με σκοπό να αυξήσουν την κατανόηση σχετικά με την παιδική κακοποίηση και να παρέχουν συμβουλές και υποστήριξη.
- Κοινοβουλευτική καμπάνια, για να πείσουν την κυβέρνηση να ασχοληθεί με θέματα για τα παιδιά .²⁵

1.3 ENOC

Οι διοικητικές αυτές αρχές ωστόσο συντονίζονται μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνηγόρων του Παιδιού (European Network of Ombudsmen for Children)ENOC .

Στην παγκόσμια διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών που πραγματοποιήθηκε στην Βιέννη το 1993 ανάμεσα στα άλλα επιβεβαιώθηκε ότι

« τα δικαιώματα του παιδιού πρέπει να είναι μια προτεραιότητα σε όλο το σύστημα δράσης των Ηνωμένων Εθνών στα ανθρώπινα δικαιώματα».

Η σχεδόν καθολική επικύρωση της Συνθήκης δείχνει τη σφαιρική δέσμευση για την αναγνώριση και την πραγματοποίηση των δικαιωμάτων στο κέντρο ανίχνευσης και ελέγχου για όλα τα παιδιά. Το ENOC έχει υποστηρίξει με συνέπεια την καθιέρωση των ανεξάρτητων αρχών για τα δικαιώματα των παιδιών.

Το ENOC δημιουργήθηκε στο Τροντχάιμ της Νορβηγίας το 1997 από 10 χώρες μέλη με πρωτοβουλία του Νορβηγού Συνηγόρου του Παιδιού και με συμμετοχή 12 συναφών ανεξάρτητων αρχών. Πρόκειται για μια επιτροπή μέλη της οποίας είναι συνήγοροι για το παιδί διαφόρων χωρών, η οποία κάθε χρόνο συνεδριάζει σε διαφορετική χώρα.

Η χρηματοδότηση του Δικτύου Συνηγόρων για το παιδί γίνεται από συνεισφορές των μελών του . Αρχικά είχε προταθεί να υπάρχει ένα σταθερό ποσό σαν συνεισφορά αλλά τελικά έμεινε υπό αναθεώρηση.

Αν και τα περισσότερα γραφεία έχουν δημιουργηθεί από την κυβέρνηση ή το κοινοβούλιο το αναγκαίο χαρακτηριστικό

²⁵ www.nspcc.org.uk , 27/9/2004

είναι η ανεξαρτησία τους ,η ικανότητα να υπερασπίζονται ανεξάρτητα τα παιδιά. Σε απάντηση της πρόκλησης εργασίας της Συνέλευσης για τα δικαιώματα των παιδιών πολλές χώρες έχουν θεσπίσει προσωρινά σώματα μέσα στην κυβέρνηση για να προάγουν τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Ωστόσο τα μέλη του ENOC έχουν ένα διαφορετικό , συμπληρωματικό ρόλο , αυτό του φύλακα για τα παιδιά έξω από την κυβέρνηση.

Όλα τα μέλη συμφωνούν ότι τα κοινοβούλια και οι κυβερνήσεις πρέπει να ενθαρρύνονται να αναθεωρήσουν τη θέση των υπαρχόντων ιδρυμάτων λαμβάνοντας υπόψη τα πρότυπα .Και να εξασφαλίζουν ότι το σχέδιο των νέων ιδρυμάτων προσαρμόζεται στα πρότυπα και στη συνθήκη σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.

Μέσω του ENOC οι χώρες παρέχουν μια περίληψη πληροφοριών σχετικά με την ιστορία του γραφείου , τη δομή και τις δραστηριότητες .

Το δίκτυο αναγνωρίζει ότι η έννοια των ανεξάρτητων αρχών για τα παιδιά και των συνηγόρων του είναι αναπτύσσομαι και για το λόγο αυτό τα κριτήρια για την ιδιότητα μέλους στο δίκτυο πρέπει να είναι υπό αναθεώρηση. Η ιδιότητα μέλους ENOC είναι ανοιχτή στα γραφεία όπου ικανοποιούν τα εξής κριτήρια :

- Να πρόκειται για ανεξάρτητα εθνικά ή περιφερειακά γραφεία που ιδρύονται μέσω της νομοθεσίας συγκεκριμένα για να προωθήσουν τα δικαιώματα και τα ενδιαφέροντα των παιδιών.
- Τα ανεξάρτητα εθνικά ή περιφερειακά ιδρύματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να έχουν ιδρυθεί μέσω της νομοθεσίας που περιλαμβάνουν μια συγκεκριμένη εστίαση στα δικαιώματα των παιδιών .

Επίσης μέσω αυτού μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να συνδεθεί από τους συνδέσμους με τον ιστοχώρο του συνηγόρου της χώρας που επιθυμεί .

Στόχοι αυτού του δικτύου αναφέρονται ότι είναι :

- Να εφαρμοσθεί πλήρως η Συνθήκη για τα δικαιώματα του παιδιού .
- Να δοθεί προτεραιότητα στα δικαιώματα των παιδιών και να βελτιωθούν γενικότερα οι συμπεριφορές προς τα παιδιά .
- Να ευαισθητοποιηθούν οι κυβερνήσεις ώστε να βελτιωθεί η σχετική με τα δικαιώματα των παιδιών νομοθεσία.
- Να βελτιωθούν οι ενδοκυβερνητικές συνεργασίες.

- Να διατίθεται ένα βήμα στα ίδια τα παιδιά να εκφράζουν την άποψη τους .
- Να χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά οι πόροι υπέρ των παιδιών.
- Να συλλέγονται και να δημοσιεύονται δεδομένα για την κατάσταση των παιδιών και να ενθαρρύνονται οι κυβερνήσεις να πράττουν το ίδιο.
- Να ευαισθητοποιηθούν οι ενήλικοι και τα ίδια τα παιδιά περί των δικαιωμάτων των παιδιών.
- Να ελέγχεται η αποτελεσματική πρόσβαση των παιδιών σε όλες τις μορφές των συστημάτων υπεράσπισης τους ,ν στα ιδρύματα και τα σχολεία ,συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης των παιδιών στα δικαστήρια.
- Να αποκριθούν στις μεμονωμένες καταγγελίες από τα παιδιά ή εκείνους που αντιπροσωπεύουν τα παιδιά και όπου απαιτείται να αρχίσει ή να υποστηρίξει τη νομική ενέργεια εξ ονόματος των παιδιών .

Όλα τα μέλη συμφωνούν ότι τα κοινοβούλια και οι κυβερνήσεις πρέπει να ενθαρρύνονται να αναθεωρήσουν τη θέση των υπαρχόντων ιδρυμάτων λαμβάνοντας υπόψη, τα πρότυπα .Καθώς και ότι πρέπει να εξασφαλίζουν ότι το σχέδιο των νέων ιδρυμάτων προσαρμόζεται στα πρότυπα και στη Συνθήκη σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.

Το ENOC θεωρεί ότι για να είναι αποτελεσματικό ένα γραφείο συνηγόρου για το παιδί στον έλεγχο ,την προώθηση και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων των παιδιών πρέπει να προσαρμοστεί στις αρχές του Παρισιού , το κέντρο ανίχνευσης και ελέγχου και την Ευρωπαϊκή Συνθήκη σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Με βάση αυτές τις «Αρχές του Παρισιού» ,παράγοντες επιτυχίας τέτοιων οργανισμών είναι :

- 1 Η πλήρης πολιτική ανεξαρτησία .
- 2 Οι καλά καθορισμένες αρμοδιότητες και η διάθεση αντίστοιχων προς τις αρμοδιότητες αυτές μέσων και δικαιοδοσιών .
- 3 Η εύκολη πρόσβαση από τους ενδιαφερόμενους πολίτες.
- 4 Η συνεργασία της διοικητικής αρχής με όλους τους κοινωνικούς , κρατικούς , πολιτικούς φορείς , τις ΜΚΟ και τους ενδιαφερόμενους πολίτες.
- 5 Η επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα της αρχής.
- 6 Η ικανότητα οικονομικού απολογισμού.

Το ανεξάρτητο ίδρυμα για τα παιδιά θα πρέπει καθιερώνεται από την νομοθεσία ,να έχει ευρεία εξουσιοδότηση σχετικά με την προστασία των παιδιών .Να έχει το δικαίωμα να υποβάλλει και να κοινοποιεί συστάσεις , απόψεις ,προτάσεις και εκθέσεις με δική του πρωτοβουλία ή κατά παράκληση άλλων αρχών .Το γραφείο θα πρέπει να έχει το προσωπικό και τις εγκαταστάσεις του ,προκειμένου να είναι ανεξάρτητο από την κυβέρνηση .²⁶

²⁶ www.ombudsnet.org ,9/11/2004

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1 Γενικά

Η κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού στην Ελλάδα έγινε το 1992. Αναγνωρίζοντας και επίσημα την αξία των παιδιών ανεξαρτήτου φύλου, φυλής και θρησκείας και αναλαμβάνοντας σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 του Ν.2101/1992 την υποχρέωση να εξασφαλίσουν την αναγκαία για την ευημερία του προστασία και φροντίδα. Και ο οποίος έχει σύμφωνα με το σύνταγμα αυξημένη τυπική ισχύ ακόμα και από την υπόλοιπη εθνική νομοθεσία που αφορά το παιδί.

Στην Ελλάδα η 11^η Δεκεμβρίου κάθε έτους έχει αφιερωθεί στα παιδιά. Εν όψη λοιπόν «της Ημέρας του Παιδιού» είχε διοργανωθεί στο Ζάππειο το 2001 μια μεγάλη γιορτή. Εκεί παιδιά διαφόρων σχολείων παρέδωσαν στον τότε πρόεδρο της Δημοκρατίας «τη Διακήρυξη του Ζαππείου» στην οποία ανάμεσα στα άλλα αναφέρονταν ότι,

« Θέλουμε τα παιδιά της χώρας μας να είναι υγιή, ελεύθερα και μορφωμένα. Παρά τις προόδους υπάρχουν ακόμα πολλά προβλήματα που εμμένουν ενώ εμφανίζονται καινούργιες απειλές στα δικαιώματα των παιδιών. Ιδιαίτερα εμφανείς είναι οι απειλές αυτές στις μειονεκτούσες ομάδες, με έμφαση στους μετανάστες. Για να απολαμβάνουν τα δικαιώματα τους όλο και περισσότερα παιδιά, χρειάζεται περισσότερη ενεργοποίηση της κοινωνίας και διάλογος με τους εκπαιδευτικούς που γνωρίζουν σε βάθος τα προβλήματα μέσα από την καθημερινή πρακτική. Η θεσμοθέτηση του «Συνηγόρου του παιδιού» θα συμβάλλει σημαντικά σε αυτή την κατεύθυνση».²⁷

Με τα λόγια τους τονίζονταν η αναγκαιότητα δημιουργίας του θεσμού στη χώρα μας.

Στη συνέχεια ελήφθησαν και άλλες πρωτοβουλίες που αποσκοπούσαν στην θέσπιση ενός συνηγόρου για τα παιδιά. Ήδη από το 1997 ο τότε βουλευτής Λέσβου κ. Φραγκλίνος Παπαδέλλης είχε προτείνει στην Βουλή των Ελλήνων για πρώτη φορά να δημιουργηθεί Συνήγορος για το παιδί. Δεκαοχτώ βουλευτές διαφορετικών κομματικών αντιλήψεων, υπέγραψαν επιστολή προς τον τότε πρωθυπουργό με την οποία πρότειναν επίσης την καθιέρωση του Συνηγόρου του Παιδιού.

²⁷ www.mzorba.gr/synhgoros/nomosxedio.htm, 20/8/2004

Στις 4 Απριλίου 2002 οργανώθηκε στην Αθήνα Δημόσια Διαβούλευση για την καθιέρωση Συνηγόρου του παιδιού. Στην οποία κλήθηκαν να συμμετάσχουν «Συνήγοροι του παιδιού» από την Γαλλία, την Ουαλία και την Φιλανδία .Ζητήθηκε επίσης να συμμετάσχουν εκπρόσωποι από τη **unisef** , διάφορους ΜΚΟ που ασχολούνται ιδιαίτερα με το παιδί , μαθητές ,πολιτικοί και κοινωνικοί παράγοντες ,εκπαιδευτικοί και δημοσιογράφοι .Παρόμοια συνάντηση πραγματοποιήθηκε και στα μέσα Απριλίου στην Θεσσαλονίκη.²⁸

Η διαβούλευση αφορούσε τη σκοπιμότητα της θεσμοθέτησης του Συνηγόρου του παιδιού στην Ελλάδα . Καθώς επίσης και συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν την λειτουργία ,τις αρμοδιότητες και τα μέσα που θα πρέπει να διαθέτει ο Έλληνας Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί. Ακολούθησε και δημόσια συζήτηση για τη δημιουργία «Συνηγόρου του Παιδιού»με βάση τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας αλλά και τις συστάσεις της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ ,διεξήχθη με συμμετοχή βουλευτών του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και κατέληξαν στην έκδοση νόμου για τη δημιουργία μιας ανεξάρτητης αρχής για την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων των παιδιών.²⁹

Η καθιέρωση ενός συνηγόρου για το παιδί θεωρήθηκε αποφασιστικής σημασίας πολιτική πράξη για την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για την παιδική ηλικία .

Πραγματικά στις 22 Ιανουαρίου 2003 με το Νόμο 3094 θεσπίζεται ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί στην Ελλάδα στα πλαίσια του Συνηγόρου του Πολίτη στον οποίο ανατίθεται η αρμοδιότητα της προάσπισης και προαγωγής των δικαιωμάτων του Παιδιού .³⁰

2.2 Αποστολή

Ο Συνήγορος του Πολίτη ιδρύθηκε με το νόμο 2477/1997, η λειτουργία του ωστόσο ξεκίνησε την 1^η Οκτωβρίου 1998 .Ο κανονισμός λειτουργίας του καθορίστηκε με το προεδρικό διάταγμα 273 του 1999 .

Ο συνήγορος του πολίτη κατοχυρώνεται συνταγματικά ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή , σύμφωνα με την αναθεώρηση του Συντάγματος 2000-2001.Σύμφωνα με το άρθρο 103

²⁸ www.mzorba.gr/org ,20/8/2004

²⁹ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ Σαμάνθα.(Πτυχιούχος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου) , ΑΘΗΝΑ 2004

³⁰ Φ.Ε.Κ. 10 Α/22-1-2003

παράγραφος 1 «Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση και τις αρμοδιότητες του "Συνηγόρου του Πολίτη" που λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή.»³¹

Με το νόμο υπ' αριθμό 3051 του 2002 ρυθμίζεται η έννοια της ανεξάρτητης διοικητικής αρχής καθώς και η λειτουργική της ανεξαρτησία . Συγκεκριμένα στο άρθρο 1 παράγραφος 2 αναφέρεται ότι

«Ως μέλη ανεξάρτητης αρχής για την εφαρμογή του παρόντος νόμου θεωρούνται ο Πρόεδρος ή το ανώτατο μονοπρόσωπο όργανο διοίκησης...».³²

Το έργο της αρχής οργανώνεται σε τέσσερις κύκλους δραστηριότητας

α) Δικαιωμάτων του ανθρώπου , β) Κοινωνικής Προστασίας (κοινωνική πολιτική , υγεία , ασφάλιση, πρόνοια , προστασία του παιδιού , των ηλικιωμένων, των ατόμων με ειδικές ανάγκες) , γ) Ποιότητα Ζωής (περιβάλλον , πολεοδομία , χωροταξία, δημόσια έργα , πολιτισμός), δ) Σχέσεων Κράτους-Πολίτη (πληροφόρηση , επικοινωνία, ποιότητα παρεχομένων υπηρεσιών, κακοδιοίκηση των ΟΤΑ, ΔΕΚΟ , μεταφορές , επικοινωνίες εργασία, βιομηχανία, παιδεία , κ.τ.λ.) .

Ωστόσο το νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας του επαναπροσδιορίζεται από τις διατάξεις νεώτερου Νόμου του 3094/2003 στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του οποίου καθορίζεται ότι « ο συνήγορος του πολίτη επικουρείται από πέντε βοηθούς Συνηγόρους ...» οι οποίοι εποπτεύουν, συντονίζουν τη λειτουργία και τα στελέχη των αντίστοιχων θεματικών κύκλων της αρχής . Οι πέντε θεματικοί κύκλοι είναι

- ο κύκλος δικαιωμάτων του ανθρώπου ,
- της κοινωνικής προστασίας ,
- της ποιότητας ζωής ,
- των σχέσεων κράτους – πολίτη
- των δικαιωμάτων του παιδιού που λειτουργεί πλέον ειδικά και μόνο.³³

Οι βασικότεροι λόγοι που οδήγησαν την θεσμοθέτηση Συνηγόρου για το παιδί είναι :

- Η εκτεταμένη χρήση σωματικής τιμωρίας στην οικογένεια.

³¹ www.synigoros.gr/org ,20/8/2004

³² Φ.Ε.Κ. 220 Α/20-9-2002

³³ Φ.Ε.Κ. 103 Α/28-5-1997

- Η ευρεία διάδοση του καπνίσματος, του αλκοολισμού και της κατανάλωσης ουσιών από τα παιδιά.
- Οι διακρίσεις που οφείλονται στην καταγωγή ή το θρήσκευμα και επηρεάζουν την δυνατότητα εγγραφής σε ληξιαρχεία, την πρόσβαση στην εκπαίδευση ή την δυνατότητα για την απόκτηση ονόματος της επιλογής των γονέων τους.
- Η εκπαίδευση ορισμένων εθνοτικών ή κοινωνικών ομάδων.
- Η παιδική εργασία ειδικά στους Ρόμα και τους μετανάστες ή σε χαμηλά κοινωνικά στρώματα και απομακρυσμένες περιοχές.
- Η ελλιπής προσαρμογή του σωφρονιστικού συστήματος στις επιταγές της διακήρυξης των δικαιωμάτων του παιδιού.
- Η προστασία της υγείας των παιδιών από ατυχήματα και της κακής υγιεινής εθνοτικών ομάδων.
- Η εκτεταμένη χρήση της άμβλωσης από ανηλίκους.³⁴

Θεσπίζεται με το νόμο αυτό έτσι για πρώτη φορά και βοηθός Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί, στο κύκλο δικαιωμάτων του παιδιού στην Ελλάδα κατά το πρότυπο του διεθνώς καταξιωμένου θεσμού «Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί».

Παρόλα αυτά άρχισε να λειτουργεί μόλις τον Ιούλιο του 2003. Ο ρόλος του έχει αποδυθεί σε μια διττή προσπάθεια. Αφενός στην επίλυση των μεμονωμένων υποθέσεων καταπάτησης ή παραβίασης των δικαιωμάτων και αφετέρου τη συμβουλευτική και διορθωτική παρέμβαση μέσα από προτάσεις .

Από τη θέσπιση του, ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί είναι υπεύθυνος για το κύκλο δικαιωμάτων του παιδιού.³⁵

Αποστολή του είναι η προάσπιση και η προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού τα οποία περιλαμβάνονται στο τρίπτυχο «Συμμετοχή – Παροχές – Προστασία» και αντιστοιχούν στους τρεις βασικούς άξονες που διέπουν τη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του Παιδιού . Στην πράξη αυτό σημαίνει την κατάλληλη προσέγγιση και επικοινωνία με τα παιδιά σύμφωνα και με την πρακτική των άλλων διεθνών

³⁴ ΠΙΤΣΕΛΑ, Α., *Η ποινική αντιμετώπιση της εγκληματικότητας των ανηλίκων*, Εκδ. Σάκκουλα έκδ., ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2004, σελ.30-33

³⁵ www.synigoros.gr/what_mission.htm , 6/8/20004

«Συνηγόρων του Παιδιού». Σαν παιδιά ο κύκλος θεωρεί έχοντας αποδειχτεί την συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών, όσους δεν έχουν συμπληρώσει τα 18 τους χρόνια.³⁶

Ιδιαίτερα ο Συνήγορος έχει σαν στόχο να συνδράμει στην αποκάλυψη παραβιάσεων των δικαιωμάτων του παιδιού και να ενεργοποιήσει τους αρμόδιους φορείς ,να δημιουργήσει ένα δίαυλο επικοινωνίας έτσι ώστε να ακούγονται οι απόψεις των παιδιών και να υποδείξει τρόπους στην ευρύτερη κοινωνία ώστε να γίνονται σεβαστές. Οφείλει επίσης να κάνει γνωστό το έργο και τη λειτουργία του και να είναι προσβάσιμος σε όλα τα παιδιά, ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητές τους μέσα και έξω από την οικογένεια .³⁷

Συγκεκριμένα ο Συνήγορος θα πρέπει να προστατεύει τα εξής δικαιώματα :

- Το δικαίωμα της εξασφάλισης ισότιμης πρόσβασης και μεταχείρισης των παιδιών στην εκπαίδευση ,σε επαρκείς υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας ,στην εργασία και το πολιτισμό .
- Στην προώθηση της συμμετοχής ,της ελεύθερης έκφρασης και της ανάπτυξης της προσωπικότητας των παιδιών σε όλα τα πεδία της κοινωνικής ζωής.
- Στην προστασία των παιδιών από κάθε μορφή βίας ή άλλης παραβίασης στον οικογενειακό χώρο και την άσκηση επιρροής στους ασκούντες το γονεϊκό ρόλο ,έτσι ώστε να αποτρέπεται η παραμέληση και η θυματοποίηση τους από τους οικείους.
- Στη διασφάλιση της κατάλληλης μεταχείρισης του παιδιού από ιδρύματα πρόνοιας ,αστυνομικές αρχές και καταστήματα κράτησης ανηλίκων.
- Στην προστασία της εικόνας και της προσωπικότητας του παιδιού από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και από βλαπτικά ερεθίσματα που διακινούνται από αυτά .
- Στην προστασία των παιδιών από τη χρήση βλαβερών ουσιών.
- Στην προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών ειδικών κοινωνικών ομάδων και την καταπολέμηση των διακρίσεων εις βάρος τους.
- Στην εξασφάλιση της κατάλληλης υποδοχής και κοινωνικής ένταξης των παιδιών μεταναστών ή προσφύγων.

³⁶ Φ.Ε.Κ. 103 Α/28-5-1997

³⁷ www.synigoros.gr/what_mission.htm , 6/8/20004

- Στην καταπολέμηση κάθε μορφής παράνομης εργασίας , διακίνησης ,εκμετάλλευσης και κακοποίησης παιδιών.³⁸

Στο πλαίσιο της αποστολής του είναι να διαμεσολαβεί ύστερα από αναφορές πολιτών .Όταν ενέργειες ή παραλείψεις της δημόσιας διοίκησης ή ιδιωτών παραβιάζουν τα δικαιώματα του παιδιού εκείνος οφείλει να παρέμβει ,επιδιώκοντας την προστασία και την αποκατάσταση τους .Εάν το κρίνει όμως αναγκαίο ,σε περιπτώσεις παραβιάσεων ,ενεργεί και αυτεπάγγελα χωρίς να απαιτείται η αναφορά από κάποιον άλλον .

Ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί οφείλει να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας και των διεθνών συμβάσεων για τα δικαιώματα του παιδιού, μεριμνώντας για την καλύτερη ενημέρωση των ανηλίκων και των ενηλίκων για αυτή .Να διεξάγει έρευνες σε σημαντικά πεδία που επιλέγει και να συμμετέχει ενεργά στον κοινωνικό διάλογο σε συναφή με την αρμοδιότητα του θέματα.³⁹

2.3 Εκλογή και θητεία .

Η εκλογή και η διάρκεια της θητείας του Συνηγόρου για το παιδί καθορίζεται με το Νόμο 3094/2003.

Με βάση αυτόν ο Συνήγορος για το παιδί διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ,Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη στα πλαίσια του οποίου και λειτουργεί.

Για τη θέση αυτή εκλέγονται άτομα αναγνωρισμένου κύρους με υψηλή επιστημονική κατάρτιση και ευρεία κοινωνική αποδοχή , τα οποία όχι μόνο θα πρέπει να γνωρίζουν το θέμα στο οποίο θα δουλέψουν αλλά και να έχουν ξανασχοληθεί με παρεμφερή θέματα στο παρελθόν .⁴⁰

Από τις 3/7/2003 ανέλαβε και συνεχίζει να κατέχει τη θέση αυτή ένας νομικός εγκληματολόγος ,ειδικός σε θέματα ανηλίκων παραβατών, κοινωνικά αποκλεισμένων νέων και

³⁸ Φ.Ε.Κ. 229 Α/3-11-1999

³⁹ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ Σαμάνθα,(Πτυχιούχος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου) , ΑΘΗΝΑ 2004

⁴⁰ Φ.Ε.Κ. 10 Α/22-1-2003

προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού ,συνιδρυτής της Κοινωνικής Οργάνωσης και Υποστήριξης Νέων «ΑΡΣΙΣ» .

Ο Έλληνας Συνήγορος για το παιδί κ. Μόσχος Γεώργιος συμμετέχει στην επιτροπή πρωτοβουλίας για τα δικαιώματα του παιδιού, στην συντονιστική επιτροπή του δικτύου συνεργασίας για την υποστήριξη των νέων και τα Διοικητικά Συμβούλια των Ευρωπαϊκών Δικτύων EFCW (Ευρωπαϊκού Φόρουμ για την ευημερία των παιδιών), FEANTSA (Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Οργανώσεων που εργάζονται με τους άστεγους) και ΕΟΕΦ (Ευρωπαϊκού Φόρουμ για την απασχόληση των παραβατών) στο οποίο διετέλεσε και Πρόεδρος.

Έχει διδάξει επίσης σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης σε άτομα με προβλήματα κοινωνικού αποκλεισμού.⁴¹

Κατά τη διάρκεια της θητείας του στη συγκεκριμένη θέση αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε άλλου δημοσίου λειτουργήματος. Καθώς και η εκτέλεση καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση στο δημόσιο , σε Ν.Π.Δ.Δ. καθώς και σε νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημοσίου τομέα .Ο Συνήγορος για το Παιδί είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και δεν έχει το δικαίωμα να ασκεί καμία άλλη επαγγελματική δραστηριότητα .

Ωστόσο ο Συνήγορος για το Παιδί όπως και οι συνήγοροι των άλλων θεματικών κύκλων έχουν μόνο το δικαίωμα να ασκούν καθήκοντα ως μέλη διδακτικού προσωπικού Α.Ε.Ι. με καθεστώς μερικής απασχόλησης .

Η θητεία του Συνηγόρου του Παιδιού καθώς και των άλλων Βοηθών Συνηγόρων είναι πενταετή. Με τη θητεία του ο Συνήγορος ελέγχεται και αξιολογείται έτσι ώστε να αποφεύγεται η πιθανότητα να μετατραπεί σε απλό δημόσιο υπάλληλο ,με τις συνέπειες που μπορεί να επιφέρει αυτό.

Από τη θέση αυτή ο Συνήγορος για το παιδί παύεται με την λήξη της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη για οποιονδήποτε λόγο γίνει αυτό , η οποία αυτοδίκαια φέρνει και την λήξη της θητείας των υπόλοιπων Συνηγόρων που λειτουργούν στο πλαίσιο λειτουργίας του σύμφωνα με το Ν2477/1997.

Υπάρχει βέβαια και η πιθανότητα να παυθεί από τα καθήκοντα του με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ,

⁴¹ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ Σαμάνθα.(Πτυχιούχος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου) , ΑΘΗΝΑ 2004

Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και μετά από πρόταση του Συνηγούρου του Πολίτη .

Σε μια τέτοια περίπτωση οι λόγοι είναι κυρίως λόγω νόσου , για σωματική ή πνευματική ανικανότητα που θα επηρεάσει την εκτέλεση των καθηκόντων του .Καθώς και η οποιαδήποτε ανεπάρκεια διαπιστωθεί κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του .

Μετά την παύση από τα καθήκοντα ή τη λήξη της θητείας του ο Συνήγορος συνεχίζει στο ίδιο πόστο μέχρι να διορισθεί νέος και για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριών μηνών.

Στην περίπτωση που για Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί διορισθεί βουλευτής , εκείνος θα πρέπει να παραιτηθεί από την βουλευτική του ιδιότητα προτού αναλάβει τα καθήκοντα του.

Ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί προστατεύεται από την Βουλή από παραποιημένες πληροφορίες και κατηγορίες που θα αποτελούσαν τροχοπέδη στην εκπλήρωση των καθηκόντων του.⁴²

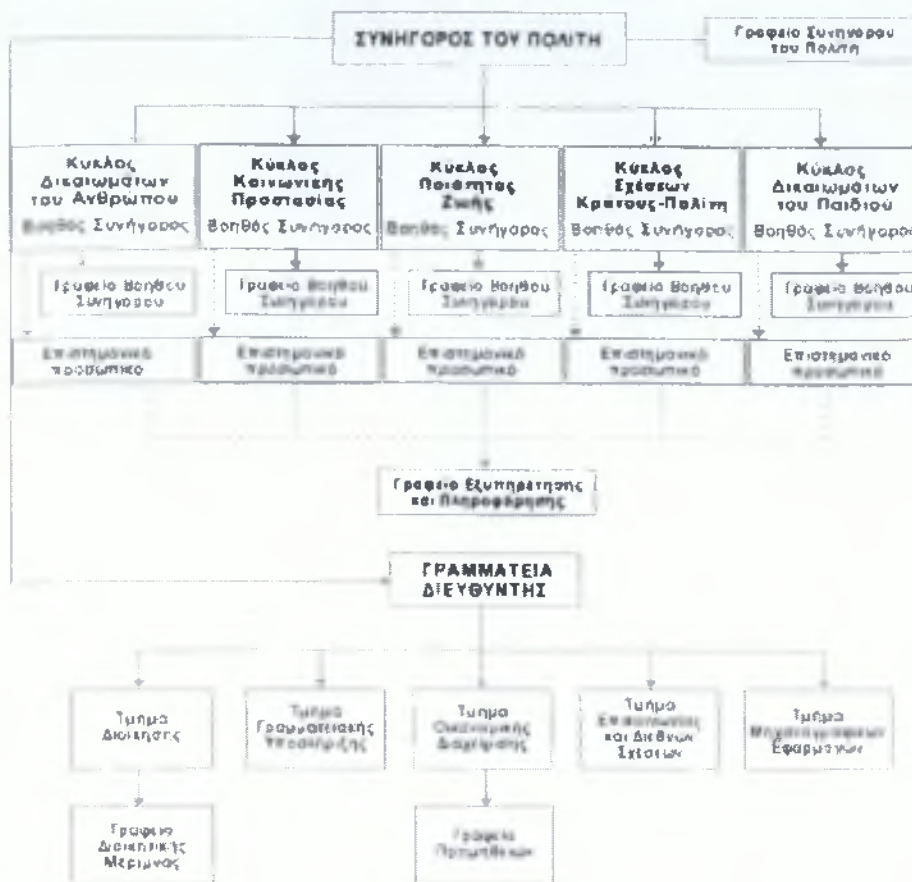
Οι αποδοχές του Συνηγούρου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών ,Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.⁴³

2.3 Διοικητική οργάνωση υπηρεσιών.

Η οργανωτική δομή της όλης ανεξάρτητης αρχής ο συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο της οποίας λειτουργεί και ο Συνήγορος για το Παιδί όπως και οι άλλοι 4 Συνήγοροι των άλλων θεματικών κύκλων έχει διαμορφωθεί γενικά ως εξής(σχήμα 1):

⁴² ΜΠΙΤΣΑΝΗ, Ε., Αρχές Διοίκησης Δημοσίων Οργανισμών –Δημόσιο Μάνατζμεντ, ΧΕ, ΚΑΛΛΑΜΑΤΑ XX, σελ. 287-288

⁴³ Φ.Ε.Κ. 103 Α/28-5-1997



Σχήμα 1 «Οργανωτική δομή Συνηγόρου του Πολίτη»
(πηγή διαδίκτυο www.synigoros.gr/org_dp_head.htm)

Το ανθρώπινο δυναμικό που στελεχώνει την όλη ανεξάρτητη αρχή αποτελείται από ένα 50% που είναι νομικοί και ένα 50% , άτομα που είναι από διάφορες ειδικότητες ανάλογα με το θέμα στο οποίο απασχολούνται π.χ. μηχανικοί, κοινωνικοί λειτουργοί και ψυχολόγοι.

Συνιστώνται σύμφωνα με το Νόμο 3094/2003 75 θέσεις ειδικών επιστημόνων και 50 θέσεις βοηθών επιστημόνων με σύμβαση αορίστου χρόνου ιδιωτικού δικαίου για όλη την ανεξάρτητη αρχή ο Συνήγορος του πολίτη καθώς και 25 άτομα μόνιμοι ή υπάλληλοι του δημοσίου ,των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού , Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ.

Η αποτελεσματική λειτουργία του Συνηγόρου του Παιδιού προϋποθέτει και ένα ειδικότερο οργανωτικό πλαίσιο που θα ανταποκρίνεται στις κατευθυντήριες γραμμές που έχει χαράξει ο νομοθέτης ώστε να παρέχει τις καλύτερες δυνατές συνθήκες υποστήριξης στο έργο του .Η εσωτερική δομή της αρχής που απευθύνεται στο Συνήγορο του παιδιού έχει ως εξής(σχήμα 2):



Σχήμα 2 «Ο Συνήγορος του Πολίτη για τα Παιδιά.»

Από τις 75 θέσεις που έχουν θεσπιστεί για όλη την αρχή οι 15 αναφέρονται στο Κύκλο Δικαιωμάτων του Παιδιού. Από αυτούς οι 10 είναι μόνιμοι, εκ των οποίων 5 είναι ειδικοί επιστήμονες και 5 βοηθοί επιστήμονες ενώ οι επιπλέον 5 προέρχονται από αποσπάσεις. Μέχρι στιγμής το κύκλο δικαιωμάτων στελεχώνουν 13 άτομα .

Πρόκειται για πτυχιούχους Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. με ειδικότητα κοινωνικοί λειτουργοί , ψυχολόγοι και νομικοί , άτομα με γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας και εμπειρίας σε συναφή θέματα.

Οι συνεργάτες που πλαισιώνουν το γραφείο του Συνηγόρου του Παιδιού είναι άτομα που έχουν επιλεγεί με βάση τα προσόντα τους. Πρόκειται για άτομα με νέες ιδέες και καινοτόμο ενθουσιασμό . Από το σύνολό τους οι 8 στους 10 κατέχουν τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών οι 3 στους 10 διδακτορικό αν δε το δούμε σε σύνολο σαν Ανεξάρτητη αρχή τότε είναι η μόνη υπηρεσία σ' όλη τη χώρα που διαθέτει 138 επιστήμονες με τόση υψηλή κατάρτιση.

Σημαντικό ρόλο για να κατέχει κάποιος μια τέτοια θέση παίζει η εμπειρία σε αντικείμενο που να σχετίζεται με την προς πλήρωση θέση ή η απασχόληση σε ανεξάρτητη αρχή συναφή με το έργο του Συνηγόρου του Παιδιού .

Για την πλήρωση των θέσεων ειδικού και βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού του Συνηγόρου του Παιδιού γίνεται δημόσια πρόσκληση σε 2 τουλάχιστον εφημερίδες, οι οποίες έχουν ευρεία κυκλοφορία .

Η προκήρυξη θέσεων και η επιλογή του προσωπικού χαρακτηρίζονται από τις αρχές της διαφάνειας, της αξιοκρατίας, της δημοσιότητας και της αντικειμενικότητας. Τα κριτήρια, ο χρόνος, η συχνότητα, ο τύπος, η διαδικασία και το όργανο αξιολόγησης των ειδικών και των βοηθών επιστημόνων όλων των κύκλων της αρχής καθορίζονται με απόφαση του Συνηγόρου του Πολίτη. Αυτό έχει σαν στόχο να επιλέγονται τα άτομα εκείνα που μπορούν να προσφέρουν σε αυτή τη θέση.

Η επιλογή του επιστημονικού προσωπικού γίνεται από πενταμελή επιτροπή που περιλαμβάνει 2 Συνηγόρους από τους κύκλους της αρχής, 2 καθηγητές ΑΕΙ οι οποίοι έχουν οριστεί με απόφαση της αρχής καθώς και τον Συνήγορο του πολίτη.

Η επιλογή των προς απόσπαση υπαλλήλων γίνεται με απόφαση του οικείου Υπουργού ύστερα από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη και με βάση το άρθρο 5 παράγραφος 1 Ν.3094/2003. Η απόσπαση μπορεί να διαρκέσει για 3 χρόνια και να παραταθεί για το ίδιο χρονικό διάστημα. Η παράταση μπορεί να επαναληφθεί περισσότερες από μια φορές.

Οι αποσπασμένοι λαμβάνουν κανονικά τις τακτικές αποδοχές που θα έπαιρναν αν ήταν στην οργανική τους θέση πλην κάποιων επιδομάτων που θα έπαιρναν αν ασκούσαν τα καθήκοντα τους στο φορέα που ανήκουν. Παρόλα αυτά λαμβάνουν την πρόσθετη αμοιβή σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 4 του Νόμου 3051/2002.

Η γραμματειακή υποστήριξη της αρχής δεν αναφέρεται μόνο στο Συνήγορο του Πολίτη αλλά και στους κύκλους της αρχής και περιλαμβάνει πέντε τμήματα. Στην γραμματεία προΐσταται δημόσιος υπάλληλος πανεπιστημιακής κατηγορίας με βαθμό διευθυντή. Η πλήρωση της θέσης γίνεται ύστερα από απόφαση του Συμβουλίου του Συνηγόρου του πολίτη και των βοηθών Συνηγόρων.⁴⁴

Η μετάταξη σε αυτή τη θέση γίνεται με απόφαση του οικείου Υπουργού χωρίς τη γνώμη υπηρεσιακού Συμβουλίου.

Τα πέντε τμήματα που περιλαμβάνει η γραμματεία είναι το τμήμα διοίκησης, επικοινωνίας, γραμματειακής υποστήριξης, οικονομικής διαχείρισης, επικοινωνίας και διεθνών σχέσεων και το τμήμα μηχανογραφικών εφαρμογών.

Το τμήμα Διοίκησης, το οποίο είναι αρμόδιο για το χειρισμό όλων των θεμάτων υπηρεσιακής κατάστασης πάσης φύσεως προσωπικού της Αρχής, καθώς και της διοικητικής μέριμνας.

⁴⁴ Φ.Ε.Κ. 10 Α/22-1-2003

Το τμήμα Γραμματειακής υποστήριξης είναι αρμόδιο για την τήρηση του πρωτοκόλλου και του ειδικού μητρώου αναφορών ,για την διακίνηση της αλληλογραφίας ,για τη βεβαίωση της ακρίβειας αντιγράφων ή φωτοαντιγράφων καθώς και για τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής.

Το τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης που είναι αρμόδιο για την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού ,τη μισθοδοσία του προσωπικού της Αρχής ,τις δαπάνες και τις πάσης φύσεως προμήθειες .

Υπάρχει ακόμα το τμήμα Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων που έχει σαν αρμοδιότητα του την οργάνωση της επικοινωνίας της Αρχής με τους πολίτες ,με τους φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού φορέα και με τα ΜΜΕ ,τις διεθνείς σχέσεις της Αρχής ,τη διοργάνωση συναντήσεων και συνεδρίων όπως επίσης και την οργάνωση του γραφείου εξυπηρέτησης και πληροφόρησης των πολιτών .

Καθώς και το τμήμα Μηχανογραφικών Εφαρμογών που είναι υπεύθυνο για το σχεδιασμό ,την ανάπτυξη και τη συντήρηση των μηχανογραφικών εφαρμογών ,την καλή λειτουργία του μηχανογραφικού συστήματος ,τη συντήρηση του μηχανογραφικού εξοπλισμού και τη γενική στήριξη ολόκληρου του ηλεκτρονικού συστήματος .⁴⁵

2.5. Δραστηριότητες.

Ο Συνήγορος για το Παιδί έχει αρκετά σημαντικές δραστηριότητες και αυτό μπορεί να το κρίνει ο καθένας αρκεί να αναλογιστεί ότι η δουλειά του έχει να κάνει με το παιδί.

Το γεγονός ότι δεν ελέγχεται από την εκάστοτε Κυβέρνηση του δίνει την δυνατότητα να ενεργεί με τον σωστότερο δυνατό τρόπο για την προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών.

Συγκεκριμένα ο Συνήγορος για το παιδί:

- Συντάσσει πορίσματα προς τα αρμόδια Υπουργεία και τον Πρωθυπουργό με σκοπό την λήψη Διοικητικών και Νομοθετικών μέτρων για την διασφάλιση των συμφερόντων των παιδιών.
- Προσπαθεί να προσελκύσει τα παιδιά στον Κοινωνικό Διάλογο μέσω της συνεχούς επικοινωνίας μαζί τους ώστε αυτά τα ίδια να προωθήσουν τα δικαιώματά τους.

⁴⁵ www.synigoros.gr , 6/8/2004

- Επισκέπτεται συνεχώς τα σχολεία ώστε να παρέχει πληροφόρηση σχετικά με τον θεσμό, την λειτουργία του και τους τρόπους με τους οποίους τα παιδιά μπορούν να έρθουν σε επαφή μαζί του.
- Ελέγχει την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού και παρακολουθεί την επίδραση της στη ζωή των παιδιών. Για το σκοπό αυτό διεξάγει έρευνες σε διάφορα πεδία που κρίνει σημαντικά και συντάσσει ειδικές εκθέσεις με τα αποτελέσματά τους.
- Ετοιμάζει έντυπο υλικό το οποίο διανέμεται δωρεάν, διατηρεί ειδική τηλεφωνική γραμμή για τα παιδιά καθώς και μία δυναμική ιστοσελίδα στο διαδίκτυο με σκοπό να ενημερώσει τα παιδιά για τα δικαιώματά τους και τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να τα υπερασπίζονται.
- Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης γονέων και επαγγελματιών που εργάζονται με ή για το παιδί έτσι ώστε να χειρίζονται τα ζητήματα που έχουν σχέση με τα δικαιώματά τους με τρόπο σωστό ώστε να αποτρέπουν την καταπάτηση ή παραβίασή τους.
- Οργανώνει συναντήσεις με ομάδες παιδιών στους χώρους που αυτά ζουν, εκπαιδεύονται, συναντιούνται και περνούν την καθημερινότητά του, για να ακούσει τις απόψεις τους τα προβλήματα και τις προτάσεις τους και γενικότερα να έρθει σε επαφή μαζί τους.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί συνεργάζεται και επικοινωνεί καθημερινά με υπηρεσίες οι οποίες ασχολούνται με το παιδί με μη κυβερνητικές οργανώσεις και εκπαιδευτικές κοινότητες με σκοπό να πετύχει το βέλτιστο αποτέλεσμα για τα παιδιά.
- Συμμετέχει σε συναφείς επιστημονικές συναντήσεις, συνέδρια, επιτροπές και δίκτυα που έχουν σαν στόχο την προώθηση της Διεθνούς Σύμβασης και την εφαρμογή της.
- Ασχολείται με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πρωτοβουλιών υποστήριξης παιδιών και νέων με προβλήματα κοινωνικής ένταξης, επιμορφωτικών παρεμβάσεων σε φυλακές και ιδρύματα. Για το σκοπό αυτό συνεργάζεται με ειδικούς ψυχολόγους, αρμόδιους επιστήμονες και Υπηρεσίες Συμβουλευτικής.
- Υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα για νέους που έχουν αποχωρήσει πρόωρα από το σχολείο.
- Δημιουργεί προγράμματα για την πολιτιστική και κοινωνική δραστηριοποίηση των εφήβων.

- Ασχολείται επιστάμενα με τη δραματική έκφραση των παιδιών και των εφήβων.
- Συντάσσει επιστημονικά άρθρα σε θέματα συναφή με τα νεανικά δικαιώματα.
- Συντάσσει την ετήσια έκθεση για την δραστηριότητα του κύκλου δικαιωμάτων του παιδιού και την υποβάλλει στη Βουλή στο τέλος κάθε χρόνου.
- Δημιουργεί βάσεις δεδομένων στις οποίες καταγράφει υπηρεσίες και φορείς από όλη την Ελλάδα που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στο χειρισμό των υποθέσεων .
- Συνεργάζεται με το σύλλογο διδασκόντων προκειμένου να προτείνουν στην αρμόδια εκπαιδευτική διεύθυνση να δημιουργηθούν «τάξεις υποδοχής» ώστε οι μαθητές που δεν μιλούν επαρκώς την ελληνική γλώσσα να διευκολύνονται στη διαδικασία ένταξης .
- Προωθεί ιδιαίτερα τα δικαιώματα των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μέσω της επικοινωνίας και συνεργασίας με τα Κέντρα Διάγνωσης ,Αξιολόγησης και Υποστήριξης.
- Σε διεθνές επίπεδο διατηρεί επαφές με συνηγόρους για το παιδί από άλλες χώρες μέσω του δικτύου ENOC όπου ανταλλάσσει πληροφορίες ,εμπειρίες και συμβουλές .
- Παρέχει μια σειρά ομιλιών για τα παιδιά ,την παραβατικότητα των ανηλίκων και γενικότερα την προώθηση των δικαιωμάτων των παιδιών.
- Ετοίμασε και προώθησε διήμερο σεμινάριο σε συνεργασία με το Βρετανικό Συμβούλιο ,το οποίο παρακολούθησαν τα μέλη της αρχής και επαγγελματίες που δουλεύουν για ή με τα παιδιά.⁴⁶

⁴⁶ www.synigoros.gr/what_mission.htm , 6/8/2004

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1 Η διαδικασία υποβολής αναφορών.

Στον Συνήγορο του παιδιού μπορεί να απευθυνθεί κάθε ανθρώπινο ον από τη στιγμή που μπορεί να εκφραστεί με οποιονδήποτε τρόπο .

Αναφορά μπορούν να καταθέσουν καταρχήν τα ίδια τα παιδιά για να επισημάνουν μια κατάσταση η οποία παραβιάζει ή καταπατεί τα ατομικά τους δικαιώματα .Ο Συνήγορος μπορεί να επιληφθεί και κάποιας υπόθεσης αυτεπάγγελτος χωρίς να έχει γίνει αναφορά αν αυτό το κρίνει αναγκαίο .Στην περίπτωση αυτή μπορεί να επικοινωνεί με τις αρμόδιες υπηρεσίες και να ζητάει την συνεργασία τους προκειμένου να διερευνήσει αυτό που υπέπεσε στην αντίληψη του.

Η αναφορά πρέπει να υποβληθεί μέσα σε έξι μήνες από τη στιγμή που ο αναφερόμενος αντιλήφθηκε παραβίαση ή καταπάτηση ,αν αυτό το χρονικό πλαίσιο ξεπεραστεί η διερεύνηση της υπόθεσης θα είναι δύσκολη. Αυτή μπορεί να στρέφεται κατά των ίδιων των γονιών τους, κατά των εργοδοτών τους ή οποιουδήποτε δημόσιου και ιδιωτικού φορέα.⁴⁷

Από τη στιγμή που κάποιος καταθέτει την αναφορά , καταχωρείται σε μητρώο του οποίου τον αριθμό γνωρίζει και ο ίδιος που έκανε την αναφορά .Αν κριθεί ότι η αναφορά είναι αβάσιμη ή αόριστη τότε μπορεί να τεθεί στο αρχείο. Μια άλλη ομάδα ατόμων που μπορούν να υποβάλλουν αναφορά είναι οι γονείς των παιδιών ή κάποιος από το οικογενειακό ή το φιλικό περιβάλλον. Η οποία στρέφεται προς οποιαδήποτε κατεύθυνση διατηρεί ανάρμοστη συμπεριφορά προς τα παιδιά .

Μια τρίτη κατηγορία ανθρώπων είναι πρόσωπα είτε από το μακρινό περίγυρο π.χ. γείτονες, είτε άγνωστα τελείως που όμως έχουν με κάποιο τρόπο άμεση αντίληψη παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού .

Οι λόγοι που μπορεί κάποιος να καταφύγει εκεί είναι για να ενημερωθεί για τα δικαιώματα των παιδιών, να καταγγέλλει κάποιον που καταπατάει τα δικαιώματά τους .Ή για να θέσει υπόψη του Συνηγόρου κάποια κατάσταση .Δεν είναι δε λίγες οι φορές που κάποιος αναφέρονται σε αυτόν έχοντας την

⁴⁷ Φ.Ε.Κ. 10 Α/22-1-2003

λανθασμένη εντύπωση ότι ο Συνήγορος εκπροσωπεί τα παιδιά στο δικαστήριο, σαν δικηγόρος .

Όλοι όσοι υποβάλλουν αναφορά το κάνουν με σκοπό να υποδείξουν πράξεις ή παραλείψεις δημόσιων υπηρεσιών ή ιδιωτών (φυσικών ή νομικών προσώπων) οι οποίες προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού .Ωστόσο αυτή θα πρέπει να είναι γραπτή και ακριβής για να θεωρηθεί έγκυρη . Δηλαδή ο καθένας μπορεί να υποβάλλει αναφορά ,η οποία όμως θα πρέπει να περιέχει τα ακριβή στοιχεία και με όσες το δυνατόν περισσότερες λεπτομέρειες έτσι ώστε ο Συνήγορος να έχει μια ολοκληρωμένη εικόνα .

Στο τέλος θα πρέπει να υπογράψει εκείνος που καταθέτει την αναφορά για να αρχίσουν οι διαδικασίες έρευνας . Στην αναφορά εκτός από τις σαφείς πληροφορίες οι οποίες είναι απαραίτητη προϋπόθεση ,χρειάζεται να επισημαίνονται τα πρόσωπα και οι εμπλεκόμενοι φορείς .Καθώς και να συνοδεύονται από κάθε αποδεικτικό στοιχείο εφόσον υπάρχει, που μπορεί να βοηθήσει στη διερεύνηση και επίλυση της . Ζητείται επίσης να αναφέρονται και τυχόν ενέργειες που έγιναν πριν ο ενδιαφερόμενος στραφεί στην ανεξάρτητη αρχή καθώς και τα αποτελέσματα που είχαν αυτές .⁴⁸

Η αναφορά υποβάλλεται αυτοπροσώπως στα γραφεία του Συνηγόρου ή ταχυδρομικώς ή με τηλεομοιοτυπία (fax). Μέσω τηλεφώνου είναι δυνατή μέχρι το σημείο της απλής πληροφόρησης τόσο προς το Συνήγορο για κάτι που συμβαίνει ή για να ενημερωθεί ο ενδιαφερόμενος σε ποιες ενέργειες πρέπει να προβεί .⁴⁹

Σε περίπτωση που κάποιος ζητήσει να κάνει τηλεφωνικά αναφορά θα του ζητηθεί να διαλέξει έναν από τους παραπάνω τρόπους και αυτό γιατί υπάρχουν φορές που κάποιοι αναφέρονται και είτε δεν θέλουν να αποκαλυφθούν δυσκολεύοντας μετέπειτα την έρευνα είτε στη συνέχεια το μετανιώνουν .

Η αρχή έχει υποχρέωση να ελέγχει τις αναφορές ωστόσο δεν μπορεί να βασίζεται σε αοριστολογίες και ανώνυμα τηλεφωνήματα .Υποχρέωση επίσης όλων των εργαζόμενων στον κύκλο δικαιωμάτων του παιδιού είναι η εχεμύθεια όχι μόνο για τις αναφορές που τους γίνονται όσο και για τα στοιχεία που θα συγκεντρώσουν κατά την διάρκεια της

⁴⁸ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ,Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού, ΑΘΗΝΑ 2003

⁴⁹ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ Σαμάνθα.(Πτυχιούχος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου) , ΑΘΗΝΑ 2004

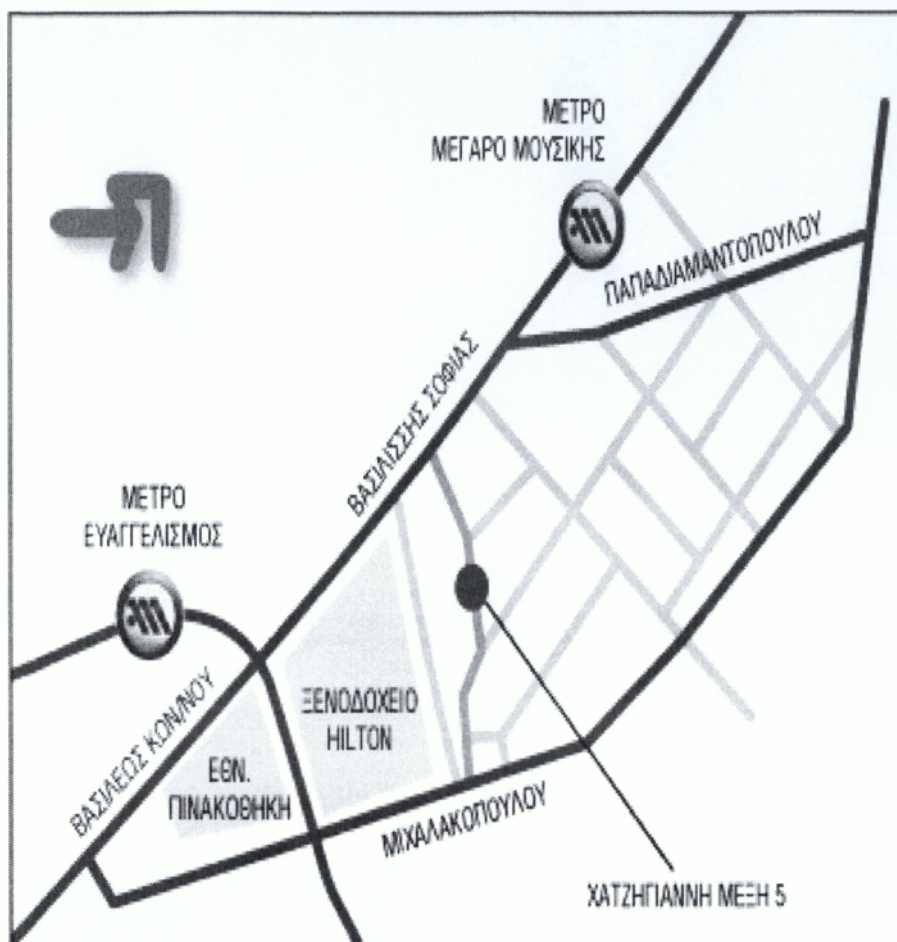
ερευνάς τους. Εμπριεχομένων και αυτών που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή κατά τον κώδικα διοικητικής διαδικασίας εξαιρούνται ή έχουν χαρακτηριστεί απόρρητα.

Ο καθένας που θέλει να υποβάλλει αναφορά ή να ενημερωθεί μπορεί να απευθυνθεί τηλεφωνικώς για να πάρει πληροφορίες στο τηλέφωνο 210 7289600 και μέσω τηλεομοιότυπου που είναι 210 7292129 . Για τα παιδιά υπάρχει ειδική τηλεφωνική γραμμή 80 111 42 000 όπου μπορούν να επικοινωνήσουν με εξειδικευμένο προσωπικό του κύκλου ,εκεί μπορούν να απευθύνουν τυχόν απορίες τους σχετικά με τα δικαιώματα τους ή ακόμα και για τον τρόπο εγγραφής και υποβολής της αναφοράς του. Οι συνεργάτες του κύκλου θα καθοδηγήσουν το παιδί σχετικά με το τι πρέπει να κάνει και ανάλογα με την υπόθεση μπορεί να διαμεσολαβήσουν και προς κάποια αρμόδια τοπική υπηρεσία να βοηθήσει το παιδί για την υποβολή αναφοράς. Και αυτοί με τη σειρά τους να το ενημερώσουν ,να το καθοδηγήσουν και να το ενθαρρύνουν να απευθυνθεί σε ενήλικες. Οι οποίοι θα του συμπαρασταθούν και θα τον βοηθήσουν ώστε να αποτραπεί η παραβίαση των δικαιωμάτων του.

Τα παιδιά μπορούν να απευθύνουν παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους στα γραφεία της ανεξάρτητης αρχής όπου γίνονται δεκτοί από το προσωπικό του κύκλου σε ειδικά κατάλληλο περιβάλλον. Το οποίο είναι διαμορφωμένο έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του και να διασφαλίζει την δυνατότητα ελεύθερης και ανεπηρέαστης έκφρασης ,χωρίς να εκτίθεται το πρόβλημα του παιδιού σε τρίτους .Εκεί ειδικοί μπορούν να το βοηθήσουν στην υποβολή αναφοράς ενώ παράλληλα τον διαβεβαιώνουν ότι προστατεύεται το απόρρητο της αναφοράς του έναντι τρίτων. Με εξαίρεση μόνο τους αρμόδιους χειριστές της υπόθεσης και τους γονείς αν ο Συνήγορος το θεωρεί απαραίτητο.

Στα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη συστεγάζεται ο Συνήγορος για το Παιδί στον 3ο όροφο βρίσκονται στη διεύθυνση Χατζηγιάννη Μέξη 5 Τ.Κ. 115 28 Αθήνα στην περιοχή που βρίσκεται το ξενοδοχείο Χίλτον .⁵⁰ Η περιοχή όπου βρίσκονται τα γραφεία φαίνεται στο ακόλουθο σχεδιάγραμμα .

⁵⁰ www.synigoros.gr/map.htm , 6/8/2004



Σχήμα 3 «Τα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη (για το Παιδί)-Χάρτης.»
(Πηγή διαδικτυο www.synigoros.gr/map.htm)

3.2 Η διαδικασία έρευνας.

Ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί επιλαμβάνεται κάθε θέμα που εμπίπτει στις αρμοδιότητες του , ύστερα από την ενυπόγραφη αναφορά του άμεσα ενδιαφερόμενου παιδιού ή τον ασκούντα την γονική μέριμνα ή συγγενή ως τον δεύτερο βαθμό ,τον επίτροπο καθώς και από τρίτο πρόσωπο που έχει άμεση αντίληψη των δικαιωμάτων του παιδιού, η κάθε υπόθεση θα εξεταστεί χωριστά .Η διαδικασία έρευνας μπορεί να πάρει από λίγους μήνες έως και πάνω από ένα χρόνο .⁵¹

Ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί είναι αρμόδιος για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού και για θέματα

⁵¹ Φ.Ε.Κ. 10 Α/22-1-2003

που ανάγονται σε ιδιώτες ,φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού.

Ωστόσο δεν είναι αρμόδιος για μια υπόθεση αν έχουν περάσει πάνω από 6 μήνες από τη στιγμή που διαπιστώθηκε καταπάτηση ή παραβίαση των δικαιωμάτων του παιδιού αν δεν έχει επαναληφθεί το γεγονός. Αν η αναφορά γίνεται για ζητήματα των παιδιών που εκκρεμούν ενώπιον των δικαστηρίων τότε δεν μπορεί να αναλάβει την υπόθεση καθώς ο ρόλος του δεν είναι δικηγορικός.⁵²

Πρώτα απ' όλα ερευνούνται τα περιστατικά που του αναφέρονται . Αρχικά ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί με την συνεργασία των χειριστών που ανήκουν στο Κύκλο δικαιωμάτων του Παιδιού θα ελέγξουν αν είναι αρμόδιοι για την υπόθεση ή όχι .Εφόσον διαπιστωθεί ότι αυτά εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του, κατόπιν ελέγχεται η παραβίαση ή όχι των δικαιωμάτων των παιδιών.

Ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί μπορεί να ζητάει με ειδικά αιτιολογημένο έγγραφο του από ιδιώτες οι οποίοι κατονομάζονται στην αναφορά ,έγγραφα ή άλλα στοιχεία . Κατά την εξέταση των αναφορών έχει το δικαίωμα να ζητάει την άποψη του παιδιού όπου αυτό είναι εφικτό και σε σχέση με την πνευματική του ωριμότητα.

Σε περιπτώσεις που οι υποθέσεις αφορούν άλλα ιδιωτικά νομικά πρόσωπα, επιβάλλεται να έρθει σε επικοινωνία μαζί τους και με τις αρμόδιες και εποπτεύουσες αρχές ώστε να ερευνηθεί το θέμα σφαιρικά και να ακουστούν όλες οι απόψεις.

Αν η καταπάτηση έγινε από ιδιώτες ,φυσικά ή νομικά τότε ο Συνήγορος προτείνει κάθε αναγκαίο μέτρο για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού αν αυτό δεν επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα τότε προβαίνει σε όλες τις ενδεικνυόμενες ενέργειες .Δηλαδή μπορεί να επιλέξει πιο δραστικά μέτρα όπως το να ζητήσει την παρέμβαση της αρμόδιας δικαστικής αρχής.

Η άρνηση του ιδιώτη για συνεργασία με την αιτιολογία ότι αποτελούν απόρρητο δεν ευσταθεί ,από τη στιγμή που βάση νόμου ο Συνήγορος υποχρεούται να διαφυλάξει τα στοιχεία που θα οδηγήσουν στον προσδιορισμό τους.

⁵² ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ,*Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού*, ΑΘΗΝΑ 2003

Για το λόγο αυτό ο Συνήγορος για το Παιδί μπορεί να ζητήσει τη βοήθεια κάποιου συναφή φορέα ή ακόμα και κάποιας δικαστικής αρχής .

Σε περίπτωση που η παραβίαση των δικαιωμάτων του παιδιού έγινε από κάποια δημόσια υπηρεσία ο Συνήγορος θα προτείνει τρόπους ,ώστε να αρθεί η παραβίαση και να επιλυθεί το πρόβλημα .

Αυτό μπορεί να το επιτύχει με έκθεση ή πόρισμα το οποίο συντάσσει ο ίδιος και στέλνει προς την αρμόδια υπηρεσία ή ιδιώτη με την οποία θα ζητάει την άμεση συμμόρφωση τους.

Ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί στο πόρισμα του αυτό μπορεί να θέτει προθεσμία μέχρι την λήξη της οποίας τα εμπλεκόμενα μέρη οφείλουν να τον ενημερώσουν για την αντίδρασή τους. Αν αυτός με τη σειρά του θεωρήσει ότι είναι ανατιολόγητη η αντίδραση έχει το δικαίωμα να δημοσιοποιεί την μη αποδοχή της παρέμβασής του.⁵³

Σε καμία περίπτωση ωστόσο ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί δεν αντικαθιστά το ρόλο δικαστηρίων, δικηγόρου, νομικών συμβούλων και κοινωνικών υπηρεσιών ή του διαιτητή σε ιδιωτικές διαφορές ενηλίκων με αιτία διένεξης το παιδί . Για την επίλυση των προβλημάτων που εντοπίζει και για να επιτύχει το στόχο του μπορεί να ζητήσει τη συνεργασία και άλλων δημόσιων υπηρεσιών ή φορέων (πρόνοιας ,ψυχικής υγείας ,κ.α.).

Εάν κάποιος επιθυμεί να ενημερωθεί για την έκβαση της υπόθεσης του μπορεί να τηλεφωνήσει στο 210 7289600 ώστε να ενημερωθεί σχετικά .Αποτελεί υποχρέωση του Συνηγόρου να ενημερώνει τον καταγγέλοντα για την υπόθεσή του ,για το πώς αυτή επιλύεται ή αν δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες του και τεθεί στο αρχείο . Στην περίπτωση δε αυτή πρέπει να του αιτιολογήσει το λόγο αρχειοθέτησης καθώς και τι θα μπορούσε να κάνει από κει και πέρα ο αναφερόμενος .

Θα χρειαστεί να αναφέρει τον αριθμό της υπόθεσης του ή το ονοματεπώνυμό του ,σε περίπτωση που γνωρίζει τον χειριστή της υπόθεσης που συνεργάζεται με το συνήγορο του Παιδιού μπορεί να στείλει ακόμα και e-mail προκειμένου να ενημερωθεί.

Αν πρόκειται για παιδί η επικοινωνία προκειμένου να γνωρίζει την πορεία της υπόθεσης του ,γίνεται με όποιον

⁵³ Φ.Ε.Κ. 10 Α/22-1-2003

τρόπο το ίδιο επιθυμεί .Δηλαδή είτε μέσω τηλεφώνου είτε με την αποστολή εγγράφων.⁵⁴

Εάν κατά την διάρκεια της έρευνας κάποιος δημόσιος λειτουργός ,υπάλληλος ή μέλος της διοίκησης αρνηθεί να βοηθήσει ή να γίνει εμπόδιο στην διεξαγωγή της τότε αυτό αποτελεί παράβαση του καθήκοντος με τις συνέπειες που αυτό επιφέρει βάση νόμου.Για τα μέλη της διοίκησης μπορεί αυτό να αποτελέσει αιτία ακόμα και αντικατάστασής τους .

Αν αυτό δε γίνει για δεύτερη φορά να παρακωλύει το έργο της έρευνας ή να αρνείται χωρίς λόγο να συμπράξει στην επίλυση του προβλήματος μπορεί να του επιβληθεί ακόμα και η ποινή της οριστικής παύσης από την εργασία του .

Καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας αλλά και μετά τις υποδείξεις ή τις προτάσεις επίλυσης ή βελτίωσης μιας κατάστασης (που έχει να κάνει με τα παιδιά) από το Συνήγορο θα πρέπει οι εμπλεκόμενοι (ιδιώτες ή υπηρεσίες)να συμμορφωθούν .

Τόσο οι ιδιώτες όσο και οι δημόσιες αρχές που εμπλέκονται σε μια υπόθεση σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο το Συνήγορο στις έρευνες του.

Θα πρέπει να ενημερώσουν την ανεξάρτητη αρχή για τις ενέργειες του σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεων του Συνηγόρου για το παιδί .Σε περίπτωση που δεν τις αποδεχτούν θα πρέπει να αναφέρουν τους λόγους που τους οδηγεί σε αυτή τους την πράξη .⁵⁵

Μέχρι το 2003 τις υποθέσεις που είχαν σχέση με τα παιδιά της αναλάμβανε ο κύκλος ποιότητας .Με τη θέσπιση και λειτουργία του κύκλου δικαιωμάτων των παιδιών όσες εκκρεμούσαν περιήλθαν στις αρμοδιότητες του Συνηγόρου του πολίτη για το παιδί. Στη συνέχεια θα μπορούσαμε να κατηγοριοποιήσουμε τις αναφορές με βάση το γενικό θέμα στο οποίο αναφέρεται.

Για το 2003 οι αναφορές ομαδοποιήθηκαν στις έξι θεματικές ενότητες.

- Στο χώρο της εκπαίδευσης .

Με την έννοια της πρόσβασης και εγγραφής σε σχολεία , αλλοδαπών μαθητών .Της αντιμετώπισης των προβλημάτων που έχουν οι μαθητές σε μαθησιακές δυσκολίες και της μεταχείρισης από εκπαιδευτικούς λειτουργούς.

- Την προσχολική αγωγή.

⁵⁴ www.synigoros.gr/org ,20/8/2004

⁵⁵ Φ.Ε.Κ. 10 Α/22-1-2003

- Βασικά όσον αφορά τις συνθήκες λειτουργίας τους .
- Στον χώρο της πρόνοιας .
Οι περισσότερες αναφορές είχαν να κάνουν με μη χορήγηση επιδομάτων σε απροστάτευτα παιδιά .
 - Στην ψυχαγωγία .
Με τις συνθήκες που επικρατούν στους παιδότοπους ,τις γνωστές σε όλους παιδικές χαρές .
 - Στη μεταχείριση ασυνόδευτων ανηλίκων αλλοδαπών και την παραμονή τους σε χώρους φιλοξενίας .
 - Σε θέματα υιοθεσίας και άλλα παρεμφερή.⁵⁶

3.3 Απολογισμός δράσης.

Από τους πρώτους μήνες κι όλας λειτουργίας του Κύκλου δικαιωμάτων του Παιδιού, ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί έδωσε μεγάλη έμφαση στον προσδιορισμό του αντικειμένου ,στον τρόπο χειρισμού και παρακολούθησης των υποθέσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητα του .Καθώς επίσης και στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη εργαλείων παρέμβασης και στην ενημέρωση κυβερνητικών και μη φορέων για τη λειτουργία του .⁵⁷

Στις 29 Μαρτίου 2003 ο Συνήγορος του Πολίτη υπέβαλλε στην Πρόεδρο της Βουλής Άννα Ψαρούδα –Μπενάκη την ετήσια έκθεση όλης της Ανεξάρτητης Αρχής για το έτος 2003 συμπεριλαμβανομένης και εκείνης για το παιδί ,η οποία κυκλοφόρησε το Μάρτιο του 2004.

Η οποία παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και προτείνει μέτρα για την βελτίωση τόσο της νομοθεσίας όσο και δημόσιων υπηρεσιών.

Σύμφωνα με την έκθεση το σύνολο των αναφορών για όλη την αρχή ήταν 16.009 από τις οποίες οι 4.105 τέθηκαν στο αρχείο λόγω αναρμοδιότητας και ερευνήθηκαν ουσιαστικά οι 11.904 .

Ωστόσο για το έτος 2003 οι αναφορές που πραγματοποιήθηκαν ήταν 10.850 ενώ οι 5.159 ήταν αναφορές που είχαν υποβληθεί το 2002 και η διερεύνηση τους συνεχίστηκε και το επόμενο έτος .

⁵⁶ www.synigoros.gr/org ,20/8/2004

⁵⁷ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ Σαμάνθα,(Πτυχιούχος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου) ,

Οι 10.850 νέες αναφορές κατανέμονται στους πέντε κύκλους της αρχής όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα ανά θεματική ενότητα και απεικονίζεται στο σχεδιάγραμμα 4

Πίνακας 1 «Αναφορές ανά θεματικό κύκλο» .

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 2003	ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	1.397	12,88%
ΚΥΚΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	3.056	28,16
ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	2.145	19,77
ΚΥΚΛΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ -ΠΟΛΙΤΗ	4.162	38,36
ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	90	0,83

(Πηγή διαδίκτυο www.synigoros.gr/news.htm 20/8/2004)



Σχήμα 4 «Υποθέσεις έτους 2003».
(Πηγή διαδίκτυο [Πηγή διαδίκτυο www.synigoros.gr/news.htm](http://www.synigoros.gr/news.htm))

Ύστερα από έρευνα συνολικά διεκπεραιώθηκαν οι 11.409 υποθέσεις δηλαδή το 71,27 % του συνόλου ενώ 4.600 δηλαδή το 28,73 % παρέμειναν εκκρεμείς για το επόμενο έτος. Καταγράφηκαν έτσι υψηλοί ρυθμοί διεκπεραίωσης αναφορών και αντίστοιχη μείωση των εκκρεμών αναφορών .

Η έρευνα της αρχής διακόπηκε σε 567 αναφορές (7,76%) που αφορούσαν όλους τους κύκλους δραστηριοτήτων .Οι λόγοι ήταν ότι είτε εξαιτίας του γεγονότος ότι ο καταγγέλλων ανακάλεσε ή επειδή κατέφυγε στην δικαιοσύνη είτε επειδή δεν προσκόμισε τα αναγκαία στοιχεία.

Οι 4.168 βάσιμες αναφορές είχαν σε μεγάλο βαθμό θετική έκβαση ειδικότερα επιλύθηκαν θετικά 3.597 αναφορές δηλαδή το 49,5% του συνόλου. Από το σύνολο των υποθέσεων οι 1.407 υποθέσεις απαίτησαν την άτυπη επικοινωνία μεταξύ του πολίτη και των εμπλεκόμενων μελών ενώ από αυτές στις 1.346 οι εμπλεκόμενοι αποδέχτηκαν την επέμβαση της αρχής. Συγκεκριμένα ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί είχε λάβει 230 γραπτές ατομικές αναφορές που αφορούσαν παραβίαση των δικαιωμάτων του παιδιού που κατετέθησαν από θεσπισμένες αρχές και εθελοντές ή ατομικά από ενήλικες και παιδιά .

Το 50% αυτών των υποθέσεων που ανέλαβε ο Συνήγορος για το Παιδί σχετίζονταν με την εκπαίδευση και σχετικά θέματα όπως η προσχώρηση στο σχολείο ,η διακριτικότητα, η πρόνοια για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες ή ανικανότητες και η σχέση τους με το σχολικό περιβάλλον .⁵⁸

Κάτι που δεν προκαλεί εντύπωση καθώς η 9χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση μέσα σε κατάλληλες συνθήκες δεν είναι μόνο επιταγή της Διεθνούς Συμβάσεως για τα δικαιώματα του παιδιού αλλά αποτελεί και συνταγματική αρχή.

Ο Συνήγορος για το Παιδί προτίμησε από το να ερευνά απλώς την κάθε υπόθεση με βάση μόνο τις αναφορές και στη συνέχεια να κάνει προτάσεις, να εμπλακεί και ο ίδιος σε μια σειρά δραστηριοτήτων με σκοπό από την ίδια έρευνα να διαφυλάξει και να προάγει τα δικαιώματα των παιδιών . Ανέλαβε λοιπόν κάποιες περιπτώσεις και προχώρησε στην επίλυση τους με αυτόν τον τρόπο . Από τις πιο σημαντικές υποθέσεις που ανέλαβε ο Συνήγορος του παιδιού επιλέχθηκαν και παρατίθενται κάποιες που αποτελούν παραβίαση διαφορετικών δικαιωμάτων του παιδιού.

⁵⁸ www.synigoros.gr/news.htm ,20/8/2004

1^η ΥΠΟΘΕΣΗ

Η υπόθεση αυτή είχε σχέση με το χώρο της εκπαίδευσης και την έμμεση και αδικαιολόγητη αφαίρεση του δικαιώματος της μόρφωσης των παιδιών.

Συγκεκριμένα μια από τις υποθέσεις ήταν η περίπτωση ανήλικων τέκνων αλλοδαπών γονέων στα οποία στερήθηκε το δικαίωμα της εκπαίδευσης τους σε ελληνικά σχολεία επειδή οι γονείς τους δεν ήταν κάτοχοι ισχυρού διαβατηρίου και η άδεια διαμονής τους δεν ήταν πλέον σε ισχύ.

Ο Συνήγορος απευθύνθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης στη Γενική Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης οι οποίοι με έγγραφο τους προς το Υπουργείο Παιδείας υπεραμύνονται της νομιμότητας της απόφασης τους.

Ωστόσο και με βάση τις υποχρεώσεις που έχουν όλοι απέναντι στην Ανεξάρτητη αρχή για συνεργασία και διευκόλυνση του έργου , το απαντητικό έγγραφο που στάλθηκε από το Υπουργείο ήταν σε μορφή κάθε άλλο από την πρέπουσα και μάλιστα χωρίς να μπορεί να αντικρούσει τα δικαιώματα των παιδιών για εκπαίδευση και τα επιχειρήματα της αρχής .

Ο Συνήγορος του Πολίτη για το Παιδί επανέφερε το θέμα αναφέροντας ότι

- Κάθε άτομο ηλικίας μέχρι 18 ετών θεωρείται ανήλικο και είναι πέρα από κάθε αμφιβολία πλήρη υποκείμενο συνταγματικών δικαιωμάτων. Κάθε ανήλικος λοιπόν μπορεί να ασκεί όλα τα δικαιώματα που του αναγνωρίζει το Σύνταγμα , οι νόμοι και οι διεθνείς συμβάσεις που έχει κυρώσει η Ελλάδα. Οποιαδήποτε αντίθετη άποψη έρχεται σε σύγκρουση με το Σύνταγμα άρθρο 2 παράγραφος 1 για την αναγωγή της αξίας του ανθρώπου .
- Από την άλλη υποκείμενα δικαιωμάτων και μάλιστα κατοχυρωμένα με διατάξεις αυξημένης τυπικής ισχύς ώστε να κατισχύουν αντίθετων διατάξεων του κοινού δικαίου αποτελούν και οι αλλοδαποί.
- Ο συνήγορος αναφέρθηκε και στο άρθρο 2 παρ. 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου την Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου (Ν.Δ. 52/1974) όπου αναφέρεται ότι «Ουδείς δύναται να στερηθεί του δικαιώματος όπως εκπαιδευτεί» πόσο μάλλον κάθε ανήλικος. Το ίδιο δικαίωμα κατοχυρώνεται εξάλλου από το άρθρο 13 του Διεθνούς Συμφώνου Για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά

Δικαιώματα (Ν. 1532/1985) και το άρθρο 28 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του παιδιού μάλιστα με βάση τη διεθνή αυτή σύμβαση το δικαίωμα στην εκπαίδευση που αναγνωρίζεται στους ανήλικους δεν μπορεί να υπόκειται σε διακρίσεις.

- Ο Συνήγορος στη συνέχεια αναφέρθηκε στον Ν. 2910/2001 όπου στο άρθρο 40 παρ. 1 εξειδικεύεται η εκπαίδευση σε σχέση με του αλλοδαπούς «Ανήλικοι αλλοδαποί που διαμένουν στην ελληνική επικράτεια υπάγονται στην υποχρέωση της ελάχιστης σχολικής φοίτησης όπως και οι ημεδαποί.⁵⁹

Στην αναφορά του Υπουργείου ότι τα παραπάνω ισχύουν για τους νόμιμους αλλοδαπούς ο Συνήγορος αντιπαραθέσε την παρ. 1 εδάφιο β' του άρθρου 51 Ν. 2910/2001 όπου δίνεται το δικαίωμα στους παράνομους αλλοδαπούς για απόληψη ιατρικών και νοσηλευτικών υπηρεσιών στο κεφάλαιο θ' του ίδιου νόμου εξάλλου καταφαίνονται «Δικαιώματα και υποχρεώσεις την αλλοδαπών».

Ως προς την ανησυχία του Υπουργείου μήπως από την εγγραφή και φοίτηση ανήλικου τέκνου σε ημεδαπό σχολείο δημιουργηθεί η απαίτηση χορήγησης τίτλου νομιμότητας παραμονής του γονέα αυτό δεν ευσταθή από την στιγμή που δεν συνιστά προϋπόθεση για την χορήγηση τέτοιου τίτλου.

Η αντίθετη άποψη του Υπουργείου βασίστηκε στο γεγονός ότι αν παραμείνουν παράνομα οι γονείς όσων παιδιών εγγραφούν στο σχολείο τότε θα έχει σαν αποτέλεσμα να νομιμοποιηθεί και να διευρυνθεί η οικονομία. Ωστόσο και με βάση τη κοινή λογική και τα όσα έχει δείξει η ιστορία μέχρι τώρα αυτό θα συμβεί και σε μεγαλύτερο βαθμό αν τα παιδιά δεν πάνε στο σχολείο. Γι' αυτό αποτελεί επιτακτική ανάγκη να συμμετέχουν στην εκπαίδευση όλοι οι ανήλικοι για να μην υπάρχει κανένα παιδί στο δρόμο.

Στην παρούσα υπόθεση ο Συνήγορος του πολίτη για το παιδί χρησιμοποίησε μια σειρά νόμων με σκοπό να αναδείξει την ανάγκη να εκπαιδεύονται όλοι οι ανήλικοι ανεξάρτητα της ιθαγένειας τους.

Όταν με βάση στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας ο συνολικός αριθμός των μαθητών στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα ανέρχεται σε 1.400.464 σε όλη τη χώρα από τους οποίους το 9% είναι αλλοδαποί που οι γονείς τους ζουν νόμιμα στη χώρα μας ενώ υπάρχει και μία διαρροή 6,8% σε ετήσια βάση από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

⁵⁹ www.synigoros.gr/porismata.htm ,20/8/2004

Όταν περισσότερα από 150.000 παιδιά ηλικίας 6-18 χρονών βρίσκονται εκτός του εκπαιδευτικού συστήματος απασχολούμενα συχνά και συνήθως παράνομα σε διάφορες μορφές εργασίας τότε οι αντιδράσεις του Υπουργείου Εσωτερικών ήταν αδικαιολόγητες. Παρόλα αυτά το Υπουργείο υπεραμύνθηκε της απόφασής του δημιουργώντας αβάσιμη επιχειρηματολογία η οποία ωχριά μπροστά στα προαναφερθέντα νούμερα.⁶⁰

Εντύπωση δε προκαλεί η αντίδραση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών που όχι μόνο δεν γνώριζε για τη λειτουργία του κύκλου δικαιωμάτων των παιδιών αλλά αγνοούσε και τα δικαιώματα των παιδιών.

Από τη στιγμή που η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου θεώρησε ότι αυξάνεται έτσι η παραοικονομία δεν θα έπρεπε να πάει στο τέλος του προβλήματος αλλά στην αρχή και να δώσει από εκεί μια λύση.

Δεν είναι δυνατόν να στερεί κάποιος από ένα παιδί τη μόρφωση επειδή κάποιος άλλος επέλεξε να το φέρουν στην χώρα μας ,γιατί κάποιος άλλος φταίει που δεν μπορούσε να ζήσει στη δική του .

Από την άλλη η χρήση εκ μέρους της αρχής μιας πλειάδας νόμων καταδεικνύει με τι σοβαρότητα και ενδιαφέρον ο Συνήγορος ανέλαβε την υπόθεση αυτή.

2^η ΥΠΟΘΕΣΗ

Από τις αναφορές που είχαν να κάνουν με την μεταχείριση ασυνόδευτων αλλοδαπών και την παραμονή τους σε χώρους φιλοξενίας είχε να κάνει η εγγραφή και παρακολούθηση της στοιχειώδους εκπαίδευσης παιδιών ειδικών κοινωνικών ομάδων όπως οι Ρομά (τσιγγάνοι).

Ο Συνήγορος για το Παιδί έλαβε αναφορές σχετικά με την ανάγκη ένταξης ,στη δημόσια εκπαίδευση ανηλίκων μελών της κοινότητας Ρομά της περιοχής Σελινούντα (Κόρκοβα) Αιγίου. Σύμφωνα με τις αναφορές αυτές τα παιδιά του καταυλισμού ηλικίας 6-12 ετών δεν παρακολουθούσαν το σχολείο.

Ο συνήγορος άρχισε να ερευνά το θέμα και απευθύνθηκε στο Υπουργείο Παιδείας με σκοπό να διασφαλίσει τις συνθήκες ένταξης και παρακολούθησης. Καθώς και στις αρμόδιες αρχές (Δήμο Αιγίου ,Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Κοινωνικής Πρόνοιας ΝΑ Αχαΐας ,Αστυνομική Διεύθυνση Αιγίου) στις οποίες επισήμανε το άρθρο 28 της Διεθνούς

⁶⁰ www.ypepth.gr ,20/8/2004

Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού (N2101/1992) βάσει του οποίου η πρόνοια για την ένταξη των παιδιών στη δημόσια σχολική εκπαίδευση αποτελεί υποχρέωση του Κράτους.⁶¹

Για να γίνει πιο πειστικός χρησιμοποίησε μια σειρά νόμων με πρώτο τον προαναφερθέντα .Ωστόσο από την όλη διενέργεια της έρευνας του αποδείχτηκε ότι το Υπουργείο Παιδείας είχε ήδη μεριμνήσει ιδιαίτερα γι' αυτό το θέμα .

Το πρόβλημα προφανώς υπήρχε κάπου στην πυραμίδα από το Υπουργείο Παιδείας μέχρι τη διεύθυνση των σχολικών συγκροτημάτων .Για την καλύτερη λοιπόν ένταξη «των κοινωνικών ομάδων» ο Συνήγορος για το παιδί στράφηκε για άλλη μια φορά προς τους τοπικούς παράγοντες που εμπλέκονται. Τονίζοντας ότι μόνο με την συνεργασία και την προσπάθεια όλων αυτών θα μπορέσουν να αποτρέψουν τον αποκλεισμό των παιδιών από το δικαίωμα τους στην εκπαίδευση .

Η ανταπόκριση της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας ήταν άμεση, εντόπισαν και κατέγραψαν τον αριθμό των παιδιών σχολικής ηλικίας .

Επειδή ωστόσο το υπάρχον διθέσιο σχολείο δεν επαρκούσε , στράφηκαν με αίτημα τους οι τοπικοί φορείς στο αρμόδιο τμήμα Αναπτυξιακών Προγραμμάτων του ΥΠΕΣΔΔΑ για τη δημιουργία επιπρόσθετων τμημάτων .Αυτό αποτελούσε προστάδιο για την τελική λήψη απόφασης από το ΥΠΕΧΩΔΕ . Το αίτημα βρέθηκε σε αντίθεση με την πολιτική του ΥΠΕΠΘ να μην υπόκεινται σε διακρίσεις τα παιδιά στο χώρο της εκπαίδευσης.

Ωστόσο μπρος το κίνδυνο το αίτημα να απορριφθεί ο Συνήγορος του παιδιού παρενέβη εξηγώντας ότι για να ενσωματωθούν τα παιδιά αυτά στο σχολείο έπρεπε να ενταχθούν πρώτα σε τάξεις υποδοχής .

Οι ενέργειες του είχαν σαν αποτέλεσμα να σταλούν δυο προκατασκευασμένες αίθουσες διδασκαλίας στο δημοτικό σχολείο Σελινούντα από την Υπηρεσία Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων του ΥΠΕΧΩΔΕ .⁶²

Σημασία ωστόσο είχε το γεγονός ότι βρέθηκε λύση για να μη τριγυρίζουν τα παιδιά εδώ και εκεί άσκοπα και να ενταχθούν στο σχολικό σύστημα.

Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι το θέμα είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο καθώς τα παιδιά αυτής της κοινωνικής ομάδας έχουν νοοτροπία τελείως διαφορετική από εκείνη που έχει ένα

⁶¹ www.synigoros.gr/porismata.htm ,20/8/2004

⁶² www.synigoros.gr/porismata.htm ,20/8/2004

παιδί που ξεκίνησε κανονικά το σχολείο από μικρή ηλικία και η μεταχείριση του ήταν η καλύτερη δυνατή.

3^η ΥΠΟΘΕΣΗ

Ένα μεγάλο ποσοστό αναφορών αφορούσε την προνοιακή φροντίδα ανηλίκων δηλαδή της διαβίωσης σε δημόσια ιδρύματα ή χώρους φιλοξενίας.

Από τις αναφορές σημαντικότερη υπόθεση ήταν αυτή όπου ο Συνήγορος του Πολίτη της Αλβανίας έστειλε επιστολή-αναφορά με την οποία κατήγγειλε και ζητούσε από την Ελληνική Ανεξάρτητη Αρχή την διερεύνηση της εξαφάνισης ενός μεγάλου αριθμού παιδιών Αλβανικής Καταγωγής τα οποία φιλοξενούνταν στο Προνοιακό Ίδρυμα «Ειδική Επαγγελματική Σχολή Αγία Βαρβάρα» το οποίο στεγάζονταν στις κτιριακές εγκαταστάσεις του πρώην Ιωσηφόγλειου Ιδρύματος, στο πλαίσιο του προγράμματος «Προστασία και Κοινωνική φροντίδα των παιδιών στο δρόμο» Η έναρξη του προγράμματος αυτού έγινε το 1998 με πρωτοβουλία του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, και την ευθύνη υλοποίησης ανέλαβε στον εθνικό οργανισμό πρόνοιας. Το πρόγραμμα διήρκησε για τρία χρόνια ως το 2000

Στο ίδιο ζήτημα είχαν αναφερθεί με δημοσιεύματα τόσο η Βρετανική εφημερίδα "Independent" όσο και η Αλβανική εφημερίδα "Shekulli" στις 13/1/2003, με βάση στοιχεία της Διεθνούς μη κυβερνητικής Οργάνωσης.

Τα στοιχεία με βάση τα οποία φαίνονταν η εξαφάνιση ενός μεγάλου αριθμού ανηλίκων είχαν ανακοινωθεί από τη Γαλλική Διεθνή μη Κυβερνητική Οργάνωση «Terres des hommes» όπου φαίνονταν ότι είχαν εξαφανιστεί μέσα σε μια τριετία 487 παιδιά από τα 644 που φιλοξενούνταν δηλαδή ποσοστό περίπου 75% του συνόλου.

Σύμφωνα με την ίδια οργάνωση τα παιδιά είχαν πουληθεί σε δουλεμπόρους που πλήρωναν και 500 € το παιδί με σκοπό την κάθε είδους εκμετάλλευση.

Ο Συνήγορος του Πολίτη για το παιδί θέλοντας να διερευνήσει την καταγγελία άρχισε να συλλέγει πληροφορίες σχετικά με την δημιουργία και την λειτουργία του προγράμματος.

Για να το επιτύχει ήρθε σε επικοινωνία με την διοίκηση του Εθνικού Οργανισμού Κοινωνικής Φροντίδας, επισκέφτηκε το Ίδρυμα «Αγία Βαρβάρα» με σκοπό να έχει ίδια γνώση του χώρου και των συνθηκών διαβίωσης. Συναντήθηκε με τον

Υπεύθυνο της Διεθνούς μη Κυβερνητικής Οργάνωσης «Terres des hommes» για να ενημερωθεί για την προέλευση των στοιχείων.Είχε συλλέξει επίσης και όλα τα σχετικά δημοσιεύματα.

Παρόλες τις προσπάθειές του όμως δεν κατόρθωσε να συγκεντρώσει το συνολικό υλικό για την αναλυτική περιγραφή του προγράμματος και αν σε αυτό προστεθεί και το γεγονός ότι την περίοδο που ο Συνήγορος διερευνούσε την υπόθεση είχαν γίνει πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις στο θεσμικό πλαίσιο της πρόνοιας οι οποίες επηρέασαν και την υπηρεσιακή διάρθρωση του ιδρύματος.

Από όσα συγκέντρωσε διαφάνηκε ότι παρά το γεγονός το πρόγραμμα δημιουργήθηκε με τις καλύτερες προδιαγραφές για να φιλοξενήσει αυτά τα παιδιά δυστυχώς όμως οι ελλείψεις που παρουσιάστηκαν στην πορεία είχε σαν αποτέλεσμα να μην λειτουργήσει σωστά. Καθώς δεν εξασφάλιζε την απόλυτη προστασία των παιδιών και δεν καλύπτονταν οι ανάγκες τους.

Ειδικότερα ο Συνήγορος για το παιδί διαπίστωσε :

- Ελλιπή στελέχωση του προγράμματος καθώς και το γεγονός ότι το υπάρχον προσωπικό δεν μπορούσε να αντεπεξέλθει στις αυξημένες ανάγκες των παιδιών.
- Ελλιπή εφαρμογή των μέτρων προαγωγής των δικαιωμάτων των παιδιών (διαπολιτισμική εκπαίδευση, ψυχαγωγία, ψυχο-κοινωνική στήριξη).
- Πλημμελή φύλαξη του ιδρύματος από την αστυνομία .
- Μη τήρηση του ορίου ηλικίας των δώδεκα ετών των παιδιών που φιλοξενούνταν.
- Αδυναμία εφαρμογής του θεσμού της ανάδοχης φροντίδας για τα παιδιά αυτά .
- Αδυναμία εξακρίβωσης των στοιχείων της αληθινής ταυτότητας των παιδιών .
- Πλημμελής συνεργασία με τις αλβανικές αρχές για τον εντοπισμό των οικογενειών στην Αλβανία και τον επαναπατρισμό των παιδιών.

Επειδή κατά την περίοδο της έρευνας το πρόγραμμα δεν ήταν σε λειτουργία ,ο Συνήγορος του παιδιού δεν διατύπωσε προτάσεις στο αρμόδιο υπουργείο. Θεώρησε πιο σωστό να διενεργήσει περαιτέρω έρευνα για τα προγράμματα αυτά και να εκφέρει άποψη και προτάσεις για την εφαρμογή πολιτικής για την προστασία των παιδιών που γίνονται θύματα εκμετάλλευσης ,παράνομης διακίνησης και εμπορίας στην Ελληνική επικράτεια .

Ωστόσο ο Συνήγορος του Παιδιού δεν παρέμεινε στην απλή διαπίστωση , στράφηκε προς το κράτος και ζήτησε τη

σύμπραξη του ώστε να διασφαλίζεται η κατάλληλη φροντίδα των παιδιών μεταναστών και η προστασία των δικαιωμάτων τους.

Καθώς ξεκίνησε και το προγραμματισμό συχνών επισκέψεων σε χώρους φιλοξενίας και τη διατύπωση θεσμικών προτάσεων με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής, βελτίωσης και στήριξης των ανηλίκων. Ανέλαβε πρωτοβουλία επικοινωνίας τόσο με τους φορείς που συμμετέχουν στην διαρκή επιτροπή που λειτουργεί με βάση το Π.Δ.233/2003(ΦΕΚ.Α204) για την « προστασία και αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323 Α, 349, 351 και 351 Α του ποινικού κώδικα, κατά το άρθρο 12 του Ν.3064/2002 (ΦΕΚ Α248)» όσο και με τις αλβανικές αρχές, καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό των αλλοδαπών παιδιών θυμάτων εμπορίας προέρχεται από την Αλβανία, με στόχο τη συμβολή της Αρχής στην εκπόνηση προδιαγραφών και μακρόπνοων μέτρων προστασίας των παιδιών αυτών.

Επιδίωξε και πέτυχε τη συνεργασία και με άλλες αρμόδιες αρχές στα πλαίσια των διακρατικών σχέσεων ώστε να διασφαλίζεται η κατάλληλη φροντίδα των παιδιών στη πατρίδα τους. Σε περίπτωση που επιτυγχάνεται ο επαναπατρισμός.⁶³

Ο Συνήγορος έπραξε ότι ήταν δυνατόν ειδικά για ένα θέμα που είχε τελειώσει. Ωστόσο αξιοσημείωτο είναι και πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι δεν αρχειοθέτησε το θέμα αλλά συνέχισε τις ενέργειες ώστε να προλάβει παρόμοιες καταστάσεις και να βελτιώσει παρόμοια προγράμματα.

4^η ΥΠΟΘΕΣΗ

Μια ακόμη πολύ σημαντική υπόθεση ήταν αυτή όπου μητέρα μικρού παιδιού με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες υπέβαλλε αναφορά σχετικά με την βεβαίωση που της παρείχε το ΚΔΑΥ (Κέντρο Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης Θεσσαλονίκης).

Η μητέρα είχε ζητήσει να της χορηγήσουν γνωμάτευση προκειμένου να ενταχθεί το παιδί της στο οικείο νηπιαγωγείο. Με βάση την βεβαίωση την οποία της χορήγησαν δεν μπορούσε να εγγραφεί το παιδί της σε νηπιαγωγείο αλλά θα έπρεπε να παρακολουθήσει ειδικό σχολείο. Αυτό ωστόσο ερχόταν σε αντίθεση με την αξιολόγηση της Δημόσιας

⁶³ www.synigoros.gr/porismata.htm ,20/8/2004

Ιατροπαιδαγωγικής Υπηρεσίας που ύστερα από συστηματική παρακολούθηση συνιστούσε την παρακολούθηση κανονικού σχολείου.

Ο Συνήγορος ερευνώντας ανακάλυψε ότι το παιδί δεν μπόρεσε να συνεργαστεί καλά λόγω των συνθηκών διεξαγωγής της διαγνωστικής εκτίμησης . Επίσης ότι το ΚΔΑΥ είναι υπεύθυνο με βάση τη νομοθεσία να εισηγείται την εγγραφή παιδιών σε τμήματα ένταξης ή σε άλλα πλαίσια (Ν.2817/00/ΦΕΚΑ /78, ΥΑ Γ6/4494/01/ΦΕΚΒ/1319)

Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι όποιες αρμόδιες υπηρεσίες που είναι πιο κοντά στο παιδί δεν έχουν πληρέστερη γνώμη. Από την πλευρά της οικογένειας το εξέλαβαν σαν «ακύρωση» της προόδου του παιδιού και σαν υπονόμηση της εμπιστοσύνης ανάμεσα τους.

Το πρόβλημα εντοπίστηκε στην έλλειψη επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των δύο φορέων και τη φαινομενική αντιπαράθεση μεταξύ τους .Δύο δημόσιοι φορείς με διαφορετικές από το νόμο αρμοδιότητες αλλά με συναφές αντικείμενο και κοινό στόχο δεν μπορούσαν να συντονιστούν και να λειτουργήσουν συμπληρωματικά.⁶⁴

Η παρέμβαση του Συνηγόρου για το παιδί υπήρξε διαμεσολαβητική εξηγώντας σε όλους τους εμπλεκόμενους και την μητέρα ότι για να επιτευχθεί το καλύτερο για το παιδί πρέπει να υπάρχει συνεννόηση.

Το γεγονός ότι το παιδί εξαιτίας όλων αυτών των διαφορών παρέμενε εκτός εκπαιδευτικού πλαισίου προσωρινά έστω και προσωρινά απασχόλησε περισσότερο τον Συνήγορο του Παιδιού.

Τελικά το παιδί εντάχθηκε σε κανονικό σχολείο παρακολουθώντας παράλληλα και τμήμα ένταξης για μια δοκιμαστική περίοδο .

Ίσως όχι η καλύτερη δοθείσα λύση καθώς το παιδί επιβαρύνθηκε με δύο σχολικές τάξεις ,όμως η κατάσταση δεν έδινε περιθώρια για κάτι διαφορετικό καθώς όλοι έμεναν στις απόψεις του διατηρώντας μια εγωιστική στάση σε βάρος των παιδιών.

5^η ΥΠΟΘΕΣΗ

Στον Συνήγορο του παιδιού υπέβαλλαν και αναφορές για κακοποίηση ανηλίκων .Ανατριχιαστική και απάνθρωπη η κακοποίηση μιας έφηβης κοπέλας από τον ίδιο τον πατέρα .

⁶⁴ www.synigoros.gr/porismata.htm ,20/8/2004

Αυτό ήταν αποτέλεσμα του έντονου και χρόνιου αλκοολισμού του και περιλάμβανε στοιχεία εριστικότητας αυταρχισμού , απειλών και υβριστικής συμπεριφοράς καθώς και η άσκηση σωματικής βίας. Μετά την αναφορά της κόρης και της μητέρας πραγματοποιήθηκε ιατρική εξέταση στην κόρη και διαπιστώθηκε εγκυρότητα των στοιχείων που κατέθεσαν .

Αίτημα της μητέρας αλλά και της ανήλικης κόρης – θύματος ήταν «η άρση των οικογενειακών αδιεξόδων και ο έλεγχος της βίαιης συμπεριφοράς» καθώς και η αποφυγή ο στιγματισμός της οικογένειας .Επιπλέον καμία από τις δύο δεν επιθυμούσε να διωχθεί ποινικά ο πατέρας για αυτό εξάλλου και κατέφυγαν στο Συνήγορο του παιδιού.

Το γεγονός ωστόσο επαναλήφθηκε παρά την προσωρινή μεταμέλεια του πατέρα και τις διαβεβαιώσεις του ότι θα έκανε ότι μπορούσε για να απεξαρτηθεί από το ποτό .

Η αρχή ήρθε σε επαφή με όλες τις αρμόδιες αρχές , εισαγγελία, περιφερειακή διεύθυνση Υγείας και Πρόνοιας ,το αστυνομικό τμήμα του νησιού και τον υπεύθυνο για το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» έτσι ώστε να βοηθηθεί τόσο άτυπα όσο και τυπικά η οικογένεια. Καθώς ήρθε σε επικοινωνία και το Κέντρο Ερευνών για θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) έτσι ώστε να πεισθεί η μητέρα να ασκήσουν ποινικά μέτρα ρύθμισης της επιμέλειας .⁶⁵

Ο Συνήγορος κατόρθωσε να επιτύχει επικοινωνία και συνεργασία και με την οικεία αστυνομική αρχή ,στην οποία τονίστηκε η ανάγκη διαρκούς εγρήγορσης στη βάση των καταγεγραμμένων συμβάντων.

Ωστόσο η βοήθεια από τον Συνήγορο στράφηκε και προς τον πατέρα με στόχο την εξάλειψη των παραγόντων που τον οδηγούν σ' αυτή την κατάσταση μέσω αρμόδιων φορέων συμβουλευτικής και εξειδικευμένης θεραπευτικής παρέμβασης με σκοπό την εξάλειψη των γενεσιουργών αιτιών της βίαιης συμπεριφοράς του και της προώθησης του συμφέροντος των ανήλικων τέκνων.

Η υπόθεση αυτή δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα και δεν θα μπορούσε εξάλλου αφού το φαινόμενο δεν έχει εξαλειφθεί και ο κίνδυνος για την κόρη της οικογένειας ελλοχεύει ακόμα. Η στάση του Συνηγόρου για το παιδί ήταν άμεση και αρκετά δραστήρια καθώς ήρθε σε επικοινωνία με όσους φορείς μπορούσε και πρότεινε σε μητέρα και κόρη ότι ήταν δυνατόν ώστε να διαφυλαχτούν τα δικαιώματα της κόρης και των άλλων παιδιών της οικογένειας .Ωστόσο εξαιτίας της απόστασης που υπήρχε ανάμεσα στο νησί που διέμενε η

⁶⁵ www.synigoros.gr/porismata.htm ,20/8/2004

οικογένεια και την πρωτεύουσα όπου στεγάζεται η αρχή, δεν ήταν εύκολη ούτε η σωστή διερεύνηση του θέματος ούτε και η αποτελεσματική αντιμετώπιση της υπόθεσης.

6η ΥΠΟΘΕΣΗ

Στα πλαίσια της φιλοξενίας ανηλίκων προσφύγων είναι και η ακόλουθη αναφορά έγινε από ΜΚΟ όπου είχε σχέση με δυο ανήλικους Σομαλούς που βρίσκονταν στην Ρόδο και είχαν εισέλθει παράνομα στην Ελλάδα συναντώντας τον ετεροθαλή αδερφό τους κατά την είσοδο τους. Από την άλλη η μητέρα τους στη Σουηδία πρόσφυγας επιζητούσε την οικογενειακή επανένωση .

Επειδή οι αρμόδιες υπηρεσίες που είχαν εμπλακεί στο θέμα δεν είχαν πράξει τα δέοντα ώστε να φτάσουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα ΜΚΟ ζητούσε την συνδρομή του Συνηγόρου του Πολίτη για το παιδί προκειμένου να γίνει δυνατή η οικογενειακή επανένωση ενώ ταυτόχρονα κατήγγειλαν ότι η φροντίδα και η φιλοξενία των ανηλίκων δεν πληρούσε τις νόμιμες προϋποθέσεις , με βάση την ανηλικότητα και τις ανάγκες αυξημένης προστασίας που επιβάλλει η παιδική ηλικία.

Ο Συνήγορος του Παιδιού επικοινωνήσε τηλεφωνικά και μέσω αλληλογραφίας με το τμήμα Αλλοδαπών της αστυνομικής Διεύθυνσης Δωδεκανήσου καθώς και με το τμήμα πολιτικού ασύλου της διεύθυνσης αλλοδαπών του αρχηγείου της ΕΛΑΣ ώστε να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για την ταχεία οικογενειακή επανένωση με την μητέρα .

Η διεύθυνση αλλοδαπών του υπουργείου δημόσιας τάξης ενημέρωσε τον Συνήγορο στις 29 Σεπτεμβρίου ότι οι 3 Σομαλοί φιλοξενήθηκαν σε ειδικό ξεχωριστό χώρο στη «Φωνή της Αμερικής» .

Στις 24 Αυγούστου οι δυο ανήλικοι αφέθηκαν ελεύθεροι ενώ στις 7 Σεπτεμβρίου η μητέρα ήρθε από τη Σουηδία, παρέλαβε τα παιδιά ύστερα από συνεργασία του Υπουργείου Δημόσιας τάξης με την πρεσβεία της Σουηδίας και την υπηρεσία μετανάστευσης της Σουηδίας .Σύμφωνα με τη σύμβαση του Δουβλίνου (Ν1996/91 «περί καθορισμού του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως παροχής ασύλου , η οποία υποβάλλεται σε ένα από τα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων») .⁶⁶

Ο Συνήγορος του παιδιού πρότεινε μέτρα για την καλύτερη δυνατή προαγωγή και προάσπιση των δικαιωμάτων

⁶⁶ www.synigoros.gr/porismata.htm ,20/8/2004

των δύο παιδιών όπως κατοχυρώνονται με βάση τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των παιδιών.

Επισήμανε ιδιαίτερα την ανάγκη δημιουργίας παιδοκεντρικών δομών και υποδομών φιλοξενίας για τους ανήλικους, ιδίως στις πύλες εισόδου προσφύγων και αιτούντων άσυλο ώστε να υπηρετούνται με το καλύτερο δυνατό τρόπο οι στόχοι της διεθνούς σύμβασης. Καθώς και την ανάγκη να περιοριστεί ο χρόνος κράτησης στο ελάχιστο δυνατό.

Από την όλη υπόθεση διαφαίνεται ότι χωρίς την παρέμβαση του Συνηγόρου η τύχη των δυο ανήλικων Σομαλών θα ήταν η άσκοπη περιφορά τους σε ιδρύματα μέχρι την μέρα που θα τους απέλαυναν στην χώρα τους.

Ωστόσο αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες εμπρός στην παρέμβαση του δραστηριοποιήθηκαν.

7η ΥΠΟΘΕΣΗ

Ένα από τα σημαντικότερα δικαιώματα του παιδιού είναι εκείνο της ταυτότητας, το δικαίωμα στο όνομα για αυτό μια γιαγιά απευθύνθηκε στο Συνήγορο του Παιδιού για να μπορέσει να το γράψει στο ληξιαρχείο. Ωστόσο για να επιτευχθεί αυτό έπρεπε να είχε γίνει δήλωση των στοιχείων του παιδιού στην αρμόδια υπηρεσία του μαιευτηρίου, προκειμένου να μην ισχύσει το τεκμήριο πατρότητας υπέρ του συζύγου της μητέρας, καθώς αυτός σύμφωνα με τους περιεχόμενους στην αναφορά ισχυρισμούς δεν ήταν ο φυσικός πατέρας του παιδιού. Η εγγραφή στο ληξιαρχείο ως τέκνο του φυσικού του πατέρα ήταν συνεπώς αδύνατη, χωρίς να συντρέχει σφάλμα της αρμόδιας υπηρεσίας. Κατά την διερεύνηση ο Συνήγορος του παιδιού πληροφορήθηκε ότι είχε ασκηθεί αγωγή προσβολής πατρότητας, η συζήτηση της οποίας ματαιώθηκε, λόγω της εμφάνισης των εναγόντων οι οποίοι ήταν συστηματικοί χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών.

Για να διευθετηθεί το ζήτημα εγγραφής του παιδιού στο ληξιαρχείο με τα στοιχεία του φυσικού του πατέρα, απέμενε ο δρόμος της δικαστικής οδού. Με αποτέλεσμα να ξεφεύγει από τις αρμοδιότητες του Συνηγόρου για το παιδί.

Όπως έχει εξάλλου ειπωθεί ο Συνήγορος του παιδιού δεν έχει ρόλο εισαγγελέα ή δικηγόρου άρα η δυνατότητα περαιτέρω παρέμβασης θα ξέφευγε από τα όρια της αποστολής του.⁶⁷

Η σημαντικότερη συνδρομή του ήταν οι επιστημονικές απαντήσεις που δόθηκαν για τον ενδεδειγμένο τρόπο ενημέρωσης του ανηλίκου σχετικά με την οικογενειακή του κατάσταση και την ιδιότητα των ουσιαστικώς απόντων από την ανατροφή των φυσικών γονέων.

⁶⁷ www.synigoros.gr/porismata.htm, 20/8/2004

Σύμφωνα με το άρθρο 7 της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού που του κατοχυρώνει το δικαίωμα στην ταυτότητα ο Συνήγορος του παιδιού προώθησε την επαφή της γιαγιάς με την Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης , αρμόδια να προσφέρει την εξειδικευμένη αυτή υπηρεσία. Την ενημέρωσε ωστόσο για τα πραγματικά και νομικά περιστατικά της υπόθεσης και μετά η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο εφόσον ο Συνήγορος του Παιδιού βεβαιώθηκε ότι άρχισε εκ νέου η δικαστική διαδικασία και επετεύχθη επικοινωνία με την κοινωνική υπηρεσία.

Οι ενέργειες του Συνηγόρου για το παιδί έγιναν στα νόμιμα πλαίσια της αποστολής και των αρμοδιοτήτων του .Το γεγονός ωστόσο ότι η γιαγιά του παιδιού έμεινε ικανοποιημένη τόσο από την συμπαράσταση που της προσφέρθηκε όσο και από τις πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο ανατροφής και ανάληψης της επιμέλειας του παιδιού κατά το νόμο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι επειδή διεθνώς η περίοδος μέχρι τα 18 χρόνια είναι αδιαμφισβήτητα η πιο τρυφερή και πιο σημαντική για όλους καθώς το άτομο αναπτύσσει το σώμα του και διαπλάθει το μυαλό του ,αποκτά βιώματα που θα τον ακολουθούν και θα τον επηρεάζουν μια ζωή ,η εφαρμογή του θεσμού του Συνηγόρου του Παιδιού ήταν επιτακτική ανάγκη και είχε σκοπό την τήρηση της υποχρέωσης των κρατών που υπόγραψαν την Διεθνή Συνθήκη για τα Δικαιώματα του παιδιού .

Όμως ο θεσμός αυτός από την έναρξη της εφαρμογής του, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες χώρες του εξωτερικού, αντιμετώπισε και συνεχίζει να αντιμετωπίζει σειρά προβλημάτων, τόσο στην θέσπιση και λειτουργία όσο και στην διερεύνηση των αναφορών.

Σε όσες χώρες λειτούργησε ο θεσμός σαν ανεξάρτητη αυτόνομη αρχή (μόνο για το παιδί), το μέγιστο πρόβλημα ήταν η στρατηγική που έπρεπε να ακολουθήσει ο υπεύθυνος Συνήγορος για το Παιδί.

Σε πολλές από αυτές τις χώρες μάλιστα τα κοινοβούλια πρότειναν να ακολουθηθεί μια σκληρή πολιτική, μη αφήνοντας περιθώρια σε άλλες δημόσιες αρχές .

Αντίθετα με τις χώρες όπου ο θεσμός λειτούργησε στα πλαίσια της ευρύτερης αρχής του Συνηγόρου ,όπως στην Ελλάδα και την Πορτογαλία, όπου το πρόβλημα ήταν αν και κατά πόσο έπρεπε να λειτουργήσει στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ανεξάρτητης αρχής.

Πολλές ήταν οι αντιρρήσεις στην ένταξη και λειτουργία του στα πλαίσια του Συνηγόρου του Πολίτη με τα επιχειρήματα κατά της δημιουργίας στα πλαίσια του ευρύτερου θεσμού που αφορούσαν πρώτα από όλα τον σκοπό για τον οποίο έχει θεσμοθετηθεί ένα τέτοιο όργανο .

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ένα ευρύ θεματικό σκοπό σ'αντίθεση με το Συνήγορο για το Παιδί, του οποίου ο σκοπός είναι το παιδί και η προστασία που χρειάζεται, μέχρις ότου να μάθει να συμμετέχει σ'όλες τις αποφάσεις σχετικά με τη ζωή του .

Πολλοί φορείς επίσης θεώρησαν ότι η επικοινωνία με τα παιδιά που απαιτεί ο θεσμός και η επίλυση των προβλημάτων τους ξεφεύγει από την απλή αναφορά ,η οποία γίνονταν μέχρι τότε στο Συνήγορο του Πολίτη προκειμένου να επιληφθεί και να επιλύσει περιστατικά κακοδιοίκησης και διαφορών που

εμφανίζονται στα πλαίσια της δημόσιας διοίκησης . Εξάλλου το σύστημα μέχρι τότε είχε ελεγκτικό χαρακτήρα και με τη προσθήκη του Συνηγόρου για το παιδί θα αλλοιωνόταν ο χαρακτήρας της αρχής .

Ένα κοινό πρόβλημα για όλες τις χώρες ,με οποιαδήποτε μορφή και αν λειτουργούν ήταν η καχυποψία για το αν και κατά πόσο θα βοηθούσε ένα τέτοιο γραφείο, ιδιαίτερα από τη στιγμή που σε όλες σχεδόν υπήρχαν άλλες αρχές (Νορβηγία, Πορτογαλία, Αγγλία, Αυστρία, Δανία, κ.α.) που θα μπορούσαν να επιλύσουν τυχόν προβλήματα των παιδιών, εν τούτοις εξαιτίας της επιτακτικής ανάγκης να διαφυλαχτούν τα δικαιώματα των παιδιών δεν επηρεάστηκαν τα γραφεία και η λειτουργία τους , που ο χρόνος δικαίωσε καθώς έλυσαν πλειάδες προβλημάτων που αλλιώς θα επαναλαμβάνονταν, καθώς τα περισσότερα ιδρύματα λειτουργούν σε βάση επούλωσης των πληγών και όχι σε εκείνης επίλυσης των προβλημάτων όπως λειτουργούν τα γραφεία των Συνηγόρων για τα Παιδιά.

Ένα ακόμα πρόβλημα, κοινό για όλες τις χώρες , είναι ότι επειδή ακριβώς ο ρόλος του είναι διαμεσολαβητικός ,δεν μπορούν να επιβάλλουν τις αποφάσεις τους και τις προτάσεις του. Αποτελεί συχνό φαινόμενο εκείνοι οι οποίοι καταπατούν ή παραβιάζουν τα δικαιώματα των παιδιών να αντιδρούν. Δεν είναι πρόθυμοι να συνετιστούν και να συνεργαστούν με την αρχή .Από την άλλη πλευρά , όσοι κάνουν την αναφορά καταπάτησης των δικαιωμάτων είναι άλλοτε σίγουροι ότι έχουν δίκιο ενώ αποδεικνύεται η λανθασμένη κρίση τους στη συνέχεια ,ενώ άλλοτε πάλι το μετανιώνουν και είτε αναιρούν την αναφορά τους είτε ζητούν την τροποποίηση της .

Σ' αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες η Ελλάδα είχε να αντιμετωπίσει τρία επιπρόσθετα προβλήματα. Πρώτο η προσβασιμότητα, η οποία είναι περιορισμένη καθώς τα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη στο οποίο συστεγάζεται η αρχή για το παιδί βρίσκεται στην Αθήνα χωρίς να διατηρεί παραρτήματα σε άλλες πόλεις .Αυτό κάνει δύσκολη την πρόσβαση όσων ζουν στην επαρχία ή σε άλλα αστικά κέντρα και δεν έχουν την δυνατότητα να μεταβούν στην Αθήνα .

Παράλληλα, η έλλειψη κοινωνικών υπηρεσιών σε διάφορες περιοχές ,που θα μπορούσαν να συνεργαστούν με την αρχή δυσκολεύουν την επικοινωνία περισσότερο .

Οι τηλεφωνικές γραμμές δεν επαρκούν μ' αποτέλεσμα να μεγαλώνει το πρόβλημα καθώς οι ήδη υπάρχουσες αρκετές φορές να είναι κατειλημμένες με συνέπεια να μην μπορούν να έρθουν σε επικοινωνία οι ενδιαφερόμενοι.

Αν σ' αυτά προστεθεί η έλλειψη ή και η άγνοια πληροφόρησης για το θεσμό και δυστυχώς και για τα δικαιώματα των παιδιών, μπορεί κανείς να αντιληφθεί το μέγεθος των επιπρόσθετων προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο Συνήγορος για το παιδί. Αν και η Διεθνής Συνθήκη για τα δικαιώματα του παιδιού αποτελεί από το 1992, αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής νομοθεσίας και μάλιστα με αυξημένη τυπική ισχύ σε αρκετές περιπτώσεις, διάσπαρτοι νόμοι ή κανονιστικές πράξεις που αφορούν το παιδί δεν λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις επιταγές της Σύμβασης με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η επίλυσή τους.

Η γραφειοκρατία και ιδιαίτερα η διαφθορά στους κύκλους των δημόσιων αρχών αποτελούν μια ακόμα τροχοπέδη στο έργο του Συνηγούρου για το παιδί.

Το θετικό είναι, ότι ευτυχώς, δεν τίθεται θέμα αποδοτικότητας της αρχής ανά χώρα, αφού η μέχρι τώρα λειτουργία της στο εξωτερικό αποδεικνύει ότι γίνεται, ότι είναι δυνατόν. Αξίζει επίσης να αναφερθεί το γεγονός ότι στις συνεδριάσεις της ENOC επισημαίνεται η επιτυχής λειτουργία του θεσμού, και η αύξηση των υποθέσεων που ήρθαν σε πέρας στις περισσότερες χώρες του εξωτερικού.

Σημαντικό είναι επίσης και πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι δεν υπάρχει πρόβλημα στελέχωσης σε καμία χώρα, καθώς είναι στελεχωμένες με άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου τα οποία συνεργάζονται σε ένα κλίμα ευχάριστο, με ελευθερία στην διατύπωση των απόψεών τους και πάντα έχοντας σε προτεραιότητα την βελτίωση των καθημερινών συνθηκών διαβίωσης των παιδιών και την προαγωγή των δικαιωμάτων τους.

Η κοινωνική ευαισθησία είναι ένας απαραίτητος παράγοντας που μπορεί να συμβάλλει στην επίλυση των προβλημάτων, με την συμμετοχή όλων, απλών πολιτών ή και δημόσιων υπηρεσιών, όταν διαπιστώνεται κάποια παραβίαση ή καταπάτηση δικαιωμάτων του παιδιού, ή ακόμα να οδηγήσει στην μείωση των κρουσμάτων.

Επίσης με τη συνεχή ενημέρωση όλων των Συνηγούρων μέσω συνεδρίων, συσκέψεων και σεμιναρίων μπορεί να επιτευχθεί η καλύτερη αντιμετώπιση των υποθέσεων.

Όσο αφορά την Ελλάδα και μόνο το γεγονός ότι μετά την θέσπιση του Συνηγούρου για το παιδί, οι πολιτικές δυνάμεις του τόπου συναίνεσαν στην δημιουργία και Συνηγούρων άλλων θεματικών ενοτήτων, αναδεικνύει την αναγνώριση των υπηρεσιών της αρχής.

Για τη σωστή λειτουργία του θεσμού στην Ελλάδα ωστόσο, καλό θα ήταν να ενεργοποιηθούν και διάφορες

υπηρεσίες κατά το πρότυπο των χωρών του εξωτερικού ώστε να μην τίθεται πρόβλημα προσβασιμότητας .

Όσο για τις φορτωμένες γραμμές, πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα ,ήδη η δημιουργία ειδικής γραμμής για τα παιδιά έχει σα στόχο τη μείωση αυτού του προβλήματος.

Η επίλυση των μέχρι τώρα υποθέσεων έχει επιδείξει ότι ο Συνήγορος για το παιδί τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό έχει αντεπεξέλθει ικανοποιητικά στην αποστολή που του έχει ανατεθεί.

Προκειμένου να επιλυθούν όλα τα προβλήματα και να λειτουργήσει η Αρχή για το σκοπό για τον οποίο δημιουργήθηκε απαιτείται πρώτα απ'όλα διαρκής επαγρύπνηση, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο . Δυστυχώς η καχυποψία και οι προκαταλήψεις υπάρχουν σε κάθε τι καινούργιο ωστόσο με την κατάλληλη ενημέρωση όλων ,απλών πολιτών ,δημόσιων και ιδιωτικών φορέων , αυτό μπορεί να εξαλειφθεί.

Τελειώνοντας εναπόκειται στην κοινωνική ευαισθητοποίηση να μην επιτρέψουμε να καταστεί ο Συνήγορος για το Παιδί ένας ακόμα θεσμός που δημιουργήθηκε για να βελτιώσει ή και να προλάβει κάποιες καταστάσεις και τελικά να καταλήξει να είναι απλά και μόνον ένας ακόμα θεσμός .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΔΑΤΟΓΛΟΥ, Π., *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ.Σάκκουλα, ε'εκδ., ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2004
- ΕΙΔΕ, ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Επ., ΚΑΙ
ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗΣ, Αντ.,(ΕΠΙΜ) *,Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα*, εκδ. Σάκκουλα, ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2001
- ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ, Γ., *Η προστασία του πολίτη έναντι της Διοικήσεως στα Σκανδιναβικά κράτη*, ΧΕ, ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2001
- ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗΣ ,Α., ΚΑΙ ΖΥΓΟΥΡΑ ,Ο.,(ΕΠΙΜ.) *Η Διοίκηση και το Σύνταγμα*, εκδ. Σάκκουλα ,ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2002
- ΜΠΙΤΣΑΝΗ, Ε., *Αρχές Διοίκησης Δημοσίων Οργανισμών – Δημόσιο Μάνατζμεντ*, ΧΕ, ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΧΧ
- Ο.Η.Ε., *Διακήρυξη των δικαιωμάτων του Παιδιού*, 20 Νοεμβρίου 1959 (Απόφαση 1386)
- ΠΙΤΣΕΛΑ, Α., *Η ποινική αντιμετώπιση της εγκληματικότητας των ανηλίκων*, Εκδ. Σάκκουλα εέκδ., ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2004
- ΣΑΤΛΑΝΗΣ,Χ., *Εισαγωγή στο δίκαιο της διεθνούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*, εκδ.Σάκκουλα , ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2003
- ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΥΡΩΠΗΣ *,Συνθήκη σχετικά με την άσκηση δικαιωμάτων των παιδιών*, ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ 1996
- ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ *,Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού*, ΑΘΗΝΑ 2003

- Φ.Ε.Κ. 59 Α/18-4-1997, «Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης»
- Φ.Ε.Κ. 103 Α/28-5-1997, «Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών»
- Φ.Ε.Κ. 229 Α/3-11-1999, «Κανονισμός Λειτουργίας του Συνηγόρου του Πολίτη»
- Φ.Ε.Κ. 84 Α/17-4-2001, «Ψήφισμα της Ζ' αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων»
- Φ.Ε.Κ. 220 Α/20-9-2002, «Συνταγματικά Κατοχυρωμένες Ανεξάρτητες Αρχές, Τροποποίηση και Συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στον Δημόσιο Τομέα και συναφείς ρυθμίσεις»
- Φ.Ε.Κ. 10 Α/22-1-2003, «Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις»

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ, *Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, 2000/C 364/01

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ (Internet)

- www.synigoros.gr , 6/8/2004
- www.synigoros.gr/what_mission.htm , 6/8/2004
- www.synigoros.gr/what_law.in.htm , 6/8/2004
- www.synigoros.gr/map.htm , 6/8/2004
- www.synigoros.gr/contact_submit.htm ,17/8/2004
- www.synigoros.gr/org ,20/8/2004
- www.synigoros.gr/porismata.htm ,20/8/2004
- www.vpepth.gr , 20/8/2004
- www.synigoros.gr/news.htm ,20/8/2004
- www.mzorba.gr/org ,20/8/2004
- www.mzorba.gr/synhgoros , 20/8/2004

www.mzorba.gr/diakiriksi.htm	, 20/8/2004
www.mzorba.gr/synhgoros/nomosxedio.htm	, 20/8/2004
www.childfamily.gr	, 27/9/2004
www.nspcc.org.uk	, 27/9/2004
www.defenseurdesenfants.fr	, 28/9/2004
www.coe.int	, 28/9/2004
www.ohchr.org/eng	, 28/9/2004
www.kija.at	, 12/10/2004
www.antigonipapadopoulou.com/articles-details	, 20/10/2004
www.unicef.gr/reports/sower2002php	, 25/10/2004
www.boerneraadet.dk	, 25/10/2004
www.niccy.org	, 25/10/2004
www.bose	, 5/11/2004
www.childabuse.net	, 5/11/2004
www.governor.wagov/ofco/intexhtm	, 9/11/2004
www.hellenic-schools.gr/synhgoros	, 9/11/2004
www.hrwf.net/html	, 9/11/2004
www.barneombudet.no	, 9/11/2004
www.boerneraadet.dk	, 9/11/2004
www.kefaloniaphotonews.gr	, 9/11/2004
www.ombudsnet.org	, 9/11/2004
www.dream.net.gr	, 9/11/2004
www.familyviolence.gov.cy	, 22/12/2004
www.istoria-neolaias.gr/ergasiakaipronoia.htm	, 22/12/2004
www.unchr.ch	, 22/12/2004
www.un.org/rights/h-rights.htm	, 22/12/2004
www.ohchr.org/english/bodies/crc/intex.htm	, 22/12/2004
www.europe4me.gr/syntaxma3.htm	, 22/12/2004
www.barn.is	, 22/12/2004

ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Εύη , (Πτυχιούχος αγγλικής φιλολογίας), Υπεύθυνη επικοινωνίας του Κύκλου δικαιωμάτων του παιδιού ,ΑΘΗΝΑ 2004

ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ Σαμάνθα,(Πτυχιούχος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου) ,ΑΘΗΝΑ 2004

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Ο.Η.Ε., 20 Νοεμβρίου 1959 (Απόφαση 1386).

Η Γενική Συνέλευση.

Προκηρύσσει αυτή τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του ΠΑΙΔΙΟΥ, που αποσκοπεί στο να μπορεί να έχει μια ευτυχή παιδική ηλικία και ν' απολαμβάνει, για το καλό το δικό του και της κοινωνίας, τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που μ' αυτή (τη διακήρυξη) θεσπίζονται και καλεί τους γονείς, τους άνδρες και τις γυναίκες ως άτομα, και τους οργανισμούς εθελοντών, τις τοπικές αρχές και τις εθνικές Κυβερνήσεις ν' αναγνωρίσουν αυτά τα δικαιώματα και ν' αγωνιστούν για την εφαρμογή τους με νομοθετικά και άλλα μέτρα που παίρνονται προοδευτικά, σύμφωνα με τις ακόλουθες αρχές:

Αρχή 1.

Το ΠΑΙΔΙ θ' απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα που εκτίθενται σ' αυτή τη Διακήρυξη. Κάθε παιδί χωρίς καμιά εξαίρεση, θα έχει αυτά τα δικαιώματα, χωρίς διάκριση ή διαχωρισμό λόγω φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικής ή άλλης γνώμης, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, φτώχειας, γέννησης ή άλλης κατάστασης δικής του ή της οικογένειάς του.

Αρχή 2.

Το ΠΑΙΔΙ θ' απολαμβάνει ειδικής προστασίας, και θα του δίνονται ευκαιρίες και διευκολύνσεις από το νόμο ή άλλα μέσα, για να μπορεί να αναπτυχθεί σωματικά, διανοητικά, ηθικά, πνευματικά και κοινωνικά με υγιεινό και φυσικό τρόπο και με συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας. Στην ενεργοποίηση των νόμων γι' αυτό το σκοπό, τα ιδιαίτερα διαφέροντα του παιδιού θα είναι η υπέρτατη σκέψη.

Αρχή 3.

Το ΠΑΙΔΙ από την γέννησή του θα φέρει ένα όνομα και μια εθνικότητα.

Αρχή 4.

Το ΠΑΙΔΙ θα απολαμβάνει τα αγαθά της κοινωνικής ασφάλισης. Θα έχει το δικαίωμα να μεγαλώνει και να αναπτύσσεται υγιεινά γι' αυτό θα παρέχεται ειδική φροντίδα και προστασία και σ' αυτό και στη μητέρα του, περιλαμβάνουσα επαρκή προγεννητική και μεταγεννητική φροντίδα. Το παιδί θα 'χει το δικαίωμα για επαρκή διατροφή, στέγαση, ψυχαγωγία και ιατρική βοήθεια.

Αρχή 5.

Στο ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΑ, ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ Ή ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ ΘΑ ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ.

Αρχή 6.

Το ΠΑΙΔΙ, για την πλήρη και αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, χρειάζεται αγάπη και κατανόηση. Θα μεγαλώνει, όπου είναι δυνατό, με τη φροντίδα και την ευθύνη των γονέων του και, «εν πάσει περιπτώσει», σε μια ατμόσφαιρα στοργής και ηθικής και σωματικής (υλικής) ασφάλειας ένα παιδί τρυφερής ηλικίας δε θα αποχωρίζεται από τη μητέρα του, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις. Η κοινωνία και οι δημόσιες αρχές θάχουν καθήκον να προσφέρουν ιδιαίτερη φροντίδα σε παιδιά χωρίς οικογένεια και σ' αυτά που δεν έχουν επαρκή μέσα υστήριξης. Κρατική επιχορήγηση και άλλη βοήθεια για την υποστήριξη των παιδιών μεγάλων οικογενειών, είναι επιθυμητή.

Αρχή 7.

Το ΠΑΙΔΙ έχει το δικαίωμα για εκπαίδευση που θάναί δωρεάν και υποχρεωτική, τουλάχιστον στα βασικά στάδια.

Θα του προσφέρεται μια εκπαίδευση που θα προάγει τη γεννητική του μόρφωση και θα του δίνει τη δυνατότητα, με βάση τις ίσες ευκαιρίες, να αναπτύξει τις δυνατότητές του, την ατομική του κρίση, και την αίσθησή του για ηθική και κοινωνική υπευθυνότητα και να γίνει ένα χρήσιμο μέλος της κοινωνίας.

Τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα του παιδιού θα είναι η καθοδηγητική αρχή εκείνων που είναι υπεύθυνοι, για την εκπαίδευση και τη συμβουλευτική του, η ευθύνη αυτή βρίσκεται στην πρώτη θέση και για τους γονείς του.

Το παιδί θα έχει πλήρη ευκαιρία για παιχνίδι και διασκέδαση, που θα κατευθύνεται προς τους ίδιους σκοπούς όπως και η εκπαίδευση η κοινωνία και οι δημόσιες αρχές θα προσπαθούν να προάγουν την απόλαυση αυτού του δικαιώματος.

Αρχή 8.

Το ΠΑΙΔΙ σ' όλες τις περιπτώσεις θα είναι μεταξύ των πρώτων που θα απολαμβάνουν προστασία και περίθαλψη.

Αρχή 9.

Το ΠΑΙΔΙ θα προστατεύεται από κάθε μορφή αμέλειας, σκληρότητας και εκμετάλλευσης και δε θα είναι το υποκείμενο οποιασδήποτε δοσοληψίας.

Το ΠΑΙΔΙ δε θα επιτρέπεται να εργάζεται πριν από κάποια ελάχιστη ηλικία σε καμιά περίπτωση δε θα γίνεται αιτία ή θα του επιτρέπεται να ασχολείται σε οποιοδήποτε επάγγελμα ή εργοδοσία, που θα ζημίωνε την υγεία του ή την εκπαίδευσή του ή θα ερχόταν σε σύγκρουση με τη σωματική, πνευματική η ηθική του ανάπτυξη.

Αρχή 10.

Το ΠΑΙΔΙ θα προστατεύεται από δραστηριότητες που θα μπορούσαν να δυναμώσουν φυλετική, θρησκευτική και κάθε άλλης μορφής διάκριση. Θα ανατρέφεται σ' ένα πνεύμα κατανόησης, ανεκτικότητας, φιλίας ανάμεσα στους λαούς, ειρήνης και παγκόσμιας αδελφότητας, και με πλήρη συνείδηση ότι η ενεργητικότητα και το ταλέντο του θα αφιερώνονται στην εξυπηρέτηση των συνανθρώπων του.

Ευρωπαϊκή σειρά Συνθήκης - αριθ. 160

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ
ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ**

Στρασβούργο, 25.1.1996

Πρόλογος

Τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα άλλα Κράτη που υπογράφουν στο παρόν, Θεωρώντας ότι ο στόχος του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι να επιτύχει τη μεγαλύτερη ενότητα μεταξύ των μελών του λαμβάνοντας υπόψη τη Συνθήκη Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού και ειδικότερα του άρθρου 4 που απαιτεί τα κρατικά συμβαλλόμενα μέρη να λάβουν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά και άλλα μέτρα για την εφαρμογή των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στην εν λόγω Συνθήκη Σημείωση του περιεχομένου της σύστασης 1121 (1990) της κοινοβουλευτικής συνέλευσης σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού πεπεισμένος ότι τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των παιδιών πρέπει να προωθηθούν και με αυτό το στόχο τα παιδιά πρέπει να έχουν την ευκαιρία να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, ειδικότερα στα οικογενειακά πρακτικά που έχουν επιπτώσεις σε τα αναγνωρίζοντας ότι στα παιδιά πρέπει να παρασχεθούν οι σχετικές πληροφορίες για να επιτρέγουν σε τέτοια δικαιώματα και συμφέροντα για να προωθηθούν και ότι το οφειλόμενο βάρος πρέπει να δοθεί στις απόψεις των παιδιών αναγνωρίζοντας τη σημασία του γονικού ρόλου στην προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των παιδιών και να θεωρήσει ότι, όπου είναι απαραίτητο, τα κράτη πρέπει επίσης να συμμετέχουν σε τέτοιες προστασία και προώθηση εξέταση, εντούτοις, που σε περίπτωση σύγκρουσης είναι επιθυμητό για τις οικογένειες να δοκιμάσουν για να επιτύχουν τη συμφωνία πρην φέρνει το θέμα ενώπιον μιας δικαστικής αρχής, έχει συμφωνήσει ως εξής:

Κεφάλαιο I – πεδίο και αντικείμενο της Συνθήκης και των ορισμών **πεδίο άρθρου – 1 και αντικείμενο της Συνθήκης**

1 αυτή η Συνθήκη θα απευθυνθεί στα παιδιά που δεν έχουν φθάσει στην ηλικία 18 ετών.

2 το αντικείμενο της παρούσας Συνθήκης είναι, στα συμφέροντα των παιδιών, να προωθήσει τα δικαιώματά τους, να χορηγήσει τους τα διαδικαστικά δικαιώματα και να διευκολύνει την άσκηση αυτών των δικαιωμάτων με την εξασφάλιση ότι τα παιδιά είναι, οι ίδιοι ή μέσω άλλων προσώπων ή οργανισμών, ενημερωμένα και επιτρεμμένα να συμμετέχουν στα πρακτικά που έχουν επιπτώσεις σε τα ενώπιον μιας δικαστικής αρχής.

3 για τους σκοπούς αυτής της Συνθήκης τα πρακτικά ενώπιον μιας δικαστικής αρχής που έχει επιπτώσεις στα παιδιά είναι οικογενειακά πρακτικά, ειδικότερα εκείνοι που περιλαμβάνουν την άσκηση των γονικών ευθυνών όπως η κατοικία και η πρόσβαση στα παιδιά.

κάθε την κράτος, κατά την διάρκεια της υπογραφής ή κατά κατάθεση του οργάνου επικύρωσής του, αποδοχή, έγκριση ή προσθήκη, από μια δήλωση που απευθύνεται στο γενικό γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να διευκρινίσει τουλάχιστον τρεις κατηγορίες οικογενειακών περιπτώσεων ενώπιον μιας δικαστικής αρχής για την οποία αυτή η Συνθήκη πρόκειται να ισχύσει.

5οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί, από την περαιτέρω δήλωση, να διευκρινίσει τις πρόσθετες κατηγορίες οικογενειακών περιπτώσεων στις οποίες αυτή η Συνθήκη πρόκειται να εφαρμόσει ή να παράσχει τις πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 5, παράγραφος 2 του άρθρου 9, παράγραφος 2 του άρθρου 10 και του άρθρου 11,

τίποτα σε αυτήν την Συνθήκη δεν θα αποτρέψει τα συμβαλλόμενα μέρη από την εφαρμογή των κανόνων ευνοϊκότερων στην προώθηση και την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

ορισμοί άρθρου – 2

για τους σκοπούς αυτής της Συνθήκης:

ο όρος "δικαστική αρχή" σημαίνει ένα δικαστήριο ή μια διοικητική αρχή που έχει τις ισοδύναμες δυνάμεις

β ο όρος "κάτοχοι των γονικών ευθυνών" σημαίνει τους γονείς και άλλους πρόσωπα ή οργανισμούς που έχουν το δικαίωμα για να ασκήσουν μερικές ή όλες τις γονικές ευθύνες

γ ο όρος "αντιπρόσωπος" σημαίνει ένα πρόσωπο, όπως ένας δικηγόρος, ή ένα σώμα που διορίζεται για να ενεργήσει ενώπιον μιας δικαστικής αρχής εξ ονόματος ενός παιδιού

δ ο όρος "σχετικές πληροφορίες" σημαίνει τις πληροφορίες που είναι κατάλληλες για την ηλικία

και την κατανόηση του παιδιού, και που θα δοθούν για να επιτρέψουν στο παιδί για να ασκήσουν τα δικαιώματά του/της πλήρως εκτός αν η παροχή τέτοιων πληροφοριών ήταν αντίθετη προς την ευημερία του παιδιού.

Κεφάλαιο II – διαδικαστικά μέτρα για να προωθηθεί η άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών

A. διαδικαστικά δικαιώματα ενός παιδιού

δικαίωμα άρθρου – 3 να ενημερωθεί και να εκφραστούν οι απόψεις του/της στα πρακτικά
ένα παιδί που εξετάζεται από τον εσωτερικό νόμο όπως η κατοχή της ικανοποιητικής κατανόησης, στην περίπτωση των πρακτικών ενώπιον μιας δικαστικής αρχής που έχει επιπτώσεις σε σε, θα χορηγηθεί, και έχει το δικαίωμα για να ζητήσει, τα ακόλουθα δικαιώματα:

για να λάβουν όλες τις σχετικές πληροφορίες

β για να ερωτηθούν και να εκφράσουν τις απόψεις του/της

γ για να ενημερωθεί των πιθανών συνεπειών της συμμόρφωσης με αυτές τις απόψεις και των πιθανών συνεπειών οποιασδήποτε απόφασης.

δικαίωμα άρθρου – 4 να ισχύσει για το διορισμό ενός ειδικού αντιπροσώπου

Υπό τον όρο στο άρθρο 9, το παιδί θα έχει το δικαίωμα να ισχύσει, προσωπικά ή μέσω άλλων προσώπων ή οργανισμών, για έναν ειδικό αντιπρόσωπο στα πρακτικά ενώπιον μιας δικαστικής αρχής που έχει επιπτώσεις στο παιδί όπου ο εσωτερικός νόμος αποκλείει τους κατόχους των γονικών ευθυνών από την αντιπροσώπευση του παιδιού ως αποτέλεσμα μιας σύγκρουσης συμφερόντων με τα τελευταία.

2 τα κράτη είναι ελεύθερα να περιορίσουν το δικαίωμα στην παράγραφο 1 στα παιδιά που θεωρούνται από τον εσωτερικό νόμο για να έχουν την ικανοποιητική κατανόηση.

άρθρο 5 – άλλα πιθανά διαδικαστικά δικαιώματα

τα συμβαλλόμενα μέρη θα θεωρήσουν στα παιδιά τα πρόσθετα διαδικαστικά δικαιώματα σε σχέση με τα πρακτικά ενώπιον μιας δικαστικής αρχής που έχει επιπτώσεις σε τους, ειδικότερα:

το δικαίωμα να ισχύσει να βοηθηθεί από ένα κατάλληλο πρόσωπο της επιλογής τους προκειμένου να αυτοί ενισχυθούν να εκφράσουν τις απόψεις τους

β το δικαίωμα να εφαρμοστεί, ή μέσω άλλων προσώπων ή οργανισμών, για το διορισμό ενός χωριστού αντιπροσώπου, σε κατάλληλες περιπτώσεις ένας δικηγόρος

γ το δικαίωμα να διοριστεί ο αντιπρόσωπός τους

δ το δικαίωμα να ασκηθούν μερικά ή το όλο θόριο δικαιώματα ε των συμμετεχόντων σε τέτοια πρακτικά. β. ρόλος των δικαστικών αρχών διαδικασία λήψης αποφάσεων – άρθρου 6

στα πρακτικά που έχουν επιπτώσεις σε ένα παιδί, η δικαστική αρχή, πριν παίρνει μια απόφαση, εξετάστε εάν έχει τις ικανοποιητικές πληροφορίες στη διάθεσή του προκειμένου να ληφθεί μια απόφαση στα συμφέροντα του παιδιού και, όπου είναι απαραίτητο, θα λάβει τις συμπληρωματικές πληροφορίες, ειδικότερα από τους κατόχους των γονικών ευθυνών

β σε μια περίπτωση όπου το παιδί εξετάζεται από τον εσωτερικό νόμο όπως έχοντας την ικανοποιητική κατανόηση:

-εξασφαλίστε ότι το παιδί έχει λάβει όλες τις σχετικές πληροφορίες

-συμβουλευθείτε το παιδί προσωπικά στις κατάλληλες περιπτώσεις, εάν είναι απαραίτητο ιδιαίτερα, ο ίδιος ή μέσω άλλων προσώπων ή οργανισμών, κατά τρόπο κατάλληλο για την κατανόησή του/της, εκτός αν αυτό θα ήταν προφανώς αντίθετο προς τα συμφέροντα του παιδιού

-επιτρέψτε στο παιδί για να εκφράσετε τις απόψεις του/της

γ δώστε το οφειλόμενο βάρος στις απόψεις που εκφράζονται από το παιδί.

καθήκον άρθρου – 7 να ενεργήσει γρήγορα στα πρακτικά που έχουν επιπτώσεις σε ένα παιδί που η δικαστική αρχή θα ενεργήσει γρήγορα για να αποφύγει οποιαδήποτε περιττή καθυστέρηση και οι διαδικασίες θα είναι διαθέσιμες για να εξασφαλίσουν ότι οι αποφάσεις της επιβάλλονται γρήγορα. Σε επείγουσες περιπτώσεις η δικαστική αρχή θα έχει τη δύναμη, όπου απαιτείται, να πάρει τις αποφάσεις που είναι αμέσως εκτελέσιμες.

άρθρο 8 – που ενεργεί στην κίνηση στα πρακτικά που έχουν επιπτώσεις σε ένα παιδί η δικαστική αρχή θα έχει τη δύναμη να ενεργήσει στην κίνησή της σε περιπτώσεις που καθορίζονται από τον εσωτερικό νόμο όπου η ευημερία ενός παιδιού είναι στο σοβαρό κίνδυνο.

διορισμός άρθρου – 9 ενός αντιπροσώπου

1 στα πρακτικά που έχουν επιπτώσεις σε ένα παιδί όπου, από τον εσωτερικό νόμο, οι κάτοχοι των γονικών ευθυνών αποκλείονται από την αντιπροσώπευση του παιδιού ως αποτέλεσμα μιας σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ τους και του παιδιού, η δικαστική αρχή θα έχει τη δύναμη να διορίσει έναν ειδικό αντιπρόσωπο για το παιδί σε εκείνα τα πρακτικά.

2 τα συμβαλλόμενα μέρη θα εξετάσουν υπό τον όρο ότι, στα πρακτικά που έχουν επιπτώσεις σε ένα παιδί, η δικαστική αρχή θα έχει τη δύναμη να διορίσει έναν χωριστό αντιπρόσωπο, σε κατάλληλες περιπτώσεις ένας δικηγόρος, για να αντιπροσωπεύσει το παιδί.

γ. ρόλος των αντιπροσώπων

άρθρο 10

1 στην περίπτωση των πρακτικών ενώπιον μιας δικαστικής αρχής που έχει επιπτώσεις σε ένα παιδί ο αντιπρόσωπος, εκτός αν αυτό θα ήταν προφανώς αντίθετο προς τα συμφέροντα του παιδιού:

παρέχετε όλες τις σχετικές πληροφορίες στο παιδί, εάν το παιδί εξετάζεται από τον εσωτερικό νόμο όπως έχοντας την ικανοποιητική κατανόηση

β παρέχετε τις εξηγήσεις στο παιδί εάν το παιδί εξετάζεται από τον εσωτερικό νόμο όπως έχοντας την ικανοποιητική κατανόηση, σχετικά με τις πιθανές συνέπειες της συμμόρφωσης με τις απόψεις του/της και τις πιθανές συνέπειες οποιασδήποτε δράσης από τον αντιπρόσωπο

γ καθορίστε τις απόψεις του παιδιού και παρουσιάστε αυτές τις απόψεις στη δικαστική αρχή.

2 τα συμβαλλόμενα μέρη θα θεωρήσουν τις διατάξεις της παραγράφου 1 στους κατόχους των γονικών ευθυνών. **δ. επέκταση ορισμένων παροχών**

άρθρο 11 τα συμβαλλόμενα μέρη θα θεωρήσουν τις διατάξεις των άρθρων 3, 4 και 9 στα πρακτικά που έχουν επιπτώσεις στα παιδιά ενώπιον άλλων οργανισμών και στα θέματα που έχουν επιπτώσεις στα παιδιά που δεν αποτελούν το αντικείμενο των πρακτικών.

ε. εθνικοί οργανισμοί

άρθρο 12

1 τα συμβαλλόμενα μέρη θα ενθαρρύνουν, μέσω των οργανισμών που εκτελούν, *μεταξύ άλλων*, τις λειτουργίες που καθορίζονται στην παράγραφο 2, την προώθηση και την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

2 οι λειτουργίες είναι οι ακόλουθες:

για να κάνουν τις προτάσεις να ενισχυθεί ο νόμος σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών

β για να εκφέρουν τις γνώμες σχετικά με το σχέδιο νομοθεσίας σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών

γ για να παρέχουν τις γενικές πληροφορίες σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών στα μέσα, το κοινό και τα πρόσωπα και τους οργανισμούς που εξετάζουν τα ζητήματα σχετικά με τα παιδιά

δ για να επιδιώξουν τις απόψεις των παιδιών και να παρέχουν σε τους τις σχετικές πληροφορίες.

φ. άλλα θέματα

μεσολάβηση άρθρου – 13 ή άλλες διαδικασίες για να επιλύσει τις διαφωνίες

προκειμένου να αποτραπούν ή να επιλυθούν οι διαφωνίες ή για να αποφύγουν τα πρακτικά ενώπιον μιας δικαστικής αρχής που έχει επιπτώσεις στα παιδιά, τα συμβαλλόμενα μέρη θα ενθαρρύνουν την παροχή της μεσολάβησης ή άλλων διαδικασιών για να επιλύσουν τις διαφωνίες και τη χρήση τέτοιων διαδικασιών για να επιτύχουν τη συμφωνία σε κατάλληλες περιπτώσεις που

καθορίζονται από τα συμβαλλόμενα μέρη.

άρθρο 14 – νομική ενίσχυση και συμβουλές

όπου ο εσωτερικός νόμος προβλέπει τη νομική ενίσχυση ή τις συμβουλές για την αντιπροσώπευση των παιδιών στα πρακτικά ενώπιον μιας δικαστικής αρχής που έχει επιπτώσεις σε τα τέτοιες παροχές θα ισχύσουν σε σχέση με τα θέματα που καλύπτονται από τα άρθρα 4 και 9.

9. σχέσεις άρθρου – 15 με άλλα διεθνή όργανα

αυτή η Συνθήκη δεν θα περιορίσει την εφαρμογή οποιουδήποτε άλλου διεθνούς οργάνου που εξετάζει τα συγκεκριμένα ζητήματα που προκύπτουν στα πλαίσια της προστασίας των παιδιών και των οικογενειών, και στο οποίο ένας συμμετέχων σε αυτήν την Συνθήκη είναι ή γίνεται ένα συμβαλλόμενο μέρος.

Κεφάλαιο III – μόνιμη επιτροπή

καθιέρωση άρθρου – 16 και λειτουργίες της μόνιμης επιτροπής

1 μια μόνιμη επιτροπή συνίσταται για τους σκοπούς αυτής της Συνθήκης.

2 η μόνιμη επιτροπή θα κρατήσει κάτω από τα προβλήματα αναθεώρησης σχετικά με αυτήν την Συνθήκη. Μπορεί, ειδικότερα:

εξετάστε οποιοδήποτε σχετικές ερωτήσεις σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Συνθήκης. Τα συμπεράσματα της μόνιμης επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της Συνθήκης μπορούν να λάβουν τη μορφή μιας σύστασης οι συστάσεις θα υιοθετηθούν από μια πλειοψηφία τριών τετάρτων των ψηφοφοριών χυτών

β προτείνετε αμετάκλητα στη Συνθήκη και εξετάστε εκείνων που προτείνονται σύμφωνα με το άρθρο 20

γ παρέχετε τις συμβουλές και τη βοήθεια στους εθνικούς οργανισμούς που έχουν τις λειτουργίες στο πλαίσιο της παραγράφου 2 του άρθρου 12 και προωθήστε τη διεθνή συνεργασία μεταξύ τους.

σύνθεση άρθρου – 17

1 κάθε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να αντιπροσωπευθεί στη μόνιμη επιτροπή από έναν ή περισσότερους εκπροσώπους. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα διοργανώσει μια ψήφο.

2 οποιοδήποτε κράτος που αναφέρεται στο άρθρο 21, που δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος σε αυτήν την Συνθήκη, μπορεί να αντιπροσωπευθεί στη μόνιμη επιτροπή από έναν παρατηρητή. Το ίδιο πράγμα ισχύει για οποιοδήποτε άλλο κράτος ή για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα μετά από να έχει κληθεί για να δεχτεί τη Συνθήκη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22.

3 εκτός αν ένα συμβαλλόμενο μέρος έχει ενημερώσει το γενικό γραμματέα για την αντίρρησή του, τουλάχιστον έναν μήνα πριν από τη συνεδρίαση, η μόνιμη επιτροπή μπορεί να προσκαλέσει τα εξής για να παρευρεθεί ως παρατηρητές σε όλες τις συνεδριάσεις της ή σε ένα συνεδρίαση ή μέρος μιας συνεδρίασης:

- οποιοδήποτε κράτος που δεν αναφέρεται ανωτέρω στην παράγραφο 2

- η Επιτροπή Ηνωμένων Εθνών των δικαιωμάτων του παιδιού

- η Ευρωπαϊκή Κοινότητα

- οποιοδήποτε διεθνές κυβερνητικό σώμα

- οποιοδήποτε διεθνές μη κυβερνητικό σώμα με μια ή περισσότερες λειτουργίες που αναφέρονται στο πλαίσιο της παραγράφου 2 του άρθρου 12

- οποιοδήποτε εθνικό κυβερνητικό ή μη κυβερνητικό σώμα με μια ή περισσότερες λειτουργίες που αναφέρονται στο πλαίσιο της παραγράφου 2 του άρθρου 12.

4 η μόνιμη επιτροπή μπορεί να ανταλλάξει τις πληροφορίες με τις σχετικές οργανώσεις που εξετάζουν την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

συνεδριάσεις του άρθρου – 18

1 στο τέλος του τρίτου έτους μετά από την ημερομηνία της έναρξης ισχύος αυτής της Συνθήκης και, με την πρωτοβουλία του/της, οποιαδήποτε στιγμή μετά από αυτήν την ημερομηνία, ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα προσκαλέσει τη μόνιμη

επιτροπή για να συνεδριάσει.

2 οι αποφάσεις μπορούν μόνο να ληφθούν στη μόνιμη επιτροπή εάν τουλάχιστον μισές των συμβαλλόμενων μερών είναι παρούσες.

3 υπό τον όρο στα άρθρα 16 και 20 οι αποφάσεις της μόνιμης επιτροπής θα ληφθούν από μια πλειοψηφία των μελών παρόντων.

4 υπό τον όρο στις διατάξεις αυτής της Συνθήκης η μόνιμη επιτροπή θα καταρτίσει τον εσωτερικό Κανονισμό της και τον εσωτερικό Κανονισμό οποιασδήποτε ομάδας εργασίας που μπορεί να συσταθεί για να εκτελέσει όλους τους κατάλληλους στόχους στο πλαίσιο της Συνθήκης.

εκθέσεις άρθρου - 19 της μόνιμης επιτροπής

μετά από κάθε συνεδρίαση, η μόνιμη επιτροπή θα διαβιβάζει στα συμβαλλόμενα μέρη και την Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης μια έκθεση σχετικά με τις συζητήσεις της και οποιοσδήποτε αποφάσεις που λαμβάνονται.

Κεφάλαιο IV – τροποποιήσεις στη Συνθήκη άρθρο 20

1 οποιαδήποτε τροποποίηση στα άρθρα αυτής της Συνθήκης που προτείνεται από ένα συμβαλλόμενο μέρος ή τη μόνιμη επιτροπή θα κοινοποιηθεί στο γενικό γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης και θα διαβιβαστεί από σε, τουλάχιστον δύο μήνες πριν από την επόμενη συνεδρίαση της μόνιμης επιτροπής, στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, οποιοσδήποτε υπογράφων, οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος, οποιοδήποτε κράτος που καλείται για να υπογράψει αυτήν την Συνθήκη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 και οποιοδήποτε κράτος ή Ευρωπαϊκής Κοινότητας που καλείται για να δεχτεί το σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22.

2 οποιαδήποτε τροποποίηση που προτείνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου θα εξεταστεί από τη μόνιμη επιτροπή που θα υποβάλει το κείμενο που υιοθετείται από μια πλειοψηφία τριών τετάρτων των ψηφοφοριών χυτών στην Επιτροπή των Υπουργών έγκρισης. Μετά από την έγκρισή του, αυτό το κείμενο θα διαβιβαστεί στα συμβαλλόμενα μέρη για την αποδοχή.

3 οποιαδήποτε τροποποίηση θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα μετά από τη λήξη μιας περιόδου ενός μήνα μετά από την ημερομηνία για την οποία όλα τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν ενημερώσει το γενικό γραμματέα ότι σε έχουν δεχτεί

Κεφάλαιο Β – τελικές προτάσεις

υπογραφή, – επικύρωση και έναρξη ισχύος άρθρου 21

1 αυτή η Συνθήκη θα είναι ανοικτή για την υπογραφή από τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα κράτη μη μέλη που έχουν συμμετάσχει στην επεξεργασία του.

2 αυτή η Συνθήκη υποβάλλεται στην επικύρωση, την αποδοχή ή την έγκριση. Τα όργανα της επικύρωσης, της αποδοχής ή της έγκρισης θα κατατεθούν στο γενικό γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

3 αυτή η Συνθήκη θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα μετά από τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών μετά από την ημερομηνία κατά την οποία τρία κράτη, που περιλαμβάνουν τουλάχιστον δύο κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν εκφράσει τη συγκατάθεσή τους που δεσμεύεται από τη Συνθήκη σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

4 για οποιοδήποτε υπογράφοι που εκφράζει στη συνέχεια τη συγκατάθεσή του που δεσμεύεται από την, η Συνθήκη θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα μετά από τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών μετά από την ημερομηνία της κατάθεσης του οργάνου της επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης.

κράτη μη μέλη άρθρου – 22 και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα

1 μετά από την έναρξη ισχύος αυτής της Συνθήκης, η Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης μπορεί, με την πρωτοβουλία της ή μετά από μια πρόταση της μόνιμης επιτροπής και μετά από διαβουλεύσεις με τα συμβαλλόμενα μέρη, να προσκαλέσει οποιοδήποτε κράτος μη μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο δεν έχει συμμετάσχει στην επεξεργασία της Συνθήκης, καθώς επίσης και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα για να δεχτεί αυτήν την Συνθήκη με μια απόφαση που λαμβάνεται από την πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 20, εδάφιο δ του καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, και από την ομόφωνη ψηφοφορία των ανυπρωσώπων συμβαλλόμενα κράτη που έχουν το δικαίωμα για να καθίσουν στην Επιτροπή των Υπουργών.

2 για οποιοδήποτε δγγμένο κράτος ή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η Συνθήκη θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα μετά από τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών μετά από την ημερομηνία της κατάθεσης του οργάνου της προσθήκης με το γενικό γραμματέα του *Com cil of Europe*. **Άρθρο 23 – εδαφική εφαρμογή**

1 οποιοδήποτε την κράτος μπορεί, κατά την διάρκεια της υπογραφής ή κατά κατάθεση του οργάνου επικύρωσής του, αποδοχή, έγκριση ή προσθήκη, να διευκρινίσει το έδαφος ή τα έδαφη

για τα οποία αυτή η Συνθήκη θα ισχύσει.

2 οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί, σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη ημερομηνία, από μια δήλωση που απευθύνεται στο γενικό γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να επεκτείνει την αίτηση αυτής της Συνθήκης σε οποιοδήποτε άλλο κράτος που διευκρινίζεται στη δήλωση και για ποιές διεθνείς σχέσεις είναι αρμόδιο ή εκ μέρους ποιές εξουσιοδοτείται για να δώσει τις επιχειρήσεις. Για τέτοιο έδαφος η Συνθήκη θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα μετά από τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών μετά από την ημερομηνία της παραλαβής τέτοιας δήλωσης από το γενικό γραμματέα.

3 οποιαδήποτε δήλωση που γίνεται στο πλαίσιο των δύο προηγούμενων παραγράφων μπορεί, για οποιοδήποτε έδαφος που διευκρινίζεται σε τέτοια δήλωση, να αποσυρθεί από μια ανακοίνωση που απευθύνεται στο γενικό γραμματέα. Η απόσυρση θα γίνει αποτελεσματική την πρώτη ημέρα του μήνα μετά από τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών μετά από την ημερομηνία της παραλαβής τέτοιας ανακοίνωσης από το γενικό γραμματέα.

επιφυλάξεις άρθρου – 24

καμία επιφυλάξη δεν μπορεί να εκφραστεί στη Συνθήκη.

καταγγελία άρθρου – 25

1 οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να καταγγείλει αυτήν την Συνθήκη με τη βοήθεια μιας ανακοίνωσης που απευθύνεται στο γενικό γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2 τέτοια καταγγελία θα γίνει αποτελεσματική την πρώτη ημέρα του μήνα μετά από τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών μετά από την ημερομηνία της παραλαβής της ανακοίνωσης από το γενικό γραμματέα.

ανακοινώσεις άρθρου – 26

ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα ειδοποιήσει τα κράτη μέλη για το Συμβούλιο, οποιοδήποτε υπογράφοντα, οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος και οποιοδήποτε άλλο κράτος ή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα που έχει κληθεί για να δεχτεί αυτήν την Συνθήκη:

οποιαδήποτε υπογραφή

β η κατάθεση οποιουδήποτε οργάνου της επικύρωσης, της αποδοχής, της έγκρισης ή της προσθήκης

γ οποιαδήποτε ημερομηνία της έναρξης ισχύος αυτής της Συνθήκης σύμφωνα με τα άρθρα 21 ή 22

δ οποιαδήποτε τροποποίηση που υιοθετείται σύμφωνα με το άρθρο 20 και την ημερομηνία στα οποία μια τέτοια τροποποίηση τίθεται σε ισχύ

ε οποιαδήποτε δήλωση που γίνεται στο πλαίσιο των διατάξεων των άρθρων 1 και 23

φ οποιαδήποτε καταγγελία που γίνεται σε εκτέλεση των διατάξεων του άρθρου 25

γ οποιαδήποτε άλλη δήλωση πράξη, ανακοίνωση ή επικοινωνία σχετικά με αυτήν την Συνθήκη.

στο μάρτυρα του οποίου, οι υπογεγραμμένοι, κατάλληλα που εγκρίνονται επαλέον, έχουν υπογράψει αυτήν την Συνθήκη. Στρασβούργο, του 25^{ου} Ιανουαρίου 1996, στα αγγλικά και γαλλικά, και ο δύο κείμενο being εξίσου αυθεντικός, ενιαίος αντίγραφο που να είναι κατάθεση αρχείο Συμβούλιο της Ευρώπης. Ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα διαβιβάσει τα επικυρωμένα αντίγραφα σε κάθε κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, στα κράτη μη μέλη που έχουν συμμετάσχει στην επεξεργασία αυτής της Συνθήκης, στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και σε οποιοδήποτε κράτος που καλείται για να δεχτεί αυτήν την Συνθήκη.



01000591804970008



1129

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 59

18 Απριλίου 1997

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2477

Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Επιθεωρητών -
Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ**

**Άρθρο 1
Ίδρυση - Αποστολή**

1. Συστάται ανεξάρτητη διοικητική αρχή που ονομάζεται "Συνήγορος του Πολίτη" και έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 1 του παρόντος, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικό όργανο ή διοικητική αρχή.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη επικουρείται από τέσσερις (4) Βοηθούς Συνηγόρους. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας.

Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν ευθύνονται, δεν διώκονται και δεν εξετάζονται για γνώμη που διατύπωσαν ή πράξη που εξετέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Δίωξη επιτρέπεται κατόπιν εγκλήσεως μόνο για ουσιαστική διασφήμιση, εξύβριση ή παραβίαση του απορρήτου.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι, οι ειδικοί επιστήμονες και οι αποσπασμένοι υπάλληλοι με προσόντα ειδικών επιστημόνων, σε περίπτωση που

διώκονται ή ενάγονται για πράξη ή παράλειψη κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, μπορεί να παρίστανται ενώπιον των δικαστηρίων με μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη υποστηρίζεται από τριάντα (30) ειδικούς επιστήμονες, σαράντα (40) αποσπασμένους υπαλλήλους με προσόντα ειδικού επιστήμονα και Γραμματεία.

5. Οι απαιτούμενες πιστώσεις για τη λειτουργία της αρχής εγγράφονται σε ειδικό φορέα, που ενσωματώνεται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Διατάκτης της δαπάνης είναι ο Συνήγορος του Πολίτη ή ο αναπληρωτής του.

**Άρθρο 2
Εκλογή - Θητεία**

1. Ος Συνήγορος του Πολίτη και Βοηθοί Συνήγοροι επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, που διαθέτουν υψηλή επιστημονική κατάρτιση και απολαύουν ευρείας κοινωνικής αποδοχής.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλέγεται από το Υπουργικό Συμβούλιο μετά από προηγούμενη γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και διορίζεται με προεδρικό διάταγμα.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι, μεταξύ των οποίων και ο αναπληρωτής του Συνηγόρου του Πολίτη, διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη.

Αναπλήρωση του Συνηγόρου του Πολίτη χωρεί εφόσον αδυνατεί να ασκήσει τα καθήκοντά του για οποιονδήποτε λόγο.

3. Η θητεία του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων είναι πενταετής. Επανεκλογή του ίδιου προσώπου ως Συνηγόρου του Πολίτη δεν επιτρέπεται. Η

πρώτη λήξη της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη, για οποιονδήποτε λόγο, επιφέρει αυτοδίκαια και τη λήξη της θητείας των Βοηθών Συνηγόρων.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται να παυθεί με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου και προηγούμενη γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, για ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων του λόγω νόσου ή αναπηρίας, σωματικής ή πνευματικής.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι μπορεί να παυθούν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη για ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων τους, λόγω νόσου ή αναπηρίας, σωματικής ή πνευματικής, καθώς και για ανεπάρκεια κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

5. Κατά τη διάρκεια της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε άλλου δημοσίου λειτουργήματος. Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν επιτρέπεται να ασκούν καμία επαγγελματική δραστηριότητα ή να αναλαμβάνουν άλλα καθήκοντα, αμειβόμενα ή μη, στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα.

6. Βουλευτής που εκλέγεται ως Συνήγορος του Πολίτη ή Βοηθός Συνήγορος οφείλει να παραιτηθεί από τη βουλευτική ιδιότητα προτού αναλάβει καθήκοντα.

7. Οι αποδοχές του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών, κατά παρέκκλιση των διατάξεων που ισχύουν

Άρθρο 3 Αρμοδιότητες

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος για θέματα που ανάγονται στις υπηρεσίες: α) του Δημοσίου, β) των οργανισμών ταπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμίδας, γ) των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και δ) των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας που απασχολούνται με: i) τη διύλιση και διανομή ύδατος, την αποχέτευση και απογώγιση ακαθάρτων υδάτων και λυμάτων, ii) τη διανομή ηλεκτρικού ρεύματος και καυσίμου αερίου, iii) τη μεταφορά προσώπων και αγαθών από την ξηρά, τη θάλασσα και τον αέρα και iv) τις τηλεπικοινωνίες και τα ταχυδρομεία. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται ο όρος "δημόσια υπηρεσία" ή "δημόσιες υπηρεσίες" νοούνται οι αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο της παραγράφου αυτής.

Στην αρμοδιότητά του δεν υπάγονται οι υπουργοί και κρυπτοϋργοί ως προς τις πράξεις που ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας, τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δικαστικές αρχές, οι στρατιωτικές υπηρεσίες ως προς τα θέματα που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για δραστηριότητες που ανάγονται στην εξωτερική πολιτική ή στις διεθνείς σχέσεις της Χώρας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές ως προς την κύρια λειτουργία τους.

Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέ-

σεων που αφορούν την κρατική ασφάλεια. Δεν υπάγονται επίσης στην αρμοδιότητά του θέματα που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων.

Ιδίως ερευνά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο δημόσιας υπηρεσίας, ατομικό ή συλλογικό:

i) προσβάλλει, με πράξη ή παράλειψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο,

ii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη δικαστική απόφαση,

iii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη,

iv) ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατάχρηση εξουσίας.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστικής αρχής.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη συντονίζει το έργο των Βοηθών Συνηγόρων. Επίσης, εποπτεύει και κατευθύνει τους ειδικούς επιστήμονες και το προσωπικό της Γραμματείας.

Είναι πειθαρχικός προϊστάμενος του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού και μπορεί να επιβάλλει ποινή επίπληξης ή προστίμου έως τις αποδοχές ενός (1) μηνός.

Μπορεί να εξουσιοδοτεί έναν ή περισσότερους από τους Βοηθούς Συνηγόρους και τους προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων να υπογράφουν έγγραφα ή να προβαίνουν σε άλλες ενέργειες.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει ετήσια έκθεση, στην οποία εκθέτει το έργο της Αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Η έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη υποβάλλεται το Μάρτιο κάθε έτους στον Πρωθυπουργό και τον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και να κοινοποιεί στον κατά περίπτωση αρμόδιο υπουργό, εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους. Η ετήσια έκθεση του Συνηγόρου συζητείται σε ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της και δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου.

Άρθρο 4 Διαδικασία έρευνας

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως, προσώπων. Επίσης, δύναται να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως υποθέ-

σεων που έχουν προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων, κατά τις οποίες η διοικητική ενέργεια έχει γεννήσει δικαιώματα ή έχει δημιουργήσει ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων, που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση, εκτός εάν προφανώς συντρέχει παρανομία ή έχουν σχέση κατά το κύριο αντικείμενό τους με την προστασία του περιβάλλοντος.

3. Η αναφορά υποβάλλεται μέσα σε έξι (6) μήνες αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει στο Συνήγορο του Πολίτη, καταχωρείται δε σε ειδικό μητρώο. Η υποβολή της δεν εξαρτάται από την παράλληλη άσκηση αίτησης θεραπείας ή ιεραρχικής προσφυγής και δεν διακόπτεται ούτε αναστέλλεται τις προβλεπόμενες από το νόμο προθεσμίες για την άσκηση ενδίκου μέσου ή βοηθήματος. Σε περίπτωση που ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται του θέματος πριν αποφασίσει το αρμόδιο όργανο ή παρέλθει άπρακτη προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της προσφυγής.

Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται με πράξη του να θέτει στο αρχείο αναφορά που κρίνεται προφανώς αόριστη, αβάσιμη ή ασήμαντη.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητά τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητά από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Κατά την εξέταση εγγράφων και άλλων αποδεικτικών στοιχείων, που βρίσκονται στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών, δεν μπορεί να αντιταχθεί ο χαρακτηρισμός τους ως απόρρητο, εκτός εάν αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα. Η μη σύμπραξη δημόσιας υπηρεσίας στη διεξαγωγή της αποτελεί αντικείμενο ειδικής έκθεσης του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό.

6. Μετά το πέρας της έρευνας ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες, διαμεσολαβεί δε με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη. Ο Συνήγορος του Πολίτη στις προτάσεις του προς τις υπηρεσίες μπορεί να θέτει προθεσμία, μέσα στην οποία οφείλουν να τον ενημερώσουν για τις ενέργειές τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεών του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεών του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.

7. Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώνει, σε κάθε περίπτωση, τον ενδιαφερόμενο για την τύχη της υποθέσεώς του.

8. Ο Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι, οι ειδικοί επιστήμονες, οι απροσασμένοι υπάλληλοι με προσόντα ειδικού επιστήμονα και το προσωπικό της Γραμματείας υπέχουν καθήκον εχεμύθειας για έγγραφα

και στοιχεία, των οποίων λαμβάνουν γνώση στο πλαίσιο της έρευνας και είναι απόρρητα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή εξαιρούνται από το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων, κατά το άρθρο 16 του ν. 1599/1986 και κάθε άλλη συναφή διάταξη.

9. Άρνηση λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης να συνεργασθεί με το Συνήγορο του Πολίτη, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα παράβασης καθήκοντος, για δε το μέλη διοίκησης λόγω αντικατάστασής τους. Αν κατά την έρευνα διαπιστωθεί παράνομη συμπεριφορά λειτουργού, υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση στο αρμόδιο όργανο και μπορεί να προκαλέσει την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου ή να προτείνει τη λήψη άλλων μέτρων, αν ο υπαίτιος δεν υπόκειται σε πειθαρχικό έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να τάσει εύλογη προθεσμία ενόψει των περιστάσεων, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας παραγγέλλει ο ίδιος τον έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί επίσης σε σοβαρές περιπτώσεις να προκαλέσει με έγγραφό του προς το αρμόδιο όργανο την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου λειτουργού ή υπαλλήλου για την ανωτέρω παραλείψη άσκησης του ενδεικνυόμενου ελέγχου. Αν προκύπτει από εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη ότι λειτουργός ή υπάλληλος δημόσιας υπηρεσίας παρακωλύει, για δεύτερη φορά εντός τριετίας, το έργο της έρευνας ή αρνείται χωρίς σοβαρό λόγο να συμπράξει στην επίλυση του προβλήματος, μπορεί να του επιβληθεί η ποινή οριστικής παύσης.

10. Αν προκύψουν αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποιντης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση και στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Άρθρο 5

Ειδικοί Επιστήμονες - Γραμματεία

1. Συνιστώνται τριάντα (30) θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 1943/1991, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου διάρκειας πέντε (5) ετών που μπορεί να ανανεώνεται. Η πλήρωση των θέσεων γίνεται ύστερα από δημόσια πρόσκληση του Συνηγόρου του Πολίτη για υποβολή υποψηφιότητας.

Η προεπιλογή μεταξύ αυτών που υπέβαλαν υποψηφιότητα γίνεται από το Συνήγορο του Πολίτη, η δε επιλογή αντιστέται σε πενταμελή επιτροπή, η σύνθεση της οποίας ορίζεται από το Συνήγορο του Πολίτη. Η επιτροπή αποτελείται από το Συνήγορο του Πολίτη, δύο Βοηθούς Συνηγόρους, έναν καθηγητή πανεπιστημίου και ένα ανώτατο δικαστικό λειτουργό. Η επιτροπή αξιολογεί τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των υποψηφίων και την προσωπικότητά τους με δημόσια συνέντευξη. Κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία πρόσληψης του προσωπικού καθορίζεται από τον κανονισμό λειτουργίας της Αρχής.

Στις ανωτέρω θέσεις μπορεί να προσλαμβάνονται με την ίδια διαδικασία δεκγόροι, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων. Η πρόσληψη δικηγόρου συνεπάγεται αναστολή του δικηγορικού λειτουργήματος.

Η πρόσληψη του ειδικού επιστημονικού προσωπικού

γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Στο Συνήγορο του Πολίτη αποσπώνται έως σαράντα (40) μόνιμοι ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπάλληλοι του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., τραπεζών ελεγχόμενων από το Δημόσιο ή άλλων φορέων του δημόσιου τομέα που συγκεντρώνουν τα προσόντα της παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 1943/1991 ή υπάλληλοι ΠΕ του δημοσίου τομέα με οκταετή τουλάχιστον υπηρεσία. Η απόσπαση των υπαλλήλων γίνεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του πρώτου και δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου. Η απόσπαση διενεργείται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του οικείου υπουργού χωρίς γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων. Η διάρκεια της απόσπασης ορίζεται τριετής και δύναται να ανανεώνεται για μια ακόμη φορά.

3. Στην Αρχή λειτουργεί Γραμματεία της οποίας προϊστάται διευθυντής. Ως διευθυντής επιλέγεται από το Συνήγορο του Πολίτη μόνιμος υπάλληλος που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις του άρθρου 36 του ν. 2190/1994.

Ο διευθυντής επιλέγεται από το Συνήγορο του Πολίτη για τρία χρόνια μεταξύ όσων έχουν υποβάλει υποψηφιότητα, μετά από δημόσια ανακοίνωση. Ο διευθυντής αποσπάται για τρία χρόνια με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης χωρίς γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων.

4. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος νόμου η πλήρωση των θέσεων της Γραμματείας μπορεί να γίνει με μετάταξη ή με απόσπαση υπαλλήλων από δημόσιες υπηρεσίες, μετά από δημόσια ανακοίνωση. Οι αποσπώμενοι πρέπει να κατέχουν τα προσόντα της θέσης στην οποία αποσπώνται. Η μετάταξη ή απόσπαση αποφασίζεται με κοινή πράξη του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του οικείου υπουργού, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού ή άλλου συμβουλίου, κατά παρέκκλιση από τις κείμενες γενικές και ειδικές διατάξεις. Η απόσπαση ανακαλείται οποτεδήποτε και πάντως με την πλήρωση της αντίστοιχης θέσης.

5. Για τις θέσεις των προϊσταμένων των υπηρεσιακών μονάδων της Γραμματείας μπορεί να επιλεγούν και υπάλληλοι με απόσπαση. Η απόσπαση λήγει αυτοδικαίως με ανάκλησή της.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών καθορίζονται οι αποδοχές των τριάντα (30) ειδικών επιστημόνων που προσλαμβάνονται κατά την παρ. 1 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου. Οι αποδοχές αυτές δεν μπορεί να είναι μικρότερες από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 92Α του Κώδικα περί Δικηγόρων.

Οι υπάλληλοι που αποσπώνται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου λαμβάνουν το μισθό και όλες τις τυχόν επιπλέον τακτικές αποδοχές, καθώς και τα κάθε είδους τακτικά επιδόματα της οργανικής τους θέσης που καταβάλλονται πάγια και τα οποία εξακολουθούν να καταβάλλονται από την υπηρεσία, από την οποία αποσπώνται. Επίσης, λαμβάνουν ειδική πρόσθετη αμοιβή που ορίζεται κατά παρέκκλιση από τις

κείμενες διατάξεις, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών.

7. Το υπηρεσιακό συμβούλιο των υπαλλήλων της Αρχής συγκροτείται με απόφαση του Συνηγόρου του Πολίτη από ένα Βοηθό Συνήγορο, ως πρόεδρο, με αναπληρωτή του επίσης Βοηθό Συνήγορο, δύο τακτικά μέλη, με αντίστοιχα αναπληρωματικά και δύο αρετούς εκπροσώπους του προσωπικού της Αρχής. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, όπως ισχύουν κάθε φορά.

8. Το προσωπικό της Αρχής υπάγεται, ως προς την επικουρική του ασφάλιση, στα Ταμεία Αρωγής Υπαλλήλων Υπουργείου Εξωτερικών, Προεδρίας της Κυβέρνησης και Πολιτισμού. Εξαιρούνται οι δικηγόροι που προσλαμβάνονται ως ειδικοί επιστήμονες. Ως προς αυτούς ισχύει η ειδική επικουρική ασφάλιση του Ταμείου τους.

9. Η οργάνωση και η λειτουργία της Αρχής, η κατανομή του ειδικού επιστημονικού προσωπικού, η οργάνωση της Γραμματείας, ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού και η κατανομή τους στις κεντρικές υπηρεσιακές μονάδες και στα περιφερειακά γραφεία, η κατανομή του προσωπικού σε κλάδους και ειδικότητες και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζονται στον κανονισμό λειτουργίας της Αρχής. Ο κανονισμός αυτός θεσπίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μετά από σύμφωνη γνώμη του Συνηγόρου του Πολίτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

Άρθρο 6

Ίδρυση-Συγκρότηση

1. Συνιστάται Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.), με αρμοδιότητα τη διενέργεια επιθεωρήσεων, έκτακτων ελέγχων και ερευνών με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της διοίκησης, ιδίως δε την επίσημη φωνομένων κακοδιοίκησης, αδιαφανών διαδικασιών, αναποτελεσματικότητας, χαμηλής παραγωγικότητας και ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. είναι όργανο εσωτερικού ελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης που υπάγεται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Στην αρμοδιότητά του υπάγεται ο έλεγχος των υπηρεσιών: α) Του Δημοσίου, β) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμίδας και των επιχειρήσεών τους και γ) των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. δεν επιλαμβάνεται θεμάτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών και του Σώματος Οικονομικών Επιθεωρητών του Υπουργείου Οικονομικών.

2. Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. συγκροτείται από το Γενικό Επιθεωρητή και πενήντα (50) Επιθεωρητές-Ελεγκτές, οι οποίοι είναι μόνιμοι υπάλληλοι, αποσπώμενοι κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις, από δημόσιες υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., κατηγορίας ΠΕ με βαθμό Α' ή απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης με

διετή τουλάχιστον υπηρεσία, οι οποίοι έχουν διακριθεί για την επαγγελματική τους κατάρτιση, την υπηρεσιακή επίδοση και το ήθος τους. Ειδικό για το Γενικό Επιθεωρητή απαιτείται ακόμη να έχει τα προσόντα προκειμένου να επιλεγεί προϊστάμενος γενικής διεύθυνσης δημόσιας υπηρεσίας.

3. Ο Γενικός Επιθεωρητής και οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές Δημόσιας Διοίκησης αποσπώνται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ύστερα από ιδιαίτερη για κάθε περίπτωση δημόσια προσκλήση προς υποβολή υποψηφιοτήτων. Η πρόσκληση δημοσιεύεται σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας και κοινοποιείται σε όλες τις υπηρεσίες της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994.

Ο Γενικός Επιθεωρητής επιλέγεται από το Ειδικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο του άρθρου 29 του ν. 2190/1994.

4. Η απόσπαση των Επιθεωρητών-Ελεγκτών στο Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. διαρκεί τρία (3) έτη, δύναται να παραταθεί για άλλη μια τριετία και είναι υποχρεωτική για την υπηρεσία του υπαλλήλου. Ο χρόνος της απόσπασης λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος συνεχούς και πραγματικής υπηρεσίας στην οργανική θέση του υπαλλήλου. Ανάκληση της απόσπασης μπορεί να γίνει ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου ή για εξαιρετικούς λόγους ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Γενικού Επιθεωρητή.

5. Οι αποσπώμενοι στο Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. λαμβάνουν το μισθό και όλες τις επιπλέον τακτικές αποδοχές, καθώς και τα κάθε είδους επιδόματα και απολαβές της οργανικής τους θέσης. Ο Γενικός Επιθεωρητής και οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές λαμβάνουν επίσης ειδική πρόσθετη αμοιβή, που καθορίζεται κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών και καταβάλλεται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η προβλεπόμενη εκτός έδρας αποζημίωση και τα οδοιπορικά έξοδα καταβάλλονται με χρηματικά εντάλματα προπληρωμής.

Άρθρο 7 Γενικός Επιθεωρητής

1. Ο Γενικός Επιθεωρητής διοικεί το Σώμα, προϊστάται των Επιθεωρητών-Ελεγκτών, είναι πειθαρχικός προϊστάμενός τους και μπορεί να επιβάλλει ποινή επίπληξης ή προστίμου μέχρι των αποδοχών ενός μηνός και απευθύνει στους Επιθεωρητές-Ελεγκτές τις εντολές επιθεώρησης, ελέγχου και έρευνας. Ο Γενικός Επιθεωρητής αναπληρώνεται από Επιθεωρητή-Ελεγκτή που ορίζει ο ίδιος.

2. Οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές αξιολογούνται από το Γενικό Επιθεωρητή, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που ορίζει τον χρόνο, τον τύπο, το περιεχόμενο και τη διαδικασία σύνταξης των εκθέσεων και γενικότερα το σύστημα αξιολόγησης της υπηρεσίας ή του φορέα τους.

Ο Γενικός Επιθεωρητής αξιολογεί επίσης κάθε χρόνο με ειδική έκθεση το συνολικό έργο κάθε Επιθεωρητή-Ελεγκτή. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δη-

μόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από εισήγηση του Γενικού Επιθεωρητή, ρυθμίζονται τα κριτήρια, ο τύπος, ο τρόπος και οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την αξιολόγηση αυτή. Εάν σε δύο ειδικές εκθέσεις κριθεί το έργο Επιθεωρητή-Ελεγκτή ως μη ικανοποιητικό, ανακαλείται η απόσπασή του.

Άρθρο 8 Ελεγκτική διαδικασία

1. Ο Γενικός Επιθεωρητής δίνει εντολή για επιθεώρηση, έλεγχο ή έρευνα στους Επιθεωρητές-Ελεγκτές αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν εντολής του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, του οικείου υπουργού για τις υπηρεσίες του ή τα εποπτευόμενα από αυτόν Ν.Π.Δ.Δ. Διενέργεια ελέγχου ή έρευνας μπορεί να ζητήσει και ο Συνήγορος του Πολίτη.

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, του Υπουργού Οικονομικών και του εκάστοτε αρμόδιου υπουργού δύναται να συγκροτούνται κοινές ομάδες Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, Οικονομικών Επιθεωρητών και Επιθεωρητών του οικείου υπουργείου για την πραγματοποίηση επιθεώρησης, ελέγχου ή έρευνας.

3. Ο Γενικός Επιθεωρητής κατανέμει τις εντολές σε Επιθεωρητή-Ελεγκτή ή σε κλιμάκιο Επιθεωρητών-Ελεγκτών και παρακολουθεί την έγκαιρη εκτέλεσή τους. Με την εντολή καθορίζει το χρόνο μέσα στον οποίο πρέπει να περατωθεί ο έλεγχος με την υποβολή της έκθεσης.

4. Οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές μπορούν για την εκπλήρωση του έργου τους να επισκέπτονται την υπηρεσία όπου γίνεται ο έλεγχος. Επίσης έχουν δικαίωμα πρόσβασης στους φακέλους συμπεριλαμβανομένων και των απορρήτων, εκτός εάν αυτά αφορούν ζητήματα που ανάγονται στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής, την εθνική άμυνα και την κρατική ασφάλεια. Οι Επιθεωρητές υποχρεούνται να διαφυλάσσουν το απόρρητο κατά τις κείμενες διατάξεις. Οι υπηρεσίες οφείλουν να παρέχουν όλα τα απαραίτητα για το έργο των Επιθεωρητών-Ελεγκτών στοιχεία, που τίθενται υποχρεωτικά στη διάθεσή τους και να τους διευκολύνουν με κάθε τρόπο.

Κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης και του ελέγχου μπορούν επίσης να ζητούν πληροφορίες και στοιχεία από τους αρμόδιους υπαλλήλους της υπηρεσίας, να ζητούν εξηγήσεις και να συνεργάζονται με υπηρεσίες που ασχολούνται με την εξεταζόμενη υπόθεση.

Η μη χορήγηση των παραπάνω πληροφοριών ή στοιχείων, ως και η απόκρυψη στοιχείων ή πληροφοριών, καθώς επίσης η χορήγηση εν γνώσει ανακριβών στοιχείων και γενικά η παρακώλυση και η παραπλάνηση του έργου των Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, πέρα από ενδεχόμενες ποινικές ευθύνες, συνιστά αυτεπάγγελτο πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο μπορεί να επιβληθεί μια από τις ποινές που προβλέπονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 207 του Υπαλληλικού Κώδικα.

Αν κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί μη σύννομη συμπεριφορά λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, η έκθεση του Επιθεωρητή-Ελεγκτή διαβιβάζεται στο αρμόδιο όργανο με πρόταση για την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου ή τη λήψη άλλων μέτρων.

Αν προκύψουν αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση α-

ξιοπρινής πράξης από λειτουργό ή υπάλληλο της ελεγχόμενης υπηρεσίας ή μέλος διοίκησης, η έκθεση διαβιβάζεται και στον αρμόδιο εισαγγελέα.

5. Μετά το πέρας της επιθεώρησης, του ελέγχου ή της έρευνας ο Επιθεωρητής-Ελεγκτής υποβάλλει στο Γενικό Επιθεωρητή τεκμηριωμένη έκθεση. Ο Επιθεωρητής-Ελεγκτής μπορεί να διατυπώσει και προτάσεις. Ο Γενικός Επιθεωρητής-Ελεγκτής γνωστοποιεί το πόρισμα στους καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς και στις υπηρεσίες που έγινε η επιθεώρηση, ο έλεγχος ή έρευνα και, εφόσον διαπιστώσει παράνομη συμπεριφορά λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, προτείνει την άσκηση πειθαρχικής δίωξης.

6. Οι υπηρεσίες υποχρεούνται το ταχύτερο δυνατόν να αναφέρουν στο Γενικό Επιθεωρητή και στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης τις ενέργειες στις οποίες προέβησαν.

7. Στο Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. παρέχεται γραμματειακή υποστήριξη από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

8. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, θεσπίζεται ο Κανονισμός Λειτουργίας του Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. και καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 17 Απριλίου 1997

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΑΔ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 18 Απριλίου 1997

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΥΑΓΓ. ΠΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Άρθρο 9

Το ύψος του καταβλητέου χρηματικού ποσού της παρ. 7 του άρθρου 5 του ν. 1943/1991 καθορίζεται από την αρμόδια επιτροπή, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Σχέσεων Κράτους - Πολίτη του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, στην οποία υποβάλλεται και η σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου.

Άρθρο 10

Μετά παρέλευση δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης που συνεστήθη με τους νόμους 1892/1990 και 1943/1991, όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 2265/1994 και παύουν να ισχύουν όλες οι σχετικές με αυτό διατάξεις. Εντός της παραπάνω προθεσμίας το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης διεκπεραιώνει τις εκκρεμείς υποθέσεις.

Άρθρο 11

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.



01001032805970016



4111

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 103

28 Μαΐου 1997

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2502

Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών, που υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 25 Ιανουαρίου 1996, της οποίας το κείμενο σε πρωτοτυπο στη γαλλική και σε μετάφραση στην ελληνική γλώσσα έχει ως εξής:

Convention européenne sur l'exercice des droits des enfants

Préambule

Les Etats membres du Conseil de l'Europe et les autres Etats, signataires de la présente Convention,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres;

Tenant compte de la Convention des Nations Unies sur les droits de l'enfant et en particulier de l'article 4 qui exige que les Etats Parties prennent toutes les mesures législatives, administratives et autres qui sont nécessaires pour mettre en œuvre les droits reconnus dans ladite Convention;

Prenant note du contenu de la Recommandation 1121 (1990) de l'Assemblée parlementaire, relative aux droits des enfants;

Convaincus que les droits et les intérêts supérieurs des enfants devraient être promus et qu'à cet effet les enfants devraient avoir la possibilité d'exercer ces droits, en particulier dans les procédures familiales les intéressant;

Reconnaissant que les enfants devraient recevoir des informations pertinentes afin que leurs droits et leurs intérêts supérieurs puissent être promus, et que l'opinion de ceux-là doit être dûment prise en considération;

Reconnaissant l'importance du rôle des parents dans la protection et la promotion des droits et des intérêts supérieurs de leurs enfants et considérant que les Etats devraient, le cas échéant, également prendre part à celles-là;

Considérant, toutefois, que, en cas de conflit, il est opportun que les familles essayent de trouver un accord avant de porter la question devant une autorité judiciaire,

Sont convenus de ce qui suit:

Chapitre I – Champ d'application et objet de la Convention, et définitions

Article 1 – Champ d'application et objet de la Convention

- 1 La présente Convention s'applique aux enfants qui n'ont pas atteint l'âge de 18 ans.
- 2 L'objet de la présente Convention vise à promouvoir, dans l'intérêt supérieur des enfants, leurs droits, à leur accorder des droits procéduraux et à en faciliter l'exercice en veillant à ce qu'ils puissent, eux-mêmes, ou par l'intermédiaire d'autres personnes ou organes, être informés et autorisés à participer aux procédures les intéressant devant une autorité judiciaire.

- 3 Aux fins de la présente Convention, les procédures intéressant les enfants devant une autorité judiciaire sont des procédures familiales, en particulier celles relatives à l'exercice des responsabilités parentales, s'agissant notamment de la résidence et du droit de visite à l'égard des enfants.
- 4 Tout Etat doit, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, désigner, par déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, au moins trois catégories de litiges familiaux devant une autorité judiciaire auxquelles la présente Convention a vocation à s'appliquer.
- 5 Toute Partie peut, par déclaration additionnelle, compléter la liste des catégories de litiges familiaux auxquelles la présente Convention a vocation à s'appliquer ou fournir toute information relative à l'application des articles 5, 9, paragraphe 2, 10, paragraphe 2, et 11.
- 6 La présente Convention n'empêche pas les Parties d'appliquer des règles plus favorables à la promotion et à l'exercice des droits des enfants.

Article 2 – Définitions

Aux fins de la présente Convention, l'on entend par:

- a «autorité judiciaire», un tribunal ou une autorité administrative ayant des compétences équivalentes;
- b «détenteurs des responsabilités parentales», les parents et autres personnes ou organes habilités à exercer tout ou partie des responsabilités parentales;
- c «représentant», une personne, telle qu'un avocat, ou un organe nommé pour agir auprès d'une autorité judiciaire au nom d'un enfant;
- d «informations pertinentes», les informations appropriées, eu égard à l'âge et au discernement de l'enfant, qui lui seront fournies afin de lui permettre d'exercer pleinement ses droits, à moins que la communication de telles informations ne nuise à son bien-être.

Chapitre II – Mesures d'ordre procédural pour promouvoir l'exercice des droits des enfants

A. Droits procéduraux d'un enfant

Article 3 – Droit d'être informé et d'exprimer son opinion dans les procédures

Un enfant qui est considéré par le droit interne comme ayant un discernement suffisant, dans les procédures l'intéressant devant une autorité judiciaire, se voit conférer les droits suivants, dont il peut lui-même demander à bénéficier:

- a recevoir toute information pertinente;
- b être consulté et exprimer son opinion;
- c être informé des conséquences éventuelles de la mise en pratique de son opinion et des conséquences éventuelles de toute décision.

Article 4 – Droit de demander la désignation d'un représentant spécial

- 1 Sous réserve de l'article 9, l'enfant a le droit de demander personnellement ou par l'intermédiaire d'autres personnes ou organes, la désignation d'un représentant spécial dans les procé-

dures l'intéressant devant une autorité judiciaire, lorsque le droit interne prive les détenteurs des responsabilités parentales de la faculté de représenter l'enfant en raison d'un conflit d'intérêts avec celui-là.

2. Les États sont libres de prévoir que le droit visé au paragraphe 1 ne s'applique qu'aux seuls enfants considérés par le droit interne comme ayant un discernement suffisant.

Article 5 – Autres droits procéduraux possibles

Les Parties examinent l'opportunité de reconnaître aux enfants des droits procéduraux supplémentaires dans les procédures intéressant les enfants devant une autorité judiciaire, en particulier:

- a le droit de demander à être assistés par une personne appropriée de leur choix afin de les aider à exprimer leur opinion;
- b le droit de demander eux-mêmes, ou par l'intermédiaire d'autres personnes ou organes, la désignation d'un représentant distinct, dans les cas appropriés, un avocat;
- c le droit de désigner leur propre représentant;
- d le droit d'exercer tout ou partie des prérogatives d'une partie à de telles procédures.

B. Rôle des autorités judiciaires

Article 6 – Processus décisionnel

Dans les procédures intéressant un enfant, l'autorité judiciaire, avant de prendre toute décision, doit:

- a examiner si elle dispose d'informations suffisantes afin de prendre une décision dans l'intérêt supérieur de celui-là et, le cas échéant, obtenir des informations supplémentaires, en particulier de la part des détenteurs de responsabilités parentales;
- b lorsque l'enfant est considéré par le droit interne comme ayant un discernement suffisant:
 - s'assurer que l'enfant a reçu toute information pertinente;
 - consulter dans les cas appropriés l'enfant personnellement, si nécessaire en privé, elle-même ou par l'intermédiaire d'autres personnes ou organes, sous une forme appropriée à son discernement, à moins que ce ne soit manifestement contraire aux intérêts supérieurs de l'enfant;
 - permettre à l'enfant d'exprimer son opinion;
- c tenir dûment compte de l'opinion exprimée par celui-ci.

Article 7 – Obligation d'agir promptement

Dans les procédures intéressant un enfant, l'autorité judiciaire doit agir promptement pour éviter tout retard inutile. Des procédures assurant une exécution rapide de ses décisions doivent y concourir. En cas d'urgence, l'autorité judiciaire a, le cas échéant, le pouvoir de prendre des décisions qui sont immédiatement exécutoires.

Article 8 – Possibilité d'autosaisine

Dans les procédures intéressant un enfant, l'autorité judiciaire a le pouvoir, dans les cas déterminés par le droit interne où le bien-être de l'enfant est sérieusement menacé, de se saisir d'office.

Article 9 – Désignation d'un représentant

- 1 Dans les procédures intéressant un enfant, lorsqu'en vertu du droit interne les détenteurs des responsabilités parentales se voient privés de la faculté de représenter l'enfant à la suite d'un conflit d'intérêts avec lui, l'autorité judiciaire a le pouvoir de désigner un représentant spécial pour celui-là dans de telles procédures.
- 2 Les Parties examinent la possibilité de prévoir que, dans les procédures intéressant un enfant, l'autorité judiciaire ait le pouvoir de désigner un représentant distinct, dans les cas appropriés, un avocat, pour représenter l'enfant.

C. Rôle des représentants**Article 10**

- 1 Dans le cas des procédures intéressant un enfant devant une autorité judiciaire, le représentant doit, à moins que ce ne soit manifestement contraire aux intérêts supérieurs de l'enfant:
 - a fournir toute information pertinente à l'enfant, si ce dernier est considéré par le droit interne comme ayant un discernement suffisant;
 - b fournir des explications à l'enfant, si ce dernier est considéré par le droit interne comme ayant un discernement suffisant, relatives aux conséquences éventuelles de la mise en pratique de son opinion et aux conséquences éventuelles de toute action du représentant;
 - c déterminer l'opinion de l'enfant et la porter à la connaissance de l'autorité judiciaire.
- 2 Les Parties examinent la possibilité d'étendre les dispositions du paragraphe 1 aux détenteurs des responsabilités parentales.

D. Extension de certaines dispositions**Article 11**

Les Parties examinent la possibilité d'étendre les dispositions des articles 3, 4 et 9 aux procédures intéressant les enfants devant d'autres organes ainsi qu'aux questions intéressant les enfants indépendamment de toute procédure.

E. Organes nationaux**Article 12**

- 1 Les Parties encouragent, par l'intermédiaire d'organes qui ont, entre autres, les fonctions visées au paragraphe 2, la promotion et l'exercice des droits des enfants.
- 2 Ces fonctions sont les suivantes:
 - a faire des propositions pour renforcer le dispositif législatif relatif à l'exercice des droits des enfants;
 - b formuler des avis sur les projets de législation relatifs à l'exercice des droits des enfants;
 - c fournir des informations générales concernant l'exercice des droits des enfants aux médias, au public et aux personnes ou organes s'occupant des questions relatives aux enfants;
 - d rechercher l'opinion des enfants et leur fournir toute information appropriée.

F. Autres mesures**Article 13 – Médiation et autres méthodes de résolution des conflits**

Afin de prévenir ou de résoudre les conflits, et d'éviter des procédures intéressant les enfants devant une autorité judiciaire, les Parties encouragent la mise en œuvre de la médiation ou de toute autre méthode de résolution des conflits et leur utilisation pour conclure un accord, dans les cas appropriés déterminés par les Parties.

Article 14 – Aide judiciaire et conseil juridique

Lorsque le droit interne prévoit l'aide judiciaire ou le conseil juridique pour la représentation des enfants dans les procédures les intéressant devant une autorité judiciaire, de telles dispositions s'appliquent aux questions visées aux articles 4 et 9.

Article 15 – Relations avec d'autres instruments internationaux

La présente Convention ne fait pas obstacle à l'application d'autres instruments internationaux qui traitent de questions spécifiques à la protection des enfants et des familles, auxquels une Partie à la présente Convention est, ou devient, Partie.

Chapitre III – Comité permanent**Article 16 – Mise en place et fonctions du Comité permanent**

- 1 Il est constitué, aux fins de la présente Convention, un Comité permanent.
- 2 Le Comité permanent suit les problèmes relatifs à la présente Convention. Il peut, en particulier:
 - a examiner toute question pertinente relative à l'interprétation ou à la mise en œuvre de la Convention. Les conclusions du Comité permanent relatives à la mise en œuvre de la Convention peuvent revêtir la forme d'une recommandation; les recommandations sont adoptées à la majorité des trois quarts des voix exprimées;
 - b proposer des amendements à la Convention et examiner ceux formulés conformément à l'article 20;
 - c fournir conseil et assistance aux organes nationaux exerçant les fonctions visées au paragraphe 2 de l'article 12, ainsi que promouvoir la coopération internationale entre ceux-là.

Article 17 – Composition

- 1 Toute Partie peut se faire représenter au sein du Comité permanent par un ou plusieurs délégués. Chaque Partie dispose d'une voix.
- 2 Tout Etat visé à l'article 21, qui n'est pas Partie à la présente Convention, peut être représenté au Comité permanent par un observateur. Il en va de même pour tout autre Etat ou pour la Communauté européenne, après invitation à adhérer à la Convention, conformément aux dispositions de l'article 22.
- 3 A moins qu'une Partie, un mois au minimum avant la réunion, n'ait informé le Secrétaire Général de son objection, le Comité permanent peut inviter à participer en tant qu'observateur à toutes les réunions ou à tout ou partie d'une réunion:

- tout Etat non visé au paragraphe 2 ci-dessus ;
 - le Comité des droits de l'enfant des Nations Unies ;
 - la Communauté européenne ;
 - tout organisme international gouvernemental ;
 - tout organisme international non gouvernemental poursuivant une ou plusieurs des fonctions visées au paragraphe 2 de l'article 12 ;
 - tout organisme national, gouvernemental ou non gouvernemental, exerçant une ou plusieurs des fonctions visées au paragraphe 2 de l'article 12.
- 4 Le Comité permanent peut échanger des informations avec les organisations appropriées œuvrant pour l'exercice des droits des enfants.

Article 18 – Réunions

- 1 A l'issue de la troisième année qui suit la date d'entrée en vigueur de la présente Convention et, à son initiative, à tout autre moment après cette date, le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe invitera le Comité permanent à se réunir.
- 2 Le Comité permanent ne peut prendre de décision qu'à la condition qu'au moins la moitié des Parties soit présente.
- 3 Sous réserve des articles 16 et 20, les décisions du Comité permanent sont prises à la majorité des membres présents.
- 4 Sous réserve des dispositions de la présente Convention, le Comité permanent établit son règlement intérieur et le règlement intérieur de tout groupe de travail qu'il constitue pour remplir toutes les tâches appropriées dans le cadre de la Convention.

Article 19 – Rapports du Comité permanent

Après chaque réunion, le Comité permanent transmet aux Parties et au Comité des Ministres du Conseil de l'Europe un rapport relatif à ses discussions et aux décisions prises.

Chapitre IV – Amendements à la Convention

Article 20

- 1 Tout amendement aux articles de la présente Convention, proposé par une Partie ou par le Comité permanent, est communiqué au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe et transmis par ses soins, deux mois au moins avant la réunion suivante du Comité permanent, aux Etats membres du Conseil de l'Europe, à tout signataire, à toute Partie, à tout Etat invité à signer la présente Convention, conformément aux dispositions de l'article 21, et à tout Etat, ou à la Communauté européenne, qui a été invité à y adhérer conformément aux dispositions de l'article 22.
- 2 Tout amendement proposé conformément aux dispositions du paragraphe précédent est examiné par le Comité permanent, qui soumet le texte adopté à la majorité des trois quarts des voix exprimées à l'approbation du Comité des Ministres. Après son approbation, ce texte est communiqué aux Parties en vue de son acceptation.
- 3 Tout amendement entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période d'un mois après la date à laquelle toutes les Parties auront informé le Secrétaire Général qu'elles l'ont accepté.

Chapitre V – Clauses finales**Article 21 – Signature, ratification et entrée en vigueur**

- 1 La présente Convention est ouverte à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe et des Etats non membres qui ont participé à son élaboration.
- 2 La présente Convention sera soumise à ratification, acceptation ou approbation. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.
- 3 La présente Convention entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle trois Etats, incluant au moins deux Etats membres du Conseil de l'Europe, auront exprimé leur consentement à être liés par la Convention, conformément aux dispositions du paragraphe précédent.
- 4 Pour tout Etat qui exprimera ultérieurement son consentement à être lié par la Convention, celle-ci entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

Article 22 – Etats non membres et Communauté européenne

- 1 Après l'entrée en vigueur de la présente Convention, le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe pourra, de sa propre initiative ou sur proposition du Comité permanent, et après consultation des Parties, inviter tout Etat non membre du Conseil de l'Europe qui n'a pas participé à l'élaboration de la Convention, ainsi que la Communauté européenne, à adhérer à la présente Convention par une décision prise à la majorité prévue à l'article 20, alinéa d, du Statut du Conseil de l'Europe, et à l'unanimité des voix des représentants des Etats contractants ayant le droit de siéger au Comité des Ministres.
- 2 Pour tout Etat adhérent ou la Communauté européenne, la Convention entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date du dépôt de l'instrument d'adhésion près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 23 – Application territoriale

- 1 Tout Etat peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, désigner le territoire ou les territoires au(x)quel(s) s'appliquera la présente Convention.
- 2 Toute Partie peut, à tout moment par la suite, par une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, étendre l'application de la présente Convention à tout autre territoire désigné dans la déclaration, dont elle assure les relations internationales ou pour lequel elle est habilitée à stipuler. La Convention entrera en vigueur à l'égard de ce territoire le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la déclaration par le Secrétaire Général.
- 3 Toute déclaration faite en vertu des deux paragraphes précédents pourra être retirée, en ce qui concerne le ou les territoire(s) désigné(s) dans cette déclaration, par notification adressée au

Secrétaire Général. Le retrait prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire Général.

Article 24 – Réserves

Aucune réserve à la présente Convention ne peut être formulée.

Article 25 – Dénonciation

- 1 Toute Partie peut, à tout moment, dénoncer la présente Convention en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.
- 2 La dénonciation prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de la notification par le Secrétaire Général.

Article 26 – Notifications

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux États membres du Conseil, à tout signataire, à toute Partie et à tout autre État, ou à la Communauté européenne, qui a été invité à adhérer à la présente Convention :

- a toute signature ;
- b le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion ;
- c toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention, conformément à ses articles 21 ou 22 ;
- d tout amendement adopté conformément à l'article 20 et la date à laquelle cet amendement entre en vigueur ;
- e toute déclaration formulée en vertu des dispositions des articles 1 et 23 ;
- f toute dénonciation faite en vertu des dispositions de l'article 25 ;
- g tout autre acte, notification ou communication ayant trait à la présente Convention.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Strasbourg, le 25 janvier 1996, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des États membres du Conseil de l'Europe, aux États non membres qui ont participé à l'élaboration de la présente Convention, à la Communauté européenne et à tout État invité à adhérer à la présente Convention.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Τα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα άλλα Κράτη που υπογράφουν την παρούσα Σύμβαση,

ΘΕΩΡΩΝΤΑΣ ότι ο σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι να πραγματοποιήσει μια στενότερη ένωση μεταξύ των μελών του.

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών πάνω στα δικαιώματα του παιδιού και ειδικότερα το άρθρο 4 που απαιτεί από τα Συμβαλλόμενα Κράτη να λάβουν όλα τα νομοθετικά, διοικητικά και άλλα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στη Σύμβαση αυτή,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ το περιεχόμενο της Σύστασης 1121 (1990) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΗ ότι τα ύψιστα δικαιώματα και συμφέροντα των παιδιών θα πρέπει να προωθούνται και ότι προς το σκοπό αυτόν τα παιδιά θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ασκούν τα δικαιώματα αυτά, ειδικότερα στις οικογενειακές διαδικασίες που τα αφορούν,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι τα παιδιά θα πρέπει να λαμβάνουν τις κατάλληλες πληροφορίες έτσι ώστε να μπορούν να προωθηθούν τα ύψιστα δικαιώματα και συμφέροντά τους, και ότι η γνώμη τους πρέπει να λαμβάνεται κανονικά υπόψη,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ τη σημασία του ρόλου των γονέων στην προστασία και την προώθηση των ύψιστων δικαιωμάτων και συμφερόντων των παιδιών τους και θεωρώντας ότι τα Κράτη θα πρέπει, ενδεχομένως, να λαμβάνουν επίσης μέρος σ αυτές,

ΘΕΩΡΩΝΤΑΣ πάντως ότι, σε περίπτωση σύγκρουσης, είναι σκοπός να προσπαθούν οι οικογένειες να επιτύχουν μία συμφωνία πριν να εισαγάγουν το ζήτημα ενώπιον μιας δικαστικής αρχής,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι
ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής και αντικείμενο της Σύμβασης

1. Η παρούσα Σύμβαση εφαρμόζεται στα παιδιά που δεν έχουν φθάσει την ηλικία των 18 ετών.

2. Το αντικείμενο της παρούσας Σύμβασης στοχεύει στην προώθηση, προς το ύψιστο συμφέρον των παιδιών, τα δικαιώματά τους, στο να τους παράσχει διαδικαστικά δικαιώματα και στο να διευκολύνει την άσκησή τους φροντίζοντας ώστε να μπορούν, τα ίδια ή μέσω άλλων προσώπων ή οργάνων, να πληροφορούνται και να έχουν

την άδεια να συμμετέχουν στις διαδικασίες που τους ενδιαφέρουν ενώπιον μιας δικαστικής αρχής.

3. Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, οι διαδικασίες που αφορούν τα παιδιά ενώπιον μιας δικαστικής αρχής είναι οικογενειακές διαδικασίες, και ειδικότερα αυτές που σχετίζονται με την άσκηση των γονικών ευθυνών, όταν πρόκειται ιδιαίτερα για την κατοικία και το δικαίωμα επίσκεψης (επικοινωνίας) ως προς τα παιδιά.

4. Οποιοδήποτε Κράτος οφείλει, τη στιγμή της υπογραφής ή τη στιγμή της κατάθεσης του εγγράφου του της επικύρωσης, της αποδοχής, της έγκρισης ή της προσχώρησης, να καθορίσει, με δήλωση που απευθύνεται προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, τουλάχιστον τρεις κατηγορίες οικογενειακών διαφορών ενώπιον μιας δικαστικής αρχής, στις οποίες η παρούσα Σύμβαση προορίζεται να εφαρμοσθεί.

5. Οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί, με πρόσθετη δήλωση, να συμπληρώσει τον κατάλογο των κατηγοριών των οικογενειακών διαφορών στις οποίες η παρούσα Σύμβαση προορίζεται να εφαρμοσθεί ή να παράσχει οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 5, 9, παράγραφος 2, 10 παράγραφος 2, και 11.

6. Η παρούσα Σύμβαση δεν εμποδίζει τα Συμβαλλόμενα Μέρη να εφαρμόζουν τους κανόνες που είναι ευνοϊκότεροι για την προώθηση και για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

Άρθρο 2
Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, ο όρος:

α. "δικαστική αρχή", σημαίνει ένα δικαστήριο ή μια διοικητική αρχή που έχει αντίστοιχες αρμοδιότητες,

β. "κάτοχοι γονικών ευθυνών", σημαίνει οι γονείς και τα άλλα πρόσωπα ή όργανα που έχουν το δικαίωμα να ασκούν το σύνολο ή μέρος των γονικών ευθυνών,

γ. "αντιπρόσωπος", σημαίνει ένα πρόσωπο, όπως ένας δικηγόρος ή ένα όργανο που έχει διορισθεί να ενεργεί ενώπιον μιας δικαστικής αρχής στο όνομα ενός παιδιού,

δ. "κατάλληλες πληροφορίες", σημαίνει οι πληροφορίες που είναι κατάλληλες, λαμβανομένων υπόψη της ηλικίας και της κρίσης του παιδιού, για να του παρασχεθούν έτσι ώστε να του επιτρέψουν να ασκήσει πλήρως τα δικαιώματά του, εκτός αν η κοινοποίηση τέτοιων πληροφοριών βλάπτει την ευτυχία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΩΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

A. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Άρθρο 3

Δικαίωμα στην πληροφόρηση και στην έκφραση της γνώμης κατά τις διαδικασίες

Σε ένα παιδί που θεωρείται από το εσωτερικό δικαίωμα ότι έχει επαρκή κρίση, στις διαδικασίες που το αφορούν ενώπιον μιας δικαστικής αρχής, παρέχονται τα ακόλουθα δικαιώματα, την απόλαυση των οποίων μπορεί να ζητήσει και το ίδιο:

- α. να λάβει οποιαδήποτε κατάλληλη πληροφορία,
- β. να ερωτάται και να εκφράζει τη γνώμη του.
- γ. να πληροφορείται για τις ενδεχόμενες συνέπειες της θέσης σε εφαρμογή της γνώμης του και για τις ενδεχόμενες συνέπειες οποιασδήποτε απόφασης.

Άρθρο 4

Δικαίωμα αίτησης του διορισμού ενός ειδικού αντιπροσώπου

1. Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 9, το παιδί έχει το δικαίωμα να ζητήσει αυτοπροσώπως ή μέσω άλλων προσώπων ή οργάνων, το διορισμό ενός ειδικού αντιπροσώπου για τις διαδικασίες που το αφορούν ενώπιον μιας δικαστικής αρχής, όταν το εσωτερικό δικαιο στερεί τους κατόχους γονικών ευθυνών από τη δυνατότητα να εκπροσωπήσουν το παιδί εξαιτίας μιας σύγκρουσης συμφερόντων με αυτό.

2. Τα Κράτη είναι ελεύθερα να προβλέψουν ότι το δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 δεν εφαρμόζεται παρά μόνο στα παιδιά που θεωρούνται από το εσωτερικό δικαιο ότι έχουν επαρκή κρίση.

Άρθρο 5

Άλλα δυνατά διαδικαστικά δικαιώματα

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη εξετάζουν τη σκοπιμότητα να αναγνωρίσουν στα παιδιά πρόσθετα διαδικαστικά δικαιώματα στις διαδικασίες που αφορούν τα παιδιά ενώπιον μιας δικαστικής αρχής, και ειδικότερα:

- α. το δικαίωμα να ζητήσουν τη συνδρομή από ένα κατάλληλο πρόσωπο της επιλογής τους για να τα βοηθήσει να εκφράσουν τη γνώμη τους,
- β. το δικαίωμα να ζητήσουν τα ίδια ή μέσω άλλων προσώπων ή οργάνων το διορισμό ενός διακεκριμένου αντιπροσώπου, στις κατάλληλες περιπτώσεις, ενός δικηγόρου,
- γ. το δικαίωμα να διορίζουν το δικό τους αντιπρόσωπο,
- δ. το δικαίωμα να ασκούν εν όλω ή εν μέρει τα προνόμια ενός μέρους σε τέτοιες διαδικασίες.

Β. ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Άρθρο 6

Αποφασιστική διαδικασία

Στις διαδικασίες που αφορούν ένα παιδί, η δικαστική αρχή, πριν να λάβει οποιαδήποτε απόφαση, οφείλει:

α. να εξετάσει αν διαθέτει επαρκείς πληροφορίες για να λάβει μία απόφαση προς το ύψιστο συμφέρον του και, ενδεχομένως, να λάβει συμπληρωματικές πληροφορίες, ειδικότερα από την πλευρά των κατόχων γονικών ευθυνών,

β. όταν το παιδί θεωρείται από το εσωτερικό δικαιο ότι έχει μία επαρκή κρίση:

- να εξασφαλίσει ότι το παιδί έχει λάβει οποιαδήποτε χρησιμη πληροφορία,
- να ρωτήσει στις κατάλληλες περιπτώσεις το παιδί προσωπικά, εν ανάγκη κατ' ιδίαν, η ίδια ή μέσω άλλων προσώπων ή οργάνων, με μία μορφή κατάλληλη προς την κρίση του, εκτός αν αυτή είναι εμφανώς αντίθετη προς τα ύψιστα συμφέροντα του παιδιού,
- να επιτρέψει στο παιδί να εκφράσει τη γνώμη του,
- γ. να λάβει νόμιμα υπόψη τη γνώμη που εκφράστηκε από αυτό.

Άρθρο 7

Υποχρέωση ταχείας ενέργειας

Στις διαδικασίες που αφορούν ένα παιδί, η δικαστική αρχή οφείλει να ενεργεί ταχέως για να αποφύγει οποιαδήποτε άσκοπη καθυστέρηση. Οι διαδικασίες που εξασφαλίζουν μία ταχεία εκτέλεση των αποφάσεων της πρέπει να συνδράμουν προς την κατεύθυνση αυτή. Σε περίπτωση επείγοντος, η δικαστική αρχή έχει ανάλογα με την περίπτωση, την εξουσία να λάβει αποφάσεις που είναι άμεσα εκτελεστές.

Άρθρο 8

Δυνατότητα αυτεπάγγελτης ενέργειας

Στις διαδικασίες που αφορούν ένα παιδί, η δικαστική αρχή έχει την εξουσία, στις περιπτώσεις που καθορίζονται από το εσωτερικό δικαιο και που απειλείται σοβαρά η ευτυχία του παιδιού, να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 9

Διορισμός ενός αντιπροσώπου

1. Στις διαδικασίες που αφορούν ένα παιδί, όταν δυναμει του εσωτερικού δικαίου οι κάτοχοι των γονικών ευθυνών στερούνται της δυνατότητας να αντιπροσωπεύουν το παιδί λόγω μιας σύγκρουσης συμφερόντων με αυτό, η δικαστική αρχή έχει την εξουσία να διορίσει έναν ειδικό αντιπρόσωπο γι' αυτό και για τις διαδικασίες αυτές.

2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη εξετάζουν τη δυνατότητα να προβλέψουν ότι, στις διαδικασίες που αφορούν ένα παιδί, η δικαστική αρχή θα έχει την εξουσία να διορίσει ένα διακεκριμένο αντιπρόσωπο, στις κατάλληλες περιπτώσεις, ένα δικηγόρο, για να αντιπροσωπεύει το παιδί.

Γ. ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Άρθρο 10

1. Στην περίπτωση των διαδικασιών που αφορούν ένα παιδί ενώπιον μιας δικαστικής αρχής, ο αντιπρόσωπος οφείλει, εκτός αν αυτό είναι εμφανώς αντίθετο προς τα ύψιστα συμφέροντα του παιδιού:

α. να παρέχει οποιαδήποτε κατάλληλη πληροφορία στο παιδί, αν το τελευταίο θεωρείται από το εσωτερικό δικαιο ότι έχει επαρκή κρίση,

β. να παρέχει εξηγήσεις στο παιδί, αν το τελευταίο θεωρείται από το εσωτερικό δικαιο ότι έχει επαρκή κρίση, σχετικά με τις ενδεχόμενες συνέπειες της θέσης σε εφαρμογή της γνώμης του και με τις ενδεχόμενες συνέπειες οποιασδήποτε ενέργειας του αντιπροσώπου,

γ. να προσδιορίζει τη γνώμη του παιδιού και να τη φέρει σε γνώση της δικαστικής αρχής.

2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη εξετάζουν τη δυνατότητα να επεκτείνουν τις διατάξεις της παραγράφου 1 προς τους κατόχους γονικών ευθυνών.

Δ. ΕΚΤΑΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Άρθρο 11

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη εξετάζουν τη δυνατότητα να

επεκτείνουν τις διατάξεις των άρθρων 3, 4 και 9 στις διαδικασίες που αφορούν τα παιδιά ενώπιον άλλων οργάνων καθώς και στα ζητήματα που αφορούν τα παιδιά ανεξαρτήτως από οποιαδήποτε διαδικασία.

Ε. ΕΘΝΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 12

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη ενθαρρύνουν, μέσω οργάνων που έχουν, μεταξύ άλλων, τα καθήκοντα που προβλέπονται στην παράγραφο 2, την προώθηση και την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

2. Τα καθήκοντα αυτά είναι τα ακόλουθα:

α. η διατύπωση προτάσεων για την ενίσχυση του νομοθετικού μηχανισμού που σχετίζεται με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών,

β. η διατύπωση γνώμης πάνω στα νομοσχέδια που σχετίζονται με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών,

γ. η παροχή γενικών πληροφοριών αναφορικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στο κοινό και στα πρόσωπα ή τα όργανα που ασχολούνται με ζητήματα σχετικά με τα παιδιά,

δ. η διερεύνηση της γνώμης των παιδιών και η παροχή οποιασδήποτε κατάλληλης πληροφορίας προς αυτά.

ΣΤ. ΑΛΛΑ ΜΕΤΡΑ

Άρθρο 13

Διατησία και άλλες μέθοδοι επίλυσης των διαφορών

Για να προλάβουν ή να επιλύσουν τις διαφορές και να αποφύγουν τις διαδικασίες που αφορούν τα παιδιά ενώπιον μιας δικαστικής αρχής, τα Συμβαλλόμενα Μέρη ενθαρρύνουν τη θέση σε εφαρμογή της διατησίας ή οποιασδήποτε άλλης μεθόδου επίλυσης των διαφορών και τη χρησιμοποίησή τους για την επίτευξη μιας συμφωνίας, στις κατάλληλες περιπτώσεις που καθορίζονται από τα Συμβαλλόμενα Μέρη.

Άρθρο 14

Δικαστική αρωγή και νομικός συμβουλος

Όταν το εσωτερικό δίκαιο προβλέπει τη δικαστική αρωγή ή το νομικό συμβούλο για την αντιπροσώπηση των παιδιών στις διαδικασίες που τα αφορούν ενώπιον μιας δικαστικής αρχής, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται στα ζητήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 9.

Άρθρο 15

Σχέσεις με άλλες διεθνείς συμβάσεις

Η παρούσα Σύμβαση δεν αποτελεί εμπόδιο στην εφαρμογή άλλων διεθνών συμβάσεων που αναφέρονται σε ειδικά ζητήματα προστασίας των παιδιών και των οικογενειών, στις οποίες ένα Συμβαλλόμενο Μέρος στην παρούσα Σύμβαση είναι ή καθίσταται συμβαλλόμενο μέρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 16

Εγκατάσταση και καθήκοντα της Μόνιμης Επιτροπής

1. Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, συ-

στήνεται μία Μόνιμη Επιτροπή.

2. Η Μόνιμη Επιτροπή παρακολουθεί τα προβλήματα που σχετίζονται με την παρούσα Σύμβαση. Αυτή μπορεί ειδικότερα:

α. Να εξετάζει οποιοδήποτε κατάλληλο ζήτημα σχετικό με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Σύμβασης. Οι προτάσεις της Μόνιμης Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης μπορούν να πάρουν τη μορφή μιας σύστασης. Οι συστάσεις υιοθετούνται με την πλειοψηφία των τριών τετάρτων των εκπροσωπούμενων ψηφών.

β. Να προτείνει τροποποιήσεις στη Σύμβαση και να εξετάζει αυτές που διατυπώνονται σύμφωνα με το άρθρο 20.

γ. Να παρέχει συμβουλές και βοήθεια στα εθνικά όργανα ασκώντας τα καθήκοντα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 12, καθώς και να προωθεί τη διεθνή συνεργασία μεταξύ τους.

Άρθρο 17

Σύνθεση

1. Οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί να αντιπροσωπεύεται μέσα στη Μόνιμη Επιτροπή από έναν ή περισσότερους αντιπροσώπους. Έκαστο Συμβαλλόμενο Μέρος διαθέτει μία ψήφο.

2. Οποιοδήποτε Κράτος που αναφέρεται στο άρθρο 21, που δεν είναι συμβαλλόμενο στην παρούσα Σύμβαση, μπορεί να αντιπροσωπεύεται στη Μόνιμη Επιτροπή από έναν παρατηρητή. Το ίδιο ισχύει για οποιοδήποτε άλλο Κράτος ή για την Ευρωπαϊκή Ένωση, μετά από πρόσκληση να προσχωρήσει στη Σύμβαση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22.

3. Εκτός αν ένα Συμβαλλόμενο Μέρος, ένα μήνα τουλάχιστον πριν από τη σύνοδο, ενημερώσει το Γενικό Γραμματέα για την αντίρρησή του, η Μόνιμη Επιτροπή μπορεί να καλέσει να συμμετάσχει, ως παρατηρητής σε όλες τις συνεδριάσεις ή στο σύνολο ή σε μέρος μιας συνεδρίασης:

- οποιοδήποτε Κράτος που δεν αναφέρεται στην παράγραφο 2 πιο πάνω,

- την Επιτροπή των δικαιωμάτων του παιδιού των Ηνωμένων Εθνών,

- την Ευρωπαϊκή Κοινότητα,

- οποιονδήποτε κυβερνητικό διεθνή οργανισμό,

- οποιονδήποτε μη κυβερνητικό διεθνή οργανισμό που επιδιώκει ένα ή περισσότερα καθήκοντα από αυτά που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 12,

- οποιονδήποτε εθνικό οργανισμό, κυβερνητικό ή μη κυβερνητικό, που ασκεί ένα ή περισσότερα καθήκοντα από αυτά που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 12.

4. Η Μόνιμη Επιτροπή μπορεί να ανταλλάσσει πληροφορίες με τις κατάλληλες οργανώσεις που εργάζονται για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.

Άρθρο 18

Συνεδριάσεις

1. Με τη λήξη του τρίτου έτους που ακολουθεί την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας Σύμβασης και, με πρωτοβουλία του, σε οποιαδήποτε στιγμή μετά την ημερομηνία αυτή, ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα καλέσει τη Μόνιμη Επιτροπή να συνεδριάσει.

2. Η Μόνιμη Επιτροπή δεν μπορεί να αποφασίσει παρα μόνο όταν παρευρίσκεται το ήμισυ των Συμβαλλόμενων Μερών.

3. Υπό την επιφύλαξη των άρθρων 16 και 20, οι αποφάσεις της Μόνιμης Επιτροπής λαμβάνονται με την πλειοψηφία των παρόντων μελών.

4. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης, η Μόνιμη Επιτροπή συντάσσει τον εσωτερικό κανονισμό της και τον εσωτερικό κανονισμό οποιασδήποτε ομάδας εργασίας που συστήνει για να εκπληρώσει όλα τα κατάλληλα καθήκοντα μέσα στα πλαίσια της Σύμβασης.

Άρθρο 19

Εκθέσεις της Μόνιμης Επιτροπής

Μετά από κάθε συνεδρίαση, η Μόνιμη Επιτροπή διαβάζει στα Συμβαλλόμενα Μέρη και στην Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης μια έκθεση σχετικά με τις συζητήσεις και με τις ληφθείσες αποφάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Άρθρο 20

1. Οποιαδήποτε τροποποίηση στα άρθρα της παρούσας Σύμβασης, που θα προταθεί από ένα Συμβαλλόμενο Μέρος ή από τη Μόνιμη Επιτροπή, κοινοποιείται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης και διαβιβάζεται με επιμέλεια του, δύο μήνες τουλάχιστον πριν από την επόμενη συνεδρίαση της Μόνιμης Επιτροπής, στα Κράτη - μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, σε οποιονδήποτε υπογράψαντα, σε οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Μέρος, σε οποιοδήποτε Κράτος που κλήθηκε να υπογράψει την παρούσα Σύμβαση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21, και σε οποιοδήποτε Κράτος, ή στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, που κλήθηκε να προσχωρήσει σ' αυτήν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22.

2. Οποιαδήποτε προτεινόμενη τροποποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εξετάζεται από τη Μόνιμη Επιτροπή, η οποία υποβάλλει το κείμενο που υιοθετήθηκε με πλειοψηφία των τριών τεταρτων των εκπεφρασμένων ψήφων στην έγκριση της Επιτροπής των Υπουργών. Μετά την έγκρισή του, το κείμενο αυτό κοινοποιείται στα Συμβαλλόμενα Μέρη εν όψει της αποδοχής του.

3. Οποιαδήποτε τροποποίηση θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη μιας περιόδου ενός μήνα από την ημερομηνία κατά την οποία όλα τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα έχουν πληροφορηθεί το Γενικό Γραμματέα ότι την έχουν αποδεχθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 21

Υπογραφή, επικύρωση και έναρξη ισχύος

1. Η παρούσα Σύμβαση είναι ανοικτή στην υπογραφή των Κρατών - μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης και των Κρατών μη μελών που συμμετέχον στην εκπόνησή της.

2. Η παρούσα Σύμβαση θα υποβληθεί στην επικύρωση, την αποδοχή ή την έγκριση. Τα έγγραφα της επικύρωσης, της αποδοχής ή της έγκρισης κατατίθενται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

3. Η παρούσα Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία κατά την οποία τρία Κράτη, που θα συμπεριλαμβάνουν τουλάχιστο δύο Κράτη - μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα έχουν εκφράσει τη συγκατάθεσή τους να δεσμευθούν με τη Σύμβαση, σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

4. Για οποιοδήποτε Κράτος που θα εκφράσει μεταγενέστερα τη συγκατάθεσή του να δεσμευθεί από τη Σύμβαση, αυτή θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία της κατάθεσης του εγγράφου της της επικύρωσης, της αποδοχής ή της έγκρισης.

Άρθρο 22

Κράτη μη μέλη και Ευρωπαϊκή Κοινότητα

1. Μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Σύμβασης, η Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης θα μπορεί, με δική της πρωτοβουλία ή μετά από πρόταση της Μόνιμης Επιτροπής, και αφού θα έχει συμβουλευτεί τα Συμβαλλόμενα Μέρη, να καλέσει οποιοδήποτε Κράτος μη μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης το οποίο δεν έχει συμμετάσχει στην εκπόνηση της Σύμβασης, καθώς και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση με μία απόφαση που λαμβάνεται με την πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 20, εδάφιο δ' του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, και με ομοφωνία των ψήφων των αντιπροσώπων των Συμβαλλόμενων Κρατών που έχουν το δικαίωμα να συνεδριάζουν στην Επιτροπή των Υπουργών.

2. Για οποιοδήποτε Κράτος που προσχωρεί ή για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία της κατάθεσης του εγγράφου προσχώρησης στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 23

Εδαφική εφαρμογή

1. Οποιοδήποτε Κράτος μπορεί, τη στιγμή της υπογραφής ή τη στιγμή της κατάθεσης του εγγράφου της της επικύρωσης, της αποδοχής, της έγκρισης ή της προσχώρησης, να καθορίσει το έδαφος ή τα εδάφη στα οποία θα εφαρμοσθεί η παρούσα Σύμβαση.

2. Οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί, ανά πάσα στιγμή στη συνέχεια, με μία δήλωση που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να επεκτείνει την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης σε οποιοδήποτε άλλο έδαφος που καθορίζεται μέσα στη δήλωση και το οποίο αυτό εξασφαλίζει τις διεθνείς σχέσεις ή για το οποίο νομομοποιείται να συμβάλλεται. Η Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει ως προς το έδαφος αυτό την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία της λήψης της δήλωσης από το Γενικό Γραμματέα.

3. Οποιαδήποτε δήλωση που γίνεται δυνάμει των δύο

προηγούμενων παραγράφων θα μπορεί να ανακληθεί, σε ό,τι αφορά το ή τα εδάφη που καθορίζονται στη δήλωση αυτή, με κοινοποίηση που θα απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα. Η ανάκληση θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία της λήψης της κοινοποίησης από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 24
Επιφυλάξεις

Καμία επιφύλαξη στην παρούσα Σύμβαση δεν μπορεί να διατυπωθεί.

Άρθρο 25
Καταγγελία

1. Οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να καταγγείλει την παρούσα Σύμβαση απευθύνοντας μία κοινοποίηση στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2. Η καταγγελία θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη μιας περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία της λήψης της κοινοποίησης από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 26
Κοινοποιήσεις

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα κοινοποιεί στα Κράτη - μέλη του Συμβουλίου, σε οποιονδήποτε υπογραψάντα, σε οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Μέρος και σε οποιοδήποτε άλλο Κράτος, ή στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, το οποίο κληθήκε να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση:

- α. οποιαδήποτε υπογραφή,
- β. την κατάθεση οποιαδήποτε εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής, εγκρίσης ή προσχωρήσης,
- γ. οποιαδήποτε ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας Σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα της 21 και 22,
- δ. οποιαδήποτε τροποποίηση που υιοθετείται σύμφωνα με το άρθρο 20 και την ημερομηνία κατά την οποία η τροποποίηση αυτή αρχίζει να ισχύει,
- ε. οποιαδήποτε δήλωση που θα διατυπώνεται δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 1 και 23,
- στ. οποιαδήποτε καταγγελία που γίνεται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 25.

ζ. οποιαδήποτε άλλη πράξη, κοινοποίηση ή επικοινωνία που σχετίζεται με την παρούσα Σύμβαση.

Σε πίστωση του οποίου, οι υπογεγραμμένοι, νόμιμα εξουσιοδοτημένοι προς τούτο, υπέγραψαν την παρούσα Σύμβαση.

Συντάχθηκε στο Στρασβούργο, στις 25 Ιανουαρίου 1996, στα γαλλικά και στα αγγλικά, των δύο κειμένων εχόντων ίση ισχύ, σε ένα μοναδικό αντίτυπο που θα κατατεθεί στα αρχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα κοινοποιήσει επικυρωμένο αντίγραφο της στο καθένα από τα Κράτη - μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, στα Κράτη μη μέλη που έχουν συμμετάσχει στην εκπόνηση της παρούσας Σύμβασης, στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και σε οποιοδήποτε Κράτος που καλείται να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο δεύτερο

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της Σύμβασης που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 21 αυτής.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 20 Μαΐου 1997

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΘΕΟΔ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΩΝΣΤ. ΓΕΙΤΟΝΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΕΥΑΓ. ΠΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 23 Μαΐου 1997

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΥΑΓ. ΠΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ



01002290311990008



4373

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 229

3 Νοεμβρίου 1999

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 273

Κανονισμός λειτουργίας του Συνηγόρου του Πολίτη.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Της παρ. 9 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997 «Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης» (ΦΕΚ 59/Α/97).

β) Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του Ν. 1558/85, όπως προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 και τροποποιήθηκε με την παρ. 2α του άρθρου 1 του Ν. 2469/1997.

γ) Του άρθρου 22 παρ 3 του Ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 247/Α).

δ) Την αριθ. 1107147/1239/006/4.10.1996 (ΦΕΚ 922/Β/96) απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών «Ανάθεση αρμοδιοτήτων Υπουργού Οικονομικών στους Υφυπουργούς Οικονομικών».

2. Τη σύμφωνη γνώμη του Συνηγόρου του Πολίτη της 18.5.1999.

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ύψους 25 εκατομμυρίων δρχ. περίπου για το τρέχον οικονομικό έτος, 50 εκατομμυρίων περίπου για τα οικονομικά έτη 2000-2001, 60 εκατομμυρίων για τα οικονομικά έτη 2002-2003 και 81 εκατομμυρίων για το οικονομικό έτος 2004. Η ανωτέρω δαπάνη θα ανημετωπισθεί για μεν το τρέχον οικονομικό έτος από τις εγγεγραμμένες πιστώσεις στον προϋπολογισμό του Ειδικού Φορέα 07-610 της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη» (ΚΑΕ ομάδας 0200 και 0871) για δε τα επόμενα οικονομικά έτη από τις πιστώσεις που θα εγγράφονται προς τούτο στον ανωτέρω προϋπολογισμό.

4. Την 386/1999 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημοσίας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του Υφυπουργού Οικονομικών, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη (ΣΤΠ), ανεξάρτητη διοικητική αρχή που συστάθηκε με το Ν. 2477/1997 (ΦΕΚ 59/Α/97), αποστολή έχει τη διαμεσολάβηση μεταξύ πολιτών

και δημοσίων υπηρεσιών, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Ν. 2477/1997, όπως εκάστοτε ισχύει, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

2. Όπου στο παρόν προεδρικό διάταγμα αναφέρεται ο όρος δημόσια υπηρεσία ή δημόσιες υπηρεσίες, νοούνται οι αναφερόμενες στην παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 2477/97.

3. Στις διεθνείς σχέσεις ο τίτλος «Συνήγορος του Πολίτη» αποδίδεται με τον όρο «THE GREEK OMBUDSMAN» ή «LE MEDIA TEUR DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE».

Άρθρο 2

1. Το έργο της Αρχής οργανώνεται στους εξής τέσσερις κύκλους δραστηριότητας:

α) Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, β) Κοινωνικής Προστασίας (κοινωνική πολιτική, υγεία, ασφάλιση, πρόνοια, προστασία του παιδιού, των ηλικιωμένων, των ατόμων με ειδικές ανάγκες), γ) Ποιότητας Ζωής (περιβάλλον, πολεοδομία, χωροταξία, δημόσια έργα, πολιτισμός), δ) Σχέσεων Κράτους-Πολίτη (πληροφόρηση και επικοινωνία, ποιότητα παρεχομένων υπηρεσιών, κακοδιοίκηση σε ΟΤΑ, ΔΕΚΟ, μεταφορές, επικοινωνίες, εργασία, βιομηχανία, ενέργεια, φορολογία, τελωνεία, δημοσιονομικά θέματα, εμπόριο και κερπικές προμήθειες, γεωργία και αγροτική πολιτική, παιδεία).

Την ευθύνη λειτουργίας κάθε κύκλου έχει ένας Βοηθός Συνήγορος.

Οι ειδικοί επιστήμονες και οι βοηθοί επιστήμονες καταλαμβάνονται στους κύκλους δραστηριότητας από το Συνήγορο του Πολίτη. Κάθε κύκλος δραστηριότητας αναλαμβάνει την έρευνα των υποθέσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητά του. Οι κύκλοι δραστηριότητας συνεργάζονται μεταξύ τους για τις υποθέσεις που αφορούν περισσότερους από ένα κύκλους.

2. Το έργο της Αρχής υποστηρίζεται από τους Ειδικούς Επιστήμονες των παρ. 1 και 2 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997 και τους Βοηθούς Επιστήμονες του άρθρου 8 του Ν. 2623/1998 (ΦΕΚ 139/Α/98).

3. Οι ειδικοί επιστήμονες και βοηθοί επιστήμονες όλων των κύκλων αναλαμβάνουν διαδοχικά την Πληροφόρηση και Εξυπηρέτηση των Πολιτών, σύμφωνα με ειδικό πρόγραμμα που καταρτίζεται σε εβδομαδιαία βάση από το Τμήμα Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων.

Άρθρο 3

1. Η διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη ζητείται με έγγραφη ενυπόγραφη αναφορά που υποβάλλεται στην Αρχή ή αποστέλλεται ταχυδρομικά ή με τηλεμοιτυπία ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Όταν ο ενδιαφερόμενος δεν γνωρίζει να γράφει, αντί για υπογραφή η αναφορά μπορεί να έχει ένα σημάδι που αυτός έβαλε και επικυρώθηκε από την Αρχή ή άλλη δημοσία αρχή, αν η αναφορά αποστέλλεται ταχυδρομικά, που επιβεβαιώνει πως το σημάδι έχει τεθεί αντί για την υπογραφή και ότι ο ενδιαφερόμενος δήλωσε ότι δεν μπορεί να υπογράψει.

Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει να μην ανακοινωθεί το όνομά του και τα άλλα προσωπικά στοιχεία του στη δημοσία υπηρεσία, στην οποία αναφέρεται η αναφορά του. Αν δεν είναι δυνατή η έρευνα της υπόθεσής του χωρίς την ανακοίνωση του ονόματός του, ειδοποιείται σχετικά. Η έρευνα δεν προχωρά χωρίς τη σχετική δήλωση του ότι αποδέχεται την ανακοίνωση του ονόματός του.

2. Η αναφορά υποβάλλεται μέσα σε έξι μήνες από το ο ενδιαφερόμενος έλαβε γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει στο Συνήγορο του Πολίτη. Μπορεί και μετά την πάροδο του εξαμήνου να υποβάλλεται αναφορά και να εξετάζεται από το Συνήγορο του Πολίτη σε ειδικές και εξαιρετικές περιπτώσεις, ιδίως όταν η δημοσία υπηρεσία δεν διεκπεραώνει την υπόθεση, δεν απαντά στα επανειλημμένα διαβήματα του ενδιαφερομένου ή επιλαμβάνεται της υπόθεσης αλλά καθυστερεί υπέρμετρα και πέρα των προθεσμιών που τυχόν προβλέπονται από το νόμο ή ο ενδιαφερόμενος βρίσκεται σε φυσική αδυναμία ή εμποδίζεται από σπουδαίους λόγους να υποβάλλει την αναφορά. Στις περιπτώσεις αυτές στο σχετικό πόρισμα αναφέρονται οι ανωτέρω λόγοι.

3. Στην αναφορά περιέχονται: α) τα στοιχεία ταυτότητας του ενδιαφερομένου, β) στοιχεία επικοινωνίας, γ) ακριβής περιγραφή της υπόθεσης και τυχόν απάντηση της υπηρεσίας, δ) η δημοσία υπηρεσία και ενδεχομένως το δημόσιο όργανο που χειρίστηκε την υπόθεση, ε) ο ακριβής χρόνος που έλαβε γνώση της επιβλαβούς ενέργειας, ή σε περίπτωση παράλειψης ο χρόνος που έχει περάσει από την υποβολή του σχετικού αιτήματος ή από την πάροδο της προθεσμίας, μέσα στην οποία η δημοσία υπηρεσία έπρεπε να δράσει, στ) εάν και πότε έχει ασκηθεί αίτηση θεραπείας, ιεραρχική προσφυγή ή γενικότερα αν έχει καταφύγει στην αρμοδία υπηρεσία για τη λύση της διαφοράς. ζ) εάν η συγκεκριμένη υπόθεση ή συναφής εκκρεμεί ενώπιον δικαστικής αρχής και ποιας, η) η πραγματική βλάβη του ενδιαφερομένου, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο ζητεί να ικανοποιηθεί. Με την αναφορά υποβάλλονται έγγραφα ή άλλα στοιχεία σχετικά με την υπόθεση που διευκολύνουν την έρευνα.

4. Η αναφορά γράφεται σε απλό χαρτί ή σε ειδικό έντυπο της Αρχής, το οποίο μπορεί και να αποστέλλεται στους ενδιαφερόμενους. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 4 η έλλειψη οποιουδήποτε από τα στοιχεία που αναφέρονται στην προηγούμενη παρ. 3 του παρόντος άρθρου δεν εμποδίζει την εξέταση της αναφοράς.

Οποιοδήποτε στοιχείο, αναγκαίο για την έρευνα μπορεί να ζητηθεί και μετά την υποβολή της αναφοράς.

Άρθρο 4

1. Οι αναφορές των πολιτών καταχωρούνται σε ειδικό μητρώο και προωθούνται στον αρμόδιο κύκλο δραστηριότητας. Αναφορές που δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη ή που είναι προφανώς αδύστατες, αβάσιμες ή ασήμαντες ή που επαναλαμβάνονται κατά τρόπο καταχρηστικό και χωρίς νεότερα στοιχεία τίθενται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου Βοηθού Συνηγόρου. Σχετικά ενημερώνεται εγγράφως ο ενδιαφερόμενος.

2. Από τους κύκλους δραστηριότητας αποστέλλεται έγγραφο στον ενδιαφερόμενο, στο οποίο αναφέρεται η λήψη της αναφοράς του, το όνομα και τα στοιχεία επικοινωνίας εκείνου που ανέλαβε την υπόθεσή του. Με το έγγραφο αυτό μπορεί να ζητούνται απαιτούμενα στοιχεία που δεν προσδιορίζονται στην αναφορά του πολίτη.

3. Τις έρευνες ενεργούν ο ειδικοί επιστήμονες σε συνεργασία με τους βοηθούς επιστήμονες και με την ευθύνη του αντίστοιχου Βοηθού Συνηγόρου που κατανέμει και τις αναφορές.

Με την ανάθεση της υπόθεσης, ο ειδικός επιστήμονας επικοινωνεί και εφόσον το κρίνει σκόπιμο και αναγκαίο, επισκέπτεται την υπηρεσία και μελετά επί τόπου την υπόθεση. Συνεργάζεται επίσης με τους ενδιαφερόμενους πολίτες ή τυχόν τρίτους που εμπλέκονται στην εξεταζόμενη υπόθεση. Μετά το πέρας της έρευνας συντάσσεται πόρισμα, στο οποίο περιλαμβάνεται η περιγραφή της υπόθεσης, τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί ή χρησιμοποιηθεί, οι ενέργειες που έγιναν για την εξέταση της υπόθεσης, οι διαπιστώσεις και προτάσεις του. Στο πόρισμα περιλαμβάνεται επίσης και η άποψη της αρμοδίας υπηρεσίας για την υπόθεση. Στις περιπτώσεις απλών υποθέσεων συντάσσεται σημείωμα στο οποίο αναφέρονται συνοπτικά οι ενέργειες που έγιναν και το τελικό αποτέλεσμα, θέση σημειώματος επέχει και έγγραφο προς τον πολίτη που υπέβαλε την αναφορά εφόσον περιέχει τα απαραίτητα στοιχεία.

4. Το πόρισμα γνωστοποιείται, κατά περίπτωση, στον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό, στο νομάρχη, δήμαρχο ή στο ανώτατο όργανο διοίκησης, προκειμένου για νομικά πρόσωπα, στις αρμόδιες υπηρεσίες και στον πολίτη που υπέβαλε τη σχετική αναφορά. Στο πόρισμα μπορεί να τάσσεται προθεσμία μέσα στην οποία οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να ενημερώσουν την Αρχή για τις ενέργειες τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεων ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους. Αν η μη αποδοχή δεν δικαιολογείται επαρκώς, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει την άρνηση εφαρμογής των προτάσεών του.

5. Αν από την έρευνα προκύψει ότι δεν είναι δυνατή η επίλυση του προβλήματος, ενημερώνεται ο ενδιαφερόμενος με ειδικό έγγραφο, στο οποίο εξηγούνται οι λόγοι που κάνουν αδύνατη την επίλυση και αναφέρονται οι ενέργειες που έγιναν.

6. Όταν μέσα από την έρευνα ευρύτερου αριθμού αναφορών εμφανίζονται κοινά χαρακτηριστικά αναποτελεσματικότητας, κακοδιοίκησης, χαμηλής ποιότητας παρεχόμενων προς τον πολίτη υπηρεσιών, ο Συνήγορος του Πολίτη εξετάζει συνολικά με τους αρμόδιους φορείς την επίλυση των διαφορών αυτών, προτείνοντας συγχρόνως αλλαγές οργανωτικές, λειτουργικές, στον τρόπο παροχής των υπηρεσιών και επικοινωνίας με τους πολίτες,

καθώς και την τυχόν αναγκαία αντίστοιχη νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση, που θα επιτρέψει, κατά το δυνατό, την εξάλειψη των φαινομένων αυτών και τη βελτίωση της σχέσης του κράτους με τους πολίτες.

Άρθρο 5

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως θεμάτων που εμπíπτουν στις αρμοδιότητες της Αρχής και έχουν προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην κοινή γνώμη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη με απόφασή του καθορίζει την υπόθεση που θα ερευνήσει, καθώς και τους λόγους που τον οδήγησαν στην απόφαση αυτή, στην οποία μπορεί να περιέχεται και χρονοδιάγραμμα της έρευνας. Η απόφαση του Συνηγόρου κοινοποιείται στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα. Ο Συνήγορος του Πολίτη, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, μπορεί να δημοσιοποιεί ευρύτερα τη σχετική απόφασή του.

Μετά το πέρας της έρευνας, το σχετικό πόρισμα και οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

Άρθρο 6

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να παραγγείλει πραγματογνωμοσύνη, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) κρίνεται απολύτως αναγκαία λόγω της φύσεως της υποθέσεως, β) δεν έχει ήδη διενεργηθεί από τη διοίκηση, εκτός εάν ο θιγόμενος πολίτης αμφισβητεί την ορθότητα των πορισμάτων της πραγματογνωμοσύνης την οποία διενήργησε η διοίκηση γ) δεν υπάρχει δυνατότητα να διενεργηθεί από μέλος του επιστημονικού προσωπικού του στα πλαίσια των καθηκόντων του.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να παραγγείλει στη δημόσια υπηρεσία, οι πράξεις της οποίας αποτελούν αντικείμενο της έρευνας, το διορισμό πραγματογνώμονα μεταξύ των υπαλλήλων της. Η εν λόγω υπηρεσία υποχρεούται να προβεί στο διορισμό, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 5, του Ν. 2477/97.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να παραγγείλει σε Α.Ε.Ι., Επιμελητήρια και λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου το διορισμό πραγματογνώμονα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να διορίσει ως πραγματογνώμονα, πρόσωπα περιλαμβανόμενα στους Πίνακες Πραγματογνώμωνων των δικαστηρίων της χώρας όπως αυτοί εκάστοτε ισχύουν.

Σε απολύτως εξαιρετικές περιπτώσεις επειγόντος χαρακτήρα, καθώς και σε περιπτώσεις όπου απαιτούνται ειδικές γνώσεις για τις οποίες δεν ανευρίσκονται διοριστέοι μεταξύ των προσώπων των υπαγομένων στις ανωτέρω κατηγορίες ή οι διορισθέντες δεν αποδέχθηκαν την εντολή, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να διορίσει πραγματογνώμονα κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 186 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Η αμοιβή του πραγματογνώμονα βαρύνει τις πιστώσεις του Συνηγόρου του Πολίτη. Για τη διαδικασία βεβαίωσης και εκκαθάρισεως της εν λόγω αμοιβής, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις της εκάστοτε ισχύουσας Κοινής Υπουργικής Απόφασης εκδιδόμενης κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 581, παρ. 2. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

2. Οι διατάξεις περί διορισμού και αμοιβής πραγματογνώμων εφαρμόζονται και σε περιπτώσεις αυτοψίας, εφόσον δεν υπάρχει δυνατότητα να διενεργηθεί από μέλος του επιστημονικού προσωπικού του Συνηγόρου του Πολίτη στα πλαίσια των καθηκόντων του.

3. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα. Η μη σύμπραξη δημόσιας υπηρεσίας στη διεξαγωγή της αποτελεί αντικείμενο ειδικής έκθεσης του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον αρμόδιο Υπουργό.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητά τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

Άρθρο 7

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει ετήσια έκθεση στην οποία εκθέτει το έργο της Αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ή κανονιστικές ρυθμίσεις. Η ετήσια έκθεση συντάσσεται με βάση τις εκθέσεις της παρ. 3 του παρόντος άρθρου.

2. Στην έκθεση περιγράφεται το έργο της αρχής, οι αναφορές που υποβλήθηκαν, οι έρευνες που έγιναν, οι προτάσεις και λύσεις των προβλημάτων που έγιναν αποδεκτές από τις δημόσιες υπηρεσίες, οι αυτεπάγγελτες έρευνες καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που είναι χρήσιμο για την ανάδειξη του έργου της Αρχής.

Σε ειδικό τμήμα της έκθεσης περιλαμβάνονται οι προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και οι αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις.

3. Κάθε κύκλος δραστηριότητας με ευθύνη του αρμόδιου βοηθού συντάσσει τετραμηνιαίες εκθέσεις δραστηριότητας και ετήσια έκθεση τον Ιανουάριο κάθε έτους για το προηγούμενο.

4. Η έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη υποβάλλεται το Μάρτιο κάθε έτους στον Πρωθυπουργό και στον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

5. Η ετήσια έκθεση δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου και δίδεται στις δημόσιες υπηρεσίες, στους πολίτες, στα Μ.Μ.Ε., και γενικότερα δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

6. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και να κοινοποιεί στον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους για θέματα εξαιρετικής σοβαρότητας, ιδίως δε για θέματα, για τα οποία αποφάσισε αυτεπάγγελτη έρευνα.

Άρθρο 8

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη προϊστάται της Αρχής, κατευθύνει και συντονίζει το έργο της για την καλύτερη εκπλήρωση της αποστολής της.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ιδίως:

α) Συντονίζει το έργο των Βοηθών-Συνηγόρων.

β) Εποπτεύει, κατευθύνει και αξιολογεί τους ειδικούς επιστήμονες, τους βοηθούς επιστήμονες, καθώς και το προσωπικό της Γραμματείας,

γ) Τοποθετεί τους ειδικούς επιστήμονες και βοηθούς επιστήμονες στους κύκλους δραστηριότητας, και το

λοιπό προσωπικό στα τμήματα και γραφεία της Γραμματείας, καθώς και μετακινεί αυτούς από κύκλο σε κύκλο και από τμήμα σε τμήμα,

δ) Συγκροτεί επιτροπές, ομάδες εργασίας και έργου με αντικείμενο την εκτέλεση μελετών και έργων, σχετικών με την αποστολή της Αρχής.

ε) Αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού της Αρχής και προσδιορίζει τις απαιτήσεις κατά του Δημοσίου.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι ο πειθαρχικός προϊστάμενος του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού και μπορεί να επιβάλλει ποινή επίπληξης ή προστίμου ίσου προς τις αποδοχές ενός μηνός. Ως πειθαρχικός προϊστάμενος έχει και τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τον Υπαλληλικό Κώδικα για το μόνιμο προσωπικό και το Π.Δ. 410/88 για το ιδιωτικού δικαίου προσωπικό.

3. Οι Βοηθοί Συνήγοροι επικουρούν το Συνήγορο στο έργο του, προϊστανται στον κύκλο δραστηριότητας που τους έχει ορίσει ως υπεύθυνους, κατευθύνουν και συντονίζουν το έργο του κύκλου καθώς και ειδικότερα έργα που τους αναθέτει ο Συνήγορος του Πολίτη. Εποπτεύουν, κατευθύνουν και αξιολογούν τους ειδικούς και Βοηθούς Επιστήμονες του κύκλου τους.

4. Οι ειδικοί επιστήμονες διεξάγουν τις έρευνες που τους ανατίθενται, καθώς και κάθε άλλη σχετική εργασία που τους αναθέτει ο Συνήγορος του Πολίτη και ο Βοηθός Συνήγορος του κύκλου δραστηριότητας στον οποίο είναι τοποθετημένοι ή που αναφέρεται στο παρόν Προεδρικό Διάταγμα.

5. Οι Βοηθοί επιστήμονες επικουρούν και συνεργάζονται με τους ειδικούς επιστήμονες για την καλύτερη εκτέλεση του έργου του κύκλου δραστηριότητας, στον οποίο είναι τοποθετημένοι και εκτελούν κάθε εργασία που ανατίθεται σ' αυτούς από το Συνήγορο του Πολίτη ή το βοηθό Συνήγορο του κύκλου τους, ή τους ειδικούς επιστήμονες, με τους οποίους συνεργάζονται ή αναφέρεται στο παρόν Προεδρικό Διάταγμα.

Άρθρο 9

Οι υπηρεσίες της Αρχής είναι:

α) Το Γραφείο του Συνήγορου του Πολίτη και τα Γραφεία των Βοηθών Συνηγόρων.

β) Η Γραμματεία της Αρχής.

Άρθρο 10

1. Το Γραφείο του Συνηγόρου του Πολίτη Επικουρεί τον Συνήγορο του Πολίτη στην άσκηση των καθηκόντων του, έχει την επιμέλεια της αλληλογραφίας και των σχετικών αρχείων και στοιχείων, οργανώνει την επικοινωνία του Συνηγόρου του Πολίτη με τους πολίτες, τις δικαστικές και δημόσιες αρχές και υπηρεσίες, το Προεδρείο και τη Γενική Γραμματεία της Βουλής και τους λοιπούς φορείς της δημόσιας ζωής.

2. Αντίστοιχες με τις ανωτέρω αρμοδιότητες ανήκουν στα Γραφεία των Βοηθών Συνηγόρων.

Άρθρο 11

1. Η Γραμματεία της Αρχής λειτουργεί σε επίπεδο διεύθυνσης και συγκροτείται από:

α) Τα Τμήματα:

1) Διοίκησης

2) Οικονομικής Διαχείρισης

3) Γραμματειακής Υποστήριξης

4) Μηχανογραφικών Εφαρμογών

5) Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων.

β) Τα Γραφεία:

1) Διοικητικής Μέριμνας

2) Πρόμηθειών.

Το Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας υπάγεται στο Τμήμα Διοίκησης και το Γραφείο Προμηθειών υπάγεται στο Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης.

2. Το Τμήμα Διοίκησης είναι αρμόδιο για τον χειρισμό όλων των θεμάτων υπηρεσιακής κατάστασης του πάσης φύσεως προσωπικού της Αρχής, καθώς και της διοικητικής μέριμνας.

Το γραφείο Διοικητικής Μέριμνας, που υπάγεται στο Τμήμα Διοίκησης, μεριμνά για την ασφάλεια, καθαριότητα και ευταξία των γραφείων της Αρχής.

3. Το Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης είναι αρμόδιο:

α) Για την κατάρτιση, τροποποίηση και εκτέλεση του τακτικού προϋπολογισμού, καθώς και του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.

β) Για την εντολή και εκκαθάριση αποδοχών και λοιπών απολαβών αποζημιώσεων γενικώς του Συνηγόρου, των Βοηθών Συνηγόρων και του προσωπικού της Αρχής.

γ) Για τη διαχείριση κάθε δαπάνης, καθώς και τη μερίμνα για την είσπραξη κάθε εσόδου.

Οι αρμοδιότητες του Γραφείου Προμηθειών που υπάγεται στο Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης είναι:

α) Η εκτίμηση και καταγραφή των πάσης φύσεως αναγκών της υπηρεσίας σε έπιπλα, μηχανικό εξοπλισμό, γραφική ύλη, είδη καθαριότητας και λοιπά υλικά,

β) Η εκτέλεση των πάσης φύσεως προμηθειών,

γ) Η διαχείριση του υλικού (παραλαβή, καταχώρηση, αποθήκευση, διανομή),

δ) Η ανάθεση εργασιών και παρακολούθηση εκτελεσώς τους,

ε) Η εκποίηση περιουσιακών στοιχείων.

4. Το Τμήμα Γραμματειακής υποστήριξης είναι αρμόδιο:

α) Για την τήρηση του πρωτοκόλλου αλληλογραφίας και του ειδικού μητρώου αναφορών (αρ. 4 παρ. 3 Ν. 2477/97),

β) Για τη διακίνηση της αλληλογραφίας και την αναπαραγωγή εγγράφων και εντύπων,

γ) Για τη βεβαίωση της ακρίβειας αντιγράφων ή φωτοαντιγράφων ή δικαιολογητικών, καθώς και τη βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής.

5. Το Τμήμα Μηχανογραφικών Εφαρμογών έχει αρμοδιότητα το σχεδιασμό, ανάπτυξη και συντήρηση των μηχανογραφικών εφαρμογών, την καλή λειτουργία του μηχανογραφικού συστήματος, τη συντήρηση του μηχανογραφικού εξοπλισμού και την εν γένει στήριξη ολόκληρου του ηλεκτρονικού συστήματος.

6. Το Τμήμα Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων έχει αρμοδιότητα:

α) Την οργάνωση της επικοινωνίας της Αρχής με τους πολίτες, τους φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, τα Μ.Μ.Ε.

β) Τη λειτουργία Βιβλιοθήκης,

γ) Την οργάνωση των διεθνών σχέσεων της Αρχής.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του το Τμήμα Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων φροντίζει για την έκδοση ενημερωτικών εντύπων, καταχωρήσεων στα ΜΜΕ, διοργανώνει συναντήσεις και συνέδρια και φροντίζει για τη συμ-

μετοχή των εκπροσώπων της Αρχής σε αντίστοιχα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Το Τμήμα καταρτίζει επίσης το ειδικό εβδομαδιαίο πρόγραμμα της παρ. 3 του άρθρου 2 του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος.

Άρθρο 12

1. Συνιστώνται στην Αρχή τριάντα (30) θέσεις τακτικού προσωπικού κατανομημένες κατά κατηγορία και κλάδο ως εξής:

- Έξι (6) θέσεις κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού
- Τρεις (3) θέσεις κλάδου ΠΕ Επικοινωνίας
- Τρεις (3) θέσεις κλάδου ΠΕ Πληροφορικής
- Τρεις (3) θέσεις κλάδου ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού
- Δύο (2) θέσεις κλάδου ΤΕ Πληροφορικής
- Εννέα (9) θέσεις κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Οικονομικού
- Δύο (2) θέσεις κλάδου ΥΕ Βοηθητικού Προσωπικού
- Δύο (2) θέσεις κλάδου ΔΕ Τεχνικών, ειδικότητας οδηγών.

2. Οι 30 θέσεις του τακτικού προσωπικού κατανέμονται στα τμήματα της Γραμματείας ως εξής:

α) Διοίκησης: τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Οικονομικού και δύο (2) θέσεις του κλάδου ΔΕ Τεχνικών, ειδικότητας οδηγών,

β) Οικονομικής Διαχείρισης: τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού, δύο (2) θέσεις του κλάδου ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού και δύο (2) θέσεις του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού,

γ) Γραμματειακή Υποστήριξη: μία (1) θέση του κλάδου ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού, τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού και δύο (2) θέσεις του κλάδου ΥΕ Βοηθητικού Προσωπικού,

δ) Μηχανογραφικών Εφαρμογών: τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΠΕ Πληροφορικής, δύο (2) θέσεις του κλάδου ΤΕ Πληροφορικής,

ε) Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων: τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΠΕ Επικοινωνίας και μία (1) θέση του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού.

3. Προσόντα διορισμού στις θέσεις της παρ. 1 με εξαίρεση του κλάδου ΠΕ Επικοινωνίας ορίζονται τα προβλεπόμενα από το Π.Δ. 194/1988, όπως εκάστοτε ισχύει και επί πλέον πολύ καλή γνώση χρήσης Η/Υ.

Προσόντα διορισμού για τις θέσεις της ειδικότητας ΠΕ Επικοινωνίας ορίζεται πτυχίο ΑΕΙ της ημεδαπής ή ισοτίμο της αλλοδαπής κατεύθυνσης επικοινωνίας, δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε. Απαιτείται επίσης άριστη γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας (αγγλικής-γαλλικής-γερμανικής) που προσδιορίζεται κάθε φορά στην προκήρυξη των θέσεων καθώς και πολύ καλή γνώση χρήσης Η/Υ.

4. Στον ανωτέρω αριθμό των θέσεων της Αρχής προσπίθονται οι τριάντα (30) θέσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού της παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997 και οι 30 θέσεις του βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 2623/1998, καθώς και οι επτά (7) θέσεις με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 2623/98.

Άρθρο 13

1. Της Γραμματείας προϊστάται Διευθυντής. Ως Διευθυντής επιλέγεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 2477/97 από το Συνήγορο του Πολίτη μόνιμος υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις να κριθεί για προαγωγή στο βαθμό του

Διευθυντή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 82 του Ν. 2683/1999 (ΦΕΚ 19/Α/99).

2. Η επιλογή του Διευθυντή γίνεται μετά από δημόσια ανακοίνωση σε δύο ημερήσιες εφημερίδες. Με τη δημόσια ανακοίνωση ο Συνήγορος του Πολίτη καλεί τους ενδιαφερόμενους να υποβάλλουν αίτηση για την επιλογή μέσα σε προθεσμία που ειδικώς ορίζεται στη δημόσια ανακοίνωση και που δεν μπορεί να είναι μικρότερη από (10) ημέρες.

Στη δημόσια ανακοίνωση προσδιορίζονται ο κλάδος ή οι κλάδοι και η τυχόν ειδικότητα στην οποία πρέπει να ανήκουν οι ενδιαφερόμενοι, τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που πρέπει να έχει ο υποψήφιος, καθώς και τα συνυποβαλλόμενα με την αίτηση στοιχεία.

3. Ο Διευθυντής επιλέγεται για τρία (3) χρόνια και για το χρόνο αυτόν αποσπάται στην Αρχή με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου και κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων διατάξεων, όπως ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997.

Άρθρο 14

Προϊστάμενοι Τμημάτων και Γραφείων.

1. Στα Τμήματα Διοίκησης και Οικονομικής Διαχείρισης προϊστάται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού.

Στο Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης προϊστάται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού.

Στο Τμήμα Μηχανογραφικών Εφαρμογών προϊστάται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Πληροφορικής.

Στο Τμήμα Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων προϊστάται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Επικοινωνίας και, αν δεν υπάρχει, του κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού που γνωρίζει άριστα μια ξένη γλώσσα (αγγλικά-γαλλικά-γερμανικά).

Στο γραφείο Προμηθειών προϊστάται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού.

Στο Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας προϊστάται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΔΕ Διοικητικού - Λογιστικού.

2. Ως προϊστάμενοι των τμημάτων και γραφείων της Γραμματείας μπορούν να επιλεγούν και υπάλληλοι με απόσπαση στην Αρχή κατά τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997.

Άρθρο 15

Τελικές και Μεταβατικές διατάξεις.

1. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος Π. Δ/τος η πλήρωση των θέσεων της Γραμματείας, επιφύλασσομένων των διατάξεων της παρ. 2, μπορεί να γίνει μετά από δημόσια ανακοίνωση με μετάταξη ή με απόσπαση υπαλλήλων υπηρεσιών και φορέων που ορίζονται στην παρ. 5 του άρθρου 8 του Ν. 2623/1998, κατά παρέκκλιση όλων των γενικών και ειδικών διατάξεων.

Οι αποσπώμενοι ή μετατασσόμενοι πρέπει να έχουν τα προσόντα του κλάδου της θέσης που αποσπώνται ή μετατάσσονται. Η δημόσια ανακοίνωση δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα και σ' αυτήν αναφέρονται: α) οι θέσεις που πρόκειται να καλυφθούν με απόσπαση ή μετάταξη, β) τα απαιτούμενα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, γ) η προθεσμία μέσα στην οποία οι υποψήφιοι πρέπει να υποβάλλουν την αίτηση, δ) τα δικαιολογητικά ή άλλα έγγραφα και στοιχεία που συνυποβάλλονται με την αίτηση.

2. Κατ' εξαίρεση και κατά την πρώτη πλήρωση των θέσεων του κλάδου ΠΕ Επικοινωνίας αυτό μπορεί να γίνει με απόσπαση υπαλλήλων του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, ή άλλων κλάδων ΠΕ με αντίστοιχα τυπικά προσόντα που έχουν αρίστη γνώση της Αγγλικής ή Γαλλικής ή Γερμανικής γλώσσας. Με τη δημόσια ανακοίνωση προσδιορίζεται η γλώσσα.

3. Η πολύ καλή γνώση χρήσης Η/Υ αποδεικνύεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 2 του Π.Δ. 291/98 (ΦΕΚ 210/Α'/98) αναλόγως εφαρμοζομένων.

4. Οι 7 θέσεις της παρ. 4 του άρθρου 12 του παρόντος Π.Δ. επιτρέπεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 2623/98 να καλύπτονται και με απόσπαση υπαλλήλων υπηρεσιών και φορέων που ορίζονται στην παρ. 1 του

άρθρου 14 του Ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 2527/97.

Στην Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος Διατάγματος.

Αθήνα, 22 Οκτωβρίου 1999

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΙΚ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 84

17 Απριλίου 2001

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ Ζ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του από 6 Απριλίου 2001 Ψηφίσματος της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων «ψήφιση, δημοσίευση και θέση σε ισχύ των αναθεωρημένων διατάξεων του Συντάγματος».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

- α) Το άρθρο 110 παρ. 5 του Συντάγματος
- β) Το άρθρο 91 του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Β' - ΦΕΚ 51 Α'/10.4.1997)
- γ) Το από 6 Απριλίου 2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων «ψήφιση, δημοσίευση και θέση σε ισχύ των αναθεωρημένων διατάξεων του Συντάγματος»

Παραγγέλλουμε

Να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το κείμενο των αναθεωρημένων διατάξεων που τίθενται σε ισχύ με το Ψήφισμα αυτό, το οποίο έχει ως εξής:

«ΨΗΦΙΣΜΑ

Ψήφιση, δημοσίευση και θέση σε ισχύ των αναθεωρημένων διατάξεων του Συντάγματος

Η Ζ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. το άρθρο 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής,
2. την από 4 Ιουνίου 1997 πρόταση 96 Βουλευτών του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος προς τη Βουλή των Ελλήνων για την αναθεώρηση ορισμένων διατάξεων του Συντάγματος,
3. την από 5 Ιουνίου 1997 πρόταση του Προέδρου και 98 Βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας για την αναθεώρηση ορισμένων διατάξεων του Συντάγματος,
4. τις από 10 Νοεμβρίου 1997, 13 Νοεμβρίου 1997, 11 Δεκεμβρίου 1997 και 12 Φεβρουαρίου 1998 συμπληρωματικές και κατά το Σύνταγμα υποβληθείσες προτάσεις Βουλευτών για την αναθεώρηση ορισμένων διατάξεων του Συντάγματος,
5. την υπ' αριθμ. 3241/2414/11 Ιουνίου 1997 απόφαση του Προέδρου της Βουλής περί συστάσεως Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος,
6. την από 30 Μαρτίου 1998 έκθεση της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος προς τη Βουλή των Ελλήνων,
7. την από 20 Μαΐου και 24 Ιουνίου 1998 απόφαση της Βουλής των Ελλήνων για την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος,
8. την υπ' αριθμ. 2676/1987/30.5.2000 απόφαση του Προέδρου της Βουλής περί συστάσεως Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος,
9. την από 23 Οκτωβρίου 2000 έκθεση της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος προς τη Βουλή των Ελλήνων,
10. το Β' Ψήφισμα της 6ης Μαρτίου 1986 της ΣΤ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων «μεταφορά του κειμένου του Συντάγματος στη δημοτική γλώσσα», το οποίο δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. 24 Α'/14.3.1986,

ψ η φ ί ζ ε ι:

Α. Οι διατάξεις που αναθεωρούνται έχουν ως εξής:

Άρθρο 4

Υπό το άρθρο 4 προστίθεται ερμηνευτική δήλωση ως εξής:

«Ερμηνευτική δήλωση:

Η διάταξη της παραγράφου 6 δεν αποκλείει να προβλέπεται με νόμο η υποχρεωτική προσφορά άλλων υπηρεσιών, εντός ή εκτός των ενόπλων δυνάμεων (εναλλακτική θητεία), από όσους έχουν τεκμηριωμένη αντίρρηση συνείδησης για την εκτέλεση ένοπλης ή γενικά στρατιωτικής υπηρεσίας.»

Άρθρο 5

Η παράγραφος 4 του άρθρου 5 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Απαγορεύονται ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν σε οποιονδήποτε Έλληνα την ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη χώρα, καθώς και την ελεύθερη έξοδο και είσοδο σ' αυτήν. Τέτοιου περιεχομένου περιοριστικά μέτρα είναι δυνατόν να επιβληθούν μόνο ως παρεπόμενη ποινή με απόφαση ποινικού δικαστηρίου, σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανάγκης και μόνο για την πρόληψη αξιόποινων πράξεων, όπως νόμος ορίζει.»

[Η ερμηνευτική δήλωση υπό το άρθρο 5 παραμένει σε ισχύ]

Άρθρο 5Α

Προστίθεται άρθρο 5 Α ως εξής:

«Άρθρο 5Α

1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων.

2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19.»

Άρθρο 5 Γ

Προστίθεται άρθρο 5 Γ, το οποίο συστηματικά θα τεθεί ως παράγραφος 5 στο άρθρο 5:

«Άρθρο 5Γ

Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων.»

Άρθρο 6

Στην παράγραφο 4 του άρθρου 6 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Απαγορεύεται η υπέρβαση των ανώτατων ορίων της προφυλάκισης με τη διαδοχική επιβολή του μέτρου αυτού για επί μέρους πράξεις της ίδιας υπόθεσης.»

Άρθρο 7

Η παράγραφος 3 του άρθρου 7 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η γενική δήμευση απαγορεύεται. Θανατική ποινή δεν επιβάλλεται, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο νόμο για κακουργήματα τα οποία τελούνται σε καιρό πολέμου και σχετίζονται με αυτόν.»

Άρθρο 9 Α

Προστίθεται άρθρο 9 Α ως εξής:

«Άρθρο 9Α

Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.»

Άρθρο 10

Η παράγραφος 3 του άρθρου 10 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παράδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης, πέραν των άλλων τυχόν κυρώσεων και έννομων συνεπειών, καταβάλλεται και ειδική χρηματική ικανοποίηση στον αιτούντα, όπως νόμος ορίζει.»

Άρθρο 12

Η παράγραφος 4 του άρθρου 12 καταργείται και οι παράγραφοι 5 και 6 αναριθμούνται σε 4 και 5 αντιστοίχως.

Άρθρο 14

Οι παράγραφοι 5, 7 και 9 του άρθρου 14 αντικαθίστανται ως εξής:

«5. Καθένας ο οποίος θίγεται από ανακριβές δημοσίευμα ή εκπομπή έχει δικαίωμα απάντησης, το δε μέσο ενημέρωσης έχει αντιστοίχως υποχρέωση πλήρους και άμεσης επανόρθωσης. Καθένας ο οποίος θίγεται από υβριστικό ή δυσφημιστικό δημοσίευμα ή εκπομπή έχει, επίσης, δικαίωμα απάντησης, το δε μέσο ενημέρωσης έχει αντιστοίχως υποχρέωση άμεσης δημοσίευσης ή μετάδοσης της απάντησης. Νόμος ορίζει τον τρόπο με τον οποίο ασκείται το δικαίωμα απάντησης και διασφαλίζεται η πλήρης και άμεση επανόρθωση ή η δημοσίευση και μετάδοση της απάντησης.»

«7. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την αστική και ποινική ευθύνη του τύπου και των άλλων μέσων ενημέρωσης και με την ταχεία εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων.»

«9. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς, η οικονομική κατάσταση και τα μέσα χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης πρέπει να γίνονται γνωστά, όπως νόμος ορίζει. Νόμος προβλέπει τα μέτρα και τους περιορισμούς που είναι αναγκαίοι για την πλήρη διασφάλιση της διαφάνειας και της πολυφωνίας στην ενημέρωση. Απαγορεύεται η συγκέντρωση του ελέγχου περισσότερων μέσων ενημέρωσης της αυτής ή άλλης μορφής. Απαγορεύεται ειδικότερα η συγκέντρωση περισσότερων του ενός ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης της αυτής μορφής, όπως νόμος ορίζει.»

ζει. Η ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης μέσωσν ενημέρωσης είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης που αναλαμβάνει έναντι του Δημοσίου ή νομικού προσώπου του ευρύτερου δημόσιου τομέα την εκτέλεση έργων ή προμηθειών ή την παροχή υπηρεσιών. Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου καταλαμβάνει και κάθε είδους παρένθετα πρόσωπα, όπως συζύγους, συγγενείς, οικονομικά εξαρτημένα άτομα ή εταιρείες. Νόμος ορίζει τις ειδικότερες ρυθμίσεις, τις κυρώσεις που μπορεί να φθάνουν μέχρι την ανάκληση της άδειας ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού και μέχρι την απαγόρευση σύναψης ή την ακύρωση της σχετικής σύμβασης, καθώς και τους τρόπους ελέγχου και τις εγγυήσεις αποτροπής των καταστρατηγήσεων των προηγούμενων εδαφίων.»

Άρθρο 15

Η παράγραφος 2 του άρθρου 15 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι ανεξάρτητη αρχή, όπως νόμος ορίζει. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους, που λαμβάνει και τη μορφή του καθεστώτος της προηγούμενης άδειας, έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιότητας στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας.

Νόμος ορίζει τα σχετικά με την υποχρεωτική και δωρεάν μετάδοση των εργασιών της Βουλής και των επιτροπών της, καθώς και προεκλογικών μηνυμάτων των κομμάτων από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα.»

Άρθρο 17

α. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 17 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Αν η συζήτηση για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης διεξαχθεί μετά την παρέλευση έτους από τη συζήτηση για τον προσωρινό προσδιορισμό, τότε για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης λαμβάνεται υπόψη η αξία κατά το χρόνο της συζήτησης για τον οριστικό προσδιορισμό. Στην απόφαση κήρυξης πρέπει να δικαιολογείται ειδικά η δυνατότητα κάλυψης της δαπάνης αποζημίωσης. Η αποζημίωση, εφόσον συναινεί ο δικαιούχος, μπορεί να καταβάλλεται και σε είδος ιδίως με τη μορφή της παραχώρησης της κυριότητας άλλου ακινήτου ή της παραχώρησης δικαιωμάτων επί άλλου ακινήτου.»

β. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 17 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η αποζημίωση ορίζεται από τα αρμόδια δικαστήρια. Μπορεί να οριστεί και προσωρινά δικαστικώς, ύστερα από ακρόαση ή πρόσκληση του δικαιούχου, που μπορεί να υποχρεωθεί κατά την κρίση του δικαστηρίου να παράσχει για την είσπραξή της ανάλογη εγγύηση, σύμφωνα με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος. Νόμος μπορεί να προβλέπει την εγκαθίδρυση ενιαίας δικαιοδοσίας, κατά παρέκκλιση

από το άρθρο 94, για όλες τις διαφορές και υποθέσεις που σχετίζονται με απαλλοτρίωση, καθώς και την κατά προτεραιότητα διεξαγωγή των σχετικών δικών. Με τον ίδιο νόμο μπορεί να ρυθμίζεται ο τρόπος με τον οποίο συνεχίζονται εκκρεμείς δίκες.»

γ. Μετά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 17 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Προκειμένου να εκτελεστούν έργα γενικότερης σημασίας για την οικονομία της Χώρας είναι δυνατόν, με ειδική απόφαση του δικαστηρίου που είναι αρμόδιο για τον οριστικό ή προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης, να επιτρέπεται η πραγματοποίηση εργασιών και πριν από τον προσδιορισμό και την καταβολή της αποζημίωσης, υπό τον όρο της καταβολής εύλογου τμήματος της αποζημίωσης και της παροχής πλήρους εγγύησης υπέρ του δικαιούχου της αποζημίωσης, όπως νόμος ορίζει. Η δεύτερη πρόταση του πρώτου εδαφίου εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις αυτές.»

δ. Προστίθεται ως μεταβατική διάταξη εδάφιο, το οποίο συστηματικά θα τεθεί ως παράγραφος 7 στο άρθρο 117, ως εξής:

«Η ισχύς της αναθεωρημένης διάταξης του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 17 αρχίζει με τη θέση σε ισχύ του σχετικού εκτελεστικού νόμου και πάσχει από 1.1.2002.»

Άρθρο 19

Το ισχύον άρθρο μετατρέπεται σε παράγραφο 1 και προστίθενται παράγραφοι 2 και 3 ως εξής:

«2. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες ανεξάρτητης αρχής που διασφαλίζει το απόρρητο της παραγράφου 1.»

«3. Απαγορεύεται η χρήση αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί κατά παράβαση του άρθρου αυτού και των άρθρων 9 και 9 Α.»

Άρθρο 21

Στο άρθρο 21 προστίθεται παράγραφος 5, το δεύτερο εδάφιο της οποίας θα τεθεί συστηματικά ως παράγραφος 6, ως εξής:

«5. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του Κράτους.

Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.»

Άρθρο 22

Μετά την παράγραφο 2 του άρθρου 22 προστίθεται παράγραφος 3 και οι παράγραφοι 3 και 4 αναριθμούνται σε 4 και 5 αντιστοίχως:

«3. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας από τους δημόσιους υπαλλήλους και τους υπαλλήλους οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.»

Άρθρο 24

α. Η παράγραφος 1 του άρθρου 24 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υπο-

χρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Η σύνταξη δασολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους. Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον.»

β. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 24 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Οι σχετικές τεχνικές επιλογές και σταθμίσεις γίνονται κατά τους κανόνες της επιστήμης. Η σύνταξη εθνικού κτηματολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους.»

γ. Υπό το άρθρο 24 προστίθεται ερμηνευτική δήλωση ως εξής:

«Ερμηνευτική δήλωση:

Ως δάσος ή δασικό οικοσύστημα νοείται το οργανικό σύνολο άγριων φυτών με ξυλώδη κορμό πάνω στην αναγκαία επιφάνεια του εδάφους, τα οποία, μαζί με την εκεί συνυπάρχουσα χλωρίδα και πανίδα, αποτελούν μέσω της αμοιβαίας αλληλεξάρτησης και αλληλοεπίδρασής τους, ιδιαίτερη βιοκοινότητα (δασοβιοκοινότητα) και ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον (δασογενές). Δασική έκταση υπάρχει όταν στο παραπάνω σύνολο η άγρια ξυλώδης βλάστηση, υψηλή ή θαμνώδης, είναι αραιά.»

Άρθρο 25

Η παράγραφος 1 του άρθρου 25 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.»

Άρθρο 28 παρ. 2 και 3

Προστίθεται ερμηνευτική δήλωση υπό τις παραγράφους 2 και 3 ως εξής:

«Ερμηνευτική δήλωση:

Το άρθρο 28 αποτελεί θεμέλιο για τη συμμετοχή της Χώρας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.»

Άρθρο 29

Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 29 αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Τα κόμματα έχουν δικαίωμα στην οικονομική τους ενίσχυση από το Κράτος για τις εκλογικές και λειτουργικές τους δαπάνες, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις διαφάνειας ως προς τις εκλογικές δαπάνες και γενικά την οικονομική διαχείριση των κομμάτων, των βουλευτών, των υποψηφίων βουλευτών και των υποψηφίων στην τοπική αυτοδιοίκηση όλων των βαθμών. Με νόμο επιβάλλεται ανώτατο όριο εκλογικών δαπανών, μπορεί να απαγορευτούν ορισμένες μορφές προεκλογικής προβολής και καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες η παράβαση των σχετικών διατάξεων συνιστά λόγο έκπτωσης

από το βουλευτικό αξίωμα με πρωτοβουλία του ειδικού οργάνου του επόμενου εδαφίου. Ο έλεγχος των εκλογικών δαπανών των κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών διενεργείται από ειδικό όργανο που συγκροτείται και με τη συμμετοχή ανώτατων δικαστικών λειτουργιών, όπως νόμος ορίζει. Με νόμο μπορούν να επεκταθούν οι ρυθμίσεις αυτές και στους υποψηφίους για άλλες αιρετές θέσεις.

3. Απαγορεύονται απολύτως οι οποιασδήποτε μορφής εκδηλώσεις υπέρ ή κατά πολιτικούς κόμματος στους δικαστικούς λειτουργούς και σε όσους υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας. Απαγορεύονται απολύτως οι οποιασδήποτε μορφής εκδηλώσεις υπέρ ή κατά πολιτικού κόμματος, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, στους υπαλλήλους του Δημοσίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, άλλων νομικών προσώπων Δημοσίου δικαίου ή δημόσιων επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή επιχειρήσεων η διοίκηση των οποίων ορίζεται άμεσα ή έμμεσα από το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχο.»

Άρθρο 31

Το άρθρο 31 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 31

Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να εκλεγεί όποιος είναι Έλληνας πολίτης πριν από πέντε τουλάχιστον έτη, έχει από πατέρα ή μητέρα ελληνική καταγωγή, έχει συμπληρώσει το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας του και έχει τη νόμιμη ικανότητα του εκλέγειν.»

Άρθρο 38

Η παράγραφος 2 του άρθρου 38 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν ο Πρωθυπουργός παραιτηθεί, εκλείψει ή αδυνατεί για λόγους υγείας να ασκήσει τα καθήκοντά του, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει Πρωθυπουργό αυτόν που προτείνει η κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος στο οποίο ανήκει ο απερχόμενος Πρωθυπουργός, εφόσον αυτό διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών. Η πρόταση γίνεται το αργότερο σε τρεις ημέρες από την παραίτηση ή την έκλειψη του Πρωθυπουργού ή από τη διαπίστωση της αδυναμίας του να ασκήσει τα καθήκοντά του. Αν κανένα κόμμα δεν διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών, εφαρμόζεται αναλογικά η παράγραφος 4 και στη συνέχεια το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 και η παράγραφος 3 του προηγούμενου άρθρου.

Η αδυναμία του Πρωθυπουργού να ασκήσει τα καθήκοντά του για λόγους υγείας διαπιστώνεται από τη Βουλή με ειδική απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, ύστερα από πρόταση της κοινοβουλευτικής ομάδας του κόμματος στο οποίο ανήκει ο Πρωθυπουργός, εφόσον αυτό διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών. Σε κάθε άλλη περίπτωση η πρόταση υποβάλλεται από τα δύο πέμπτα τουλάχιστον του όλου αριθμού των βουλευτών.

Εωσότου διοριστεί ο νέος Πρωθυπουργός τα καθήκοντα του Πρωθυπουργού ασκεί ο πρώτος κατά σειρά Αντιπρόεδρος και εφόσον δεν έχουν διοριστεί Αντιπρόεδροι ο πρώτος κατά σειρά Υπουργός.»

Άρθρο 51

Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 51 αντικαθίστανται ως εξής:

«4. Οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται ταυτόχρονα σε ολόκληρη την Επικράτεια. Νόμος που ψηφίζεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών μπορεί να ορίζει τα σχετικά με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς που βρίσκονται έξω από την Επικράτεια. Ως προς τους εκλογείς αυτούς η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών δεν κωλύει την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος με επιστολική ψήφο ή άλλο πρόσφορο μέσο, εφόσον η καταμέτρηση και η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων διενεργείται όποτε αυτό γίνεται και σε ολόκληρη την Επικράτεια.»

«5. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική.»

Άρθρο 54

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 54 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Το εκλογικό σύστημα και οι εκλογικές περιφέρειες ορίζονται με νόμο που ισχύει από τις μεθεπόμενες εκλογές, εκτός και αν προβλέπεται η ισχύς του άμεσα από τις επόμενες εκλογές με ρητή διάταξη που ψηφίζεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών.»

«2. Ο αριθμός των βουλευτών κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται με προεδρικό διάταγμα, με βάση το νόμιμο πληθυσμό της περιφέρειας που προκύπτει, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, από τους εγγεγραμμένους στα οικεία δημοτολόγια, όπως νόμος ορίζει. Τα αποτελέσματα της απογραφής θεωρείται ότι έχουν δημοσιευθεί με βάση τα στοιχεία της αρμόδιας υπηρεσίας μετά την πάροδο ενός έτους από την τελευταία ημέρα διεξαγωγής της.»

Άρθρο 56

Οι παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 56 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Έμμισθοι δημόσιοι λειτουργοί και υπάλληλοι, άλλοι υπάλληλοι του δημοσίου, υπηρετούντες στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας, υπάλληλοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, διοικητές, υποδιοικητές ή πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή διευθυντές ή εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή δημόσιων επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος ή επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν βουλευτές, αν δεν παραιτηθούν πριν από την ανακήρυξή τους ως υποψηφίων. Η παραίτηση συντελείται με μόνη τη γραπτή υποβολή της. Αποκλείεται η επάνοδος στην ενεργό υπηρεσία των στρατιωτικών που παραιτούνται. Τα ανώτερα αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν βουλευτές κατά τη διάρκεια της θητείας για την οποία εξελέγησαν, ακόμη και αν παραιτηθούν.»

«3. Δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι, ούτε να εκλεγούν βουλευτές σε όποια εκλογική περιφέρεια υπη-

ρέτησαν ή σε όποια εκλογική περιφέρεια εκτεινόταν η τοπική αρμοδιότητά τους μέσα στους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες της τετραετούς βουλευτικής περιόδου:

α) Οι διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες και εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, πλην των σωματειακών, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και των δημόσιων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.

β) Τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών που συγκροτούνται και λειτουργούν κατά το άρθρο 101Α', καθώς και των αρχών που χαρακτηρίζονται με νόμο ως ανεξάρτητες ή ρυθμιστικές.

γ) Οι ανώτεροι και ανώτατοι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.

δ) Οι έμμισθοι υπάλληλοι του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεών τους, καθώς και των νομικών προσώπων και επιχειρήσεων της περίπτωσης α' που κατείχαν θέση προϊστάμενου οργανικής μονάδας επιπέδου διεύθυνσης ή άλλη αντίστοιχη, όπως ειδικότερα νόμος ορίζει. Υπάλληλοι που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο και είχαν ευρύτερη τοπική αρμοδιότητα υπάγονται στους περιορισμούς της παραγράφου αυτής ως προς εκλογικές περιφέρειες άλλες από αυτήν της έδρας τους, μόνο εφόσον κατείχαν θέση προϊστάμενου οργανικής μονάδας επιπέδου γενικής διεύθυνσης ή άλλη αντίστοιχη, όπως ειδικότερα νόμος ορίζει.

ε) Οι γενικοί ή ειδικοί γραμματείς υπουργείων ή αυτοτελών γενικών γραμματειών ή περιφερειών και όσοι ο νόμος εξομοιώνει με αυτούς.

Δεν υπάγονται στους περιορισμούς της παραγράφου αυτής οι υποψήφιοι βουλευτές Επικρατείας.»

Άρθρο 57

α. Οι παράγραφοι 1, 2 και 3 του άρθρου 57 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με τα έργα ή την ιδιότητα του ιδιοκτήτη ή εταίρου ή μετόχου ή διοικητή ή διαχειριστή ή μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή γενικού διευθυντή ή των αναπληρωτών τους επιχείρησης, η οποία:

α) Αναλαμβάνει έργα ή μελέτες ή προμήθειες του Δημοσίου ή παροχή υπηρεσιών προς το Δημόσιο ή συνάπτει με το Δημόσιο συναφείς συμβάσεις αναπτυξιακού ή επενδυτικού χαρακτήρα.

β) Απολαμβάνει ειδικών προνομίων.

γ) Κατέχει ή διαχειρίζεται ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό ή εκδίδει εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας.

δ) Ασκει κατά παραχώρηση δημόσια υπηρεσία ή δημόσια επιχείρηση ή επιχείρηση κοινής ωφέλειας.

ε) Μισθώνει για εμπορικούς λόγους ακίνητα του Δημοσίου.

Για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής με το Δημόσιο εξομοιώνονται οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα κρατικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και οι άλλες επιχειρήσεις τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. Μέτοχος επιχείρησης που εμπίπτει στους περιορισμούς της παραγράφου αυτής είναι όποιος κατέχει ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου μεγαλύτερο του ένα τοις εκατό.

Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι επίσης ασυμβίβαστα με την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος. Νόμος ορίζει τις δραστηριότητες που είναι συμβατές με το βουλευτικό αξίωμα, καθώς και τα σχετικά με τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ζητήματα και τον τρόπο επανόδου των βουλευτών στο επάγγελμά τους μετά την απώλεια της βουλευτικής ιδιότητας. Οι δραστηριότητες του προηγούμενου εδαφίου σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να περιλαμβάνουν την ιδιότητα του υπαλλήλου ή του νομικού ή άλλου συμβούλου σε επιχειρήσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παραγράφου αυτής.

Η παράβαση των διατάξεων αυτής της παραγράφου συνεπάγεται έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα και ακυρότητα των σχετικών συμβάσεων ή πράξεων, όπως νόμος ορίζει.»

«2. Βουλευτές που υπάγονται στις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου οφείλουν, μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου η εκλογή τους γίνει οριστική, να επιλέξουν με δήλωσή τους μεταξύ του βουλευτικού αξιώματος και των παραπάνω έργων ή ιδιοτήτων. Αν παραλειφθεί αυτή η εμπρόθεσμη δήλωση, εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμα του βουλευτή.»

«3. Βουλευτές που αποδέχονται οποιαδήποτε από τις ιδιότητες ή τα έργα που αναφέρονται σε αυτό ή στο προηγούμενο άρθρο και που χαρακτηρίζονται ότι αποτελούν κώλυμα για την υποψηφιότητα βουλευτή ή ότι είναι ασυμβίβαστα με το βουλευτικό αξίωμα, εκπίπτουν από το αξίωμα αυτό, όπως νόμος ορίζει.»

β. Η παράγραφος 4 του άρθρου 57 καταργείται.

γ. Η παράγραφος 5 αναριθμείται σε 4 και αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Ειδικός νόμος ορίζει τον τρόπο με τον οποίο συνεχίζονται ή εκχωρούνται ή διαλύονται συμβάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και έχουν αναληφθεί από βουλευτή ή από επιχείρηση στην οποία αυτός μετείχε πριν από την απόκτηση της βουλευτικής ιδιότητας ή με ασυμβίβαστη προς το αξίωμά του ιδιότητα.»

δ. Προστίθεται παράγραφος που συστηματικά θα τεθεί ως παράγραφος 7 στο άρθρο 115 ως εξής:

«Το προβλεπόμενο στο προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 57 επαγγελματικό ασυμβίβαστο των βουλευτών τίθεται σε ισχύ με τη δημοσίευσή του προβλεπόμενου στην ίδια διάταξη νόμου και το αργότερο την 1.1.2003.»

Άρθρο 66

Η παράγραφος 3 του άρθρου 66 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η Βουλή και οι κοινοβουλευτικές επιτροπές μπορούν να ζητήσουν την παρουσία του Υπουργού ή του Υφυπουργού που είναι αρμόδιος για τα θέματα που συζητούν.

Οι κοινοβουλευτικές επιτροπές μπορούν να καλούν οποιοδήποτε πρόσωπο θεωρούν χρήσιμο για το έργο τους, ενημερώνοντας και τον αρμόδιο Υπουργό. Οι κοινοβουλευτικές επιτροπές συνεδριάζουν δημόσια, όπως ορίζεται στον Κανονισμό της Βουλής, μπορούν όμως να διασκεφθούν σε μυστική συνεδρίαση, ύστερα από αίτηση της Κυβέρνησης ή πέντε βουλευτών, αν το αποφασίσει η πλειοψηφία σε μυστική συνεδρίαση. Η κοινοβουλευτική επιτροπή αποφασίζει κατόπιν, αν πρέπει να επαναδιαεξαχθεί η συζήτηση για το ίδιο θέμα σε δημόσια συνεδρίαση.»

Άρθρο 68

Η παράγραφος 1 του άρθρου 68 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η Βουλή στις αρχές κάθε τακτικής συνόδου συνιστά από τα μέλη της διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές για να εξετάζουν και να επεξεργάζονται τα νομοσχέδια και τις προτάσεις νόμων που υποβάλλονται, όπως ορίζει ο Κανονισμός της Βουλής.»

Άρθρο 70

α. Οι παράγραφοι 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 70 αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Ο Κανονισμός της Βουλής προβλέπει ότι το νομοθετικό έργο που καθορίζεται από αυτόν μπορεί να ασκείται και από τις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές που συγκροτούνται και λειτουργούν κατά τη διάρκεια της συνόδου, όπως ορίζει ο Κανονισμός και με τους περιορισμούς του άρθρου 72.

3. Με τον Κανονισμό της Βουλής ορίζεται επίσης η κατανομή της αρμοδιότητας μεταξύ των διαρκών κοινοβουλευτικών επιτροπών κατά Υπουργεία.

4. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά, οι διατάξεις του Συντάγματος που αφορούν τη Βουλή ισχύουν για τη λειτουργία της σε Ολομέλεια και σε Τμήμα κατά το άρθρο 71, καθώς και για τη λειτουργία των κοινοβουλευτικών επιτροπών.

5. Για να λάβουν απόφαση το κατά το άρθρο 71 Τμήμα και οι διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές, όταν ασκούν νομοθετικό έργο κατά την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, απαιτείται πλειοψηφία που δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τα δύο πέμπτα του αριθμού των μελών τους.

6. Ο κοινοβουλευτικός έλεγχος ασκείται από τη Βουλή σε Ολομέλεια, όπως ορίζει ο Κανονισμός. Ο Κανονισμός μπορεί να προβλέπει την άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου και από το κατά το άρθρο 71 Τμήμα, καθώς και από τις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές που συγκροτούνται και λειτουργούν κατά τη διάρκεια της συνόδου.»

β. Στο άρθρο 70 προστίθενται παράγραφοι 7 και 8, ως εξής:

«7. Ο Κανονισμός ορίζει τον τρόπο με τον οποίο μέτχουν στις ψηφοφορίες βουλευτές που βρίσκονται σε αποστολή της Βουλής ή της Κυβέρνησης στο εξωτερικό.

8. Ο Κανονισμός της Βουλής προβλέπει τον τρόπο με τον οποίο η Βουλή ενημερώνεται από την Κυβέρνηση για τα ζητήματα που αποτελούν αντικείμενο κανονιστικής ρύθμισης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συζητεί γι' αυτά.»

Άρθρο 72

Το άρθρο 72 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στην Ολομέλεια της Βουλής συζητούνται και ψηφίζονται ο Κανονισμός της, νομοσχέδια και προτάσεις νόμων για τα θέματα των άρθρων 3, 13, 27, 28 παράγραφος 2 και 3, 29 παράγραφος 2, 33 παράγραφος 3, 48, 51, 54, 86, νομοσχέδια και προτάσεις εκτελεστικών του Συντάγματος νόμων για την άσκηση και προστασία των ατομικών δικαιωμάτων, νομοσχέδια και προτάσεις νόμων για την αυθεντική ερμηνεία νόμων, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που σύμφωνα με ειδική πρόβλεψη του Συντάγματος ανατίθεται στην Ολομέλεια της Βουλής ή για τη ρύθμιση του οποίου απαιτείται ειδική πλειοψηφία.

Στην Ολομέλεια της Βουλής ψηφίζεται επίσης ο προϋπολογισμός και ο απολογισμός του Κράτους και της Βουλής.

2. Η συζήτηση και ψήφιση όλων των άλλων νομοσχεδίων ή προτάσεων νόμων μπορεί να γίνεται, κατά τη διάρκεια της συνόδου, από την αρμόδια διαρκή κοινοβουλευτική επιτροπή, κατά τους ορισμούς του άρθρου 70. Γίνεται επίσης από το Τμήμα που συγκροτείται και λειτουργεί σύμφωνα με το άρθρο 71 κατά τη διάρκεια της διακοπής των εργασιών της Βουλής, όπως ορίζει ο Κανονισμός.

3. Η διαρκής κοινοβουλευτική επιτροπή που επιλαμβάνεται της ψήφισης νομοσχεδίου ή πρότασης νόμου μπορεί με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της να παραπέμπει στην Ολομέλεια οποιαδήποτε αμφισβήτηση για την αρμοδιότητά της. Η απόφαση της Ολομέλειας δεσμεύει τις επιτροπές.

Μεταξύ της κατάθεσης νομοσχεδίου ή πρότασης νόμου και της συζήτησής του στη διαρκή κοινοβουλευτική επιτροπή πρέπει να μεσολαβεί τουλάχιστον μία εβδομάδα.

4. Νομοσχέδιο ή πρόταση νόμου που συζητήθηκε και ψηφίστηκε στην αρμόδια διαρκή κοινοβουλευτική επιτροπή εισάγεται στην Ολομέλεια σε μία συνεδρίαση, όπως ορίζει ο Κανονισμός της Βουλής, και συζητείται και ψηφίζεται ενιαία επί της αρχής, επί των άρθρων και στο σύνολο. Νομοσχέδιο ή πρόταση νόμου που έγινε δεκτή στην επιτροπή με πλειοψηφία τουλάχιστον τεσσάρων πέμπτων συζητείται και ψηφίζεται στην Ολομέλεια, όπως ορίζει ο Κανονισμός.»

Άρθρο 74

Η παράγραφος 5 του άρθρου 74 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 ισχύουν και για τα νομοσχέδια ή τις προτάσεις νόμων που εισάγονται για συζήτηση και ψήφιση στην αρμόδια διαρκή κοινοβουλευτική επιτροπή, όπως ορίζει ο Κανονισμός της Βουλής.

Νομοσχέδιο ή πρόταση νόμου που περιέχει διατάξεις άσχετες με το κύριο αντικείμενό τους δεν εισάγεται για συζήτηση.

Προσθήκη ή τροπολογία άσχετη με το κύριο αντικείμενο του νομοσχεδίου ή της πρότασης νόμου δεν εισάγεται για συζήτηση.

Προσθήκες ή τροπολογίες Υπουργών συζητούνται μόνο αν έχουν υποβληθεί τρεις τουλάχιστον ημέρες πριν από την έναρξη της συζήτησης στην Ολομέλεια, στο κατά το άρθρο 71 Τμήμα ή στην αρμόδια διαρκή κοινοβουλευτική επιτροπή, όπως ορίζει ο Κανονισμός.

Τα οριζόμενα στα προηγούμενα δύο εδάφια ισχύουν και για τις προσθήκες ή τροπολογίες βουλευτών.

Σε περίπτωση αμφισβήτησης αποφαινεται η Βουλή.

Βουλευτές που δεν μετέχουν στην αρμόδια διαρκή κοινοβουλευτική επιτροπή ή στο κατά το άρθρο 71 Τμήμα έχουν το δικαίωμα να λάβουν το λόγο επί της αρχής και για να υποστηρίξουν προτάσεις νόμων και προσθήκες ή τροπολογίες που έχουν υποβάλει, όπως ορίζει ο Κανονισμός.»

Άρθρο 76

α. Οι παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 76 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Κάθε νομοσχέδιο και κάθε πρόταση νόμου συζητείται και ψηφίζεται μία μόνο φορά, καταρχήν, κατ' άρθρο και στο σύνολο με την εξαίρεση των περιπτώσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 72.

2. Ψηφισμένο νομοσχέδιο ή πρόταση νόμου που αναπέμπεται κατά το άρθρο 42 συζητείται και ψηφίζεται από την Ολομέλεια της Βουλής δύο φορές και σε δύο διαφορετικές συνεδριάσεις που απέχουν μεταξύ τους δύο τουλάχιστον ημέρες, στην πρώτη συζήτηση καταρχήν και κατ' άρθρο και στη δεύτερη κατ' άρθρο και στο σύνολο.

3. Αν κατά τη συζήτηση έγιναν δεκτές προσθήκες ή τροπολογίες, η ψήφιση στο σύνολο αναβάλλεται για ένα εικοσπετράωρο από τη διανομή του τροποποιημένου νομοσχεδίου ή πρότασης νόμου με την εξαίρεση των περιπτώσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 72.

4. Νομοσχέδιο ή πρόταση νόμου που χαρακτηρίζεται από την Κυβέρνηση κατεπείγον εισάγεται για ψήφιση, ύστερα από περιορισμένη συζήτηση σε μία συνεδρίαση, από την Ολομέλεια ή το κατά το άρθρο 71 Τμήμα, όπως ορίζει ο Κανονισμός της Βουλής.

5. Η Κυβέρνηση μπορεί να ζητήσει να συζητηθεί σε ορισμένο αριθμό συνεδριάσεων, νομοσχέδιο ή πρόταση νόμου που έχει επείγοντα χαρακτήρα, όπως ορίζει ο Κανονισμός της Βουλής.»

β. Η παράγραφος 8 καταργείται.

Άρθρο 79

Οι παράγραφοι 3 και 7 του άρθρου 79 αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Προσχέδιο του προϋπολογισμού κατατίθεται από τον Υπουργό Οικονομικών στην αρμόδια διαρκή κοινοβουλευτική επιτροπή την πρώτη Δευτέρα του Οκτωβρίου και συζητείται, όπως ορίζει ο Κανονισμός. Ο Υπουργός Οικονομικών, λαμβάνοντας υπόψη και τις παρατηρήσεις της επιτροπής, εισάγει τον προϋπολογισμό στη Βουλή σαράντα τουλάχιστον ημέρες πριν αρχίσει το οικονομικό έτος. Ο προϋπολογισμός συζητείται και ψηφίζεται από την Ολομέλεια σύμφωνα με όσα ορίζει ο Κανονισμός, ο οποίος και εξασφαλίζει το δικαίωμα να εκφράζουν τις απόψεις τους όλες οι πολιτικές μερίδες της Βουλής.»

«7. Το αργότερο μέσα σε ένα έτος από τη λήξη του οικονομικού έτους κατατίθεται στη Βουλή ο απολογισμός, καθώς και ο γενικός ισολογισμός του Κράτους, που συνοδεύονται υποχρεωτικά από την κατά το άρθρο 98 παράγραφος 1 περίπτωση ε' έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εξετάζονται από ειδική επιτροπή βουλευτών και κυρώνονται από την Ολομέλεια της Βουλής, σύμφωνα με όσα ορίζει ο Κανονισμός.»

Άρθρο 80

Υπό την παράγραφο 2 του άρθρου 80 τίθεται ερμηνευτική δήλωση ως εξής:

«Ερμηνευτική δήλωση:

Η παράγραφος 2 δεν κωλύει τη συμμετοχή της Ελλάδας στις διαδικασίες της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, στο ευρύτερο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 28.»

Άρθρο 82

(και 83 προσθήκη παραγράφου)

α. Στο άρθρο 82 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, αποστολή της οποίας είναι η διεξαγωγή

του κοινωνικού διαλόγου για τη γενική πολιτική της Χώρας και ιδίως για τις κατευθύνσεις της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, καθώς και η διατύπωση γνώμης επί των νομοσχεδίων και προτάσεων νόμων που παραπέμπονται σε αυτήν.»

β. Στο άρθρο 82 προστίθεται, επίσης, για συστηματικούς λόγους αντί του άρθρου 83, παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής με τη συμμετοχή εκπροσώπων των κομμάτων της Βουλής και προσώπων με ειδικές γνώσεις ή εμπειρία.»

Άρθρο 86

Το άρθρο 86 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως νόμος ορίζει. Απαγορεύεται η θέσπιση ιδιώνυμων υπουργικών αδικημάτων.

2. Δίωξη, ανάκριση, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση κατά των προσώπων και για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη απόφαση της Βουλής κατά την παράγραφο 3.

Αν στο πλαίσιο άλλης ανάκρισης, προανάκρισης, προκαταρκτικής εξέτασης ή διοικητικής εξέτασης προκύψουν στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με τα πρόσωπα και τα αδικήματα της προηγούμενης παραγράφου, αυτά διαβιβάζονται αμελλητί στη Βουλή από αυτόν που ενεργεί την ανάκριση, προανάκριση ή εξέταση.

3. Πρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές. Η Βουλή, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά, η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. Το πόρισμα της επιτροπής του προηγούμενου εδαφίου εισάγεται στην Ολομέλεια της Βουλής η οποία αποφασίζει για την άσκηση ή μη δίωξης. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών.

Η Βουλή μπορεί να ασκήσει την κατά την παράγραφο 1 αρμοδιότητά της μέχρι το πέρας της δεύτερης τακτικής συνόδου της βουλευτικής περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση του αδικήματος.

Με τη διαδικασία και την πλειοψηφία του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής η Βουλή μπορεί οποτεδήποτε να ανακαλεί την απόφασή της ή να αναστέλλει τη δίωξη, την προδικασία ή την κύρια διαδικασία.

4. Αρμόδιο για την εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων σε πρώτο και τελευταίο βαθμό είναι, ως ανώτατο δικαστήριο, Ειδικό Δικαστήριο που συγκροτείται για κάθε υπόθεση από έξι μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας και επτά μέλη του Αρείου Πάγου. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη του Ειδικού Δικαστηρίου κληρώνονται, μετά την άσκηση δίωξης, από τον Πρόεδρο της Βουλής σε δημόσια συνεδρίαση της Βουλής, μεταξύ των μελών των δύο ανώτατων αυτών δικαστηρίων, που έχουν διορισθεί ή προσχθεί στο βαθμό που κατέχουν πριν από την υποβολή πρότασης για άσκηση δίωξης. Του Ειδικού Δικαστηρίου προεδρεύει ο ανώτερος σε βαθμό από τα μέλη του Αρεί-

ου Πάγου που κληρώθηκαν και μεταξύ ομοίβαθμων ο αρχαιότερος.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Δικαστηρίου της παραγράφου αυτής λειτουργεί Δικαστικό Συμβούλιο που συγκροτείται για κάθε υπόθεση από δύο μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας και τρία μέλη του Αρείου Πάγου. Τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι και μέλη του Ειδικού Δικαστηρίου. Με απόφαση του Δικαστικού Συμβουλίου ορίζεται ένα από τα μέλη του που ανήκει στον Αρειο Πάγο ως ανακριτής. Η προδικασία λήγει με την έκδοση βουλεύματος.

Καθήκοντα εισαγγελέα στο Ειδικό Δικαστήριο και στο Δικαστικό Συμβούλιο της παραγράφου αυτής ασκεί μέλος της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου που κληρώνεται μαζί με τον αναπληρωτή του. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και για τα μέλη του Δικαστικού Συμβουλίου ενώ το δεύτερο εδάφιο και για τον εισαγγελέα.

Σε περίπτωση παραπομπής προσώπου που είναι ή διετέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός, ενώπιον του Ειδικού Δικαστηρίου συμπαραπέμπονται και οι τυχόν συμμέτοχοι, όπως νόμος ορίζει.

5. Αν για οποιονδήποτε άλλο λόγο, στον οποίο περιλαμβάνεται και η παραγραφή, δεν περατωθεί η διαδικασία που αφορά δίωξη κατά προσώπου που είναι ή διετέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός, η Βουλή μπορεί, ύστερα από αίτηση του ίδιου ή των κληρονόμων του, να συστήσει ειδική επιτροπή στην οποία μπορούν να μετέχουν και ανώτατοι δικαστικοί λειτουργοί για τον έλεγχο της κατηγορίας.»

Άρθρο 88

α. Οι παράγραφοι 2 και 6 του άρθρου 88 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι αποδοχές των δικαστικών λειτουργιών είναι ανάλογες με το λειτουργημά τους. Τα σχετικά με τη βαθμολογική και μισθολογική τους εξέλιξη και με την κατάστασή τους γενικά καθορίζονται με ειδικούς νόμους.

Κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 94, 95 και 98, διαφορές σχετικά με τις κάθε είδους αποδοχές και τις συντάξεις των δικαστικών λειτουργιών και εφόσον η επίλυση των σχετικών νομικών ζητημάτων μπορεί να επηρεάσει τη μισθολογική, συνταξιοδοτική ή φορολογική κατάσταση ευρύτερου κύκλου προσώπων, εκδικάζονται από το ειδικό δικαστήριο του άρθρου 99. Το δικαστήριο στις περιπτώσεις αυτές συγκροτείται με τη συμμετοχή ενός επιπλέον τακτικού καθηγητή και ενός επιπλέον δικηγόρου, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συνέχιση τυχόν εκκρεμών δικών.»

«6. Μετάταξη δικαστικών λειτουργιών απαγορεύεται. Κατ'εξαίρεση επιτρέπεται η μετάταξη μεταξύ παρέδρων σε πρωτοδικεία και παρέδρων σε εισαγγελίες, ύστερα από αίτηση των μετατασσομένων, όπως νόμος ορίζει. Οι δικαστές των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων προάγονται στο βαθμό του Συμβούλου της Επικρατείας και στο ένοπλο των θέσεων, όπως νόμος ορίζει.»

β. Η ερμηνευτική δήλωση υπό το άρθρο 88 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ερμηνευτική δήλωση:

Κατά την αληθινή έννοια του άρθρου 88, επιτρέπεται η ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας της πολιτικής δικαιοσύνης και η ρύθμιση της υπηρεσιακής κατάστασης των δικαστικών λειτουργιών του βαθμού αυτού, ε-

φόσον προβλέπεται διαδικασία κρίσης και αξιολόγησης, όπως νόμος ορίζει.»

Άρθρο 89

Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 89 αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται στους δικαστικούς λειτουργούς να εκλεγούντα μέλη της Ακαδημίας Αθηνών ή του διδακτικού προσωπικού ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, καθώς και να μετέχουν σε συμβούλια ή επιτροπές που ασκούν αρμοδιότητες πειθαρχικού, ελεγκτικού ή δικαιοδοτικού χαρακτήρα και σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, εφόσον η συμμετοχή τους αυτή προβλέπεται ειδικά από το νόμο. Νόμος προβλέπει την αντικατάσταση δικαστικών λειτουργών από άλλα πρόσωπα σε συμβούλια ή επιτροπές που συγκροτούνται ή σε έργα που ανατίθενται με δήλωση βούλησης ιδιώτη, εν ζωή ή απία θανάτου, εκτός από τις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου.»

«3. Η ανάθεση διοικητικών καθηκόντων σε δικαστικούς λειτουργούς απαγορεύεται. Καθήκοντα σχετικά με την εκπαίδευση των δικαστικών λειτουργών θεωρούνται δικαστικά. Επιτρέπεται η ανάθεση σε δικαστικούς λειτουργούς των καθηκόντων εκπροσώπησης της Χώρας σε διεθνείς οργανισμούς.

Η διενέργεια διαιτησιών από δικαστικούς λειτουργούς επιτρέπεται μόνο στο πλαίσιο των υπηρεσιακών τους καθηκόντων, όπως νόμος ορίζει.»

Στην παράγραφο 3 προστίθεται μεταβατική διάταξη, η οποία συστηματικά θα τεθεί ως παράγραφος 4 στο άρθρο 118, ως εξής:

«Η ισχύς των αναθεωρημένων διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 89 αρχίζει με τη θέση σε ισχύ του σχετικού εκτελεστικού νόμου και πάντως από 1.1.2002.»

Άρθρο 90

α. Οι παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 90 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Οι προαγωγές, τοποθετήσεις, μεταθέσεις, αποσπάσεις και μετατάξεις των δικαστικών λειτουργών ενεργούνται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από απόφαση ανώτατου δικαστικού συμβουλίου. Αυτό συγκροτείται από τον πρόεδρο του οικείου ανώτατου δικαστηρίου και από μέλη του ίδιου δικαστηρίου που ορίζονται με κλήρωση μεταξύ εκείνων που έχουν τουλάχιστον δύο ετών υπηρεσία στο δικαστήριο αυτό, όπως νόμος ορίζει. Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης μετέχει και ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, καθώς και δύο Αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου που ορίζονται με κλήρωση μεταξύ εκείνων που έχουν τουλάχιστον δύο ετών υπηρεσία στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, όπως νόμος ορίζει. Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο του Συμβουλίου της Επικρατείας και της διοικητικής δικαιοσύνης μετέχει και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας που υπηρετεί σε αυτά για τα θέματα που αφορούν τους δικαστικούς λειτουργούς των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και της Γενικής Επιτροπείας. Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου μετέχει και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας που υπηρετεί σε αυτό.

Στο ανώτατο δικαστικό συμβούλιο μετέχουν χωρίς ψήφο και δύο δικαστικοί λειτουργοί του κλάδου στον οποίο αφορούν οι υπηρεσιακές μεταβολές, βαθμού τουλάχιστον

στον εφέτη ή αντίστοιχου, που επιλέγονται με κλήρωση, όπως νόμος ορίζει.

2. Το συμβούλιο της παραγράφου 1 συγκροτείται με αυξημένη σύνθεση, όπως νόμος ορίζει, όταν κρίνει για προαγωγές στις θέσεις των συμβούλων της Επικρατείας, αρεοπαγίων, αντεισαγγελέων του Αρείου Πάγου, συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Προέδρων Εφετών και Εισαγγελέων Εφετών, καθώς και για την επιλογή των μελών των Γενικών Επιτροπειών των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Κατά τα λοιπά ισχύουν και στην περίπτωση αυτή οι διατάξεις της παραγράφου 1.

3. Αν ο Υπουργός Δικαιοσύνης διαφωνεί με την κρίση ανώτατου δικαστικού συμβουλίου, μπορεί να παραπέμψει το ζήτημα στην ολομέλεια του οικείου ανώτατου δικαστηρίου, όπως νόμος ορίζει. Δικαίωμα προσφυγής έχει και ο δικαστικός λειτουργός στον οποίον αφορά η κρίση, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος. Κατά τη συνεδρίαση της ολομέλειας του οικείου ανώτατου δικαστηρίου ως δευτεροβάθμιου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου ισχύουν οι διατάξεις των εδαφίων τρία έως έξι της παραγράφου 1. Στην ολομέλεια του Αρείου Πάγου στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου μετέχουν μετά ψήφου και τα μέλη της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου.

4. Οι αποφάσεις της ολομέλειας ως δευτεροβάθμιου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου για το ζήτημα που έχει παραπεμφθεί σε αυτήν, καθώς και οι αποφάσεις του ανώτατου δικαστικού συμβουλίου, με τις οποίες δεν διαφωνήσει ο Υπουργός είναι γι' αυτόν υποχρεωτικές.

5. Οι προαγωγές στις θέσεις του προέδρου και του αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενεργούνται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, με επιλογή μεταξύ των μελών του αντίστοιχου ανώτατου δικαστηρίου, όπως νόμος ορίζει. Η προαγωγή στη θέση του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ενεργείται με όμοιο διάταγμα, με επιλογή μεταξύ των μελών του Αρείου Πάγου και των αντεισαγγελέων του, όπως νόμος ορίζει. Η προαγωγή στη θέση του γενικού επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενεργείται με όμοιο διάταγμα με επιλογή μεταξύ των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της αντίστοιχης Γενικής Επιτροπείας, όπως νόμος ορίζει. Η προαγωγή στις θέσεις του γενικού επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων ενεργείται με όμοιο επίσης διάταγμα με επιλογή μεταξύ των μελών της αντίστοιχης Γενικής Επιτροπείας και των προέδρων εφετών των διοικητικών δικαστηρίων, όπως νόμος ορίζει.

Η θητεία του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και των Γενικών Επιτρόπων των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τεσσάρων ετών ακόμη και αν ο δικαστικός λειτουργός που κατέχει τη θέση δεν καταλαμβάνεται από το όριο ηλικίας. Ο τυχόν υπολειπόμενος μέχρι τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας χρόνος λογίζεται ως πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, όπως νόμος ορίζει.»

β. Προστίθεται μεταβατική διάταξη στην παράγραφο 5 του άρθρου 90, η οποία θα τεθεί συστηματικά ως παράγραφος 5 στο άρθρο 118, ως εξής:

«Οι πρόεδροι ανώτατων δικαστηρίων, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, οι γενικοί επιτροποί των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και ο

Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος της αναθεωρημένης διάταξης της παραγράφου 5 του άρθρου 90, αποχωρούν από την υπηρεσία, όπως προβλέπει η παράγραφος 5 του άρθρου 88.»

Άρθρο 92

Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 92 αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Οι προαγωγές, τοποθετήσεις, μεταθέσεις, αποσπάσεις και μετατάξεις των δικαστικών υπαλλήλων ενεργούνται ύστερα από σύμφωνη γνώμη υπηρεσιακών συμβουλίων που συγκροτούνται κατά πλειοψηφία από δικαστικούς λειτουργούς και δικαστικούς υπαλλήλους, όπως νόμος ορίζει. Η πειθαρχική εξουσία στους δικαστικούς υπαλλήλους ασκείται από τους ιεραρχικά προϊσταμένους τους δικαστές ή εισαγγελείς ή επιτρόπους ή υπαλλήλους, καθώς και από υπηρεσιακό συμβούλιο, όπως νόμος ορίζει. Κατά των αποφάσεων που αφορούν μεταβολές της υπηρεσιακής κατάστασης των δικαστικών υπαλλήλων, καθώς και κατά των πειθαρχικών αποφάσεων των υπηρεσιακών συμβουλίων επιτρέπεται προσφυγή, όπως νόμος ορίζει.»

«4. Οι υπάλληλοι των υποθηκοφυλακείων είναι δικαστικοί υπάλληλοι. Οι συμβολαιογράφοι και οι άμισθοι φύλακες υποθηκών και μεταγραφών είναι μόνιμοι εφόσον υπάρχουν οι σχετικές υπηρεσίες ή θέσεις. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου έχουν αναλογική εφαρμογή και σε αυτούς.»

Άρθρο 93

Η παράγραφος 3 του άρθρου 93 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Κάθε δικαστική απόφαση πρέπει να είναι ειδικά και εμπειριστατωμένα αιτιολογημένη και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση.

Νόμος ορίζει τις έννομες συνέπειες που επέρχονται και τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβίασης του προηγούμενου εδαφίου. Η γνώμη της μειοψηφίας δημοσιεύεται υποχρεωτικά. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την καταχώριση στα πρακτικά ενδεχόμενης μειοψηφίας, καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις της δημοσιότητάς της.»

Άρθρο 94

Το άρθρο 94 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στο Συμβούλιο της Επικρατείας και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια υπάγονται οι διοικητικές διαφορές, όπως νόμος ορίζει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Στα πολιτικά δικαστήρια υπάγονται οι ιδιωτικές διαφορές, καθώς και υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, όπως νόμος ορίζει.

3. Σε ειδικές περιπτώσεις και προκειμένου να επιτυγχάνεται η ενιαία εφαρμογή της αυτής νομοθεσίας μπορεί να ανατεθεί με νόμο η εκδίκαση κατηγοριών ιδιωτικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια ή κατηγοριών διοικητικών διαφορών ουσίας στα πολιτικά δικαστήρια.

4. Στα πολιτικά ή διοικητικά δικαστήρια μπορεί να ανατεθεί και κάθε άλλη αρμοδιότητα διοικητικής φύσης, όπως νόμος ορίζει. Στις αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνεται και η λήψη μέτρων για τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις δικαστικές αποφάσεις. Οι δικαστικές αποφάσεις εκτελούνται αναγκαστικά και κατά του Δημοσίου, των ορ-

γανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όπως νόμος ορίζει.»

Άρθρο 95

Το άρθρο 95 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας ανήκουν ιδίως:

α) Η μετά από αίτηση ακύρωσης των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών για υπέρβαση εξουσίας ή για παράβαση νόμου.

β) Η μετά από αίτηση αναίρεση τελεσιδικιών αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, όπως νόμος ορίζει.»

γ) [όπως ισχύει]

δ) [όπως ισχύει]

2. [Η παράγραφος 2 παραμένει ως έχει]

«3. Κατηγορίες υποθέσεων της ακυρωτικής αρμοδιότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να υπάγονται με νόμο, ανάλογα με τη φύση ή τη σπουδαιότητά τους, στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Το Συμβούλιο της Επικρατείας δικάζει σε δεύτερο βαθμό, όπως νόμος ορίζει.»

4. [Η παράγραφος 4 παραμένει ως έχει]

«5. Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης.»

Άρθρο 98

Η παράγραφος 1 του άρθρου 98 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως:

α. Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό.

β. Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει.

γ. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο από το εδάφιο α' έλεγχο.

δ. Η γνωμοδότηση για τα νομοσχέδια που αφορούν συντάξεις ή αναγνώριση υπηρεσίας για την παροχή δικαιώματος σύνταξης σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 73, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που ορίζει ο νόμος.

ε. Η σύνταξη και η υποβολή έκθεσης προς τη Βουλή για τον απολογισμό και ισολογισμό του Κράτους κατά το άρθρο 79 παράγραφος 7.

στ. Η εκδίκαση διαφορών σχετικά με την απονομή συντάξεων, καθώς και με τον έλεγχο των λογαριασμών του εδαφίου γ'.

ζ. Η εκδίκαση υποθέσεων που αναφέρονται στην ευθύνη των πολιτικών ή στρατιωτικών δημόσιων υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για κάθε ζημία που από δόλο ή αμέλεια προκλήθηκε στο Κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.»

[Οι παράγραφοι 2 και 3 παραμένουν ως έχουν]

Άρθρο 100

Στο άρθρο 100 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Όταν τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Αρχείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου κρίνει διάταξη τυπικού νόμου αντισυνταγματική παραπέμπει υποχρεωτικά το ζήτημα στην οικεία ολομέλεια, εκτός αν αυτό έχει κριθεί με προηγούμενη απόφαση της ολομέλειας ή του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου αυτού. Η ολομέλεια συγκροτείται σε δικαστικό σχηματισμό και αποφαινεται οριστικά, όπως νόμος ορίζει. Η ρύθμιση αυτή εφαρμόζεται αναλόγως και κατά την επεξεργασία των κανονιστικών διαταγμάτων από το Συμβούλιο της Επικρατείας.»

Άρθρο 100 Α'

[Προστίθεται άρθρο 100 Α' ως εξής:]

«Άρθρο 100 Α'

Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση και τη λειτουργία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, καθώς και τα σχετικά με την υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών και υπαλλήλων που υπηρετούν σε αυτό. Στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ανήκουν ιδίως η δικαστική υποστήριξη και εκπροσώπηση του Δημοσίου και η αναγνώριση απαιτήσεων κατά του Δημοσίου ή ο συμβιβασμός σε διαφορές με αυτό. Στο κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 88 παράγραφοι 2 και 6 και 90 παράγραφος 5.»

Άρθρο 101

α. Η παράγραφος 3 του άρθρου 101 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Τα περιφερειακά όργανα του Κράτους έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους. Τα κεντρικά όργανα του Κράτους, εκτός από ειδικές αρμοδιότητες, έχουν τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των περιφερειακών οργάνων, όπως νόμος ορίζει.»

β. Υπό το άρθρο 101 προστίθεται ερμηνευτική δήλωση ως εξής:

«Ερμηνευτική δήλωση:

Ο κοινός νομοθέτης και η διοίκηση όταν δρά κανονιστικά έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών περιοχών.»

Άρθρο 101 Α

Προστίθεται άρθρο 101 Α ως εξής:

«Άρθρο 101 Α

1. Όπου από το Σύνταγμα προβλέπεται η συγκρότηση και η λειτουργία ανεξάρτητης αρχής, τα μέλη της διορίζονται με ορισμένη θητεία και διέπονται από προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία, όπως νόμος ορίζει.

2. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την επιλογή και την υπηρεσιακή κατάσταση του επιστημονικού και λοιπού προσωπικού της υπηρεσίας που οργανώνεται για την υποστήριξη της λειτουργίας κάθε ανεξάρτητης αρχής. Τα πρόσωπα που στελεχώνουν τις ανεξάρτητες αρχές πρέπει να έχουν τα ανάλογα προσόντα, όπως νόμος ορίζει. Η επιλογή τους γίνεται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής και με επιδίωξη ομοφωνίας ή πάτωως με την αυξημένη πλειοψηφία των τεσσάρων μέ-

μπων των μελών της. Τα σχετικά με τη διαδικασία επιλογής ορίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής.

3. Με τον Κανονισμό της Βουλής ρυθμίζονται όσα αφορούν τη σχέση των ανεξάρτητων αρχών με τη Βουλή και ο τρόπος άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου.»

Άρθρο 102

Το άρθρο 102 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 102

1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατονομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.

2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει.

3. Με νόμο μπορεί να προβλέπονται για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αναγκαστικοί ή εκούσιοι σύνδεσμοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που διοικούνται από αιρετά όργανα.

[Η παράγραφος 4 καταργείται, ενώ οι παράγραφοι 5 και 6 αναριθμούνται σε 4 και 5 αντίστοιχως]

4. Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται, όπως νόμος ορίζει. Πειθαρχικές ποινές στα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκτός από τις περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση ή αργία, επιβάλλονται μόνο ύστερα από σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές, όπως νόμος ορίζει.

5. Το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή, μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τον καθορισμό και την είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.»

Άρθρο 103

Στο άρθρο 103 προστίθενται παράγραφοι 7, 8 και 9 ως εξής:

«7. Η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 5, γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή σύμφωνα με προκαθο-

ρισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής, όπως νόμος ορίζει.

Νόμος μπορεί να προβλέπει ειδικές διαδικασίες επιλογής που περιβάλλονται με αυξημένες εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας ή ειδικές διαδικασίες επιλογής προσωπικού για θέσεις το αντικείμενο των οποίων περιβάλλεται από ειδικές συνταγματικές εγγυήσεις ή προσιδιάζει σε σχέση εντολής.»

Προστίθεται εδάφιο το οποίο συστηματικά θα τεθεί ως παράγραφος 6 στο άρθρο 118:

«Προβλεπόμενες ή διατηρούμενες στο νόμο 2190/1994, όπως αυτός ισχύει, εξαιρέσεις από την αρμοδιότητα του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού εξακολουθούν να ισχύουν.»

«8. Νόμος ορίζει τους όρους, και τη χρονική διάρκεια των σχέσεων εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, για την κάλυψη είτε οργανικών θέσεων και πέραν των προβλεπομένων στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 είτε πρόσκαιρων είτε απρόβλεπτων και επειγουσών αναγκών κατά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2. Νόμος ορίζει επίσης τα καθήκοντα που μπορεί να ασκεί το προσωπικό του προηγούμενου εδαφίου. Απαγορεύεται η από το νόμο μονιμοποίηση προσωπικού που υπάγεται στο πρώτο εδάφιο ή η μετατροπή των συμβάσεών του σε αορίστου χρόνου. Οι απαγορεύσεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και ως προς τους απασχολούμενους με σύμβαση έργου.»

Προστίθεται εδάφιο το οποίο συστηματικά θα τεθεί ως παράγραφος 7 στο άρθρο 118:

«Νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν την τακτοποίηση της υπηρεσιακής κατάστασης προσωπικού που υπάγεται

στην παράγραφο 8 του άρθρου 103 εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών.»

«9. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση και τις αρμοδιότητες του «Συνηγόρου του Πολίτη» που λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή.»

Άρθρο 108

Το ισχύον άρθρο 108 μετατρέπεται σε παράγραφο 1 και προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την οργάνωση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, που έχει ως αποστολή του την έκφραση άλλων των δυνάμεων του απανταχού ελληνισμού.»

Άρθρο 109

Στο άρθρο 109 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη σύνταξη μητρώου κληροδοτημάτων γενικά και ανά περιφέρεια, την καταγραφή και ταξινόμηση των περιουσιακών τους στοιχείων, τη διοίκηση και διαχείριση του κάθε κληροδοτήματος σύμφωνα με τη βούληση του διαθέτη ή δωρητή και κάθε άλλο συναφές ζήτημα.»

Άρθρο 116

Η παράγραφος 2 του άρθρου 116 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών.»

Β. Ο Πρόεδρος της Βουλής να υπογράψει και να δημοσιεύσει το παρόν Ψήφισμα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθώς και ολόκληρο το κείμενο του Συντάγματος, όπως μεταφέρθηκε στη δημοτική γλώσσα με το Β΄ Ψήφισμα της 6ης Μαρτίου 1986 της ΣΤ΄ Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων ενσωματώνοντας και τις αναθεωρημένες διατάξεις.

Γ. Σε περίπτωση αμφιβολίας για μεν τις διατάξεις που αναθεωρούνται μόνο αυθεντικό κείμενο είναι το κείμενο στο οποίο αυτές διατυπώθηκαν και ψηφίσθηκαν από την παρούσα Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων, για δε τις διατηρούμενες σε ισχύ διατάξεις το κείμενο της καθαρεύουσας σύμφωνα και με τα οριζόμενα στο Β΄ Ψήφισμα της ΣΤ΄ Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων.

Δ. Οι αναθεωρούμενες διατάξεις, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά σε κάποια από αυτές, τίθενται σε ισχύ με τη δημοσίευση του Ψηφίσματος αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ε. Οι αναθεωρούμενες διατάξεις που αναφέρονται στη λειτουργία της Βουλής, θα αρχίσουν να εφαρμόζονται όπως έχουν τροποποιηθεί μετά την έκδοση του νέου Κανονισμού της Βουλής.

ΣΤ. Το Ψήφισμα αυτό ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 6 Απριλίου 2001»

Αθήνα, 12 Απριλίου 2001

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΧΡ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 220

20 Σεπτεμβρίου 2002

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3051

Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ρυθμίσεις για τις συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής – Έννοια μέλους

1. Στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου υπάγονται τα μέλη και το προσωπικό των ανεξάρτητων αρχών των οποίων η συγκρότηση και η λειτουργία προβλέπεται στο Σύνταγμα.

2. Ως «μέλη ανεξάρτητης αρχής» για την εφαρμογή του παρόντος νόμου θεωρούνται ο Πρόεδρος ή το ανώτατο μονοπρόσωπο όργανο διοίκησής της, ο Αντιπρόεδρος και τα άλλα μέλη, καθώς και οι αναπληρωτές αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν κάθε αρχή.

Άρθρο 2

Λειτουργική Ανεξαρτησία

1. Οι ανεξάρτητες αρχές απολαύουν λειτουργικής ανεξαρτησίας και δεν υπόκεινται σε εποπτεία και έλεγχο από κυβερνητικά όργανα ή άλλες διοικητικές αρχές. Οι ανεξάρτητες αρχές υπόκεινται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.

2. Οι πιστώσεις για τη λειτουργία των ανεξάρτητων αρχών εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό των οικείων Υπουργείων. Τον προϋπολογισμό εισηγείται στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών ο Πρόεδρος της οικείας ανεξάρτητης αρχής, ο οποίος είναι και διατάκτης των δαπανών της.

3. Με ειδικό κανονισμό που καταρτίζει κάθε ανεξάρτητη αρχή και εγκρίνεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών ρυθμίζονται τα θέματα της οικονομικής της διαχείρισης.

4. Ο Πρόεδρος της ανεξάρτητης αρχής έχει την ευθύνη λειτουργίας της σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και ασκεί όλες τις προς τούτο αρμοδιότητες. Ειδικότερα:

α. Εκπροσωπεί την ανεξάρτητη αρχή δικαστικώς και εξωδικώς.

β. Συντονίζει και κατευθύνει τις υπηρεσίες της.

γ. Παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων, πορισμάτων και οποιωνδήποτε άλλων πράξεων της αρχής.

δ. Είναι ο διοικητικός προϊστάμενος του προσωπικού της και ασκεί την επ' αυτού πειθαρχική εξουσία. Ο Πρόεδρος της ανεξάρτητης αρχής μπορεί με απόφασή του να εξουσιοδοτεί μέλη ή άλλα όργανά της να υπογράφουν «με εντολή προέδρου» έγγραφα ή άλλες πράξεις της.

5. Η σύσταση θέσεων και γενικότερα η οργάνωση των υπηρεσιών της ανεξάρτητης αρχής καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών έπειτα από πρόταση της ανεξάρτητης αρχής και γνώμη του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

6. Οι ανεξάρτητες αρχές μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ερευνητικά πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και με ειδικούς επιστήμονες ή τεχνικούς με ειδικές γνώσεις και εμπειρία για την εκτέλεση έργων ή την εκπόνηση μελετών, που εντάσσονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

7. Τα θέματα εσωτερικής λειτουργίας κάθε ανεξάρτητης αρχής ρυθμίζονται από εσωτερικό Κανονισμό που εκδίδεται από την ίδια και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ο οποίος πρέπει να είναι σύμφωνος με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Ως την έκδοση Κανονισμού λειτουργίας εφαρμόζονται οι ισχύουσες κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου διατάξεις ή κανονισμοί κατά το μέρος που δεν είναι αντίθετοι με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

8. Κατά των εκτελεστών αποφάσεων των ανεξάρτητων αρχών μπορεί να ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και οι προβλεπόμενες στο Σύνταγμα και τη νομοθεσία διοικητικές προσφυγές. Ένδικο βοηθήματα κατά των αποφάσεων των ανεξάρτητων αρχών μπορεί να ασκεί και ο κατά περίπτωση αρμόδιος Υπουργός.

9. Οι ανεξάρτητες αρχές έχουν την ικανότητα να παρί-

στανται αυτοτελώς σε κάθε είδους δίκες που έχουν ως αντικείμενο πράξεις ή παραλείψεις τους.

Άρθρο 3

Προσωπική ανεξαρτησία – Νομικό καθεστώς μελών

1. Ως μέλη των ανεξάρτητων αρχών επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και επιστημονικής κατάρτισης ή επαγγελματικής εμπειρίας σε τομείς που έχουν σχέση με την αποστολή και τις αρμοδιότητες των αρχών.

2. Τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών και οι αναπληρωτές τους, όπου προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, επιλέγονται από τη Βουλή σύμφωνα με το άρθρο 101 Α παρ. 2 του Συντάγματος και την προβλεπόμενη από τον Κανονισμό της Βουλής διαδικασία, διορίζονται δε με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής.

Η θητεία τους είναι τετραετής και ανανεώνεται με τρόπο που διασφαλίζει τη συνέχεια της λειτουργίας των ανεξάρτητων αρχών, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 5 του παρόντος.

Ο Πρόεδρος της ανεξάρτητης αρχής γνωστοποιεί εγγράφως στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων τα ονόματα των μελών της, των οποίων η θητεία λήγει. Η γνωστοποίηση γίνεται δύο (2) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας αυτών.

Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή έκπτωσης μέλους ανεξάρτητης αρχής, διορίζεται νέο μέλος για το υπόλοιπο της θητείας. Τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών δεν επιτρέπεται να επιλέγονται για περισσότερες από δύο θητείες διαδοχικές ή μη.

Η θητεία των μελών των ανεξάρτητων αρχών παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι το διορισμό νέων.

3. Τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών είναι ανώτατοι κρατικοί λειτουργοί και απολαύουν προσωπικής ανεξαρτησίας. Τα ανωτέρω ισχύουν και για τους Βοηθούς Συνηγούρους του Πολίτη.

4. Η καταδίκη για αδικήματα κατά της ιδιοκτησίας ή κατά περιουσιακών δικαιωμάτων ή για αδικήματα σχετικά με τα υπομνήματα ή σχετικά με την υπηρεσία ή για αδικήματα κατά των ηθών, καθώς και η καταδίκη για οποιοδήποτε κακούργημα αποτελεί κώλυμα διορισμού σε θέση μέλους ανεξάρτητης αρχής.

5. Κατά τη διάρκεια της θητείας των μελών των ανεξάρτητων αρχών αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε δημόσιου λειτουργήματος, καθώς και η άσκηση καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση στο Δημόσιο, σε Ν.Π.Δ.Δ. και σε νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Στα μέλη των ανεξάρτητων αρχών, εκτός του Προέδρου που είναι σε κάθε περίπτωση πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, επιτρέπεται η άσκηση καθηκόντων μέλους διδακτικού προσωπικού Α.Ε.Ι. με καθεστώς μερικής απασχόλησης. Ειδικότερες διατάξεις που καθιερώνουν την αναστολή άσκησης επαγγελματικών δραστηριοτήτων, κωλύματα και ασυμβίβαστες δραστηριότητες και ιδιότητες των μελών των ανεξάρτητων αρχών κατά τη διάρκεια της θητείας τους ή μετά τη λήξη αυτής διατηρούνται σε ισχύ.

6. Τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών εκπίπτουν από το α-

ξίωμά τους σε περίπτωση τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης για αδίκημα που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του παρόντος. Η αποδοχή της παραίτησης, καθώς και η έκπτωσή τους συνεπεία τελεσίδικης καταδικής γίνεται με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Η πειθαρχική ευθύνη των μελών των ανεξάρτητων αρχών ρυθμίζεται με τον κανονισμό λειτουργίας τους.

7. Οι αποδοχές των μελών των ανεξάρτητων αρχών και των Βοηθών Συνηγούρων του Πολίτη καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών έπειτα από γνώμη των ανεξάρτητων αρχών κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων. Για τον καθορισμό τους λαμβάνεται υπόψη η τυχόν πλήρης και αποκλειστική απασχόλησή τους.

8. Το ασφαλιστικό καθεστώς των μελών των ανεξάρτητων αρχών ρυθμίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 2703/1999, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.

Άρθρο 4

Προσωπικό των ανεξάρτητων αρχών

1. Το επιστημονικό και λοιπό προσωπικό κάθε ανεξάρτητης αρχής προσλαμβάνεται στις θέσεις που προβλέπονται στον κανονισμό της και επιλέγεται από την αρχή με προκήρυξη και με τα κριτήρια και τη διαδικασία που ορίζεται σε αυτόν. Αν δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη, επιλέγεται σύμφωνα με τα κριτήρια και τη διαδικασία που η αρχή καθορίζει στην προκήρυξη, τηρούνται δε οι αρχές της δημοσιότητας, της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας και της αξιοκρατίας. Σε κάθε περίπτωση προηγείται δημόσια πρόσκληση και η επιλογή γίνεται από επιτροπή, της οποίας τη συγκρότηση και τη σύνθεση καθορίζει με απόφασή της η ανεξάρτητη αρχή. Στην Επιτροπή μετέχουν τουλάχιστον ένα μέλος του Α.Σ.Ε.Π. και ένας ανώτατος δικαστικός λειτουργός. Στις περιπτώσεις που προβλέπεται συνέντευξη, αυτή είναι δημόσια. Για την επιλογή ειδικού επιστημονικού ή βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού η συνέντευξη είναι υποχρεωτική.

2. Το επιστημονικό και λοιπό προσωπικό κάθε ανεξάρτητης αρχής είναι μόνιμο ή προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ή με σύμβαση έμμισθης εντολής. Με την επιφύλαξη των ειδικών ρυθμίσεων του παρόντος νόμου η υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού τους διέπεται, κατά περίπτωση, από τις διατάξεις:

Α. Του Κώδικα Καταστάσεως Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν. 2683/1999, ΦΕΚ 19 Α/9.2.1999), όπως εκάστοτε ισχύει, ως προς το τακτικό προσωπικό τους, που εφαρμόζεται αναλόγως.

Β. Του Κώδικα Προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. (Π.Δ. 410/1988, ΦΕΚ 191 Α'), όπως εκάστοτε ισχύει, ως προς το προσωπικό που απασχολείται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.

Γ. Του Κώδικα περί Δικηγόρων για τους δικηγόρους που προσλαμβάνονται με σύμβαση έμμισθης εντολής.

Δ. Των ειδικών νόμων και των κανονιστικών πράξεων που ισχύουν για κάθε αρχή.

3. Σε κάθε ανεξάρτητη αρχή συνιστώνται υπηρεσιακό συμβούλιο και δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο τα οποία συγκροτούνται με απόφαση του Προέδρου της. Στη σύνθεση του υπηρεσιακού συμβουλίου μετέχουν δύο μέλη της αρχής, από τα οποία το ένα ορίζεται Πρόεδρος, ο Γενικός Διευθυντής ή υπηρεσιακός προϊστάμενος των διοικητικών υπηρεσιών της αρχής και δύο αιρετοί εκπρόσωποι των υπαλλήλων. Οι ανωτέρω ορίζονται με τους αναπληρωτές τους. Αναπληρωτής του Γενικού Διευθυντή ή υπηρεσιακού προϊσταμένου ορίζεται προϊστάμενος της αμέσως υποκείμενης οργανικής μονάδας. Το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο για το προσωπικό της αρχής συγκροτείται από τρία μέλη της και δύο αιρετούς εκπροσώπους των υπαλλήλων. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής ως μέλη της αρχής νοούνται και οι Βοηθοί αυτής, όπου προβλέπονται. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι ισχύουσες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα για τα υπηρεσιακά συμβούλια και το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο.

4. Στο προσωπικό των ανεξάρτητων αρχών καταβάλλεται ειδική πρόσθετη αμοιβή, η οποία καθορίζεται με κοινή απόφαση του αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

5. Όπου στις κείμενες διατάξεις για το προσωπικό των ανεξάρτητων αρχών προβλέπεται η έκδοση ατομικών πράξεων, αυτές εκδίδονται από τον Πρόεδρό τους.

6. Η υπηρεσία σε ανεξάρτητη αρχή θεωρείται για τον οικείο ασφαλιστικό φορέα πραγματική και συντάξιμη. Για τον τρόπο καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών στα ταμεία κύριας και επικουρικής ασφάλισης του επιστημονικού προσωπικού των ανεξάρτητων αρχών, το οποίο σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις εξακολουθεί να υπάγεται στα ασφαλιστικά ταμεία κύριας και επικουρικής ασφάλισης που υπάγονταν πριν από το διορισμό ή την πρόσληψή του, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 2703/1999, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά και, ως προς τους δικηγόρους που απασχολούνται σε ανεξάρτητες αρχές, συμπληρωματικά η ρύθμιση του άρθρου 4 παρ. 10 του Ν. 2839/2000, όπως αυτό κάθε φορά ισχύει.

7. Σε θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού των ανεξάρτητων αρχών μπορεί να προσλαμβάνονται με την ίδια διαδικασία και δικηγόροι, χωρίς να θίγονται τα ασφαλιστικά τους δικαιώματα. Για όσο χρόνο προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην αρχή αναστέλλεται η άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος.

Διατάξεις που καθιερώνουν την αναστολή άσκησης επαγγελματικών δραστηριοτήτων, κωλύματα, ασυμβίβαστες δραστηριότητες και ιδιότητες του κάθε είδους προσωπικού των ανεξάρτητων αρχών διατηρούνται σε ισχύ.

8. Οι ανεξάρτητες αρχές εκπροσωπούνται δικαστικώς από μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή από μέλη της νομικής τους υπηρεσίας. Όταν εκδικάζονται ένδικα βοηθήματα ή μέσα Υπουργών οι ανεξάρτητες αρχές εκπροσωπούνται από δικηγόρους παρ' Αρείω Πάγω εξειδικευμένους στο αντικείμενό τους, με απόφασή τους, με την οποία παρέχεται η σχετική πληρεξουσιότητα. Τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών και οι Βοηθοί τους σε περίπτωση που διώκονται ή ενάγονται για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους μπορούν να παρίστανται ενώπιον των δικαστηρίων με μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Άρθρο 5

Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

1. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, η προβλεπόμενη στην παρ. 2 του άρθρου 3 γνωστοποίηση γίνεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευσή του και περιλαμβάνει τον αριθμό των μελών των οποίων η θητεία έχει λήξει, τον αριθμό όσων έχουν καταληφθεί από το προβλεπόμενο κατά το διορισμό τους όριο ηλικίας, καθώς και τον αριθμό των μελών των οποίων η θητεία λήγει εντός του επόμενου τριμήνου.

2. Η θητεία των μελών των ανεξάρτητων αρχών που δεν έχουν εκλεγεί μετά την ισχύ του αναθεωρηθέντος Συντάγματος θεωρείται λήξασα. Τα μέλη αυτά συνεχίζουν να ασκούν τα καθήκοντά τους μέχρι την εκλογή νέων μελών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 3.

3. Για να διασφαλισθεί η συνέχεια της λειτουργίας κάθε ανεξάρτητης αρχής, τα μισά από τα μέλη της, τα οποία κληρώνονται από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής αμέσως μετά τη λήψη της απόφασης επιλογής τους, διορίζονται για θητεία δύο ετών. Στον αριθμό των μελών κάθε ανεξάρτητης αρχής δεν περιλαμβάνεται για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, ο Πρόεδρός της, ο οποίος διορίζεται για πλήρη θητεία.

4. Θέσεις δικηγόρων με έμμισθη εντολή, οι οποίες συνιστώνται σύμφωνα με τις ειδικότερες για κάθε αρχή διατάξεις ή με τον κανονισμό της μπορεί να καταλαμβάνονται από δικηγόρους, που υπηρετούν σε θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού της αρχής στην οποία συνιστάται η θέση, ύστερα από αίτησή τους και σύμφωνη γνώμη της αρχής.

5. Μέχρι την έκδοση του Ειδικού Κανονισμού Οικονομικής Διαχείρισης, όπως προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 2 εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κατά τη δημοσίευσή του νόμου αυτού.

6. Μέχρι την έκδοση των αποφάσεων που προβλέπονται στην παρ. 7 του άρθρου 3 και στην παρ. 4 του άρθρου 4 του παρόντος εφαρμόζονται οι ισχύουσες κατά τη δημοσίευσή του διατάξεις.

7. Υπηρετούντες με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου σε θέσεις ειδικού επιστημονικού ή βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου στις θέσεις του άρθρου 5 παρ. 1 του Ν. 2477/1997 και του άρθρου 8 παρ. 4 του Ν. 2623/1998 παραμένουν στις θέσεις τους έως τη λήξη των συμβάσεών τους.

8. Μόνιμο προσωπικό του Δημοσίου ή των Ν.Π.Δ.Δ. ή των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα που υπηρετεί κατά τη δημοσίευσή του παρόντος με απόσπασή σε ανεξάρτητες αρχές μπορεί, με αίτησή του, να μεταταγεί σε κενές οργανικές θέσεις ύστερα από πρόταση της οικείας ανεξάρτητης αρχής, και απόφαση των αρμόδιων Υπουργών ή των οργάνων διοίκησης των νομικών προσώπων, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων. Οι μεταπασσόμενοι εντάσσονται με την ίδια απόφαση στο βαθμό της θέσης που μετατάσσονται και αν η θέση ανήκει στους ενιαίους βαθμούς του Υπαλληλικού Κώδικα, εντάσσονται με βάση το βαθμό που κατέχουν, άλλως με βάση το συνολικό χρόνο υπηρεσίας τους έως τον τελευ-

ταίο ενιαίο βαθμό της θέσης. Το προσωπικό το οποίο μετατάσσεται εξακολουθεί να υπάγεται στα ασφαλιστικά ταμεία κύριας και επικουρικής ασφάλισης που υπαγόταν πριν τη μετάταξή του.

9. Από τη δημοσίευση του παρόντος καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 2 εδάφ. γ', 2 παρ. 4, 3 παρ. 5 του Ν. 2863/2000, 4 παρ. 2, 3, 4 και 5 του Ν. 2190/1994, 2 παρ. 2, 3, 4 και 6 του Ν. 2477/1997 και 16 παρ. 2 και 3 του Ν. 2472/1997, καθώς και κάθε άλλη αντίθετη γενική ή ειδική διάταξη. Διατάξεις που διέπουν τις ανεξάρτητες αρχές διατηρούνται κατά τα λοιπά σε ισχύ.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων
του Ν. 2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α')

Άρθρο 6

Τροποποίηση διατάξεων των άρθρων 15 και 16
του Ν. 2190/1994

1. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 15 του Ν. 2190/1994 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Όταν ένεκα αντικειμενικής αδυναμίας το Α.Σ.Ε.Π. δεν δύναται εντός πενταμήνου από την υποβολή του αιτήματος από τον αρμόδιο φορέα να διενεργήσει γραπτό διαγωνισμό, μπορεί να προτείνει στον εν λόγω φορέα την πλήρωση των θέσεων με τη διαδικασία του άρθρου 18.»

2. Η παρ. 5 του άρθρου 16 του Ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 24 του Ν. 2736/1999 (ΦΕΚ 172 Α') και την παρ. 6 του άρθρου 20 του Ν. 2738/1999 (ΦΕΚ 180 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Στην ίδια προκήρυξη κάθε υποψήφιος μπορεί να υποβάλει μία μόνο αίτηση και για θέσεις μίας μόνο κατηγορίας προσωπικού (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ). Στην αίτησή του ο υποψήφιος δηλώνει τη σειρά των προτιμήσεών του για τις θέσεις κατά κλάδο ή ειδικότητα, φορέα και νομαρχία, στις οποίες επιθυμεί να διορισθεί. Αν ο υποψήφιος δεν δηλώσει προτίμηση, θεωρείται ότι έχει δηλώσει το σύνολο των θέσεων κατά κλάδο ή ειδικότητα με τη σειρά που αναγράφονται στην προκήρυξη. Ο τρόπος υποβολής των αιτήσεων των υποψηφίων καθορίζεται με την προκήρυξη, περιλαμβανομένης και της χρήσεως μέσων ηλεκτρονικής τεχνολογίας.»

3. Το πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 16 του Ν. 2190/1994, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 2 του Ν. 2527/1997 (ΦΕΚ 206 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«Η αίτηση υποβάλλεται στο Α.Σ.Ε.Π.. Η υποβολή περισσότερων της μιας αιτήσεων για θέσεις της ίδιας προκήρυξης ή η σώρευση στην αίτηση θέσεων διαφορετικών κατηγοριών προσωπικού συνεπάγεται αυτοδικαίως τον αποκλεισμό του υποψηφίου από την περαιτέρω διαδικασία.»

Άρθρο 7

Τροποποίηση διατάξεων του άρθρου 17
του Ν. 2190/1994

1. Η παρ. 1 του άρθρου 17 του Ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. 2266/1994 (ΦΕΚ 218 Α') και την παρ. 1 του άρθρου 2 του Ν. 2349/1995 (ΦΕΚ 224 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το γραπτό διαγωνισμό διενεργεί κεντρική επιτροπή που συγκροτεί το Α.Σ.Ε.Π. από μέλη του ή πρώην μέλη του, από εκπαιδευτικούς λειτουργούς τριτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ομότιμους καθηγητές Α.Ε.Ι., μόνιμους δημοσίου υπαλλήλους ή λειτουργούς ή ανώτερους ή ανώτατους υπαλλήλους των νομικών προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 14 του παρόντος. Η κεντρική επιτροπή μπορεί να υποβοηθείται από τοπικές, ανά νομαρχία, επιτροπές που συγκροτούνται κατά τον ίδιο τρόπο.

Τα θέματα καθορίζονται από την κεντρική επιτροπή του διαγωνισμού και μεταδίδονται ή διαβιβάζονται ταυτόχρονα σε όλα τα εξεταστικά κέντρα.

Τα γραπτά του διαγωνισμού, με την επιφύλαξη των δύο τελευταίων εδαφίων της παρούσας παραγράφου, βαθμολογούνται από δύο βαθμολογητές και έναν αναβαθμολογητή, όπως ορίζεται στην κανονιστική απόφαση της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

Βαθμολογητές, αναβαθμολογητές ή υπεύθυνοι για την εποπτεία των διαγωνιζομένων μπορεί να ορίζονται και συνταξιούχοι καθηγητές της δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εφόσον ο απαιτούμενος αριθμός δεν καλυφθεί από εν ενεργεία καθηγητές.

Όταν η γραπτή εξέταση γίνεται με τη μέθοδο των ερωτήσεων πολλαπλών επιλογών, η κεντρική επιτροπή καθορίζει τις ορθές απαντήσεις με βάση την αρίθμηση των ερωτήσεων και η βαθμολόγηση των γραπτών μπορεί να γίνεται με χρήση των μέσων της ηλεκτρονικής τεχνολογίας χωρίς να απαιτούνται βαθμολογητές και αναβαθμολογητές.

Οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται στην κανονιστική απόφαση της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, με την οποία μπορεί να καθορίζονται και άλλες περιπτώσεις αυτόματης βαθμολόγησης.»

2. Η παρ. 8 του άρθρου 17 του Ν. 2190/1994, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 2 του Ν. 2527/1997 και τροποποιήθηκε με την παρ. 8 β' του άρθρου 20 του Ν. 2738/1999, αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Η βαθμολογία των επιτυχόντων, με άριστα το 100 και βάση το 60, προκειμένου να καθορισθεί η σειρά κατάταξής τους στους πίνακες επιτυχίας προσαιξάνεται ως ακολούθως:

α. Κατά τέσσερις (4) μονάδες για διδακτορικό τίτλο σε αντικείμενο συναφές με το γνωστικό αντικείμενο της θέσης.

β. Κατά δύο (2) μονάδες για μεταπτυχιακό τίτλο ετήσιας τουλάχιστον φοίτησης, σε αντικείμενο συναφές με το γνωστικό αντικείμενο της θέσης.

γ. Κατά τις πάνω από το βαθμό πέντε (5) μονάδες και κλάσματα αυτών, με δύο δεκαδικά ψηφία, για τίτλο σπουδών με άριστα το δέκα, νοουμένου πάντοτε του τίτλου σπουδών με τον οποίο ο υποψήφιος συμμετέχει στη διαγωνιστική διαδικασία. Για βαθμούς τίτλων σπουδών που εκφράζονται σε εικοσάβαθμη κλίμακα γίνεται αναγωγή στη δεκάβαθμη κλίμακα.

Οι τίτλοι σπουδών της αλλοδαπής δεν λαμβάνονται υπόψη αν δεν είναι αναγνωρισμένοι.

δ. Κατά μισή (0,5) μονάδα λόγω εμπειρίας ενός (1) τουλάχιστον εξαμήνου.

ε. Κατά μία (1) μονάδα λόγω εμπειρίας δύο (2) τουλάχιστον εξαμήνων.

στ. Κατά μιάμιση (1,5) μονάδα λόγω εμπειρίας τριών (3) τουλάχιστον εξαμήνων.

ζ. Κατά δύο (2) μονάδες λόγω εμπειρίας τεσσάρων (4) τουλάχιστον εξαμήνων.

η. Κατά δυόμισι (2,5) μονάδες λόγω εμπειρίας τριών (3) τουλάχιστον ετών.

θ. Κατά τρεις (3) μονάδες λόγω εμπειρίας τεσσάρων (4) τουλάχιστον ετών.

ι. Κατά τριάνμισι (3,5) μονάδες λόγω εμπειρίας πέντε (5) τουλάχιστον ετών.

ια. Κατά τέσσερις (4) μονάδες λόγω εμπειρίας έξι (6) τουλάχιστον ετών.

ιβ. Κατά πέντε (5) μονάδες λόγω εμπειρίας οκτώ (8) τουλάχιστον ετών.

ιγ. Κατά έξι (6) μονάδες λόγω εμπειρίας δέκα (10) ετών και άνω.

Ως εμπειρία νοείται η απασχόληση με σχέση εργασίας ή σύμβαση έργου στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ή άσκηση επαγγέλματος σε καθήκοντα ή έργα συναφή με το γνωστικό αντικείμενο του τίτλου σπουδών ή με το αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης, μετά την απόκτηση του βασικού τίτλου σπουδών με τον οποίο ο υποψήφιος μετέχει στη διαγωνιστική διαδικασία και ως προς τις περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται άδεια άσκησης επαγγέλματος, μετά τη λήψη της άδειας.

Σε περίπτωση κατά την οποία ο χρόνος της αποκτηθείσας εμπειρίας, από την έναρξη ισχύος του Ν. 2190/1994, σε καθήκοντα της ίδιας ειδικότητας του φορέα, για την πλήρωση θέσεων του οποίου εκδίδεται η σχετική προκήρυξη, είναι ίσος ή μεγαλύτερος των τεσσάρων εξαμήνων, ο αριθμός των μονάδων στο κριτήριο της εμπειρίας προσαυξάνεται κατά σαράντα τοις εκατό (40%) και μόνο για τον αριθμό των μονάδων που αντιστοιχεί σε εξάμηνα που έχουν διανυθεί στην ίδια ειδικότητα και στον ίδιο φορέα. Δεν λαμβάνεται υπόψη χρόνος εμπειρίας που διανύθηκε βάσει συμβάσεων που καταρτίστηκαν μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Για την εφαρμογή της παρ. 8 του άρθρου αυτού και της παρ. 2 του άρθρου 18 του Υπουργείου Πολιτισμού και το Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για την εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων θεωρούνται «ίδιος φορέας».

Η ίδια προσαύξηση δίδεται λόγω εμπειρίας που αποκτήθηκε σε φορείς, οι οποίοι καταργήθηκαν ή συγχωνεύθηκαν με άλλα νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα και η σχετική προκήρυξη αφορά στην πλήρωση θέσεων της ίδιας ειδικότητας φορέων, στους οποίους εκχωρήθηκαν οι αρμοδιότητες καταργηθέντων φορέων ή προήλθαν από συγχώνευση φορέων.

Για την εφαρμογή του παρόντος ως εμπειρία που συνεπάγεται προσαύξηση στη βαθμολογία θεωρείται επίσης εκείνη που αποκτήθηκε με συμβάσεις έργου ή με σχέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους ή συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία υλοποιούνται στους Ο.Τ.Α., δυνάμει προγραμματικών συμβάσεων ή κοινών υπουργικών αποφάσεων, μέσω δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων ή ανωνύμων εταιρειών της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η προσαύξηση του προηγούμενου εδαφίου δίδεται και στις περιπτώσεις αξιολόγησης για την πλήρωση οργανικών θέσεων των Ο.Τ.Α. και των Ν.Π.Δ.Δ. αυτών.

Τα τέσσερα παραπάνω εδάφια εφαρμόζονται για την αξιολόγηση των υποψηφίων, οι οποίοι θα συμμετάσχουν σε διαδικασίες πρόσληψης που διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2004. Ως χρόνος συμμετοχής για την εφαρμογή του παρόντος εδαφίου νοείται ο χρόνος δημοσίευσης της σχετικής προκήρυξης.

Για την απόδειξη εμπειρίας εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο Π.Δ. 50/2001 (ΦΕΚ 39 Α). Όταν η προϋπηρεσία έχει διανυθεί στον ιδιωτικό τομέα, απαιτείται προσθέτως και βεβαίωση της επιθεώρησης εργασίας για το είδος της παρασχεθείσας εργασίας. Για την απόδειξη του έτους της παρασχεθείσας εργασίας με σύμβαση έργου στον ιδιωτικό τομέα απαιτείται επιπλέον και η υποβολή των σχετικών συμβάσεων και δελτίων παροχής υπηρεσιών.

ιδ. Κατά είκοσι (20) μονάδες για τους δημότες των Νομών Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Δράμας, Καστοριάς, Φλώρινας, Γρεβενών, Ευρυτανίας ή των νησιών του Αιγαίου, πλην της Κρήτης, ή των νησιών Κυθήρων, Αντικυθήρων, Ιθάκης, Παξών, Οθωνών, Ερείκουσας και Μαθρακίου ή παραμεθόριων περιοχών των Νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Πέλλας, Κιλκίς και Σερρών, όπως οι περιοχές αυτές καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, οι οποίοι δεσμεύονται να υπηρετήσουν επί μία τουλάχιστον δεκαετία σε θέσεις υπηρεσιών του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 14 του παρόντος ή της παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 2527/1997, οι οποίες προκηρύσσονται, στον αντίστοιχο νομό ή νησί ή παραμεθόρια περιοχή.

ιε. Κατά δέκα (10) μονάδες για τους δημότες δήμων ή κοινοτήτων πληθυσμού μέχρι και δέκα χιλιάδων κατοίκων εφόσον επιθυμούν το διορισμό τους σε θέσεις υπηρεσιών του δήμου ή της κοινότητας του οποίου είναι δημότες και δεσμεύονται να υπηρετήσουν σε αυτές επί δεκαετία τουλάχιστον.

Μεταξύ ισοβαθμούντων υποψηφίων, η σειρά καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κανονιστική απόφαση της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.»

3. Η παράγραφος 9 του άρθρου 17 του Ν. 2190/1994 αντικαθίσταται ως εξής:

«9. Οι πίνακες επιτυχίας καταρτίζονται από την κεντρική επιτροπή του διαγωνισμού κατά κατηγορία και κλάδο ή ειδικότητα και κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, σύμφωνα και με τις ειδικότερες ρυθμίσεις της κανονιστικής απόφασης της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.»

4. Στο τέλος της παρ. 13 του άρθρου 17 του Ν. 2190/1994, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 11 του άρθρου 2 του Ν. 2527/1997, προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Διοριστέος που δεν αποδέχεται το διορισμό του ή έχει κώλυμα διορισμού ή παρατήθηκε εντός έτους από το διορισμό του αναπληρώνεται από τον επόμενο κατά σειρά στον πίνακα επιτυχίας υποψήφιο χωρίς να απαιτείται δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως συμπληρωματικού πίνακα διοριστέων.»

5. Στην παρ. 12 του άρθρου 17 του Ν. 2190/1994, όπως ισχύει, η φράση «έξι (6) μηνών» αντικαθίσταται με τη φρά-

ση «ενός (1) έτους» και στις παραγράφους 11 και 13 του άρθρου 17 του Ν. 2190/1994, όπως ισχύουν, η λέξη «εξαμήνου» αντικαθίσταται από τη λέξη «έτους».

6. Η παρ. 14 του άρθρου 17 του Ν. 2190/1994 καταργείται.

Άρθρο 8

Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του άρθρου 18 του Ν. 2190/1994

1. Οι παράγραφοι 1 έως και 6 του άρθρου 18 του Ν. 2190/1994, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του Ν. 2527/1997 και συμπληρώθηκε με το άρθρο τέταρτο του Ν. 2779/1999 (ΦΕΚ 296 Α), αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Με σειρά προτεραιότητας καλύπτονται οι θέσεις τακτικού προσωπικού των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ και προσωπικού αντιστοιχων προσόντων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Για την προκήρυξη θέσεων που πληρούνται με σειρά προτεραιότητας, την υποβολή των αιτήσεων, τη συγκρότηση, τη σύνθεση και τη λειτουργία των επιτροπών διεξαγωγής της σχετικής διαδικασίας και την αποζημίωση των μετεχόντων σε αυτήν, εφαρμόζονται ανάλογα οι αντίστοιχες ρυθμίσεις που ισχύουν για την πλήρωση θέσεων με γραπτό διαγωνισμό.

Με την προκήρυξη πλήρωσης θέσεων κατά το παρόν άρθρο μπορεί να ορίζεται ότι δεν υποβάλλονται δικαιολογητικά με την αίτηση συμμετοχής και η κατάταξη των υποψηφίων στους πίνακες προτεραιότητας γίνεται βάσει των στοιχείων που δηλώνουν στην αίτησή τους. Στην περίπτωση αυτή τα δικαιολογητικά υποβάλλονται μόνο από τους υποψηφίους που περιλαμβάνονται στον πίνακα κατάταξης έως τον αριθμό των θέσεων που προκηρύχθηκαν και από τους επόμενους αυτών στη σειρά κατάταξης έως τον αριθμό που θα απαιτηθεί για την κάλυψη των θέσεων.

Ο υποψήφιος που δεν αποδεικνύει τα κριτήρια ή τις ιδιότητες που επικαλέσθηκε στην αίτησή του και τα οποία εξετάστηκαν για την κατάταξή του στους οικείους πίνακες, διαγράφεται από αυτούς.

2. Οι υποψήφιοι για διορισμό σε θέσεις για τις οποίες απαιτείται τίτλος σπουδών δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατατάσσονται σε πίνακες προτεραιότητας κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, όπως αυτή προκύπτει από τη βαθμολόγηση των ακόλουθων κριτηρίων:

Α. Τίτλοι σπουδών

Τίτλος σπουδών που απαιτείται συμφώνως με την προκήρυξη: οι μονάδες του βαθμού του τίτλου υπολογιζόμενες σε δεκάβαθμη κλίμακα με δύο δεκαδικά ψηφία και πολλαπλασιαζόμενες με τον αριθμό εκατό (100).

Δεύτερος τίτλος σπουδών σε αντικείμενο συναφές με το γνωστικό αντικείμενο της θέσης για την κατηγορία ΠΕ και ΤΕ και της αυτής εκπαιδευτικής βαθμίδας με τον τίτλο σπουδών που απαιτείται σύμφωνα με την προκήρυξη: εκατόν πενήντα (150) μονάδες.

Για τις κατηγορίες ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ πιστοποιητικό επιτυχούς παρακολούθησης προγραμμάτων ή σεμιναρίων επαγγελματικής κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ. σε αντικείμενο συναφές με το αντικείμενο της θέσης: εβδομήντα (70) μονάδες.

Δίπλωμα μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης του Ο.Ε.Ε.Κ. δωδεκάμηνης τουλάχιστον φοίτησης ή δεύτερος τίτλος σπουδών σε αντικείμενο συναφές με το γνωστικό αντικείμενο της θέσης για την κατηγορία ΔΕ, της αυτής εκπαιδευτικής βαθμίδας με τον τίτλο σπουδών που απαιτείται σύμφωνα με την προκήρυξη: εκατόν πενήντα (150) μονάδες.

Μόνο για τις κατηγορίες ΠΕ και ΤΕ:

Διδακτορικό δίπλωμα στο γνωστικό αντικείμενο της θέσης: τριακόσιες (300) μονάδες.

Διδακτορικό δίπλωμα σε άλλο γνωστικό αντικείμενο: εκατόν πενήντα (150) μονάδες.

Μεταπτυχιακός τίτλος ετήσιας τουλάχιστον φοίτησης στο γνωστικό αντικείμενο της θέσης: εκατόν πενήντα (150) μονάδες.

Μεταπτυχιακός τίτλος ετήσιας τουλάχιστον φοίτησης σε άλλο γνωστικό αντικείμενο: πενήντα (50) μονάδες.

Για τον υποψήφιο που κατέχει δύο τίτλους μεταπτυχιακών σπουδών η βαθμολογία είναι αθροιστική.

Β. Εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης

Για τους πρώτους δώδεκα μήνες: πέντε (5) μονάδες ανά μήνα.

Για τους επόμενους δώδεκα μήνες: οκτώ (8) μονάδες ανά μήνα.

Για τους επόμενους δώδεκα μήνες: εννέα (9) μονάδες ανά μήνα.

Για τους επόμενους δώδεκα μήνες: οκτώ (8) μονάδες ανά μήνα.

Για τους επόμενους δώδεκα μήνες: πέντε (5) μονάδες ανά μήνα.

Ως εμπειρία νοείται η απασχόληση με σχέση εργασίας ή σύμβαση έργου στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ή άσκηση επαγγέλματος σε καθήκοντα ή έργα συναφή με το γνωστικό αντικείμενο του τίτλου σπουδών ή με το αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης, μετά την απόκτηση του βασικού τίτλου σπουδών με τον οποίο ο υποψήφιος μετέχει στη διαγωνιστική διαδικασία και ως προς τις περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται άδεια άσκησης επαγγέλματος, μετά τη λήψη της άδειας. Για την εφαρμογή των άρθρων 17 και 18 του νόμου αυτού και για τον υπολογισμό των μονάδων στο κριτήριο της εμπειρίας υπολογίζεται και ο χρόνος που διανύθηκε βάσει συμβάσεων μιας μέρας.

Το προσόν αυτό δεν λαμβάνεται υπόψη ως κριτήριο κατάταξης για το τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) των θέσεων που προκηρύσσονται για κάθε φορέα κατά κλάδο ή ειδικότητα. Για κλάσμα μεγαλύτερο της μισής μονάδας διατίθεται μία θέση.

Σε περίπτωση έλλειψης υποψηφίων με εμπειρία οι θέσεις που παραμένουν κενές καλύπτονται από υποψηφίους χωρίς εμπειρία, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που κατά τον οργανισμό ή κανονισμό του οικείου φορέα η εμπειρία προβλέπεται ως προϋπόθεση διορισμού.

Σε περίπτωση κατά την οποία ο χρόνος αποκτηθείσας εμπειρίας, από την έναρξη ισχύος του Ν. 2190/1994, σε καθήκοντα της ίδιας ειδικότητας του φορέα, για την πλήρωση θέσεων του οποίου εκδίδεται η σχετική προκήρυξη, είναι ίσος ή μεγαλύτερος των τεσσάρων εξαμήνων, ο αριθμός των μονάδων στο κριτήριο της εμπειρίας προσαυξάνεται κατά 40% και μόνο για τον αριθμό των μονάδων

που αντιστοιχεί σε εξάμηνα που έχουν διανυθεί στην ίδια ειδικότητα και στον ίδιο φορέα. Δεν λαμβάνεται υπόψη χρόνος εμπειρίας που διανύθηκε βάσει συμβάσεων που καταρτίστηκαν μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

Η ίδια προσαύξηση δίνεται και λόγω εμπειρίας που αποκτήθηκε σε φορείς, οι οποίοι καταργήθηκαν ή συγχωνεύθηκαν με άλλα νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα και η σχετική προκήρυξη αφορά στην κάλυψη θέσεων της ίδιας ειδικότητας των φορέων στους οποίους εκχωρήθηκαν οι αρμοδιότητες των καταργηθέντων φορέων ή προήλθαν από τη συγχώνευση φορέων.

Για την εφαρμογή του παρόντος ως εμπειρία που συνεπάγεται προσαύξηση στη βαθμολογία θεωρείται επίσης εκείνη που αποκτήθηκε με συμβάσεις έργου ή με σχέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους ή συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία υλοποιούνται στους Ο.Τ.Α., δυνάμει προγραμματικών συμβάσεων ή κοινών υπουργικών αποφάσεων, μέσω δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων ή ανωνύμων εταιρειών της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η προσαύξηση σύμφωνα με το παραπάνω εδάφιο δίδεται και στις περιπτώσεις αξιολόγησης για την πλήρωση οργανικών θέσεων των Ο.Τ.Α. και των Ν.Π.Δ.Δ. αυτών.

Τα τέσσερα παραπάνω εδάφια εφαρμόζονται για την αξιολόγηση των υποψηφίων, οι οποίοι θα συμμετάσχουν σε διαδικασίες πρόσληψης που διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2004. Ως χρόνος συμμετοχής για την εφαρμογή του παρόντος εδαφίου νοείται ο χρόνος δημοσίευσης της σχετικής προκήρυξης.

Γ. Γνώση ξένης γλώσσας

α) Για άριστη γνώση: εβδομήντα (70) μονάδες, β) για πολύ καλή γνώση: πενήντα (50) μονάδες, γ) για καλή γνώση: τριάντα (30) μονάδες, δ) για μέτρια γνώση (μόνο όταν αυτή απαιτείται από την προκήρυξη): δέκα (10) μονάδες.

Για τον υποψήφιο που γνωρίζει περισσότερες ξένες γλώσσες, η βαθμολογία είναι αθροιστική.

Δ. Εντοπιότητα

Για τους δημότες δήμου ή κοινότητας πληθυσμού μέχρι και δέκα χιλιάδες κατοίκους, εφόσον επιθυμούν το διορισμό τους σε θέσεις του δήμου ή της κοινότητας του οποίου είναι δημότες ή σε θέσεις δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης ή νομικού προσώπου ή ιδρύματος τους και δεσμεύονται να υπηρετήσουν σε αυτές επί μία τουλάχιστον δεκαετία: εκατόν πενήντα (150) μονάδες.

Ο τελικός βαθμός του υποψηφίου προκύπτει από το άθροισμα όλων των μονάδων που λαμβάνει ο υποψήφιος σύμφωνα με καθένα από τα ανωτέρω κριτήρια.

Μεταξύ των ισοβαθμούντων προηγείται αυτός που έχει περισσότερες μονάδες στο πρώτο κριτήριο (τίτλος σπουδών) και αν αυτές συμπίπτουν, αυτός που έχει περισσότερες μονάδες στο δεύτερο κριτήριο (δεύτερος τίτλος σπουδών) και ούτω καθεξής. Αν εξαντληθούν τα κριτήρια χωρίς να καταστεί δυνατός ο καθορισμός της σειράς μεταξύ των ισοβαθμούντων, προηγείται αυτός που έχει μεγαλύτερο βαθμό στην ειδική γραπτή δοκιμασία που προβλέπεται στην επόμενη παράγραφο και αν και αυτός συμπίπτει, η μεταξύ τους σειρά καθορίζεται με δημόσια κλήρωση.

Οι τίτλοι σπουδών της αλλοδαπής δεν γίνονται δεκτοί αν δεν είναι αρμοδίως αναγνωρισμένοι.

Για την απόδειξη της εμπειρίας και της γνώσης ξένης γλώσσας εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο Π.Δ. 50/2001 (ΦΕΚ 39 Α'). Όταν η προϋπηρεσία έχει διανυθεί στον ιδιωτικό τομέα, απαιτείται προσθέτως και βεβαίωση της επιθεώρησης εργασίας για το είδος της παρασχεθείσας εργασίας. Για την απόδειξη του είδους της παρασχεθείσας εργασίας με σύμβαση έργου στον ιδιωτικό τομέα απαιτείται επιπλέον και η υποβολή των σχετικών συμβάσεων και δελτίων παροχής υπηρεσιών. Σε κάθε περίπτωση προτάσσονται των λοιπών υποψηφίων ανεξάρτητα από το σύνολο των μονάδων που συγκεντρώνουν σύμφωνα με τα κριτήρια της παραγράφου αυτής οι δημότες που είναι και μόνιμοι κάτοικοι των δήμων ή κοινοτήτων των νομών ή των νησιών ή των παραμεθόριων περιοχών, που προβλέπονται στην περίπτωση ιδ' της παρ. 8 του άρθρου 17 και ακολουθούν οι δημότες των ίδιων περιοχών, εφόσον όλοι οι ανωτέρω επιθυμούν το διορισμό τους σε θέσεις υπηρεσιών του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 2190/1994 και της παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 2527/1997 στον αντίστοιχο νομό ή νησί ή παραμεθόριο περιοχή και δεσμεύονται να υπηρετήσουν σε αυτή επί μία τουλάχιστον δεκαετία.

3. Η κατά το παρόν άρθρο αξιολόγηση των υποψηφίων μπορεί να συμπληρώνεται για όλους ή ορισμένους κλάδους ή ειδικότητες με ειδική γραπτή δοκιμασία (test), κατά την οποία εξετάζονται και βαθμολογούνται οι γενικότερες και πρακτικές γνώσεις, καθώς και οι δεξιότητες (αριθμητικές, αναλυτικές, λεκτικές, κρίσης και αντίληψης) των υποψηφίων. Η ειδική αυτή γραπτή δοκιμασία γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα ανεξάρτητα από την προκήρυξη για την πλήρωση θέσεων προσωπικού. Στην περίπτωση αυτή δημιουργείται στο Α.Σ.Ε.Π. αρχείο με το ονοματεπώνυμο και τη βαθμολογία κάθε συμμετέχοντος, η οποία λαμβάνεται υπόψη σε κάθε περίπτωση που αυτός συμμετέχει σε προκήρυξη για την πλήρωση θέσεων, σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Η βαθμολογία της ειδικής γραπτής δοκιμασίας με βάση το πενήντα πέντε (55) και άριστα το εκατό (100) πολλαπλασιάζεται με συντελεστή δύο (2) και προσαυξάνει τη συνολική βαθμολογία των υποψηφίων έως διακόσιες μονάδες.

Ο βαθμός της ειδικής γραπτής εξέτασης ισχύει για τρία χρόνια από την έκδοση των αποτελεσμάτων.

Η οργάνωση της ειδικής γραπτής δοκιμασίας και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με το συντελεστή βαρύτητας και το περιεχόμενο της εξέτασης καθορίζονται στην κανονιστική απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 17 του παρόντος νόμου.

4. Όπου από τις ισχύουσες διατάξεις ή από τον οργανισμό ή κανονισμό των οικείων φορέων ή από την προκήρυξη για την πλήρωση θέσεων ορίζεται συγκεκριμένη προϋπόθεση διορισμού, ο υποψήφιος που δεν έχει την απαιτούμενη προϋπόθεση δεν διορίζεται ανεξάρτητα από τη συνολική βαθμολογία του.

5. Όπου από τις κείμενες διατάξεις προβλέπεται ως προσόν διορισμού διαζευκτικώς είτε τίτλος σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είτε ορισμένη εμπειρία, η οικεία υπηρεσία ή νομικό πρόσωπο, με το προς το

Α.Σ.Ε.Π. αίτημά τους για προκήρυξη θέσεων κατά το παρόν άρθρο καθορίζουν και τη σειρά προτεραιότητας μεταξύ των ανωτέρω δύο κατηγοριών προσόντων.

6. Για τις θέσεις για τις οποίες ως τυπικό προσόν διορισμού απαιτείται τίτλος υποχρεωτικής εκπαίδευσης (κατηγορία ΥΕ), η σειρά κατάταξης των υποψηφίων καθορίζεται κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, όπως αυτή προκύπτει από τη βαθμολόγηση των ακόλουθων κριτηρίων:

α. Αριθμός τέκνων:

Εκατό (100) μονάδες για καθένα από τα δύο πρώτα ανήλικα τέκνα και διακόσιες (200) μονάδες για καθένα από τα επόμενα ανήλικα τέκνα. Αν ο υποψήφιος είναι τέκνο πολύτεκνης οικογένειας τριακόσιες (300) μονάδες.

β. Χρόνος ανεργίας:

Για κάθε εξάμηνο ανεργίας και έως οκτώ συνολικά πενήντα (50) μονάδες.

γ. Χρόνος εμπειρίας:

Εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην περίπτωση Β' της παραγράφου 2 του παρόντος.

δ. Ηλικία:

Για ηλικία έως 24 ετών πενήντα (50) μονάδες

Για ηλικία άνω των 24 ετών έως 30 ετών εβδομήντα πέντε (75) μονάδες.

ε. Εντοπιότητα:

Εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην περίπτωση Δ' της παραγράφου 2 του παρόντος.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας υποψηφίων στο συνολικό βαθμό προηγείται αυτός που έχει περισσότερες μονάδες στο πρώτο κριτήριο και, αν αυτές συμπίπτουν, αυτός που έχει περισσότερες μονάδες στο δεύτερο κριτήριο και ούτω καθεξής. Αν και πάλι ισοβαθμούν, προηγείται αυτός που έχει απολυτήριο τριταξίου γυμνασίου και μεταξύ αυτών αυτός που έχει το μεγαλύτερο βαθμό.»

2. Η παρ.8 του άρθρου 18 του Ν. 2190/1994, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του Ν. 2527/1997, καταργείται.

3. Η υποπαράγραφος Γ' της παρ. 4 του άρθρου 18 του Ν. 2190/1994, που προστέθηκε με το άρθρο τέταρτο του Ν. 2779/1999 (ΦΕΚ 296 Α') και αφορά προσλήψεις προσωπικού της Δ.Ε.Η. σε λιγνιτωρυχεία και σταθμούς παραγωγής, διατηρείται σε ισχύ ως αυτοτελής διάταξη.

4. Οι παράγραφοι 11 και 12 του άρθρου 18 του Ν. 2190/1994, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 3 του Ν. 2527/1997 και οι παράγραφοι 18, 19 και 20 αυτού που προστέθηκαν με την παρ. 6 του άρθρου 10 του Ν. 2839/2000 (ΦΕΚ 196 Α'), καταργούνται.

Άρθρο 9

Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του άρθρου 21 του Ν. 2190/199

1. Η παράγραφος 11 του άρθρου 21 του Ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 1 παρ. 16 του Ν. 2247/1994 (ΦΕΚ 182 Α'), το άρθρο 14 παρ. 3 του Ν. 2266/1994 (ΦΕΚ 218 Α'), το άρθρο 5 του Ν. 2527/1997 και το άρθρο 20 παρ. 12 του Ν. 2738/1999, αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Οι υποψήφιοι κατατάσσονται σε πίνακες κατά κλάδο ή ειδικότητα με κριτήριο την εντοπιότητα, ως ακολούθως:

Α. Αν ο φορέας που προσλαμβάνει είναι δήμος ή κοινό-

τητα ή δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση ή νομικό πρόσωπο ή ίδρυμα που ανήκει στο δήμο ή την κοινότητα, προτάσσονται οι υποψήφιοι που είναι δημότες του δήμου ή της κοινότητας και ακολουθούν οι υποψήφιοι που είναι δημότες των υπόλοιπων δήμων ή κοινοτήτων του νομού.

Αν ο φορέας από τους ανωτέρω που προσλαμβάνει εδρεύει σε νησί, πλην της Κρήτης, μετά τους υποψηφίους που είναι δημότες του δήμου ή της κοινότητας ακολουθούν οι υποψήφιοι που είναι δημότες των άλλων δήμων ή κοινοτήτων του νησιού και έπονται οι υποψήφιοι που είναι δημότες των υπόλοιπων δήμων ή κοινοτήτων του νομού.

Αν ο φορέας που προσλαμβάνει είναι υπηρεσία του Δημοσίου ή νομικού προσώπου (πλην δήμων ή κοινοτήτων), προτάσσονται οι υποψήφιοι που είναι δημότες του δήμου ή της κοινότητας του νομού στον οποίο εδρεύει η υπηρεσία που προσλαμβάνει.

Αν ο φορέας που προσλαμβάνει είναι υπηρεσία του Δημοσίου ή νομικού προσώπου (πλην δήμων ή κοινοτήτων) και εδρεύει σε νησί, προτάσσονται οι υποψήφιοι που είναι δημότες των δήμων ή κοινοτήτων του νησιού και ακολουθούν οι υποψήφιοι που είναι δημότες των άλλων δήμων και κοινοτήτων νομού στον οποίο ανήκει το νησί.

Η σειρά κατάταξης των υποψηφίων που έχουν το κριτήριο της εντοπιότητας καθορίζεται μεταξύ τους με τα ακόλουθα κριτήρια:

1. Χρόνος ανεργίας

Χίλιες (1.000) μονάδες για τέσσερις μήνες ανεργίας και πενήντα (50) μονάδες ανά μήνα ανεργίας άνω των τεσσάρων (4) μηνών, με ανώτατο όριο τους δώδεκα (12) μήνες.

Άνεργος για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου θεωρείται ο υποψήφιος που έχει τέσσερις (4) τουλάχιστον μήνες ανεργίας. Για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου θεωρείται επίσης χρόνος ανεργίας και ο χρόνος παρακολούθησης προγραμματίων επαγγελματικής κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ. από υποψηφίους οι οποίοι ήταν άνεργοι τουλάχιστον επί τετραμήνο κατά το χρόνο έναρξής τους στο πρόγραμμα.

2. Αριθμός τέκνων πολύτεκνης οικογένειας

α) Πενήντα (50) μονάδες για κάθε τέκνο πολύτεκνου υποψηφίου.

β) πενήντα (50) μονάδες για κάθε μέλος προκειμένου για υποψηφίους που έχουν την ιδιότητα τέκνου πολύτεκνης οικογένειας.

Τις ανωτέρω μονάδες δύναται να λάβει μόνο ένα μέλος της ίδιας οικογένειας κατά το ίδιο ημερολογιακό έτος στον ίδιο φορέα.

3. Αριθμός ανήλικων τέκνων

Τριάντα (30) μονάδες για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και πενήντα (50) μονάδες για το τρίτο τέκνο.

4. Βαθμός βασικού τίτλου σπουδών, μόνο για τις κατηγορίες ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ

Οι μονάδες του βαθμού του τίτλου σπουδών με δύο δεκαδικά ψηφία των κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ πολλαπλασιάζονται με τον αριθμό είκοσι (20) και εκείνες του βαθμού του τίτλου της κατηγορίας ΔΕ με τον αριθμό δέκα (10).

Ως τίτλος σπουδών νοείται ο εκάστοτε απαιτούμενος από την ανακοίνωση.

5. Ηλικία

Για υποψηφίους ηλικίας έως τριάντα (30) ετών τρεις (3)

μονάδες ανά έτος με αφετηρία υπολογισμού το κατά περίπτωση κατώτερο όριο ηλικίας, όπως αυτό καθορίζεται με την οικεία ανακοίνωση.

Για υποψηφίους άνω των τριάντα (30) ετών δύο (2) μονάδες ανά έτος.

Ο υπολογισμός της ηλικίας γίνεται με βάση το έτος γέννησης.

6. Εμπειρία

Τριάντα (30) μονάδες για έξι (6) μήνες εμπειρίας και πέντε (5) μονάδες ανά μήνα εμπειρίας άνω του εξαμήνου, με ανώτατο όριο τα πέντε (5) έτη.

Οι μονάδες της εμπειρίας προσμετρώνται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία αυτή ορίζεται ως προσόν από την οικεία ανακοίνωση απασχόλησης.

Ως εμπειρία νοείται η απασχόληση με σχέση εργασίας ή σύμβαση έργου στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ή άσκηση επαγγέλματος σε καθήκοντα ή έργα συναφή με το γνωστικό αντικείμενο του τίτλου σπουδών ή με το αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης, μετά την απόκτηση του βασικού τίτλου σπουδών με τον οποίο ο υποψήφιος μετέχει στη διαγωνιστική διαδικασία και κατά τις περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται άδεια άσκησης επαγγέλματος, μετά τη λήψη της άδειας.

Επί ισοβαθμίας υποψηφίων στη συνολική βαθμολογία προηγείται αυτός που έχει τις περισσότερες μονάδες στο πρώτο κριτήριο και, αν αυτές συμπίπτουν, αυτός που έχει τις περισσότερες μονάδες στο δεύτερο κριτήριο και ούτω καθεξής.

Υποψήφιος που είναι ταυτόχρονα πολύτεκνος και τέκνο πολύτεκνης οικογένειας δικαιούται να κάνει χρήση της προσφορότερης βαθμολογικά εκ των δύο ιδιοτήτων, αποκλεισμένης της αθροιστικής βαθμολόγησης.

Β. Αν δεν καλυφθεί ο αριθμός των προσλαμβανομένων από υποψηφίους της περίπτωσης Α', προσλαμβάνονται υποψήφιοι που είναι μόνιμοι κάτοικοι άλλων νομών. Η μεταξύ τους σειρά καθορίζεται με τα κριτήρια της περίπτωσης Α'.

2. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 12 του άρθρου 21 του Ν. 2190/1994, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 18 του Ν. 2247/1994, αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τη σειρά κατάταξης μεταξύ των εχόντων εμπειρία εφαρμόζονται τα κριτήρια της παρ. 11, παραλειπομένου του κριτηρίου του τίτλου σπουδών.»

3. Η παράγραφος 14 του άρθρου 21 του Ν. 2190/1994, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 5 του Ν. 2527/1997, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«14. Αν για την πρόσληψη προσωπικού του παρόντος άρθρου απαιτούνται προσόντα ειδικού επιστημονικού προσωπικού, η σειρά κατάταξης μεταξύ των υποψηφίων κάθε ειδικότητας καθορίζεται κατ' εφαρμογή των κριτηρίων της παρ. 2 (Α' - Γ) του άρθρου 18 του παρόντος.»

4. Στο τέλος της παρ. 15 του άρθρου 21 του Ν. 2190/1994, όπως αυτή συμπληρώθηκε με την παρ. 7 του άρθρου 5 του Ν. 2527/1997, προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Όταν το καταλογιστέο όργανο είναι νομάρχης ή δήμαρχος ή πρόεδρος κοινότητας ή άλλο αιρετό μέλος του νομαρχιακού ή δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή πρόεδρος ή μέλος διοικητικού συμβουλίου, συνδέσμου

Ο.Τ.Α. πρώτου ή δεύτερου βαθμού ή πρόεδρος ή μέλος διοικητικού συμβουλίου δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης ή επιχείρησης νομαρχιακής αυτοδιοίκησης ή πρόεδρος ή μέλος διοικητικού συμβουλίου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ιδρύματος Ο.Τ.Α. πρώτου ή δεύτερου βαθμού, τον καταλογισμό ενεργεί ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Περιφέρειας.»

5. Η παρ. 17 του άρθρου 21 του Ν. 2190/1994 καταργείται.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΛΟΙΠΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 10

Ειδικά θέματα που σχετίζονται με προσλήψεις

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται μετά από πρόταση της Ολομέλειας του Α.Σ.Ε.Π. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα πάγια μέρη του περιεχομένου των προκηρύξεων, ώστε οι εφεξής εκδιδόμενες προκηρύξεις να παραπέμπουν στην ανωτέρω απόφαση για τα θέματα και τις πληροφορίες που περιέχονται σε αυτήν.

2. Τα προβλεπόμενα παράβολα υποβολής αίτησης (άρθρο 16 παρ. 6 του Ν. 2190/1994) και ένστασης (άρθρο 7 παρ. 4 του Ν. 2527/1997) ορίζονται σε πέντε (5) και είκοσι πέντε (25) ευρώ, αντιστοίχως, και ισχύουν και για τις διαδικασίες διορισμού ή πρόσληψης των φορέων που ελέγχονται από το Α.Σ.Ε.Π..

3. Η αμοιβή των μελών των επιτροπών επιλογής προσωπικού των φορέων που ελέγχονται από το Α.Σ.Ε.Π. καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών.

4. Οι προκηρύξεις πλήρωσης θέσεων ή πρόσληψης προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των φορέων που υπάγονται στον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π. δημοσιεύονται όλες στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (τεύχος προκηρύξεων Α.Σ.Ε.Π.), ανεξάρτητα από τον κλάδο ή ειδικότητα προσωπικού.

5. Οι φορείς που υπάγονται στην παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 2527/1997 προσλαμβάνουν και το μη δικαστικό προσωπικό όλων των κατηγοριών (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 18 του Ν. 2190/1994.

6. Φορείς του δημόσιου τομέα που εξαιρούνται από το σύστημα προσλήψεων του Ν. 2190/1994 ή φορείς των οποίων οι προσλήψεις ελέγχονται από το Α.Σ.Ε.Π., καθώς και μη υπαγόμενες σε αυτό επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας ή ανώνυμες εταιρείες, στις οποίες μετέχει το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. πρώτου ή δεύτερου βαθμού ή δημόσιες επιχειρήσεις, δύνανται να ζητούν από το Α.Σ.Ε.Π. να διενεργήσει αυτό τις διαδικασίες διορισμού ή πρόσληψης προσωπικού τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1994, αναλαμβάνοντας την απόδοση των σχετικών δαπανών. Επί του αιτήματος αποφασίζει το Α.Σ.Ε.Π.. Το ανωτέρω εδάφιο εφαρμόζεται αναλόγως και για την πρόσληψη προσωπικού που υπάγεται στην παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 2190/1994.

7. Στους προέδρους ιδρυμάτων ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή επιχειρήσεων ή συνδέσμων των

Ο.Τ.Α. που παραβιάζουν τις διατάξεις του Ν. 2190/1994 ή της παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 2527/1997, εφόσον είναι αιρετά όργανα των Ο.Τ.Α., εφαρμόζονται οι διατάξεις περί πειθαρχικής ευθύνης του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Π.Δ. 410/1995, ΦΕΚ 231 Α') ή του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Π.Δ. 30/1996, ΦΕΚ 21 Α'), αντίστοιχα, όπως ισχύουν, βάσει αιτιολογημένης εκθέσεως επιθεωρητή του Α.Σ.Ε.Π. που διαπιστώνει την παράβαση και που αποστέλλεται στον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

8. Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή ιδρύματα που ανήκουν σε αυτούς, σύνδεσμοι και επιχειρήσεις τους, οι οποίοι διεξάγουν οι ίδιοι, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, τις διαδικασίες πρόσληψης τακτικού προσωπικού τους και προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υποχρεούνται να καταρτίζουν, να αναρτούν και να αποστέλλουν στο Α.Σ.Ε.Π. τους πίνακες κατάταξης των υποψηφίων εντός τριμήνου το αργότερο από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης υπέρβασης του ανωτέρω χρονικού ορίου, διαπιστωμένης κατά τον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π., οι υπεύθυνοι δίδονται πειθαρχικώς για παράβαση υπηρεσιακού καθήκοντος. Αν υπεύθυνοι της αδικαιολόγητης καθυστέρησης είναι δήμαρχοι ή πρόεδροι κοινοτήτων ή μέλη δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων ή πρόεδροι ή μέλη διοικητικών συμβουλίων δημοτικών ή κοινοτικών νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που είναι και αιρετά μέλη της διοίκησης του οικείου δήμου ή κοινότητας, δίδονται πειθαρχικώς κατά τις οικείες διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, ύστερα από έκθεση επιθεωρητή του Α.Σ.Ε.Π. που διαβιβάζεται στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας της οικείας Περιφέρειας, ο οποίος υποχρεούται να κινήσει τη σχετική πειθαρχική διαδικασία.

9. Σε περίπτωση μη σύνταξης, μη ανάρτησης ή μη υποβολής στο Α.Σ.Ε.Π. των πινάκων κατάταξης από τους φορείς της προηγούμενης παραγράφου ή μη σύνταξης των οριστικών πινάκων εντός δύο (2) μηνών μετά την παραλαβή της σχετικής έκθεσης ελέγχου από το Α.Σ.Ε.Π., καθώς και στην περίπτωση της μη αποστολής των πινάκων διοριστέων προς δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή μη διορισμού των διοριστέων, οι υπεύθυνοι δίδονται ποινικώς για παράβαση καθήκοντος κατά τις διατάξεις του άρθρου 259 του Ποινικού Κώδικα ύστερα από έκθεση του Επιθεωρητή του Α.Σ.Ε.Π..

10. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των οργανισμών ή κανονισμών των οικείων φορέων, η γνώση ξένης γλώσσας και το επίπεδο αυτής ως προϋποθέσεις διορισμού μπορεί να καθορίζονται με τη σχετική προκήρυξη κατόπιν αποφάσεως του οικείου φορέα.

11. Καταργείται το ανώτατο όριο ηλικίας πρόσληψης ή διορισμού στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα Ν.Π.Ι.Δ. του δημοσίου τομέα της παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 2190/1994, όπως αυτό ισχύει, και της παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 2527/1997, καθώς και το ανώτατο όριο ηλικίας τοποθέτησης ή πρόσληψης των προστατευόμενων απόρων του Ν. 2643/1998 που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 8 του ίδιου νόμου. Ειδικά όρια ηλικίας που απαιτούνται από τη φύση και τις ιδιαιτερότητες των καθηκόντων των προς πλήρωση θέσεων

μπορεί να καθορίζονται με την οικεία προκήρυξη, μετά από γνώμη του οικείου φορέα και απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

12. Αποφάσεις διορισμού υπαλλήλων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, οι οποίες δεν δημοσιεύθηκαν εκ παραδρομής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δημοσιεύονται με αναδρομική ισχύ από την ημερομηνία ανάληψης υπηρεσίας.

13. Ως προσόν διορισμού σε θέσεις κλάδων ΠΕ Πληροφορικής και ΤΕ Πληροφορικής, σε περίπτωση που δεν καθίσταται δυνατή η πλήρωση κενών θέσεων από υποψηφίους με τα προσόντα των άρθρων 6 και 14 του Π.Δ. 50/2001 αντιστοίχως, επιτρέπεται για τις θέσεις κλάδου ΠΕ Πληροφορικής ο διορισμός υποψηφίων με πτυχία ή διπλώματα Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμα της αλλοδαπής και για τις θέσεις κλάδου ΤΕ Πληροφορικής υποψηφίων με πτυχία ή διπλώματα Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμων της αλλοδαπής σε ειδικότητα που ορίζεται κάθε φορά με την προκήρυξη, ύστερα από αίτημα του οικείου φορέα και έγκριση του Α.Σ.Ε.Π., καθώς και εμπειρία δύο τουλάχιστον ετών στο αντικείμενο των θέσεων.

14. Από τη δημοσίευση του νόμου αυτού και εφεξής, υπάλληλοι οι οποίοι διορίζονται, μετατάσσονται ή μεταφέρονται σε παραμεθόριο ή προβληματική περιοχή και οι οποίοι τυγχάνουν ειδικών ευεργετημάτων, υποχρεούνται να παραμείνουν στην υπηρεσία τοποθέτησής τους για μία τουλάχιστον δεκαετία.

Κάθε πράξη που συνεπάγεται απόσπαση, μετάθεση, μετάταξη ή μεταφορά πριν από τη συμπλήρωση της δεκαετούς υποχρεωτικής παραμονής στην υπηρεσία τοποθέτησης είναι αυτοδικαίως άκυρη. Στις διατάξεις της παραγράφου αυτής υπάγονται και όσοι μοριοδοτούνται και προσλαμβάνονται, λόγω εντοπιότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που επιτρέπει την απόσπαση, μετάθεση ή μετάταξη από τις περιοχές αυτές καταργείται, με εξαίρεση τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 48 του Ν. 1943/1991 (ΦΕΚ 50 Α'), που προβλέπει την απόσπαση υπαλλήλων για το χρόνο της φοίτησής τους στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Αποσπάσεις που έγιναν πριν τη δημοσίευση του νόμου αυτού βάσει ειδικών διατάξεων διατηρούνται σε ισχύ.

15. Όπου στις διατάξεις των άρθρων 17-19 του Ν. 2190/1994 αναφέρεται η φράση «πίνακες επιτυχίας» αυτή αντικαθίσταται με τη φράση «πίνακες κατάταξης υποψηφίων».

Άρθρο 11

Καθορισμός θέσεων προστατευόμενων ατόμων

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 31 του Ν. 2956/2001 (ΦΕΚ 258 Α') και αντικαταστάθηκε εκ νέου με την παρ. 3 του άρθρου 48 του Ν. 2972/2001 (ΦΕΚ 291 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και των δύο βαθμών υποχρεούνται να διορίζουν ή να προσλαμβάνουν πρόσωπα προστατευόμενα από το άρθρο 1, χωρίς διαγωνισμό ή επιλογή, σε συγκεκριμένες θέσεις που αντιστοιχούν στο πέντε τοις εκατό (5%) του συνόλου των προς προκήρυξη θέσεων του οικείου

φορέα. Προς τούτο ο οικείος φορέας πριν αποστείλει στο Α.Σ.Ε.Π. το αίτημά του για προκήρυξη θέσεων ή πριν εκδώσει την προκήρυξη, αν την εκδίδει ο ίδιος, αποστέλλει το σύνολο των θέσεων που θα προκηρυχθούν κατά κατηγορία και κλάδο ή ειδικότητα και κατά νομαρχία στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, προκειμένου να εκδοθεί η υπουργική απόφαση της παρούσας παραγράφου, η οποία εφεξής περιορίζεται σε απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.»

2. Στο τέλος της παρ. 6 του άρθρου 3 του Ν. 2643/1998 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Για τον προσδιορισμό των θέσεων που προκύπτουν βάσει των ποσοστών της παρούσας παραγράφου εφαρμόζεται η διαδικασία της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.»

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ρυθμίσεις για το Α.Σ.Ε.Π.

Άρθρο 12

1. Συνιστώνται στο Α.Σ.Ε.Π. σαράντα (40) θέσεις ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού η πλήρωση των οποίων γίνεται μετά την 1.6.2003.

2. Προσόντα διορισμού ορίζονται τα ακόλουθα:

Πτυχίο Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής, τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών ετήσιας τουλάχιστον φοίτησης και εμπειρία τριών (3) τουλάχιστον ετών.

Η άριστη ή πολύ καλή γνώση ξένης γλώσσας αποτελεί συνεκτιμώμενο στοιχείο για την αξιολόγηση των υποψηφίων.

Τα κωλύματα διορισμού του Υπαλληλικού Κώδικα ισχύουν και για τις θέσεις του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού. Με την προκήρυξη πλήρωσης των θέσεων εξειδικεύονται κάθε φορά οι απαιτούμενοι κατά θέση τίτλοι σπουδών, βασικοί και μεταπτυχιακοί, καθώς και η απαιτούμενη εμπειρία, ανάλογα με τις ανάγκες του Α.Σ.Ε.Π..

3. Η επιλογή του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου. Ο διορισμός γίνεται με απόφαση του Προέδρου του Α.Σ.Ε.Π., που δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό έχει την ιδιότητα του τακτικού δημοσίου υπαλλήλου. Με κανονιστική απόφαση της Ολομέλειας του Α.Σ.Ε.Π., που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να γίνεται διαβάθμιση των θέσεων του προσωπικού αυτού και να καθορίζονται τα αντίστοιχα καθήκοντα ανάλογα με τις ειδικότητες αυτού. Κατά τα λοιπά, για την υπηρεσιακή κατάσταση του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα. Όπου για την εφαρμογή τους προβλέπεται γνώμη ή απόφαση υπηρεσιακού συμβουλίου, ασκεί την αρμοδιότητα αυτή η Ολομέλεια του Α.Σ.Ε.Π.. Τα όργανα και ο τρόπος αξιολόγησης του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού καθορίζονται με τον κανονισμό λειτουργίας του Α.Σ.Ε.Π.. Για την επικουρική ασφάλιση του προσωπικού αυτού εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 2190/1994, όπως ισχύει. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών και με βάση τη διαβάθμιση των θέσεων κατά το δεύτερο εδάφιο της παρούσας πα-

ραγράφου καθορίζονται οι αποδοχές του προσωπικού του παρόντος άρθρου.

5. Καθήκοντα βοηθού επιθεωρητή, κατά το άρθρο 8 του Ν. 2190/1994, μπορεί να ανατίθενται και σε μέλη του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού. Στην περίπτωση αυτή ο βοηθός επιθεωρητής μπορεί να διεξάγει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες και πράξεις επιθεώρησης. Η έκθεση επιθεώρησης όμως γίνεται μόνο από τον επιθεωρητή.

6. Η κατά το άρθρο 10 του Ν. 2190/1994 ετήσια έκθεση του Α.Σ.Ε.Π. δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 13

1. Με τον κανονισμό λειτουργίας του Α.Σ.Ε.Π., που εκδίδεται εντός δώδεκα μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, ιδρύονται αποκεντρωμένα τμήματά του σε όλες τις έδρες των Περιφερειών πλην της Περιφέρειας Αττικής και καθορίζεται η στελέχυσή τους.

2. Η αρμοδιότητα των αποκεντρωμένων τμημάτων περιλαμβάνει οπωσδήποτε τον έλεγχο των διαδικασιών πρόσληψης προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, κατά το άρθρο 21 του Ν. 2190/1994 ή κατ' άλλες ειδικές διατάξεις. Οι αρμοδιότητες των τμημάτων επί άλλων θεμάτων καθορίζονται με τον κανονισμό λειτουργίας του Α.Σ.Ε.Π..

3. Με τον κανονισμό λειτουργίας του Α.Σ.Ε.Π. ορίζεται και ο αριθμός των θέσεων, κατά κατηγορία και κλάδο, του προσωπικού της Γραμματείας του Α.Σ.Ε.Π. που διατίθεται για τη στήριξη του έργου των αποκεντρωμένων τμημάτων.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Τελικές και μεταβατικές διατάξεις - Ισχύς

Άρθρο 14

Μεταβατικές διατάξεις

1. Διαδικασίες πλήρωσης θέσεων ή πρόσληψης προσωπικού, για τις οποίες η σχετική προκήρυξη έχει εκδοθεί κατά την έναρξη της ισχύος των διατάξεων του παρόντος νόμου, ολοκληρώνονται με βάση τις διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο έκδοσης της προκήρυξης.

2. Προκηρύξεις πλήρωσης θέσεων ή πρόσληψης προσωπικού φορέων της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 2527/1997, που έχουν εκδοθεί έως την έναρξη της ισχύος της παρ. 4 του άρθρου 10 του παρόντος και δεν δημοσιεύθηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι έγκυρες.

3. Οι διατάξεις του άρθρου 11 του παρόντος δεν εφαρμόζονται επί αιτημάτων δημοσίων υπηρεσιών, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμών για προκήρυξη πλήρωσης θέσεων που έχουν αποσταλεί στο Α.Σ.Ε.Π. έως την έναρξη της ισχύος του.

4. Η προθεσμία για την υποβολή των αιτήσεων, όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 17 παρ. 5 περίπτωση α' του Ν. 2839/2000, παρατείνεται από τότε που έληξε και λήγει δύο (2) μήνες μετά τη δημοσίευση του παρόντος.

Άρθρο 15

Διαφορές που αναφέρονται κατά την εκλογική διαδικασία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης

1. Το άρθρο 245 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Ν. 2717/1999, ΦΕΚ 97 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο προς εκδίκαση των κατά το προηγούμενο άρθρο διαφορών είναι, σε πρώτο και σε τελευταίο βαθμό, αν μεν πρόκειται για εκλογή σε νομαρχιακή αυτοδιοίκηση το εφετείο, αν, δε, πρόκειται για εκλογή σε δήμο ή κοινότητα, το τριμελές πρωτοδικείο.

2. Κατά τόπο αρμόδιο δικαστήριο είναι εκείνο στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του ο οικείος οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης.»

2. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 246 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Για την σε πρώτο και σε τελευταίο βαθμό επίλυση των διαφορών του άρθρου 244 ασκείται ένσταση.

2. Η ένσταση στρέφεται κατά των δια της προσβαλλόμενης πράξης ανακηρυχθέντων υποψηφίων, καθώς και των επιτυχόντων και επιλαχόντων των οικείων συνδυασμών, για τους οποίους αμφισβητείται με αυτήν η ανακήρυξη ή η εκλογή τους, αντιστοίχως.»

3. Η παράγραφος 2 του άρθρου 253 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Κεκρωμένο αντίγραφο του δικογράφου της ένστασης μαζί με την πράξη ορισμού δικασίμου και εισηγητή – δικαστή, επιδίδεται, με τη φροντίδα του ενισταμένου, το αργότερο επτά (7) ημέρες πριν από την πρώτη δικάσιμο, προς εκείνους των οποίων αμφισβητείται με την ένσταση η ανακήρυξη ή η εκλογή και θα επιδράσει επί του κύρους τους, αντιστοίχως, η απόφαση του δικαστηρίου.

Η ίδια ένσταση κοινοποιείται, εντός της ανωτέρω προθεσμίας, και προς τους επικεφαλής των οικείων εκλογικών συνδυασμών.»

4.α. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 255 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Στη δίκη ενώπιον του πρωτοδικείου ή του εφετείου μπορεί να παρέμβει προσθέτως, υπέρ οποιουδήποτε από τους κυρίους διαδίκους, όποιος έχει έννομο, προς τούτο, συμφέρον. Η παρέμβαση ασκείται με δικόγραφο, που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί η ένσταση και επιδίδεται, με φροντίδα του παρεμβαίνοντος, στους λοιπούς διαδίκους, το αργότερο τρεις (3) ημέρες πριν από την πρώτη δικάσιμο. Με το δικόγραφο της παρέμβασης είναι δυνατόν να προβληθούν και πραγματικοί ισχυρισμοί.»

β. Η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου αναριθμείται σε 2.

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 256 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν ασκηθεί ένσταση, τα πρόσωπα των οποίων με την ένσταση αμφισβητείται η εκλογή ή η ανακήρυξη, καθώς και εκείνοι στην εκλογή ή ανακήρυξη των οποίων μπορεί να επιδράσει η απόφαση που θα εκδοθεί μπορούν, και μετά την πάροδο της προθεσμίας της ένστασης, να ασκήσουν αντένσταση, ακόμη και αν, κατά οποιονδήποτε τρόπο, έχουν αποδεχθεί την προσβαλλόμενη πράξη ή έχουν παραιτηθεί από την άσκηση κατ' αυτής ένστασης.»

6. Στις παραγράφους 1 και 5 του άρθρου 261 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας διαγράφονται οι λέξεις «της έφεσης».

7. Αντικαθίστανται οι ακόλουθες διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Π.Δ. 410/1995, ΦΕΚ 231 Α').

α. Η παράγραφος 1 του άρθρου 81 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι ενστάσεις που έχουν υποβληθεί κατά του κύρους

των εκλογών των δήμων και των κοινοτήτων εκδικάζονται σε πρώτο και σε τελευταίο βαθμό από το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο.»

β. Το άρθρο 84 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Διόρθωση των αποφάσεων που κρίνουν τις ενστάσεις επιτρέπεται να γίνει από τα δικαστήρια που τις έχουν εκδώσει ύστερα από αίτηση ενός εκλογέα, μόνο για να συμπληρωθούν απέλειες και να ερμηνευθούν ασάφειες και αοριστίες, ή για να διορθωθούν προφανή λάθη που έγιναν κατά την αρίθμηση των ψήφων ή κατά τον καθορισμό της σειράς των προσώπων που έχουν εκλεγεί.

2. Το Δικαστήριο στέλνει αντίγραφο των αποφάσεων που αφορούν ενστάσεις, χωρίς καθυστέρηση, στο Νομάρχη και στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Όμοιο αντίγραφο των αποφάσεων στέλνει ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας στους ενδιαφερόμενους δήμους και κοινότητες.»

γ. Το άρθρο 86 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κατά των αποφάσεων που εκδόθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 83 χωρεί αίτηση αναίρεσως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία που δημοσιεύθηκε η απόφαση του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου.

2. Για την εκδίκαση της αιτήσεως αναίρεσως εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 81 παράγραφος 2, 82 (εκτός από το εδάφιο τρίτο της παραγράφου 1), 83 και 84.»

8. Αντικαθίστανται και τροποποιούνται οι ακόλουθες διατάξεις του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Π.Δ. 30/1996, ΦΕΚ 21 Α').

α. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 40 η λέξη «πρωτοδικείο» αντικαθίσταται με τη λέξη «εφετείο».

β. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 40 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι ενστάσεις που έχουν υποβληθεί κατά του κύρους των εκλογών εκδικάζονται σε πρώτο και σε τελευταίο βαθμό από το αρμόδιο διοικητικό εφετείο.»

γ. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 40 η λέξη «πρωτοδικείο» αντικαθίσταται με τη λέξη «εφετείο».

δ. Το άρθρο 42 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Διόρθωση των αποφάσεων που κρίνουν τις ενστάσεις επιτρέπεται να γίνει από τα δικαστήρια που τις έχουν εκδώσει, ύστερα από αίτηση ενός εκλογέα, μόνο για να συμπληρωθούν απέλειες και να ερμηνευθούν ασάφειες και αοριστίες ή για να διορθωθούν προφανή λάθη που έγιναν κατά την αρίθμηση των ψήφων ή κατά τον καθορισμό της σειράς των προσώπων που έχουν εκλεγεί.

2. Το Δικαστήριο στέλνει αντίγραφο των αποφάσεων που αφορούν ενστάσεις, χωρίς καθυστέρηση, στο Νομάρχη και στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.»

ε. Στο άρθρο 43 οι λέξεις «τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο» αντικαθίστανται με τις λέξεις «διοικητικό εφετείο».

στ. Το άρθρο 44 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κατά των αποφάσεων που εκδόθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 41 χωρεί αίτηση αναίρεσως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, από την ημερομηνία που δημοσιεύθηκε η απόφαση του τριμελούς διοικητικού εφετείου.

2. Για την εκδίκαση της αιτήσεως αναίρεσως εφαρμό-

ζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 (εκτός από το εδάφιο τρίτο) του άρθρου 40 και των άρθρων 41 και 42.

3. Αν ακυρωθεί η εκλογή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται ανάμεσα στους ίδιους υποψηφίους που είχαν ανακηρυχθεί νόμιμα.»

Άρθρο 16

Στο Υπουργείο Αιγαίου συνιστώνται 25 θέσεις μόνιμου προσωπικού. Η κατανομή των θέσεων αυτών σε κλάδους ή ειδικότητες και ο καθορισμός των προσόντων τους θα γίνει με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Αιγαίου.

Άρθρο 17

Αιτήσεις υποψηφίων πτυχιούχων Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (Τ.Ε.Ε.) Α΄ κύκλου βοηθών νοσηλευτών, που αποφοίτησαν τον Ιούνιο του έτους 2001 και υποβλήθηκαν σε φορείς του δημόσιου τομέα για διορισμό χωρίς την κατοχή άδειας άσκησης επαγγέλματος, γίνονται δεκτές σε εκκρεμείς διαδικασίες διορισμού.

Οι χορηγούμενες σε πτυχιούχους Τ.Ε.Ε. Α΄ κύκλου βοηθούς νοσηλευτές, που αποφοίτησαν τον Ιούνιο του έτους 2001, άδειες ασκήσεως επαγγέλματος θεωρούνται ότι εκδόθηκαν στις 15.6.2001. Οι ενδιαφερόμενοι που δεν έχουν καταθέσει αίτηση για τη χορήγηση της άδειας επαγγέλματος οφείλουν να υποβάλλουν σχετική αίτηση μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση αυτού του νόμου.

Άρθρο 18

Η θητεία των μελών της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου που μετέχουν στην πρώτη σύνθεσή της λήγει, ανεξάρτητα από το χρόνο διορισμού τους, τη 15η Μαρτίου 2003.

Άρθρο 19

1. Στο άρθρο 4 του Ν. 2863/2000 (ΦΕΚ 262 Α΄) προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Επίσης, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης είναι αρμόδιο για την έκδοση:

α) των προκηρύξεων που προβλέπονται στα άρθρα 2 παρ. 2 εδαφ. α΄ και 7 παρ. 2 εδαφ. α΄ του Ν. 2328/1995 (ΦΕΚ 159 Α΄),

β) της προκήρυξης η οποία εκδίδεται σε εκτέλεση της απόφασης του Υπουργού Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5 του Ν. 2644/1998 (ΦΕΚ 233 Α΄).»

2. Διαγωνιστικές διαδικασίες με αντικείμενο τη χορήγηση αδειών για τη λειτουργία των τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης ή για την παροχή συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω επίγειων αποκλειστικά πομπών, οι οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του παρόντος νόμου και στις οποίες η συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων των αιτούντων έχει ελεγχθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 2328/1995 και του άρθρου 5 παρ. 3 εδαφ. α΄ του Ν. 2644/1998, καταργούνται. Για την κατάργηση των διαδικασιών του προη-

γούμενου εδαφίου εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

3. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί περιφερειακής και τοπικής εμβέλειας οι οποίοι, κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου, θεωρούνται ως νομίμως λειτουργούντες σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 1 του Ν. 2644/1998, εξακολουθούν να θεωρούνται ως νομίμως λειτουργούντες μέχρι την πρώτη εφαρμογή του άρθρου 2 παρ. 1 του Ν. 2328/1995 με την έκδοση αδειών λειτουργίας για την αντίστοιχη γεωγραφική περιοχή. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται αναλόγως για την ισχύ των συμβάσεων παροχής συνδρομητικών υπηρεσιών μέσω επίγειων αποκλειστικά πομπών, τις οποίες είχε καταρτίσει η «Ελληνική Ραδιοφωνία - Τηλεόραση Α.Ε.» και ήταν σε ισχύ κατά την έναρξη της ισχύος του Ν. 2644/1998. Η παράταση της ισχύος των ανωτέρω συμβάσεων εγκρίνεται από τον Υπουργό Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, εφαρμοζομένου κατά τα λοιπά του τελευταίου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. 2644/1998.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, μπορεί να καθορίζονται ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με τα υποβαλλόμενα, κατ' εφαρμογή των άρθρων 2 παρ. 5 και 7 παρ. 3 του Ν. 2328/1995 και 5 παρ. 2 του Ν. 2644/1998, στοιχεία και λοιπά δικαιολογητικά. Η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων για χορήγηση άδειας λειτουργίας του άρθρου 5 του Ν. 2644/1998 δεν μπορεί να είναι μικρότερη των ενενήντα (90) ημερών.

Άρθρο 20

Ρύθμιση διαφόρων θεμάτων αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης

1. Η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 163 του Υπαλληλικού Κώδικα που κυρώθηκε με το Ν. 2683/1999 (ΦΕΚ 19 Α΄/9.2.1999) και τροποποιήθηκε με την παρ. 17 του άρθρου 15 του Ν. 2839/2000 (ΦΕΚ 196 Α΄/12.9.2000) αναδιατυπώνεται ως εξής:

«Στα υπηρεσιακά συμβούλια ως εισηγητές και αναπληρωτές τους, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ορίζονται με απόφαση του οικείου Υπουργού ή του Δ.Σ. του οικείου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών προσωπικού. Ειδικά κατά την εξέταση πειθαρχικών υποθέσεων, ως εισηγητής με δικαίωμα ψήφου, ορίζεται, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1 του άρθρου 134 του παρόντος, ένα από τα μέλη του υπηρεσιακού συμβουλίου.»

2. Η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 163 του Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 2683/1999, ΦΕΚ 19 Α΄/9.2.1999) που τροποποιήθηκε με την παρ. 17 του άρθρου 15 του Ν. 2839/2000 (ΦΕΚ 196 Α΄/12.9.2000) αναδιατυπώνεται ως εξής:

«Στο Ειδικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο και στο Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο ως εισηγητές ορίζονται, με πράξη του προέδρου, μόνο μέλη τους.»

3. Η περίπτωση δ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 163α του Υπαλληλικού Κώδικα, που προστέθηκε με το άρθρο 15 παρ. 18 του Ν. 2839/2000 (ΦΕΚ 196 Α΄/12.9.2000), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 6 εδ. α΄ του Ν. 2880/2001 (ΦΕΚ 9 Α΄/30.1.2001), αντικαθίσταται από 1.1.2003 ως εξής:

«Τον Γενικό Διευθυντή αρμόδιο για θέματα προσωπικού του Υπουργείου, στο οποίο υπάγεται η υπηρεσία ή το οποίο εποπτεύει την υπηρεσία ή το Ν.Π.Δ.Δ. όπου υπηρετεί ο πειθαρχικά διωκόμενος υπάλληλος, με αναπληρωτές τους άλλους Γενικούς Διευθυντές ή Διευθυντές του ίδιου ως άνω Υπουργείου, οριζόμενους κατ' έτος με απόφαση του οικείου Υπουργού.»

4. Στο άρθρο 90 του Υπαλληλικού Κώδικα μετά τις λέξεις «.....των άρθρων 69, 70, 72 και 98,.....» προστίθενται οι λέξεις «καθώς και σύμφωνα με κάθε άλλη ειδική διάταξη».

5. Στο άρθρο 5 του Ν. 2738/1999 (ΦΕΚ 180 Α'/9.9.1999) «Συλλογικές Διαπραγματεύσεις στη Δημόσια Διοίκηση, μονιμοποίηση συμβασιούχων αορίστου χρόνου και άλλες διατάξεις» προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Κατά τη διεξαγωγή των Συλλογικών Διαπραγματεύσεων του έτους 2002 η κατά την παράγραφο 1 καταληκτική προθεσμία των διαπραγματεύσεων και της διαδικασίας μεσολάβησης ορίζεται αντί της 10ης Σεπτεμβρίου η 11η Νοεμβρίου 2002.»

6. Στην παρ. 1 του άρθρου 33 του Ν. 2190/1994 προστίθεται εδάφιο τέταρτο ως εξής:

«Επίσης, ως προς τους υπαγόμενους στις διατάξεις της παρούσας παραγράφου που καταλαμβάνουν θέσεις μελών Δ.Ε.Π. επί θητεία των Α.Ε.Ι., αναστέλλεται η άσκηση καθηκόντων στην κύρια θέση τους, στην οποία επιστρέφουν με αίτησή τους είτε κατά τη λήξη της θητείας τους είτε κατά τη διάρκεια αυτής. Ο χρόνος υπηρεσίας που διανύεται στις ανωτέρω θέσεις λογίζεται για όλες τις συνέπειες ως πραγματική δημόσια υπηρεσία στην οργανική τους θέση. Κατά τη διάρκεια της θητείας λαμβάνουν τις αποδοχές της θέσης Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι.»

7.α. Η περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 10 του Ν. 2880/2001 (ΦΕΚ 9 Α') «Πρόγραμμα «Πολιτεία» για τη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις» αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«β. Οι αρμοδιότητες των περιπτώσεων 10-19 της παρ. 1Α του άρθρου 1 του Ν. 2647/1998, όπως τροποποιείται από το προηγούμενο εδάφιο, ασκούνται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για όλες τις υπηρεσίες των φορέων που εδρεύουν εντός των ορίων της Περιφέρειας, όπως αυτές καθορίζονται από την κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν.Δ. 2396/1953 εκδιδόμενη κ.υ.α., εκτός των κεντρικών υπηρεσιών των Υπουργείων.»

8. Το πέμπτο εδάφιο της παρ. 9 του άρθρου 21 του Ν. 2190/1994, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 2527/1997 και όπως εκ νέου αντικαταστάθηκε με την παρ. 12 περίπτωση δ' του άρθρου 20 του Ν. 2738/1999, τροποποιείται ως εξής:

«Περίληψη της ανακοίνωσης δημοσιεύεται σε δύο (2) τουλάχιστον ημερήσιες ή εβδομαδιαίες τοπικές εφημερίδες του νομού, εφόσον εκδίδονται.»

9. Από τις ενενήντα έξι (96) θέσεις που έχουν συσταθεί για τις ανάγκες του «ΑΣΤΕΡΙΑ» με τις διατάξεις του εδαφίου α' της παρ. 15 του άρθρου 31 του Ν. 3013/2002 (ΦΕΚ 102 Α') κατανέμονται ανά μία και στις κοινότητες των Νομών Λέσβου, Σάμου, Χίου, Κυκλάδων και Δωδεκανήσου.

Άρθρο 21

Διαγωνισμοί του Α.Σ.Ε.Π. για πρόσληψη εκπαιδευτικών Επαναληπτικές εξετάσεις μαθητών Ενιαίου Λυκείου

1. Εξαιρετικά και μόνο στους διαγωνισμούς του Α.Σ.Ε.Π. έτους 2002 για πρόσληψη μόνιμων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι υποψήφιοι μπορούν να καταθέσουν την αίτηση για συμμετοχή στο διαγωνισμό το αργότερο μέχρι και τις 20 Σεπτεμβρίου, το δε πτυχίο πανεπιστημιακού τμήματος, που αποτελεί προσόν διορισμού ή βεβαίωση για την περάτωση των σπουδών τους, το αργότερο μέχρι 29 Νοεμβρίου. Οι μη καταθέτοντες τα στοιχεία αυτά αποκλείονται από τις εξετάσεις.

2. Στους διαγωνισμούς της προηγούμενης παραγράφου γίνονται δεκτοί οι υποψήφιοι που κατέθεσαν έγκαιρα στο ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. αίτηση αναγνώρισης πτυχίου εκπαιδευτικού ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής, εφόσον θα καταθέσουν τη σχετική απόφαση αναγνώρισης του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2002.

3. Από το σχολικό έτος 2001 – 2002 και εφεξής μαθητές της Α' τάξης Ενιαίου Λυκείου και των Α' και Β' τάξεων Εσπερινού Ενιαίου Λυκείου, που δεν παράγονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις κατά την εξεταστική περίοδο Ιουνίου, παραπέμπονται σε ειδική εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους στα μαθήματα στα οποία ο βαθμός ετήσιας επίδοσής τους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, δεν είναι προαγωγίμος. Οι εξετάσεις αυτές διενεργούνται κατά τα ισχύοντα για τις προαγωγικές εξετάσεις του Ιουνίου. Στις διατάξεις της παρούσας παραγράφου υπάγονται και οι μαθητές των ίδιων τάξεων που δεν προσέρχονται στις εξετάσεις Ιουνίου εξαιτίας σοβαρών προβλημάτων υγείας, στράτευσης ή συμμετοχής σε διεθνείς αθλητικές οργανώσεις.

Άρθρο 22

Θέματα προσωπικού Ο.Τ.Α.

1. Η προβλεπόμενη από το άρθρο 7 παρ. 1 του Ν. 2839/2000 (ΦΕΚ 196 Α') τριμελής Επιτροπή ανασυντίθεται και αποτελείται από:

α) ένα μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ως πρόεδρο, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

β) έναν μόνιμο υπάλληλο της Περιφέρειας, κατηγορίας ΠΕ, με βαθμό τουλάχιστον Α', που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, και

γ) έναν αιρετό εκπρόσωπο, που υποδεικνύεται από την Τ.Ε.Δ.Κ. ή τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση του κάθε νομού, που υπάγεται στην Περιφέρεια, με τον αναπληρωτή του και ο οποίος μετέχει στην Επιτροπή όταν συζητείται θέμα που αφορά δήμο ή κοινότητα του νομού ή τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, αντίστοιχα.

Εκκρεμείς υποθέσεις, κατά το χρόνο ανασυγκρότησης της ανωτέρω Επιτροπής, μπορούν να εκδικασθούν υπό τη νέα σύνθεσή της, οπότε και αρχίζει να υπολογίζεται η εικοσήμερη προθεσμία του άρθρου 18 παρ. 10 του Ν. 2218/1994 (ΦΕΚ 90 Α').

Οι λοιπές σχετικές ρυθμίσεις του άρθρου 7 του Ν. 2839/2000 (ΦΕΚ 196 Α') εξακολουθούν ισχύουσες.

2. α. Κατά την πρώτη εφαρμογή του Ν. 2623/1998 (ΦΕΚ 139 Α') όσοι εκλογείς, για οποιαδήποτε αιτία, δεν έχουν περιληφθεί στους νέους εκλογικούς καταλόγους μπο-

ρούν μέχρι την 26η Σεπτεμβρίου 2002 να υποβάλλουν σχετική αίτηση στον οικείο δήμο ή κοινότητα, στα δημοτολόγια του οποίου είναι εγγεγραμμένοι.

Ο δήμος ή η κοινότητα υποχρεούται μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου 2002 να αποστείλει στη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σχετική κατάσταση, σε έντυπη μορφή και σε οπτικό δίσκο μοναδικής εγγραφής, προκειμένου μετά από προηγούμενο έλεγχο να τους προσδοθεί ο Ειδικός Εκλογικός Αριθμός και να περιληφθούν σε πρόσθετο εκλογικό κατάλογο.

β. Όσοι είναι εγγεγραμμένοι σε μητρώα αρρένων, είναι κάτοχοι εκλογικών βιβλιαρίων και δεν προκύπτει εγγραφή τους σε δημοτολόγια, ώστε να έχουν περιληφθεί στους νέους εκλογικούς καταλόγους, μπορούν να υποβάλλουν σχετική αίτηση μέχρι την 26η Σεπτεμβρίου 2002 στον οικείο δήμο ή κοινότητα, για τον οποίο έχουν τις αντίστοιχες προϋποθέσεις, προκειμένου να εγγραφούν στα δημοτολόγια.

Οι δήμοι ή οι κοινότητες υποχρεούνται μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου 2002 να αποστειλουν στη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σχετική κατάσταση εγγραφής σε έντυπη μορφή και σε οπτικό δίσκο μοναδικής εγγραφής, προκειμένου να ακολουθηθεί η διαδικασία της περίπτωσης α'.

Η ισχύς της παρούσας παραγράφου αρχίζει την 28.8.2002.

3. Η ρύθμιση της παραγράφου 1 του άρθρου 75 του Ν. 2910/2001 (ΦΕΚ 91 Α'), για υποψήφιους συμβούλους, από κάθε φύλο, σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων κάθε συνδυασμού, εφαρμόζεται αυτοτελώς και διακεκριμένα στο συνδυασμό για το δημοτικό συμβούλιο και συνολικά, χωρίς να απαιτείται ισομερής κατανομή, για τους συνδυασμούς των τοπικών συμβουλίων.

4. Στην παρ. 4 του άρθρου 20 του Π.Δ. 30/1996 (ΦΕΚ 21 Α') διαγράφεται η φράση «στις οποίες τους εκλογικούς καταλόγους είναι γραμμένος ο υποψήφιος».

5.α. Η περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 30 του Ν. 3013/2002 (ΦΕΚ 102 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«οι διατάξεις του Ν. 2344/1995 (ΦΕΚ 248 Α') με εξαίρεση εκείνες των άρθρων 4 παρ. 1, 13 παρ. 1, 18 και 19 αυτού.»

β. Η εκ παραδρομής αναγραφόμενη στην παράγραφο 8 του άρθρου 25 του Ν. 3013/2002 (ΦΕΚ 102 Α') προσθήκη παραγράφου 9 στο άρθρο 66 του Ν. 2910/2001 (ΦΕΚ 91 Α') αναριθμείται στον ορθό αριθμό 10 της αυτής διάταξης του ίδιου νόμου.

6. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 56 του Ν. 2218/1994 (ΦΕΚ 90 Α'), το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 7 παρ. 1 του Ν. 2880/2001 (ΦΕΚ 9 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Οι ανωτέρω αποσπάσεις μπορεί να παρατείνονται για ένα έτος, μία ή περισσότερες φορές και μέχρι συμπληρώσεως συνολικού χρόνου απόσπασης στο Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης επτά ετών.

β. Η υπηρεσία των αποσπασμένων δημοσίων υπαλλήλων σε θέση Διευθυντή ή Προϊσταμένου Τμήματος στο Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης συνυπολογίζεται ως χρόνος άσκησης καθηκόντων Διευθυντή ή Προϊσταμένου Τμήματος, αντίστοιχα, όπου κατά τις οικείες διατάξεις ή κανονισμούς εσωτερικής υπηρεσίας απαιτείται, ως προ-

ϋπόθεση, για την εξέλιξη στο βαθμό του Γενικού Διευθυντή ή Διευθυντή, αντίστοιχα.»

7. Υπάλληλοι του Δημοσίου και φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι οποίοι υπηρετούν ή υπηρέτησαν ως μετακλητοί υπάλληλοι σε θέσεις Νομαρχών, Γενικών Γραμματέων Υπουργείων, Γενικών Γραμματέων Προϊσταμένων Γενικών Γραμματειών και Γενικών Γραμματέων Περιφερειών για χρονικό διάστημα τεσσάρων (4), τουλάχιστον, ετών, επανερχόμενοι στην υπηρεσία τους καταλαμβάνουν προσωποπαγή θέση με βαθμό Διευθυντή για το υπόλοιπο της υπαλληλικής τους θητείας, χωρίς να αποκλείεται η δυνατότητα περαιτέρω προαγωγής τους. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του οικείου οργάνου διοίκησης καθορίζονται τα αντίστοιχα καθήκοντα.

8. Στις κοινότητες της χώρας, καθώς και στους συνδέσμους δήμων και κοινοτήτων είναι δυνατή η σύσταση ίδιων ταμειακής υπηρεσίας με σχετική πρόβλεψη στον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας αυτών, κατόπιν προηγούμενης εγκριτικής απόφασης του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας.

9. Για την αντιμετώπιση των αναγκών από την εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος σε πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. μέχρι 10.000 κατοίκους συνιστάται μία (1) θέση κλάδου Οικονομικού - Λογιστικού με πτυχίο Λογιστικής κατεύθυνσης Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. και σε αντίστοιχους άνω των 10.000 κατοίκων συνιστώνται δύο (2) θέσεις του ίδιου κλάδου.

Οι θέσεις αυτές περιλαμβάνονται στην πρώτη τροποποίηση του οικείου οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας κάθε Ο.Τ.Α..

10. Το άρθρο 68 του Π.Δ. 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α') και η παράγραφος 2 του άρθρου 20 του Π.Δ. 30/1996 (ΦΕΚ 21 Α') καταργούνται.

11. Η προϋπόθεση της ιδιότητας του δημότη του δήμου ή της κοινότητας που καταργήθηκε με τη συνένωση, ή του συνοικισμού που προσαρτήθηκε, για την εκλογή στο αξίωμα προέδρου, μέλους τοπικού συμβουλίου ή παρέδρου, η οποία απαιτείτο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 και την παρ. 7 του άρθρου 7 του Ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α'), ήταν αναγκαία κατά την πρώτη εφαρμογή του ανωτέρω νόμου και πριν από την πραγματοποιηθείσα κατάρτιση ενιαίου δημοτολογίου, σύμφωνα με την πρόβλεψη της παρ. 3 του άρθρου 15, του ανωτέρω νόμου.

Άρθρο 23

Προσλήψεις που έγιναν μετά την 30.1.2002 στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. 2880/2001, για τα προγράμματα απεξάρτησης από τα ναρκωτικά και τον αλκοολισμό χωρίς την ύπαρξη οργανικών θέσεων είναι νόμιμες και οι υπάλληλοι αυτοί κατατάσσονται αυτοδίκαια σε προσωποπαγείς θέσεις, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ανάλογα με τα προσόντα τους.

Άρθρο 24

Ο προβλεπόμενος στο άρθρο 6 του Ν. 1878/1990, στο άρθρο 2 του Ν. 1895/1990 και στο άρθρο 5 του Ν. 2349/1995 αριθμός υπαλλήλων, που διατίθενται για τη γραμματειακή υποστήριξη του έργου των Βουλευτών και Ελ-

λήνων Βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ορίζεται σε τέσσερις, από τους οποίους ο ένας τουλάχιστον είναι πτυχιούχος ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Άρθρο 25

Ισχύς

1. Γενικές ή ειδικές διατάξεις που είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος νόμου καταργούνται.

2. Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά σε επί μέρους διατάξεις.

Η ισχύς των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 7, του άρθρου 8 και των παραγράφων 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 9 του παρόντος αρχίζει τρεις (3) μήνες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως Νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 20 Σεπτεμβρίου 2002

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΚΩΝ. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Δ. ΡΕΠΠΑΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΩΝ. ΣΤΕΦΑΝΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Φ. ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ

ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ
ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
Χ. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

ΑΙΓΑΙΟΥ
Ν. ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 20 Σεπτεμβρίου 2002

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Φ. ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ



01000102201030004



55

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 10

22 Ιανουαρίου 2003

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3094

Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1 Αποστολή

1. Η ανεξάρτητη αρχή «Συνήγορος του Πολίτη» έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ν.Π.Ι.Δ. όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 1 του παρόντος, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επίσης ως αποστολή του την προάσπιση και προώγηση των δικαιωμάτων του παιδιού.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη επικουρείται από πέντε Βοηθούς Συνηγόρους, εκ των οποίων ο ένας ορίζεται ως Βοηθός Συνήγορος για το παιδί. Ως Βοηθοί Συνήγοροι επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους που διαθέτουν υψηλή επιστημονική κατάρτιση και απολαμβάνουν ευρείας κοινωνικής αποδοχής. Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν ευθύνονται, δεν διώκονται και δεν εξετάζονται για γνώμη που διατύπωσαν ή πράξη που διενήργησαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Δίωξη επιτρέπεται κατόπιν εγκλήσεως μόνο για συκοφαντική δυσφήμιση, εξύβριση ή παραβίαση του απορρήτου.

Άρθρο 2 Εκλογή - Θητεία

1. Οι Βοηθοί Συνήγοροι διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη.

2. Αναπλήρωση του Συνηγόρου του Πολίτη χωρεί εφόσον απουσιάζει ή κωλύεται προσκαίρως να ασκήσει τα καθήκοντά του για οποιονδήποτε λόγο. Ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζει έναν εκ των Βοηθών Συνηγόρων ως αναπληρωτή του.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να παυθεί για σωματική ή πνευματική ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων του.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι παύονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη, για σωματική ή πνευματική ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων τους, καθώς και για ανεπάρκεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Η λήξη της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη, για οποιονδήποτε λόγο, σημαίνει την

θητείας των Βοηθών Συνηγόρων, οι οποίοι συνεχίζουν να ασκούν τα καθήκοντά τους, έως το διορισμό νέων Βοηθών Συνηγόρων και πάντως όχι μετά πάροδο τριών μηνών από το διορισμό νέου Συνηγόρου του Πολίτη.

4. Κατά τη διάρκεια της θητείας των Βοηθών Συνηγόρων αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε δημόσιου λειτουργήματος, καθώς και η άσκηση καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση στο Δημόσιο, σε Ν.Π.Δ.Δ. και σε νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι είναι σε κάθε περίπτωση πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και δεν επιτρέπεται να ασκούν καμία άλλη επαγγελματική δραστηριότητα. Στους Βοηθούς Συνηγόρους επιτρέπεται η άσκηση καθηκόντων μέλους διδακτικού προσωπικού Α.Ε.Ι., με καθεστώς μερικής απασχόλησης.

Άρθρο 3 Αρμοδιότητες

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος για θέματα που ανάγονται στις υπηρεσίες: α) του Δημοσίου, β) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, γ) των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δ) των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημόσιων επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεων των οποίων τη διοίκηση ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. Εξαιρούνται οι Τράπεζες και το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται ο όρος «δημόσια υπηρεσία» ή «δημόσιες υπηρεσίες» νοούνται οι αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο της παραγράφου αυτής. Για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος και για θέματα που ανάγονται σε ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4.

2. Στην αρμοδιότητα του δεν υπάγονται οι υπουργοί και υφυπουργοί ως προς τις πράξεις που ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας, τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δικαστικές αρχές, οι στρατιωτικές υπηρεσίες ως προς τα θέματα, που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για δραστηριότητες που ανάγονται στην εξωτερική πολιτική ή στις διεθνείς σχέσεις της Χώρας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και οι ανεξάρτητες αρχές ως προς την κύρια λειτουργία τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που αφορούν την κρατική ασφάλεια. Δεν υπάγονται επίσης στην αρμοδιότητα του θέματα που αφορούν την

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων. Ιδίως ερευνά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο δημόσιας υπηρεσίας ατομικό ή συλλογικό:

ι) προσβάλλει, με πράξη ή παράλειψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο, ιι) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη ή προσωρινά εκτελεστή δικαστική απόφαση, ιιι) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη, ιιι) ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια, κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατάχρηση εξουσίας.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης δικαστικής αρχής.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη με απόφαση του αναθέτει αρμοδιότητες στους Βοηθούς Συνηγόρους, εποπτεύει και συντονίζει το έργο τους.

Ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει επίσης έκθεση, στην οποία εκθέτει το έργο της Αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Η έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη υποβάλλεται το Μάρτιο κάθε έτους στον Πρόεδρο της Βουλής, συζητείται κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και να κοινοποιεί στον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό, ειδικές εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους.

Άρθρο 4

Διαδικασία έρευνας

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων. Ο Συνήγορος του Πολίτη δέχεται επίσης αναφορές από κάθε άμεσα ενδιαφερόμενο παιδί ή τον ασκούντα τη συγγενή μερίμη κατ' ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου έως το δεύτερο βαθμό, τον επίτροπο ή τον προσωρινό επίτροπο, καθώς και από τρίτο πρόσωπο που έχει άμεση αντίληψη παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, ως παιδί νοείται όποιος δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται να επιληφθεί υποθέσεων αυτεπάγγελτως.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων, κατά τις οποίες η διοικητική ενέργεια έχει γεννήσει δικαιώματα ή έχει δημιουργήσει ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων, που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση, εκτός εάν προφανώς συντρέχει παρανομία ή έχουν σχέση κατά το κύριο αντικείμενο τους με την προστασία του περιβάλλοντος.

4. Η αναφορά υποβάλλεται μέσα σε έξι (6) μήνες αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει στον Συνήγορο του Πολίτη, καταχωρείται δε σε ειδικό μητρώο. Η υποβολή της αναφοράς δεν αναστέλλει τις προβλεπόμενες από το νόμο προθεσμίες για την άσκηση ενδίκου μέσου ή βοηθήματος και δεν εξαρτάται από την παράλληλη αίτηση θεραπείας, ιεραρχικής προσφυγής ή ενδικοφανούς προσφυγής. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί, προτού επιληφθεί της υποθέσεως, να ζητήσει από τον ενδιαφερόμενο να ασκήσει διοικητική προσφυγή.

Σε περίπτωση που ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται του θέματος πριν αποφασίσει το αρμόδιο όργανο ή παρέλθει άπρακτη προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της προσφυγής.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να θέτει στο αρχείο αναφορά που κρίνεται προδήλως αόριστη, αβάσιμη ή ασκείται κατά τρόπο καταχρηστικό ή κατά παράβαση της αρχής της καλής πίστης.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητεί τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης ή άλλων ελεγκτικών σωμάτων της Διοίκησης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητεί από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Κατά την εξέταση εγγράφων και άλλων στοιχείων, που βρίσκονται στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών, δεν μπορεί να αντιταχθεί ο χαρακτηρισμός τους ως απορρήτων, εκτός εάν αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα. Η μη σύμπραξη δημόσιας υπηρεσίας στη διεξαγωγή της αποτελεί αντικείμενο ειδικής έκθεσης του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό.

Για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητά με ειδικά απολογημένο έγγραφο του από ιδιώτη που κατονομάζεται στην αναφορά έγγραφο ή άλλα στοιχεία για την υπόθεση. Ο χαρακτηρισμός των στοιχείων αυτών ως απορρήτων δεν μπορεί να του αντιταχθεί. Στην περίπτωση αυτή ο Συνήγορος του Πολίτη υποχρεούται να διασφαλίζει τα προσωπικά και επαγγελματικά απόρρητα των ιδιωτών, και να μη δημοσιεύει στοιχεία ικανά να καταστήσουν δυνατό τον προσδιορισμό τους. Σε περίπτωση που ιδιώτης αρνείται να παράσχει τα παραπάνω στοιχεία, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή δημόσιας υπηρεσίας, επαγγελματικού συλλόγου ή φορέα κατά περίπτωση, καθώς και της εισαγγελικής αρχής.

6. Μετά το πέρας της έρευνας ο Συνήγορος του Πολίτη, εφόσον το απαιτεί η φύση της υπόθεσης, μπορεί να συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες, διαμεσολαβεί δε με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη στις προτάσεις του προς τις υπηρεσίες μπορεί να θέτει προθεσμία, μέσα στην οποία οφείλουν να τον ενημερώσουν για τις ενέργειες τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεων του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεων του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.

7. Ο Συνήγορος του Πολίτη, όταν η αναφορά στρέφεται κατά ιδιώτη, προβαίνει σε όλες τις ενδεικνυόμενες ενέργειες, προκειμένου να εξαιρεθούν τα προβλήματα που έχουν τεθεί υπόψη του και προτείνει κάθε αναγκαίο μέτρο για την προστασία των δικαιωμάτων του ενδιαφερόμενου παιδιού. Ειδικότερα, όταν οι συνθήκες λεπτομερείας ενός νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού, μπορεί να προτείνει τα αναγκαία οργανωτικά και λειτουργικά μέτρα. Το νομικό πρόσωπο υποχρεούται να ενημερώσει τον Συνήγορο του Πολίτη για τα μέτρα που έχει λάβει ή προτίθεται να λάβει, εντός της προθεσμίας που του έχει ταχθεί. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεων του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.

8. Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώνει σε κάθε περίπτωση τον ενδιαφερόμενο για την τύχη της υποθέσεώς του.

9. Το προσωπικό της Αρχής υπέχει καθήκον εξεμύθειας για έγγραφα και στοιχεία των οποίων λαμβάνει γνώση στο

πλαίσιο της έρευνας και είναι απόρρητα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή εξαιρούνται από το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα, κατά τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και κάθε άλλη συναφή διάταξη.

10. Άρνηση λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης να συνεργασθεί με τον Συνήγορο του Πολίτη, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα παράβασης καθήκοντος, για δε τα μέλη διοίκησης λόγω αντικατάστασής τους.

Αν κατά την έρευνα διαπιστωθεί παράνομη συμπεριφορά λειτουργού, υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση στο αρμόδιο όργανο και μπορεί να προκαλέσει την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου ή να προτείνει τη λήψη άλλων μέτρων, αν ο υπαίτιος δεν υπόκειται σε πειθαρχικό έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να τάσσει εύλογη προθεσμία εν όψει των περιστάσεων, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας παραγγέλλει ο ίδιος τον έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί επίσης σε σοβαρές περιπτώσεις να προκαλέσει με έγγραφό του προς το αρμόδιο όργανο την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου λειτουργού ή υπαλλήλου για την ανωτέρω παράλειψη άσκησης του ενδεικνυόμενου ελέγχου. Αν προκύπτει από εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη ότι λειτουργός ή υπάλληλος δημόσιας υπηρεσίας παρακλύζει, για δεύτερη φορά εντός τριετίας, το έργο της έρευνας ή αρνείται χωρίς σοβαρό λόγο να συμπράξει στην επίλυση του προβλήματος μπορεί να του επιβληθεί η ποινή οριστικής παύσης.

11. Αν προκύψουν αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση και στον αρμόδιο εισαγγελέα. Για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, αν κριθεί ότι παρίσταται ανάγκη παρέμβασης της αρμόδιας δικαστικής αρχής ή άλλης δημόσιας υπηρεσίας ή φορέα, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει δε αυτούς σχετική έκθεση.

Άρθρο 5

Ειδικοί Επιστήμονες, Βοηθοί Επιστήμονες Γραμματεία

1. Συνιστώνται 75 θέσεις ειδικών επιστημόνων και 50 θέσεις βοηθών επιστημόνων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Προσόντα διορισμού είναι τα ακόλουθα:

α) Για τους ειδικούς επιστήμονες, τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 2 του Π.Δ. 50/2001 (ΦΕΚ 39 Α) «Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα».

β) Για τους βοηθούς επιστήμονες, πτυχίο Α.Ε.Ι., της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής και γνώση μιας ξένης γλώσσας.

Οι διατάξεις για το ανώτατο όριο ηλικίας διορισμού στις θέσεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται. Η ιδιότητα του συνταξιούχου αποτελεί κώλυμα διορισμού στις πιο πάνω θέσεις.

Οι διατάξεις του πρώτου και του δεύτερου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 4 του Ν. 3051/2002 (ΦΕΚ 220 Α) «Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις» εφαρμόζονται και για τις θέσεις των βοηθών επιστημόνων του παρόντος.

Η εμπειρία αποτελεί στοιχείο που εκτιμάται ιδιαίτερα για την αξιολόγηση των υποψηφίων. Ως εμπειρία νοείται η άσκηση έργου που σχετίζεται με το αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης ή η απασχόληση σε ανεξάρτητη αρχή με συναφές με το Συνήγορο του Πολίτη έργο.

Για την πλήρωση των θέσεων ειδικού και βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού προκηγείται δημόσια πρόσκληση, η οποία δημοσιεύεται σε δύο τουλάχιστον εφημερίδες των

Αθηνών, που έχουν ευρεία κυκλοφορία, τηρούνται δε σε κάθε περίπτωση οι αρχές της δημοσιότητας, της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας και της αξιοκρατίας.

Με την προκήρυξη πλήρωσης των θέσεων μπορούν να εξειδικεύονται κάθε φορά οι απαιτούμενοι τίτλοι σπουδών, βασικοί και μεταπτυχιακοί και να προσδιορίζονται η ξένη γλώσσα, και το επίπεδο αυτής, η απαιτούμενη εμπειρία, καθώς και η γνώση χρήσης Η/Υ. Ως προς την απόδειξη του επιπέδου της ξένης γλώσσας εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 28 του Π.Δ. 50/2001. Η επιλογή του επιστημονικού και λοιπού προσωπικού γίνεται από πενταμελή επιτροπή που αποτελείται από τον Συνήγορο του Πολίτη ως Πρόεδρο, δύο Βοηθούς Συνηγόρους και δύο καθηγητές Α.Ε.Ι., οριζόμενους με απόφαση της Αρχής. Για τα θέματα επιλογής προσωπικού που δεν περιλαμβάνονται κάθε φορά στην προκήρυξη ή δεν ρυθμίζονται από το παρόν άρθρο εφαρμόζονται οι διατάξεις του Π.Δ. 291/1998 «Κανονισμός λειτουργίας για τη διαδικασία πρόσληψης του προσωπικού του Συνηγόρου του Πολίτη».

2. Τα κριτήρια, ο χρόνος, η συχνότητα, ο τύπος, η διαδικασία και το όργανο αξιολόγησης των ειδικών και των βοηθών επιστημόνων καθορίζονται με απόφαση του Συνηγόρου του Πολίτη.

3. Στο Συνήγορο του Πολίτη αποσπώνται και ασκούν καθήκοντα ειδικού επιστήμονα έως είκοσι πέντε (25) μόνιμοι ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπάλληλοι του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. της περιπτώσεως ε' της παρ. 1 του άρθρου 3 που συγκεντρώνουν τα προσόντα ειδικού επιστήμονα της παρ. 1α του παρόντος άρθρου ή είναι υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ του δημόσιου τομέα με οκταετή τουλάχιστον υπηρεσία και με άριστη γνώση ξένης γλώσσας. Η επιλογή των υποψηφίων για απόσπαση υπαλλήλων γίνεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της ανωτέρω παραγράφου 1. Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του οικείου Υπουργού μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη. Η απόσπαση διαρκεί τρία (3) έτη, μπορεί να παρατείνεται μια ή περισσότερες φορές για ίσο χρονικό διάστημα και είναι υποχρεωτική για την υπηρεσία του υπαλλήλου. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και για τις αποσπάσεις που παρατάθηκαν αυτοδικαίως με την παρ. 3 του άρθρου 28 του Ν. 3013/2002.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 4 του Ν. 3051/2002, οι αποδοχές των ειδικών και βοηθών επιστημόνων, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση της Αρχής. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω κ.υ.α. εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κατά τη δημοσίευσή του νόμου αυτού. Στο λοιπό προσωπικό της Αρχής καταβάλλονται οι αποδοχές που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

5. Οι ειδικοί επιστήμονες, οι βοηθοί επιστήμονες, καθώς και οι αποσπασμένοι υπάλληλοι που ασκούν καθήκοντα ειδικών επιστημόνων, σε περίπτωση που διώκονται ή ενάγονται για πράξη ή παράλειψη κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, μπορεί να παρίστανται ενώπιον των δικαστηρίων με μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

6. Οι αποσπασμένοι κατά οποιονδήποτε τρόπο υπάλληλοι που υπηρετούν στην Αρχή λαμβάνουν το σύνολο των τακτικών αποδοχών, καθώς και όλα τα με οποιαδήποτε ονομασία επιδόματα και οποιοσδήποτε αμοιβές, προαχτές και κάθε φύσεως απολαβές και αποζημιώσεις της οργανικής τους θέσης, πλην του επιδόματος θέσεως ευθύνης και των επιδομάτων που συνδέονται με την ενεργό άσκηση καθηκόντων στον φορέα που ανήκουν οργανικά. Επίσης λαμβάνουν την ειδική πρόσθετη αμοιβή που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 4 του Ν. 3051/2002.

Οι διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 21 του Ν. 2733/1999 (ΦΕΚ 180 Α) εφαρμόζονται και για την υπηρεσία των υπαλλ-

λήλων που αποσπώνται κατά την ανωτέρω παράγραφο 3 στο Συνήγορο του Πολίτη,

7. Στη Γραμματεία της Αρχής προΐσταται δημόσιος υπάλληλος ΠΕ κατηγορίας με βαθμό διευθυντή του άρθρου 79 παρ. 2 του Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 2683/1999). Η πλήρωση της θέσης του διευθυντή, που συνιστάται με το παρόν άρθρο, γίνεται με απόφαση ειδικού συμβουλίου που αποτελείται από τον Συνήγορο του Πολίτη ως Πρόεδρο και μέλη τους Βοηθούς Συνηγόρους του Πολίτη, ύστερα από αίτηση υποψηφιότητας, που υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία που τάσσεται με δημόσια πρόσκληση προς τους ενδιαφερόμενους. Η αίτηση υποψηφιότητας συνοδεύεται από βιογραφικό σημείωμα, το περιεχόμενο του οποίου προκύπτει από τα στοιχεία του προσωπικού μητρώου του υπαλλήλου. Δικαίωμα υποβολής αίτησης υποψηφιότητας έχουν μόνιμοι υπάλληλοι ΠΕ κατηγορίας δημόσιων υπηρεσιών, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α., και ανεξάρτητων αρχών που έχουν τα προσόντα προαγωγής στο βαθμό διευθυντή κατά την παρ. 2 του άρθρου 82 του Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 2683/1999). Το Ειδικό Συμβούλιο καλεί σε προφορική συνέντευξη τους υποψηφίους προκειμένου να διαμορφώσει γνώμη για την ικανότητα και την προσωπικότητα τους, ως προς την άσκηση των καθηκόντων τους. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, οι σχετικές με τη συνεκτίμηση και την έννοια της εμπειρίας, εφαρμόζονται αναλόγως και για την επιλογή του διευθυντή.

Ο υπάλληλος που θα επιλεγεί κατά τα ανωτέρω για τη θέση του διευθυντή μετατάσσεται, κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη, με απόφαση του οικείου Υπουργού χωρίς γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου και εντάσσεται με την ίδια απόφαση στο βαθμό της θέσης του διευθυντή.

Κατά την πρώτη εφαρμογή της παρούσας διάταξης η επιλογή για την πλήρωση της θέσης του διευθυντή γίνεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Η απόφαση του κατά την παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997 διευθυντή λήγει αυτοδικαίως με την ολοκλήρωση της κατά τα ανωτέρω μετάταξης του διευθυντή και ο χρόνος της απόσπασης αυτής λογίζεται για κάθε συνέχεια ως υπηρεσία σε θέση βαθμού διευθυντή του άρθρου 79 του Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 2683/1999).

Άρθρο 6

Τίτλος της Αρχής

Απαγορεύεται σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο η χρήση του τίτλου «Συνήγορος του Πολίτη» ή τίτλου παρεμφερούς που μπορεί να δημιουργήσει στο κοινό σύγχυση σε σχέση με την ως άνω Αρχή.

Άρθρο 7

Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

1. Οι θέσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού της παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 28 του Ν. 3013/2002 και οι θέσεις του βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού της παρ. 4 του άρθρου 8 του Ν. 2623/1998 διατηρούνται και καταργούνται με τη λήξη της σύμβασης εργασίας των υπηρετούντων στις θέσεις αυτές ή και πρό αυτής, εφόσον κενωθούν με οποιονδήποτε άλλον τρόπο.

2. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 10 του Ν.Α. 216/1974, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε, ισχύουν και για αποσπάσεις υπαλλήλων στην υπηρεσία του Συνηγόρου του Πολίτη. Οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 5 του Ν. 3051/2002 ισχύουν και για το μόνιμο προσωπικό των Ο.Τ.Α., και των ανεξάρτητων αρχών που είναι αποσπασμένοι στον Συνήγορο του Πολίτη.

3. Γενικές ή ειδικές διατάξεις που είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος νόμου καταργούνται. Διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 2623/1998 (ΦΕΚ 139 Α), όπως ισχύει κάθε φορά και προστίθεται μία (1) ακόμη θέση για τις ανάγκες Βοηθού Συνηγόρου.

4. Κατά την πρώτη επιλογή μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, για τις θέσεις ειδικών επιστημόνων και για τις θέσεις βοηθών επιστημόνων, η προβλεπόμενη στο άρθρο 5 παρ. 1 του παρόντος νόμου επιτροπή αποτελείται από τον Συνήγορο του Πολίτη, δύο (2) καθηγητές Α.Ε.Ι. και δύο (2) μέλη ή πρώην μέλη ανεξάρτητων διοικητικών αρχών.

Άρθρο 8

Στο τέλος της παραγράφου 6 του άρθρου 15 του Ν. 2266/1994 (ΦΕΚ 218 Α) προστίθενται οι εξής φράσεις:

«Η απόσπαση, από θέση του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ., προϊσταμένων τμημάτων, γίνεται κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων. Ο χρόνος υπηρεσίας συνυπολογίζεται και προσμετράται για την προαγωγή του υπαλλήλου στον επόμενο βαθμό. Η ισχύς της παρούσας διάταξης αρχίζει από την 1η Νοεμβρίου 2002.»

Άρθρο 9

Στην περίπτωση β' της παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 3074/2002 (ΦΕΚ 296 Α) προστίθεται δεύτερο εδάφιο το οποίο έχει ως ακολούθως:

«Η θητεία του είναι πενταετής και μπορεί να ανανεώνεται με την ίδια διαδικασία.»

Άρθρο 10

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών επιχορηγείται κατ' έτος, αρχής γενομένης από το οικονομικό έτος 2004, από πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης για την κάλυψη δαπανών λειτουργίας του και τη συμμετοχή του στις επιστημονικές εκδηλώσεις του Διεθνούς Ινστιτούτου Διοικητικών Επιστημών.

Το ποσό της επιχορήγησης καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται μετά από αιτιολογημένη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου και δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 14.674 ευρώ ετησίως. Το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Για τα έτη 2002 και 2003 ως επιχορήγηση παραμένει εις χείρας του Ελληνικού Ινστιτούτου Διοικητικών Επιστημών το μη δαπανηθέν ποσό της επιχορήγησης, την οποία εισέπραξε από το Π.Δ.Ε. 2001 ΣΑΕ 015 για τη διοργάνωση του 25ου Διεθνούς Συνεδρίου Διοικητικών Επιστημών, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 8 του Ν. 2738/1999 (ΦΕΚ 180 Α').

Άρθρο 11

Ισχύς

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά σε επί μέρους διατάξεις αυτού.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 22 Ιανουαρίου 2003

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

Κ. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 22 Ιανουαρίου 2003

Ο ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Φ. ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ

**ΧΑΡΤΗΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

(2000/C 364/01)

PROCLAMACIÓN SOLEMNE

HØJTIDELIG PROKLAMATION

FEIERLICHE PROKLAMATION

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

SOLEMN PROCLAMATION

PROCLAMATION SOLENNELLE

FORÓGRA SOLLÚNTA

PROCLAMAZIONE SOLENNE

PLECHTIGE AFKONDIGING

PROCLAMAÇÃO SOLENE

JUHLALLINEN JULISTUS

HÖGTIDLIG PROKLAMATION

El Parlamento Europeo, el Consejo y la Comisión proclaman solemnemente en tanto que Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea el texto que figura a continuación.

Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen proklamerer højtideligt den tekst, der følger nedenfor, som Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Das Europäische Parlament, der Rat und die Kommission proklamieren feierlich den nachstehenden Text als Charta der Grundrechte der Europäischen Union.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή διακηρύσσουν πανηγυρικά, ως Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το κείμενο που ακολουθεί.

The European Parliament, the Council and the Commission solemnly proclaim the text below as the Charter of fundamental rights of the European Union.

Le Parlement européen, le Conseil et la Commission proclament solennellement en tant que Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne le texte repris ci-après.

Forógraíonn Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle agus an Coimisiún go sollúnta an téacs thíos mar an Chairt um Chearta Bunúsacha den Aontas Eorpach.

Il Parlamento europeo, il Consiglio e la Commissione proclamano solennemente quale Carta dei diritti fondamentali dell'Unione europea il testo riportato in appresso.

Het Europees Parlement, de Raad en de Commissie kondigen plechtig als Handvest van de grondrechten van de Europese Unie de hierna opgenomen tekst af.

O Parlamento Europeu, o Conselho e a Comissão proclamam solenemente, enquanto Carta dos Direitos Fundamentais da União Europeia, o texto a seguir transcrito.

Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio juhllisesti julistavat jäljempänä esitetyn tekstin Euroopan unionin perusoikeuskirjaksi.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen tillkännager högtidligt denna text såsom stadga om de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen.

Hecho en Niza, el siete de diciembre del año dos mil.

Udfærdiget i Nice den syvende december to tusind.

Geschehen zu Nizza am siebten Dezember zweitausend.

Έγινε στη Νίκαια, στις επτά Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες.

Done at Nice on the seventh day of December in the year two thousand.

Fait à Nice, le sept décembre deux mille.

Arna dhéanamh i Nice, an seachtú lá de Nollaig sa bhliain dhá mhíle.

Fatto a Nizza, addì sette dicembre duemila.

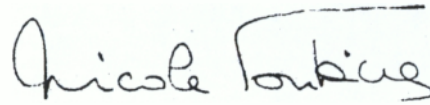
Gedaan te Nice, de zevende december tweeduizend.

Feito em Nice, em sete de Dezembro de dois mil.

Tehty Nizzassa seitsemäntenä päivänä joulukuuta vuonna kaksituhatta.

Som skedde i Nice den sjunde december tjugohundra.

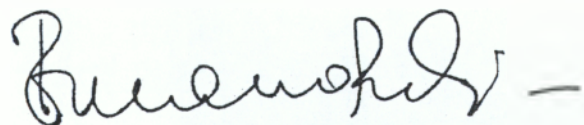
Por el Parlamento Europeo
 For Europa-Parlamentet
 Für das Europäische Parlament
 Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
 For the European Parliament
 Pour le Parlement européen
 Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
 Per il Parlamento europeo
 Voor het Europees Parlement
 Pelo Parlamento Europeu
 Euroopan parlamentin puolesta
 För Europaparlamentet



Por el Consejo de la Unión Europea
 For Rådet for Den Europæiske Union
 Für den Rat der Europäischen Union
 Για το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 For the Council of the European Union
 Pour le Conseil de l'Union européenne
 Thar ceann Chomhairle an Aontais Eorpaigh
 Per il Consiglio dell'Unione europea
 Voor de Raad van de Europese Unie
 Pelo Conselho da União Europeia
 Euroopan unionin neuvoston puolesta
 För Europeiska unionens råd



Por la Comisión Europea
 For Europa-kommissionen
 Für die Europäische Kommission
 Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή
 For the European Commission
 Pour la Commission européenne
 Thar ceann an Choimisiúin Eorpaigh
 Per la Commissione europea
 Voor de Europese Commissie
 Pela Comissão Europeia
 Euroopan komission puolesta
 För Europeiska kommissionen



ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Οι λαοί της Ευρώπης, εγκαθιδρύοντας μεταξύ τους μια διαρκώς στενότερη ένωση, αποφάσισαν να μοιραστούν ένα ειρηνικό μέλλον θεμελιωμένο σε κοινές αξίες.

Η Ένωση, έχοντας επίγνωση της πνευματικής και ηθικής κληρονομιάς της, εδράζεται στις αδιαίρετες και οικουμενικές αξίες της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, της ελευθερίας, της ισότητας και της αλληλεγγύης· ερείδεται στις αρχές της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Η Ένωση τοποθετεί τον άνθρωπο στην καρδιά της δράσης της, καθιερώνοντας την ιθαγένεια της Ένωσης και δημιουργώντας ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Η Ένωση συμβάλλει στη διαφύλαξη και την ανάπτυξη αυτών των κοινών αξιών, σεβόμενη την πολυμορφία των πολιτισμών και των παραδόσεων των λαών της Ευρώπης, καθώς και την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της και την οργάνωση της δημόσιας εξουσίας τους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο· επιδιώκει να προαγάγει ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη και εγγυάται την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων καθώς και την ελευθερία εγκατάστασης.

Προς το σκοπό αυτό, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, υπό το πρίσμα των κοινωνικών αλλαγών, της κοινωνικής προόδου και των επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων, καθι-
στώντας τα πιο αντιληπτά σε ένα Χάρτη.

Ο παρών Χάρτης επιβεβαιώνει, σεβόμενος τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της Κοινότητας και της Ένωσης, καθώς και την αρχή της επικουρικότητας, τα δικαιώματα που απορρέουν ιδίως από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις και τις διεθνείς υποχρεώσεις των κρατών μελών, τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις κοινοτικές συνθήκες, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, τους Κοινωνικούς Χάρτες που έχουν υιοθετηθεί από την Κοινότητα και το Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η απόλαυση των δικαιωμάτων αυτών συνεπάγεται ευθύνες και καθήκοντα έναντι τόσο των τρίτων όσο και της ανθρώπινης κοινότητας και των μελλοντικών γενεών.

Κατά συνέπεια, η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που ορίζονται κατωτέρω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι**ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ****Άρθρο 1****Ανθρώπινη αξιοπρέπεια**

Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.

Άρθρο 2**Δικαίωμα στη ζωή**

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στη ζωή.
2. Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί στην ποινή του θανάτου ούτε να εκτελεστεί.

Άρθρο 3**Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου**

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στη σωματική και διανοητική ακεραιότητά του.
2. Στο πεδίο της ιατρικής και της βιολογίας, πρέπει να τηρούνται ιδίως τα εξής:
 - η ελεύθερη και εν επιγνώσει συναίνεση του ενδιαφερομένου, σύμφωνα με τις λεπτομερέστερες διατάξεις που ορίζονται από το νόμο,
 - η απαγόρευση των ευγονικών πρακτικών, ιδίως όσων αποσκοπούν στην επιλογή των προσώπων,
 - η απαγόρευση της μετατροπής του ανθρωπίνου σώματος και των μερών του καθαυτών σε πηγή κέρδους,
 - η απαγόρευση του αναπαραγωγικού κλωνισμού των ανθρωπίνων όντων.

Άρθρο 4**Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης**

Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση.

Άρθρο 5**Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας**

1. Κανείς δεν μπορεί να κρατηθεί σε δουλεία ούτε σε ειλωτεία.
2. Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία.
3. Απαγορεύεται η εμπορία των ανθρωπίνων όντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II**ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ****Άρθρο 6****Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια**

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια.

Άρθρο 7**Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής**

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του.

Άρθρο 8**Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.
2. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους.
3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.

Άρθρο 9**Δικαίωμα γάμου και δικαίωμα ίδρυσης οικογένειας**

Το δικαίωμα γάμου και το δικαίωμα ίδρυσης οικογένειας διασφαλίζονται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή τους.

Άρθρο 10**Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας**

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Το δικαίωμα αυτό συνεπάγεται την ελευθερία μεταβολής θρησκευάτος ή πεποιθήσεων, καθώς και την ελευθερία εκδήλωσης του θρησκευάτος ή των πεποιθήσεών του, ατομικά ή συλλογικά, δημόσια ή κατ' ιδίαν, με τη λατρεία, την εκπαίδευση, την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τις τελετές.
2. Το δικαίωμα αντίρρησης συνειδήσεως αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή του.

Άρθρο 11

Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και διακριτως συνόρων.
2. Η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και η πολυφωνία τους είναι σεβαστές.

Άρθρο 12

Ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στον πολιτικό και το συνδικαλιστικό τομέα, καθώς και στους τομείς που αναφέρονται στον πολίτη, πράγμα που συνεπάγεται το δικαίωμα κάθε προσώπου να ιδρύει με άλλους συνδικαλιστικές ενώσεις και να προσχωρεί σ' αυτές για την υπεράσπιση των συμφερόντων του.
2. Τα πολιτικά κόμματα, στο επίπεδο της Ένωσης, συμβάλλουν στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ένωσης.

Άρθρο 13

Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης

Η τέχνη και η επιστημονική έρευνα είναι ελεύθερες. Η ακαδημαϊκή ελευθερία είναι σεβαστή.

Άρθρο 14

Δικαίωμα εκπαίδευσης

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην πρόσβαση στην επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση.
2. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ευχέρεια δωρεάν παρακολούθησης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.
3. Η ελευθερία ίδρυσης εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, καθώς και το δικαίωμα των γονέων να εξασφαλίζουν την εκπαίδευση και τη μόρφωση των τέκνων τους σύμφωνα με τις θρησκευτικές, φιλοσοφικές και παιδαγωγικές πεποιθήσεις τους, γίνονται σεβαστά σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή τους.

Άρθρο 15

Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προς εργασία

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να εργάζεται και να ασκεί το επάγγελμα, το οποίο επιλέγει ή αποδέχεται ελεύθερα.
2. Κάθε πολίτης της Ένωσης είναι ελεύθερος(η) να αναζητά απασχόληση, να εργάζεται, να εγκαθίσταται ή να παρέχει υπηρεσίες σε κάθε κράτος μέλος.

3. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν άδεια να εργάζονται στο έδαφος των κρατών μελών δικαιούνται συνθηκών εργασίας αντίστοιχων με εκείνες που απολαύουν οι πολίτες της Ένωσης.

Άρθρο 16

Επιχειρηματική ελευθερία

Η επιχειρηματική ελευθερία αναγνωρίζεται σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο 17

Δικαίωμα ιδιοκτησίας

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να είναι κύριος των νομίμως κτηθέντων αγαθών του, να τα χρησιμοποιεί, να τα διαθέτει και να τα κληροδοτεί. Κανείς δεν μπορεί να στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο και έναντι δίκαιης και έγκαιρης αποζημίωσης για την απώλειά της. Η χρήση των αγαθών μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς από το νόμο, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς το γενικό συμφέρον.

2. Η πνευματική ιδιοκτησία προστατεύεται.

Άρθρο 18

Δικαίωμα ασύλου

Το δικαίωμα ασύλου διασφαλίζεται τηρουμένων των κανόνων της σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και του πρωτοκόλλου της 31ης Ιανουαρίου 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο 19

Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης

1. Απαγορεύονται οι συλλογικές απελάσεις.

2. Κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III**ΙΣΟΤΗΤΑ****Άρθρο 20****Ισότητα έναντι του νόμου**

Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι έναντι του νόμου.

Άρθρο 21**Απαγόρευση διακρίσεων**

1. Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
2. Απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας, εντός του πεδίου εφαρμογής της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων των εν λόγω συνθηκών.

Άρθρο 22**Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία**

Η Ένωση σέβεται την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία.

Άρθρο 23**Ισότητα ανδρών και γυναικών**

Η ισότητα ανδρών και γυναικών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές.

Η αρχή της ισότητας δεν αποκλείει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου.

Άρθρο 24**Δικαιώματα του παιδιού**

1. Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους. Τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Η γνώμη τους σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά τους.
2. Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.

3. Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του.

Άρθρο 25

Δικαιώματα των ηλικιωμένων

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ηλικιωμένων προσώπων να διάγουν μια αξιοπρεπή και ανεξάρτητη ζωή και να συμμετέχουν στον κοινωνικό και πολιτιστικό βίο.

Άρθρο 26

Ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με ειδικές ανάγκες να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΑΛΛΗΛΕΙΤΥΗ

Άρθρο 27

Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης

Εξασφαλίζεται στους εργαζομένους ή τους εκπροσώπους τους, στα ενδεδειγμένα επίπεδα, εγκαίρως ενημέρωση και διαβούλευση, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο 28

Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων

Οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες, ή οι αντίστοιχες οργανώσεις τους, έχουν, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, δικαίωμα να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις στα ενδεδειγμένα επίπεδα, καθώς και να προσφεύγουν, σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων, σε συλλογικές δράσεις για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους, συμπεριλαμβανομένης της απεργίας.

Άρθρο 29

Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα πρόσβασης σε δωρεάν υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας.

Άρθρο 30

Προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης

Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα προστασίας έναντι κάθε αδικαιολόγητης απόλυσης, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο 31

Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας

1. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε υγιεινές, ασφαλείς και αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας.
2. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε ένα όριο μέγιστης διάρκειας εργασίας, σε ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιόδους ανάπαυσης, καθώς και σε ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών.

Άρθρο 32

Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία

Η εργασία των παιδιών απαγορεύεται. Η ελάχιστη ηλικία για την ανάληψη εργασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την ηλικία κατά την οποία λήγει η υποχρεωτική σχολική φοίτηση, υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερων κανόνων για τους νέους και εξαιρέσει περιορισμένων παρεκκλίσεων.

Οι νέοι που εργάζονται πρέπει να απολαύουν συνθηκών εργασίας προσαρμοσμένων στην ηλικία τους και να προστατεύονται από την οικονομική εκμετάλλευση ή από οποιαδήποτε εργασία που θα μπορούσε να βλάψει την ασφάλειά τους, την υγεία τους, τη σωματική, πνευματική, ηθική ή κοινωνική ανάπτυξή τους ή να θέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή τους.

Άρθρο 33

Οικογενειακή ζωή και επαγγελματική ζωή

1. Η οικογένεια απολαμβάνει νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία.
2. Κάθε πρόσωπο, προκειμένου να μπορεί να συνδυάζει την οικογενειακή με την επαγγελματική ζωή του, έχει δικαίωμα προστασίας από την απόλυση για λόγους που συνδέονται με τη μητρότητα καθώς και δικαίωμα αμειβόμενης άδειας μητρότητας και γονικής άδειας μετά τη γέννηση ή την υιοθεσία παιδιού.

Άρθρο 34

Κοινωνική ασφάλεια και κοινωνική αρωγή

1. Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα πρόσβασης στις παροχές κοινωνικής ασφάλειας και στις κοινωνικές υπηρεσίες που εξασφαλίζουν προστασία σε περιπτώσεις όπως η μητρότητα, η ασθένεια, το εργατικό ατύχημα, η εξάρτηση ή το γήρας, καθώς και σε περίπτωση απώλειας της απασχόλησης, σύμφωνα με τις λεπτομερέστερες διατάξεις που ορίζονται στο κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.
2. Κάθε πρόσωπο που διαμένει και διακινείται νομίμως εντός της Ένωσης έχει δικαίωμα στις παροχές κοινωνικής ασφάλειας και στα κοινωνικά πλεονεκτήματα, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.
3. Η Ένωση, προκειμένου να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια, αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα κοινωνικής αρωγής και στεγαστικής βοήθειας προς εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης σε όλους όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, σύμφωνα με τις λεπτομερέστερες διατάξεις που ορίζονται στο κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

Άρθρο 35

Προστασία της υγείας

Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στην πρόληψη σε θέματα υγείας και να απολαύει ιατρικής περίθαλψης, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας του ανθρώπου.

Άρθρο 36**Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος**

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται την πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, όπως αυτό προβλέπεται στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, προκειμένου να προαχθεί η κοινωνική και εδαφική συνοχή της Ένωσης.

Άρθρο 37**Προστασία του περιβάλλοντος**

Υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητάς του πρέπει να ενσωματώνονται στις πολιτικές της Ένωσης και να διασφαλίζονται σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης.

Άρθρο 38**Προστασία του καταναλωτή**

Οι πολιτικές της Ένωσης διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Άρθρο 39

Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους.
2. Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκλέγονται με άμεση και καθολική, ελεύθερη και μυστική ψηφοφορία.

Άρθρο 40

Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές

Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους.

Άρθρο 41

Δικαίωμα χρηστής διοίκησης

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεών του από τα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.
2. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει ιδίως:
 - το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση προτού ληφθεί ατομικό μέτρο εις βάρος του,
 - το δικαίωμα κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στο φάκελό του, τηρουμένων των νομίμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου,
 - την υποχρέωση της διοίκησης να αιτιολογεί τις αποφάσεις της.
3. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αποκατάσταση εκ μέρους της Κοινότητας της ζημίας που του προξένησαν τα όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών.
4. Κάθε πρόσωπο μπορεί να απευθύνεται στα όργανα της Ένωσης σε μια από τις γλώσσες των συνθηκών και πρέπει να λαμβάνει απάντηση στην ίδια γλώσσα.

Άρθρο 42**Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα**

Κάθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε ένα κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Άρθρο 43**Διαμεσολαβητής**

Κάθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος, έχει δικαίωμα να προσφεύγει στον Διαμεσολαβητή της Ένωσης, σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης στο πλαίσιο της δράσης των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών, με εξαίρεση το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών καθηκόντων τους.

Άρθρο 44**Δικαίωμα αναφοράς**

Κάθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε κράτος μέλος, έχει δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο 45**Ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής**

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών.
2. Η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής μπορεί να χορηγείται, σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στους υπηκόους των τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο έδαφος κράτους μέλους.

Άρθρο 46**Διπλωματική και προξενική προστασία**

Κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει, στο έδαφος τρίτων χωρών στις οποίες δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος, της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των υπηκόων του κράτους αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Άρθρο 47

Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου

Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δικαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικαστεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός ευλόγου προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Κάθε πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να συμβουλευέται δικηγόρο και να του αναθέτει την υπεράσπιση και εκπροσώπησή του.

Σε όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, παρέχεται ευεργέτημα πενίας, εφόσον το ευεργέτημα αυτό είναι αναγκαίο για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Άρθρο 48

Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης

1. Κάθε κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με το νόμο.
2. Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων της υπεράσπισης σε κάθε κατηγορούμενο.

Άρθρο 49

Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποιώνων πράξεων και ποινών

1. Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί για πράξη ή παράλειψη, η οποία δεν αποτελούσε, κατά τη στιγμή της τέλεσής της, αδίκημα κατά το εθνικό ή το διεθνές δίκαιο. Επίσης, δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη, η οποία επιβάλλετο κατά τη στιγμή της τέλεσης του αδικήματος. Εάν, μετά την τέλεση του αδικήματος, προβλεφθεί με νόμο ελαφρύτερη ποινή, επιβάλλεται αυτή η ποινή.
2. Το παρόν άρθρο δεν επηρεάζει τη δίκη και την τιμωρία ατόμου ενόχου για πράξη ή παράλειψη η οποία, κατά τη στιγμή της τέλεσής της, ήταν εγκληματική σύμφωνα με τις γενικές αρχές που αναγνωρίζονται από όλα τα έθνη.
3. Η αυστηρότητα της ποινής δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη προς το αδίκημα.

Άρθρο 50

Δικαίωμα του προσώπου να μην δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη

Κανείς δεν δώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικαστεί εντός της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με το νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 51

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δικαίο της Ένωσης. Κατά συνέπεια, οι ανωτέρω σέβονται τα δικαιώματα, τηρούν τις αρχές και προάγουν την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.
2. Ο παρών Χάρτης δεν δημιουργεί καμία νέα αρμοδιότητα και κανένα νέο καθήκον για την Κοινότητα και για την Ένωση και δεν τροποποιεί τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που καθορίζονται από τις συνθήκες.

Άρθρο 52

Εμβέλεια των διασφαλιζόμενων δικαιωμάτων

1. Κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από το νόμο και να τηρεί το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.
2. Τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη και θεμελιώνονται στις κοινοτικές συνθήκες ή στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ασκούνται υπό τους όρους και εντός των ορίων που καθορίζονται σε αυτές.
3. Στο μέτρο που ο παρών Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους επιφυλάσσει η εν λόγω σύμβαση. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δικαίο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία.

Άρθρο 53

Επίπεδο προστασίας

Καμία διάταξη του παρόντος Χάρτη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως περιορίζουσα ή θίγουσα τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες που αναγνωρίζονται στα αντίστοιχα πεδία εφαρμογής από το δικαίο της Ένωσης, το διεθνές δικαίο καθώς και από τις διεθνείς συμβάσεις, στις οποίες είναι μέρη η Ένωση, η Κοινότητα ή όλα τα κράτη μέλη, και ιδίως από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, καθώς και από τα συντάγματα των κρατών μελών.

Άρθρο 54**Απαγόρευση της κατάχρησης δικαιώματος**

Καμία από τις διατάξεις του παρόντος Χάρτη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως συνεπαγόμενη δικαίωμα επίδοσης σε δραστηριότητα ή εκτέλεσης πράξης που αποσκοπούν στην κατάλυση των δικαιωμάτων ή ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη ή σε περιορισμούς των δικαιωμάτων και ελευθεριών ευρύτερους από τους προβλεπόμενους σε αυτόν.
